KURTULUŞ

sosyalist dergi

SEÇİM TARTIŞMALARI ÜZERİNE

•

SEÇİM SONUÇLARI ÜZERİNE

•

BOYKOT MU SEÇİMLERE KATILMA MI?

•

«KD» ve KÜRDİSTAN DEVRİMİ ÜZERİNE

•

«HALKIN KURTULUŞU»
HALKLARIN KURTULUŞUNA
ÖNDERLİK EDEMEZ

KASIM - ARALIK - 1979

35

KURTULUŞ

sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
KASIM - ARALIK - 1979
YIL : 4 — CİLT : 6 — SAYI : 35

Sahibi: İsmail AYÇİÇEK/Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Mustafa EKER/Yönetim Adresi: İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat: 4, No. 409 ULUS-ANKARA/Yazışma Adresi: Posta Kutusu: 308 Kızılay-ANKARA/Abone Bedeli: Yıllık 250 TL'dır. Yurt dışı abone bedeli iki katıdır./Her türlü ödeme için: İsmail Ayçiçek, Posta Çeki No: 100994

İ Ç İ N D E K İ L E R

Baskı : UFUK Matbaası

Seçim Tartışmaları Üzerine

14 Ekim seçimleri ve bu seçimlerde alınacak tavır üzerine başlayan tartışmalara hemen hemen tüm Türkiye solu karıştı. Politika ile en uzaktan ilgili olanlar dahi 14 Ekim seçimlerinde «pratik» tavırlar almak zorunda kaldılar. Kimileri 14 Ekim seçimlerinde gurupların aldığı tavırları iki ana başlıkta toplamaya çalışıyor: Seçime katılanlar ve boykotçular diye. Kimileri ise daha başka tasniflerin peşinde. Gerçek ise 14 Ekim seçimlerinde proletarya sosyalizmi ile her türden küçük burjuva sosyalizminin seçimler karşısında alınan tavırlarla bir kez daha ortaya çıkması oldu. Gevezelerle, dar kafalılarla, ve her türden revizyonist akımla proletarya sosyalizmi ve onun doğru tavrı 14 Ekim seçimlerinde bir kere daha karşı karşıya geldiler.

Seçimler ve seçimlerde alınacak tavır belkide ilk kez bütün Türkiye solunun katıldığı bir tartışma oldu. Daha önceleri hiç bir tartışma Türkiye solunun bütününün katıldığı, üzerinde söz ettiği ve tavır aldığı bir ortam yaratmamıştı. Seçimler işte böyle bir görev gördü, başka görevlerinin yanı sıra. Bu gelişmeler son derece önemlidir, olumludur. Çünkü Türkiye solu ilk kez soyutlama düzeyindeki tartışmalardan somut bir konu çevresinde tartışmaya geçmiştir. Hayaller, hayallerimizdekileri tartışmak, birbirimize kanıt diye ileri sürmekten somut bir konunun tartışmasına geçmek de elbette ki akla karayı, proletarya sosyalizmi ile küçük burjuva sosyalizminin dar kafalılığını ortaya çıkardı.

Seçimler etrafındaki tartışmanın somut, ayakları yere basan bir tartışma olmasını elbetteki çeşitli guruplar sabote etmeye çalıştılar, çalışıyorlarda. Onlar içine düştükleri çıkmazların çözüm yolu olarak sorunu soyut noktalara getirmeye çalıştılar ve «soyutlama» adına bol bol gevezelik yaptılar. Bu sürü laf kalabalığı ara-

sında hiç bir şeyi söylememeyi seçim tartışmalarının «galibiyet»i olarak gördüler. Buna rağmen diyebiliriz ki gene de seçimler etrafındaki tartışma bugüne kadar Türkiye solunun ilgisini çekebilmiş konular içinde en somutça tartışılan sorun oldu.

Ancak, bütün bunların yanı sıra Türkiye solu bu tartışmanın çevresinde ilk kez son derece zararlı bir tutumla da karşı karşıya geldi. Oportünizm ve revizyonizmin yıllardır dünya üzerinde uygulayageldiği bir tutum, ilk kez seçim tartışmaları çevresinde açıkça dile getirildi. Bu tutumun sonunun varacağı iki kanal vardır: Aybar - SDP çizgisi ve artık geleneksel olmuş olan sosyal-demokrasi. Bir başka deyişle açıkça Marksizm - Leninizm'in inkarı veya artık «eskidiği» iddiası. İşte seçim tartışmalarının en kötü noktası budur. Bir kere Marksizm-Leninizm'in bağlayıcılığından şu ya da bu şekilde vaz geçildi mi, bunun sonu daima en olumsuz noktadır.

Elbette Marksizm - Leninizm'in inkarı «açıkça» yapılmadı. Haşa! Henüz Türkiye'de Marksizm - Leninizm'i açıkça inkar etmek, onun eskidiğini söylemek, hiç bir kılıf kullanmadan bunu yapabilmek solun dışına atılmaktır. Aybar kadar «cesur» olmadıkça Marksizm - Leninizmin inkarı şimdilik açıkça yapılamaz. Yapan lanetlenir. Ama öyle tutumlar, öyle yollar vardır ki kişileri, grupları cesur olmasalar dahi yavaş yavaş belli bir noktaya kadar getirir ve o noktadan sonra Marksizm - Leninizmin inkarı artık açıkça yapılabilir. Bizim kaygumuz bu noktada başlamaktadır. Marksizm - Leninizmi bugünlük örtülü olarak, utangaçca inkar edenlerin yarın, öbür gün bu perdeye artık ihtiyaç duymadan açıkça Marksizm - Leninizmi inkar noktasına ulaşmalarını engellemek gerekir. Çünkü böyle bir yavaş geçiş bu tutumun sahibi siyasi çizgileri izleyenlerin toptan batağa gömülmeleridir. Bu durumda bize ikili bir görev düşüyor. Birincisi bu örtülü inkarcılığı yapanları uyarmak, ikna etmek. Bunda başarılı olabilmemiz sosyalizmin genel çıkarlarının korunmasıdır. Ya da, ikinci olarak inkarcılığı bir an önce kendisini açıkça gösterir

hale sokmaktır. Yani, hiç değilse inkarcı çizgilerin geniş izleyici militanlarını inkarcılıktan kurtarmaktır.

Dünyanın her yerinde Marx, Engels ve Lenin'in inkarcılığı onların eskimiş olmaları iddiası ile başlar. «Yüz yıl önce yaşamış Marx, Engels ve 50 yıl önce yaşamış Lenin'in tezleri artık günümüz koşullarına uygun değildir, günümüzde yeni şartlar vardır. Marksizm-Leninizm bir dogma değildir.» gibi iddialar hep utangaç inkarcılığın ilk adımlarıdır. Dogmatizm ise bu utangaç inkarcılığın daima kullana geldiği en önemli silahtır. Oportünizm, revizyonizm başlangıçta hep onun arkasına gizlenir, «biz dogmatik değiliz, yeni şartlara göre yeni ideoloji» noktasına varır ve gerçekten de sonunda kendi yeni ideolojisini ortaya çıkarır. Aslında bu «yeni ideoloji» yeni de değildir. O, yılların eskimiş, gerçekten eskimiş olan burjuva-küçük-burjuva ideolojisinin bir yeni biçimidir.

Öte yandan dogmatizm ince bir silahtır. Kadroları, militanların avlayıcı, tuzağa düşürücü ince bir silah. Bu silaha kanmak oldukça kolaydır, çünkü gerçekten dogmatik bir bakış açısı olayları, gelişmeleri ve alınması gereken tavırları görememeye neden olur. Marx, Engels ve Lenin'in bir papağan gibi tekrarlanması, tarihi şartlara bakmadan, söylenenlerin geçtiği ülkenin sınıflar mevzilenmesine ve karmaşık sınıflar ilişkilerine bakmadan her söyleneni aynen kendi ülkesine uyarlamaya çalışan dogmatikler de aynen dogmatizmi bir kılıf olarak kullanarak onun arkasında Marksizm - Leninizmi tahrif eden, onu «yenileyenler» kadar tehlikeli, yanlış bir iş yapıyorlardır. İşte dogmatizm silahı bunun için ince, kandırıcı bir silahtır.

Dogmatizm perdesi arkasında Marksizm - Leninizmin inkarcılığının başlamasının yanı sıra 14 Ekim seçimleri üzerine başlayan tartışmanın bir başka olumsuz yanı daha vardı. Alışageldiğimiz ama kırmak zorunda olduğumuz bir noktadır bu.

Tartışma, polemik iknaya dayanmalıdır. Karşı tarafı iknaya dönük olmayan bir tartışmaya, tartışma değil, kör döğüşü demek gerekir. Hemen birileri çıkıp «biz sizinle tartışmıyoruz, mücadele ediyoruz» diyebilir. İlk

bakışta doğru bir itiraz gibi görünen bu çıkış gerçekte tartışma-mücadele kavramının çarpıtılmasından başka bir şey değildir. Tartışma-mücadele iknaya dayanmalıdır. Tartıştığın konuda kendi kadrolarını ikna edeceksin, tartıştığın konuda kendi kadrolarının bilgisini geliştireceksin, bu bir, ikincisi, karşı tarafın yaptığı hatayı kavramasına yardımcı olacaksın, eğer hatasını kavrayabileceğini düşünüyorsan. Yok düşünmüyorsan bu takdirde de karşı tarafın en açık ve net bir biçimde teşhir olmasını sağlamalısın, sağlamalısın ki karşı tarafın safları arasında dalgalanmalar yaratabilesin. Eğer böyle yapılmaz ise, tartışma adına bir kör döğüşü yürütülürse bundan yukarıda saydığımız yararların hiç biri elde edilemez. Tek sonuç «bizim takımın öbür takıma bir gol atması» ile eşdeğerli sonuçlardır ki sosyalizmin kitabına pek uygun bir sonuç olmadığı açık.

14 Ekim seçimleri ile ilgili tartışmada (kör döğüşünde demek belki de daha doğru olacak) bu tutum en sık karşılaşılan tutum oldu. Sıkça gördük ki bazı gruplar, örneğin Kurtuluş'un söylemedikleri üzerine inciler döktürerek «eleştirilerde» bulundular, Kurtuluş'un söylemedikleri ile onun yanlışını, oportünist veya revizyonist olduğunu ispata kalktılar. Aynı şekilde sıkça başvurulan yöntemlerden biri de hiç bir açıklama gereği duymadan Kurtuluş, TİP, TSİP sıralaması yapmaktır. Böylelikle Kurtuluş'u kaşarlanmış revizyonistlerle aynı kefeye koyarak kendi kadroları içinde bir «mevzi elde edilmektedir». TİP - TSİP ile aynı kefede görülen bir siyasi harekete karşı artık bu kaşarlanmış revizyonistlere karşı haklı bir şekilde önyargılı olan kadrolar içinde bu kez Kurtuluş'a karşı bir önyargı yaratılmak istenmektedir. Peki öyleyse, yani Kurtuluş bu kaşarlanmış kadrolarla aynı kefede ise onun üzerinde bu denli çok durmanın anlamı nedir? Niye onun için gazetelerin koca koca sayfaları haftalar boyunca ayrılmaktadır, niye özel broşürler çıkarılmaktadır, niye seçimler üzerine yazılan yazıların giriş kısımlarını izleyen sayfalar «KSD» ile doldurulmaktadır. Demek ki bu tutumda bir çarpıklık vardır. Zaten şu «KSD» (açılmış hali Kurtuluş Sosyalist Dergi) lafı dahi tartışmanın

düzeyini, sığlığını göstermektedir. Böyle bir kısaltma ile dahi bir kısımları yarar elde edeceklerini ummaktadırlar. Tek kelime ile çirkin bir tutum, sosyalizmin genel ahlak kurallarına sığmayan bir tutum.

Bütün bu tutumlara rağmen biz bu kör döğüşünü bir kenara iterek somut olgular ve Marksizm - Leninizmin evrensel ilkelerini temel alarak tartışacağız. Bu tartışmayı Kurtuluş okurlarının seçimler ve seçimlerde alınacak tavır üzerine görüşlerini genişletmek, pekiştirmek için ve tartıştığımız grupların tüm unsurlarının da hatalarını görmesi, doğru devrimci çizgiye katılması için yürüteceğiz. Devrimci hareketin böyle bir anlayışla sürdürülecek tartışmalara ihtiyacı vardır.

Kurtuluş, Ağustos ayından beri seçimlerle ilgili yanlış tavırlara karşı tartışma sürdürmektedir. Bu sayımızda da «Boykot mu, Seçimlere Katılma mı?» başlıklı yazımızla bu tartışmayı sürdürmekteyiz. «Boykot mu, Seçimlere Katılma mı?» başlıklı yazımız esas olarak Halkın Kurtuluşu'nun boykot anlayışının teşhiridir. Ancak bu yazıyı Devrimci Yol'un da boykot anlayışının eliştirisi olarak görmek mümkündür.

Halkın Kurtuluşu ile Devrimci Yol arasında boykot konusunda temelde bir farklılığı olmayan bazı kısmi ayrılıklar var. Bu söylenenlerden ziyade daha çok tutumla, boykotu savunma tutumu ile ilgili.

Halkın Kurtuluşu (adı geçen yazımızda daha ayrıntılı olarak teşhir ettiğimiz gibi) boykot konusunda birbirini tutmayan savunmalar içinde. Dün söylediğini bugün unutmakta, yarın gene sahip çıkmaya çalışmaktadır. Ve bugün söylediklerinin ise 77 seçimleri öncesinde söyledikleri ile zerre kadar ilgisi olmadığı gibi tam tamına tersidir. Halkın Kurtuluşu'nda açığa çıkarılması gereken tutum budur. Devrimci Yol ise daha başka bir zemin üzerinde boykot tutumunu savunmaktadır. O, çok tehlikeli bir biçimde Leninizmin evrensel tezlerini red etmeye doğru adımlar atmaktadır. Öte yandan Devrimci Yol'un savunması Leninizme dayanma gibi bir derdi olmadığından daha berraktır. Bu nedenle onun berraklığı çok daha kolayca Devrimci Yol'un boykot tavrının teşhirini sağlayabilmektedir. Halkın Kurtulu-

şu'nun kendisini Leninizme sığdıracağım derken söylediklerinin eleştirisi bu nedenle Devrimci Yol'un da boykot tavrının eleştirisi olmaktadır.

Ancak, Kurtuluş Devrimci Yol'un boykot ile ilgili tutumunun, söylediklerinin peşini bırakmayacaktır. Önümüzdeki günlerde bu doğrultuda yayınımızı sürdüreceğiz. Devrimci Yol'un sonu Leninizmi inkara kadar dayanan boykot tavrının yanlışlığını ve tuttuğu yolun yol olmadığını göstermek kaçınılmaz görevimiz. Bu sayımızda Devrimci Yol'a sadece kısaca değinmekteyiz.

Gene bu sayımızda seçim sonuçları ile ilgili bir yazımız daha var. «Boykot mu Seçimlere Katılma mı?» yazımız seçimlerden önce yazılmıştır. Bu nedenle seçim sonuçları ile ilgili görüşlerimizi ayrı bir yazı yapmak zorunda kaldık.

KURTULUŞ

Seçim Sonuçları Üzerine

Seçimlerden önce seçim sonuçlarına ilişkin iki iddiada bulunmuştu *Kurtuluş:* Birincisi: 14 Ekim seçimlerinin kısmi senato seçimleri olması nedeniyle katılımın da düşük olacağı, ikinci olarak ise; CHP'nin oylarında bir düşüş olacağı fakat bu düşüşün önemsiz olacağı belirtilmişti. Eğer tek tek ele alınırsa iddia edilebilirki *Kurtuluş* seçim sonuçlarını tahminde yanılmıştır. Oysa sonuç bu mudur? *Kurtuluş* Türkiye halklarının 14 Ekim seçimleri karşısındaki durumunu yanlış mı tahlil etmiştir? Bu sorunun yanıtı hayırdır! *Kurtuluş* bu konularda boykotçu gruplarla bir tartışmaya girmişti ve seçim sonuçları (boykot tavrının teorik yanlışlığının yanı sıra) pratik olarak da boykotçuların yanılgısını ispatlamıştır.

Kurtuluş'un *33. sayısında* Devlet İstatistik Enstitüsü yayınlarından yararlanarak bir istatistik yayınlamıştık. Buradaki rakamlara göre 1961 seçimleri hariç o tarihten bu yana Senato seçimlerine katılım genellikle Milletvekili seçimlerine oranla düşüktür. Senato seçimleri bir genel seçim havasına bürünememektedir. 1961 den sonra Senato seçimlerine en yüksek katılım 1968'de gerçekleşmiş ve ancak % 66.3'e ulaşabilmiştir. Son (1977 milletvekili seçimleri) genel seçimlere katılımın ise 1963' den beri en yüksek oran olduğu göz önüne alınınca 14 Ekim kısmi senato seçimlerine katılımın bundan bir miktar daha düşük olacağını düşünmüştük.

Oysa, 14 Ekim'den sonra şu sonuçlar elde edildi:

1977'de (14 Ekim'de seçim yapılan 29 ilde) seçimlere katılma oranı % 70.43 iken bu seçimlerde bu oran % 70.27 oldu. *Kurtuluş* gerçekte bu denli küçük bir düşüş beklememekteydi. Bu sonucun başlıca nedeni seçmen sayısındaki düşüştür. İkinci olarak ise CHP dışın-

daki partilerin seçmenlerini 77'deki düzeyinden az bir oranda da olsa arttırabilmiş olmalarıdır.

Seçmen sayısındaki düşüş ilginç bir sonuç yaratıyor ve bu düşüş nedeniyle seçimlere katılma oranı hemen hemen 1977'deki oranını 29 ilde korumuş oluyor. Boykotçu gruplar *Devrimci Yol, Halkın Kurtuluşu ve Devrimci Halkın Yolu* iki seçim arasındaki farkı ileri sürerek boykotun başarıya ulaştığını iddia etmektedirler. Her üç grup (*Halkın Kurtuluşu* biraz daha «ileri» iddialara sahip, o nedenle onu ayrıca ileride gene ele alacağız) 77 seçimleri ile 79 seçimleri arasındaki geçerli oy farkını boykotun başarısı olarak gösterirken mütevazi bir biçimde de bütün bu boykotçuların kendi etkinlikleri altında olmadığını da belirtmekten geri durmuyorlar. Ama öyle bir havaları var ki milyonlarca (Halkın Kurtuluşu'na göre iki milyon, diğer ikisine göre ise bir milyon) boykotçu arasındaki kendi muğlak güçleri yüzbinler de olabilir, ya da daha gerçekçi bir biçimde üç, beş veya on bin olabilir. İşte bu muğlaklık boykotçu grupların başından beri düşündükleri sonuçtu. Ama ne yazık ki biz kendilerini bu muğlak ortam içinde bırakmayarak ayaklarının yere basmasına yardımcı olacağız. Sosyalist hareketin çıkarları muğlaklığa değil, somutluğa dayanmaktadır.

Önce *Halkın Kurtuluşu*'ndan başlayalım. *Halkın Kurtuluşu* boykotun oranını büyük bir ustalıkla % 45 olarak göstermektedir, bir başka deyişle onlara göre seçimlere katılma oranı % 55. Yüksek Seçim Kurulu ise aynı konuda daha başka bir rakam vermekte: % 70.27 Bu iki rakam arasındaki fark nereden doğmaktadır ve hangisi doğrudur. Bu sorunun cevabını bulabilmek için önce *Halkın Kurtuluşu*'nun seçimlere katılma oranını nasıl % 55 olarak hesaplamakta olduğuna bakmak gerekiyor.

Halkın Kurtuluşu'nun hesabı şöyle :

«29 ilde 1977'ye göre toplam seçmen sayısı 1 milyondan daha fazla düşmüştür. İki yıl içindeki nüfus artışı da hesaba katılırsa, 2 milyondan fazla seçmen seçimleri

ya boykot etmiştir veya seçime katılmamıştır». (**Halkın** Kurtuluşu, s. 179, manşetin alt başlığı- *).

179. sayısının manşet yazısı içinde *Halkın Kurtuluşu* seçime katılma oranının % 55 olduğunu şöyle hesaplıyor: «Temmuz ayında herkesi bir gün evine kapatıp yeni seçmen kütükleri yazdılar. Açıklanan sonuçlara göre seçmen sayısında (doğal olarak ülke nüfusunda) büyük bir azalma vardı. Yani kütüklere göre senato seçimi yapılacak 25 ilde toplam seçmen sayısı 8.048.273'ten 6.872.946'ya ara seçim yapılacak 5 ilde ise 1.916.690'dan 1.721.648'e *düşürülmüştür.* (abç) Bu 29 ildeki 1.370.319 eksilme başka bir neden olmadığına göre ya yazılmayan veya seçimlerden umudunu kestiği için veya politikayla ilgilenmediği için kendini yazdırmayan seçmenleri ifade etmektedir. Ayrıca geçen iki yıl içinde bu illerdeki seçmen sayısının en az 750 bin (29 ilin) artacağı düşünülürse daha baştan 2.120.000 seçmen seçimleri ya boykot etmişti veya yazılmadığı için seçime katılması mümkün değildi.» Bu durumda *Halkın Kurtuluşu*'na göre nüfusun artmaması halinde seçime katılma oranı % 60, nüfusun bu 29 ilde 750 bin arttığını da hesaplayınca %55.7'dir. *Halkın Kurtuluşu*'nun iddiası böyle.

Halkın Kurtuluşu'na göre 2.120.000 seçmen daha *Halkın Kurtuluşu* boykot demeden leb deyip leblebiyi anlayan cinsten oldukları için boykota başlamışlar ve

---

(*) 181'inci sayısında Halkın Kurtuluşu Kurtuluş gazetesinin seçimlerden sonra çıkan ilk sayısında çeşitli yazılar içinde çeşitli rakkamlar yazdığını söyleyerek Kurtuluş'u «eleştirmektedir». Gerçekten Kurtuluş gazetesi seçimlerden sonra elindeki kaynakların yetersizliğinden ve daha önemli olarak dikkatsizlik nedeniyle farklı farklı rakkamlar kullanmış fakat bu rakkamlarla bir şeyleri ispata kalkışmamıştır. Böyle bir konuda Kurtuluş'u «eleştiren» Halkın Kurtuluşu ise 179'uncu sayısında Manşetinin hemen altında yukarıdaki alıntının yanı sıra aynen şu başlığı da kullanmıştır: «29 ilde 1977'den 888.644 oy daha az kullanıldı». Kısacası bir manşet altında iki değişik rakkam kullanmaktadır. Belli ki bir dikkatsizlik sonucu ve belli ki yetersiz olanaklarla kısa zamanda (hemen seçimlerden sonra) bir gazete çıkarmanın acelesi içinde yapılmış bir hata. Yorum okuyucunun.

seçmen listelerine yazılmamışlardı. Öte yandan oligarşi de aylar hatta yıllar önce *Halkın Kurtuluşu* ve diğer boykotçuların 79 Eylül'ü başında boykot kararı alacaklarını, işçi ve emekçi yığınların bu boykot kararına milyonlar halinde katılacağını hesaplamış ve bu nedenle de *Temmuz* başında herkesi evine kapatarak seçmenleri saymış ve sonuç olarak 2.120.000 seçmeni «düşürmüştür». Tastamam böyle değil. *Halkın Kurtuluşu* bu denli «iddialı» değil. Biraz da mütevazilik yapıyor ve bunların bir kısmının politikayla ilgilenmediğini, bir kısmının yazılmadığını kabul ediyor, ama genede geriye önemli bir kısım kalıyor demeye getiriyor. Onun da bir kısmını *Halkın Kurtuluşu* yönlendirmektedir. Kısacası *Halkın Kurtuluşu* «güçlü».

İnsan bir kere sosyal gerçeklere gözünü kapadımı her bulduğuna sımsıkı sarılır. *Halkın Kurtuluşu*'nun yukarıya aktardığımız tezi gerçekten ilk bakışta doğru gibi görünmektedir. İlk bakışta son derece inandırıcıdır. Gerçekten de niye 77'den 79'a seçmen sayısı artması gerekirken düşmüştür? Niye 1.120.000 seçmen eksiktir 79 seçimlerinde? Yoksa bütün bunlar gerçekten *Halkın Kurtuluşu*'nun iddia ettiği gibi seçimleri şu veya bu nedenle (pasif, pörsümüş bir biçimde dahi olsa) boykot mu etmiştir? Gerçekten oligarşi *Halkın Kurtuluşu* ve *Devrimci Yol*'un boykot tavrını aylar önce anlamış bunun için gene aylar önce türlü-çeşitli oyunlar mı düzenlemişti? Ve hatta daha 77 seçimleri öncesinde bazı partiler bunun için mi mükerrer oylar diye bir tez ileri sürmüşlerdi? Bütün bunlara inanabilmek için insanın ancak *Halkın Kurtuluşu* yazarı olması gerekir. Bütün bunları düşünebilmek için insanın ancak ayda geziyor olması gerekir.

Halkın Kurtuluşu'nun bu tezine karşı aşağıda çeşitli nüfus sayımlarının sonuçlarını, nüfus sayımları arasında nüfusun artış oranını ve çeşitli yıllardaki seçmen sayısını bulacaksınız. Bütün rakkamlar *Devlet İstatistik Enstitüsünün* yayınladığı *Türkiye İstatistik Yıllıkları*nın 71 ve 77 yıllarından alınmıştır.

TABLO : 1

Sayım Yılı	Nüfus	22 ve daha büyük yaşta olanlar	%	23 ve daha büyük yaşta olanlar	%	Seçmen olabilir durumda olanlar (*)	Nüfus artış oranı (%)
1965	31.391.421	13.731.708	43.74	13.342.609	42.50	13.537.159	2.519 (1965-70 arası)
1970	35.605.176	14.969.593	42.04	14.522.752	40.79	14.746.173	2.500 (1970-75 »)
1975	40.197.670	17.199.968	42.79	16.643.505	41.40	16.921.737	2.520 (1975-80 ») (**)

(*) Bilindiği gibi 21 yaşını bitirenler seçmen olabilmektedir. Ancak gene bilindiği gibi 20 yaşını bitirenler askere gitmekte ve 22 yaşına kadar askerlik yapmaktadır. Bu nedenle biz 22 **ve 23 yaşından** yukarı olanların basit ortalamasını «seçmen olabilir durumda olanlar» **olarak kabul ettik.** Ufak farklılıklarla bu rakkamı **Kabaca** doğru kabul edebiliriz.

(**) 1975-80 arası için istatistiklerde bir rakkam yok. Ancak biz en yüksek oranı **% 2.52'yi seçtik.**

Bu nüfus sayımı rakkamlarına göre yıllık ortalama artış oranı ve 22 ve 23 yaşlarından büyüklerin toplam nüfusa oranına göre 1965, 1969, 1973, 1977 ve 1979 seçimleri için olması gereken seçmen sayısını bulmak mümkündür. 1965 yılını sabit rakkam olarak kabul edebiliriz. Sayımın yapıldığı bu yılda (aşağıda da görüleceği gibi) seçmen sayısı ile seçmen olabilecek durumdaki nüfusun sayısı arasında büyük bir yakınlık görülmektedir. Ancak daha sonraki yıllarda bu rakkamlar arasında giderek büyüyen bir fark vardır. En büyük fark ise 1977 de görülmektedir.

TABLO : 2

Seçim Yılı	Nüfus	Seçmen olabilir durumda olanlar	Seçmen Sayısı	Fark
1965	31.391.421	13.537.159	13.679.753	+ 142.594
1969	34.675.954	14.361.047	14.788.552	+ 427.505
1973	38.342.880	16.140.435	16.793.164	+ 652.729
1977	42.249.160	17.955.893 (***)	20.888.509	+ 2.932.616
1979	19.945.128 (****)	8.272.010 (*****)	8.596.350	+ 324.340
		10.392.010 (*** ***)		+ 1.795.660

(***) Bu rakkamın hesaplanmasında da en yüksek oranı kabul ettik. Yüksek oranları seçmemimizin nedeni rakkamların böylelikle boykotçuların daha lehine olmasıdır. Ancak, bu halde dahi rakkamlar, yani gerçekler onları genede kepaze etmektedir.

(****) Seçim yapılan 29 il için hesaplandı. Nüfus artışında % 2.52'yi 22 ve 23 yaşından büyük nüfus oranı olarak ise sırasıyla % 43 42'yi kabul ettik.

(*****) Yüksek Seçim Kurulu'nun rakkamı.

(*** ***) Halkın Kurtuluşu'nun rak kamı

Görüldüğü gibi gerçek rakkamlar pek Halkın Kurtuluşu'nun hesapladığı gibi değil. 2. tabloya bakıldığı takdirde görülmektedirki bizim; «olması gereken seçmen sayısı» olarak hesapladığımız seçmen sayısı daima Yüksek Seçim Kurulu'nun hesapladığı seçmen sayısından daha azdır. Ancak bu fark 1965'den 77'ye gelinceye kadar 142 bin'den 2 milyon 932 bin'e yükselmiştir. 1977 yılın-

daki seçmen sayısı gereğince (ki Halkın Kurtuluşu bu rakkamı doğru olarak kabul ettiğine göre ona göre de) 18 yaşından büyük olan herkes seçmen olabilmektedir. Oysa hep biliyoruz ki henüz 18 yaşındakilere seçmen olma hakkı verilmemiştir!...

Eğer *Halkın Kurtuluşu* biraz düşünerek laf söylemeyi öğrense (onun dilinden çektiği kadar kimse dilinden çekmemiştir) yayınladığı rakkamların gerçekleri ne denli yansıttığını, yaptığı hesapların gerçekleri ne denli gösterdiğini biraz düşünse, bulduğu her şeye kendini doğrulayacağı heyecanı ile sarılmasa o da *Kurtuluş* un bu rakkamlarını kolaylıkla elde edebilirdi. Sadece biraz istatistiklere bakmak, bir, iki hesap ve en önemlisi gerçekçi olmak.

Halkın Kurtuluşu'nun bir hatası da oligarşinin 1979 yılı için verdiği rakkamları tahrifat, sahtekarlık olarak nitelerken gene aynı oligarşinin 1977 seçimleri için verdiği rakkamlara dört elle sarılmasıdır. Bu tutumun tek bir nedeni vardır: Oportünizm, yani fırsatçılık. Birilerini tahrifatla suçlarken *Halkın Kurtuluşu* yazarları şaşkınlık içinde aynı şeyi kendisi yapmaktadır. Belki bilinçle, belki de «şaşkınlığından» veya darkafalılığından.

«*Halkın Kurtuluşu Seçim Kurulu*»nun hesaplarının boşluğu, yanlışlığı ortada. 1977 yılına kadar mükerrer oy sağlayabilmek için yapılan çeşitli sahtekârlıkların 1979 yılında yapılamaması nedeniyle 1979'da seçmen sayısı ve doğal olarak geçerli oy sayısı da (bir ölçüde parmağa sürülen boyanın da etkisi ile) düşmüştür. Bu nedenle 1979 seçimlerinde seçime katılma oranı Yüksek Seçim Kurulu'nun hesapladığı gibi %70.27'dir. *Kurtuluş* bu rakkamı kabul etmektedir.

Seçimlere katılma oranının bu yüksekliği (77'ye göre, aradaki bütün mükerrer oylara rağmen, sadece binde 1.6 daha azdır) bize sadece *Halkın Kurtuluşu*'nun iddiasının yanlışlığını göstermez; aynı zamanda oligarşinin daha hala seçmenleri sandık başına çekebildiğini, seçmenlerin daha hala parlamentodan umutlarını kesmediklerini göstermektedir. Ayrıca Milletvekili seçimi yapılan 5 ilde seçime katılma oranı oldukça önemli bir artış göstermiştir, bu ise seçmenlerin 77 seçimlerinde

daha hala parlamentonun hayali içinde olduklarını biraz daha şiddetle göstermektedir.

Diyelim ki Halkın Kurtuluşu 2.120.000 seçmenin azaldığını hesaplarken bir düşüncesizlik yapmış, hata etmiş. Peki 1977 den 1979'a kadar seçmenlerin 750 bin artması gerektiğini neye dayanarak, hangi mantıkla hesaplamış.

1977 seçimleri için Yüksek Seçim Kurulu'nun verdiği rakkamları doğru kabul ettiklerine göre 29 ilde seçmen sayısı 1977'de 9.499.563. Türkiye'de nüfus artışı yıllık ortalama % 2.5'dir. En yüksek yıllık artış oranı % 2.519'dur. 1977'den 1979'a nüfusun % 2.52 (en yüksek rakkamdan da daha yüksek) arttığını hesaplarsak ve 77 rakkamını doğru kabul edersek iki yılda seçmen sayısının 484.810 artması gerekir. *Halkın Kurtuluşu* geriye kalan 265.190 seçmeni nerede buluyor? 18 yaşındakilere dahi oy verdirsek veya Türkiye'nin nüfus artışını % 5'e çıkarsak ancak *Halkın Kurtuluşu*'nun elde ettiği 750.000 rakkamına ulaşabiliyoruz. Pes doğrusu.

Halkın Kurtuluşu'nun bir başka ilginç hesabı da İstanbul'la ilgili. 4.5 milyonluk şehirde 2 milyon 900 bin seçmen olması gerektiğini iddia ediyor. Yani nüfusun %64.44'ü seçmen olmalı. Türkiye ortalamasına göre nüfusun % 64.44'ünün seçmen olabilmesi için İstanbul'da 11, 12 yaşlarındakilerin dahi oy verebilmesi gerekmektedir. Böyle bir hesabın nasıl yapıldığını yorumlamak dahi insana ağır geliyor.

Devrimci Yol ise Halkın Kurtuluşu gibi çeşitli rakkamlar kullanarak seçimlere katılmanın düştüğünü ispatlamıyor. Sadece şunları söylüyor: «Bu seçimlerde katılım geçen seçimlere göre mutlak sayı olarak bir milyon dolayında düşmüştür. İki yıl içinde seçmen sayısının nüfus artışı nedeni ile çoğalması gerekirken hem seçmen sayısı hem de oy kullananların sayısı mutlak olarak büyük bir düşme göstermektedir» (Devrimci Yol, Özel Sayı: 40, 25 Ekim 1979).

Görüldüğü gibi uzun uzun rakkamlarla oynamamasına rağmen Devrimci Yol da kestirme bir biçimde Halkın Kurtuluşu ile aynı iddiaya sahiptir. Onlara göre de mutlak olarak 1 milyon seçmen oy kullanmamıştır ve

nüfus artışı da olması gerektiğine göre katılım daha da düşüktür. Devrimci Yol'un bu tür iddialarına, yukarıda Halkın Kurtuluşu'nun iddiaları karşısında gösterdiğimiz gerçekler yeterli cevaptır. Ancak burada *Devrimci Yol'un bir başka iddiasına kısaca değinmekte* yarar var. Devrimci Yol CHP'nin sağındaki partilerin oy kazançlarını 50 bin olarak gösteriyor ama bu hesabını gene «ustalıklı» bir biçimde yapıyor. Seçimlerin olduğu 29 ili değil, sadece Senato seçimlerinin yapıldığı 25 ili hesapları içine alıyor ve böylelikle CHP'nin sağının kazandığı 50 bine yakın oyu görmemezliğe geliyor. Çünkü onun bütün iddiası seçimlere katılımın az olduğunu ispatlamak, sonra CHP'ye oy vermeyen kitlenin oy vermeme nedeninin Boykot Kampanyası olduğunu kanıtlayabilmek. Bu konuda şunları iddia ediyor Devrimci Yol: «Bu oylar halkın ilerici-sol kesimlerine aittir ve bu şekilde oy kullanmayan halkın önemli bir kısmı Devrimciler tarafından yürütülen Boykot Kampanyasının bir sonucu olarak ve CHP'nin sağ politikalarına bir tepki olarak sandığa gitmemişler; CHP'ye oy vermemişler» dir. (agy) Devrimci Yol'un muradı oy vermeyenlerin kendi etkinliğinde olduğunu kanıtlayabilmek. Bunu şu satırlarıyla daha da açıkça ifade etmektedir. «Boykot çalışmaları siyasal etkinliğinin yanısıra seçime katılmayı düşürme anlamında da önemli oranda etkili olmuştur. Bu etki devrimcilerin *güçlü oldukları* (abç) İstanbul, Kars, Artvin gibi bölgelerde oldukça yüksek olmuştur». (agy) Bu iddiaya rağmen gene de «mütevazilik» siperini de elinden bırakmıyor: «Elbette, devrimciler kendi güçlerini hiç bir zaman abartmazlar. Bu anlamda elbetteki seçime katılımda ve CHP oylarında meydana gelen 1 milyon dolayındaki düşme üzerindeki Boykot Kampanyasının etkisi abartılamaz.» (agy) Ne kadar «mütevazi» görünümlü değil mi? Ama, hemen bu satırları izleyen satırlar ise tas taman şöyle: «Ama bu etkinin küçümsenemeyecek bir oranda olduğu da tartışma götürmez bir şekilde açık olan bir şeydir». (age)

Şimdi Devrimci Yol'un devrimcilerin güçlü olduğunu (buradaki «devrimciler» boykotçular anlamında olsa gerek) söylediği İstanbul şehri için bir kaç rakkama

bakalım ve güçlülüğün kanıtlarını, güçlü boykotçuların oy vermeyen kitle üzerindeki etkilerini görelim.

1977 seçimlerinde İstanbul'da seçmen sayısı 2 milyon 518 bin. (Bu rakkamın yanlışlığını yukarıda kanıtlamıştık) 1979'da ise seçmen sayısı 2. milyon 179 bin. Fark 340 bin. Devrimci Yol ve Halkın Kurtuluşu'na göre bunlar boykotçulardır. Ya politika onları ilgilendirmemektedir, ya bu işi bir külfet olarak görmektedirler, ya da bilinçle kendilerini ,boykotçu oldukları için (boykot tavrının ilânından aylar önce nasıl da bilinçle hareket etmişlerse) kendilerini yazdırmayanlardır ya da kendi adresini faşist güçlere bildirmeme kaygusu taşıyanlardır. (Bütün bu iddialar Halkın Kurtuluşu ve Devrimci Yol'a aittir. Bazan ikisinin birden, bazan ise tek tek). Gene 1977'de İstanbul'da oy kullanan seçmen sayısı 1 milyon 572 bin. 1979'da ise aynı rakkam 1 milyon 327 bin. Fark 245 bin. İki yıl içindeki nüfus artışı da (Halkın Kurtuluşu'nun iddiasını temel alırsak) 382 bin. Kısacası bizim darkafalı gevezelerimize göre İstanbul'da iki seçim arasında oy kullanmayan boykot yapan insanların sayısının toplamı 967 bin. (Nasıl olsa akıllarına geldiği gibi rakkamlarla oynadıklarına göre, biz de biraz ekleyelim ve kabaca 1 milyon diyelim). Demekki boykotçuların gücü İstanbul'da 1 milyon insanı etkilemektedir. Abartmazsak (çünkü ne diyor Devrimci Yol «devrimciler kendi güçlerini hiç bir zaman abartmazlar») ve biraz «mütevazi» davranırsak bunun onda birinin boykotçuların etkinliğinde olduğunu iddia edebilirler. Yani 100 bin boykotçu. Bir başka deyişle CHP'nin solundaki tüm oylardan iki, üç kere daha büyük bir güç.

Şimdi bir de boykotçu grupların İstanbul'daki durumuna bir bakalım. Sıkıyönetim öncesinde düzenledikleri son yasal mitinglere (çevre illerden de biraz insan getirerek, ama biz öyle olmadığını kabul edelim gene-de) 2 bin insan toplamaktaydılar. Bu rakkamlar dahi oldukça abartılmış olmasına rağmen doğru kabul edelim. Ve gene kabul edelim ki mitinglere getiremedikleri veya getirmedikleri (örneğin faşistlere adreslerini vermek istemedikleri arkadaşlarının fotoğraflarını da faşistlere vermek istememiş olabilirler) de mitinglere ge-

tirdikleri kadar olsun. Bu takdirde Devrimci Yol'un 4 bin, Halkın Kurtuluşu'nun da gene 4 bin taraftarı vardır. Bir başka boykotçu grup da Devrimci Halkın Yolu. Onlarla ilgili rakkamı büyük gösterirsek Halkın Kurtuluşu fena halde sinirleneceği için onların da 2 bin taraftarlarının olduğunu kabul edersek, tüm boykotçuların toplam taraftarları sıkıyönetim öncesinde 10 bin etmektedir. Diyelim ki sıkıyönetimin gelmesi ile boykotçuların kitle etkinlikleri nedense birden iki misline çıktı: Bu takdirde taraftarlarının sayısı 20 bin olur. Ve gene diyelim ki boykot tavrı büyük bir başarı kazandı ve taraftarları iki katına çıktı bu takdirde taraftarlarının sayısı 40 bin olur. Bu rakkamı da iki ile çarparsak 80 bin, onuda bilmem kaçla çarparsak 100 bin rakkamına ulaşırız. Yani Boykotçuların taraftarlarının gerçek rakkamını 10 misline çıkarırsak ancak 1 milyon oy kullanmayan (boykotçulara göre) insandan en mütevazi ölçüler içinde 10 da birinin boykot tavrından etkilendiği varsayımına ulaşabiliriz. Ama bu kadar çok çarpma işlemi de darkafalı boykotçulara o kadar çok çarpmaktadır ki sonunda tam bir şaşkına çevirir onları. Gerçek de zaten budur. Hepsi tam bir şaşkınlık içindedirler. Ayakları yerden kesilmiş, pembe bulutlar içinde yüzen şaşkınlar. (Bütün bunlardan sonra Halkın Kurtuluşu'nun iddia ettiği gibi gerçekten 2.120 bin kişi, boykotçuların iddia ettikleri gibi boykotçu dahi olsa bu dahi boykot tavrının doğruluğunu kanıtlamaz. Bunun için bakınız «Boykot mu, seçimlere katılma mı?» başlıklı yazı. Ayrıca Devrimci Yol'un boykotçuluk tezlerinin incelenmesini ayrı bir yazının konusu yapacağız. Çünkü onlarla sorun esas olarak Leninizmin kabul edilip edilmemesi).

14 Ekim seçimleri yukarıda da belirttiğimiz gibi kitlelerin bugünkü durumunun bir göstergesi oldu. Egemen sınıfların gayreti ile seçimler bir genel seçim havasına sokulabildi. Sadece bu dahi işçi, emekçi yığınlar açısından parlamentonun daha hala bir anlam taşıdığını göstermektedir. Bu sonuç bir yanıyla boykotçuların hayal dünyasını yıkarken diğer yandan önemli bir çok gerçeği göstermektedir. En önemlisi ise parlamenter umudun kitlelerin gözünde tükenmemiş olduğunu.

Bu anlamda Kurtuluş seçimlere katılma oranında düşüş olacağını düşünürken (bu noktada boykotçulara gerçek durumdan daha yakındık) yanıldı. Hayatın gerçekleri Kurtuluş'un düşüncelerini bir yanıyla onayladı, bir yanıyla ise gerçekçi olmadığını gösterdi. Gerçekçi olmadığını gösterdi çünkü düşüş olmadı aksine hemen hemen en yüksek seçime katılma oranlarından biri gerçekleşti. Bu anlamda hayat Kurtuluş'un iddialarını doğruladı ama çok daha şiddetle doğruladığı için aynı zamanda red de etti. Ancak, Kurtuluş'un CHP üzerine olan tezi de seçim sonuçları ile aynı duruma düştü. Kurtuluş seçimlerden önce CHP oylarında bir düşüş olacağını ama bunun önemsiz olacağını iddia ederken CHP çok büyük miktarda oy kaybına uğradı.

1977 yılında 29 ilde 2.708.000 oy alan CHP 1979 14 Ekim seçimlerinde 1.656 bin oy alabildi. Mutlak olarak 1 milyon kayba uğradı. Bunun bir kısmının mükerrer oy olduğunu dahi kabul etsek gene de çok büyük bir oy kaybına uğradı. 1 milyona ulaşan oy kaybının 200 bini kendisinden daha soldaki partilere ve bağımsız adaylara kaydı. 100 bine yakın oy ise CHP'nin sağındaki partilere kaydı. Bu durumda CHP'nin 1 milyona yaklaşan oy kaybının 300 bini çeşitli başka partilere veya adaylara giderken 700'bine yakını ya mükerrer oy idi, ya da 1979 seçimlerinde oy kullanmayanlardır.

CHP oylarının en büyük kısmını İstanbul'da kaybetti: 340 bin. Bu 340 bin oyun 110 bini AP, MSP, CGP ve MHP'ye kayarken, 60 bini ise CHP'nin solundaki parti ve adaylara gitti. Özetle CHP'nin İstanbul'dan kaybettiği oyların 228 bini 77'de CHP'ye oy verirken 1979'da hiç bir partiye oy vermediler.*

Sadece İstanbul'da 340 bin oy kaybeden CHP 29 ilin 8'inde (Antalya, Balıkesir, Hatay, Kars, Manisa,

(*) Burada gene boykotçu gruplardan Devrimci Yol'un İstanbul'la ilgili iddialarına dönebiliriz. Yukarıdaki rakkamlardan görüldüğü gibi İstanbul'da 1977 seçimlerinde CHP'ye oy verenlerden sadece 228 bini bu seçimlerde hiç bir partiye ya da adaya oy vermemiştir. Eğer bunların bir kısmının mükerrer oy olduğunu düşünürsek (çok ufak bir azaltmayla -çünkü Devrim-

Samsun, Tokat ve Konya'da) de toplam 365 bin oy kaybetti. Geriye kalan 20 ildeki kaybı ise 347 bin oy kaybetti. CHP'nin oylarını arttırabildiği tek il Ağrı.

CHP tek kelime ile ettiğini buldu. Kurtuluş çeşitli daha önceki yazılarında 77 mahalli seçimlerinin ardından 1978 başında kurulan CHP Hükümetinin durumunu incelemişti. 73 ve 77 seçimlerinin ateşli anti-faşist, anti-emperyalist ve anti-tekelci CHP'si bu seçimlerde ne söylediyse tam tamına tersini yaptı. Düzen değişikliğinden bahseden CHP Hükümet olduğu dönem boyunca bu iddiasının tam aksine düzenin en açık koruyuculuğunu yaptı ve bu tutumunu kitlelere gene de düzen değişikliği diye yutturmaya kalktı. «Enkaz» edebiyatı adı altında CHP'nin seçimler boyunca asıl seslendikleri egemen sınıflardı. «Ne yaptıysak sizin için yaptık» demeye getiriyordu CHP. Zamlar, baş döndürücü bir hızla yükselen fiatlar, bulunamayan temel ihtiyaç maddeleri, kuyruklar, devalüasyonlar, liranın değerinin kuruşa inmesi, bütün bunlar insanca, hakça düzen diyerek CHP ve Ecevit etrafında toplanan geniş yığınların ondan kopmasına neden oldu. Şüphesiz, anti-faşist vaadlerinin ardından faşizm ile uzlaşan tavrı da geçen seçimlerde CHP'ye oy veren kitlenin bir kısmının ondan kopmasına neden oldu.

1979 seçimlerinde CHP ve ondan kopan oylar açısından; bir önemli nokta da tüm solun şu veya bu nedenle bu kez TKP dışında kendisini desteklememiş olmasıdır. Bir kısım sol gruplar seçimlere katılarak, bir

---

ci Yol böyle buyurmaktadır, mükerrer oyların çok az olduğunu söylemektedir, bu nedenle biz de öyle kabul edelim) 200 bin rakkamını elde ederiz. Daha önce yaptığımız gibi bunun onda biri boykotçuların etkinliğinde olsa (güçlerini «abartmadan») boykotçu grupların 20 bin kişiyi etkilemiş oldukları ortaya çıkar. Bir an için bunu kabul etsek (ki sıkıyönetim öncesine göre toplam güçleri iki misli artmış olmalıdır) bu gene de İstanbul'da CHP'den sağa kayan oylardan çok daha azdır. 110 bine karşı 20 bin. Kaldı ki İstanbul'da bizim «bilinçli» pasif boykotçuların (Devrimci Yol, Halkın Kurtuluşu, D. Halkın Yolu) oyları gerçekçi olduğumuz takdirde ancak 10 bin civarındadır. Bu da bir gerçek...

kısmı ise boykot tavrı ile aktif olarak CHP'nin ardında değillerdi. 1977 seçimlerinde ise Türkiye solu açısından durum çok daha farklı idi. Tek başına bu olay bile solda sıfır, yüzde bir olarak nitelenmeye çalışılan Türkiye solunun potansiyel gücünü göstermektedir. Ne var ki sosyalist hareket bir seçim bloku ile 14 Ekim seçimlerine katılamadığı için soldaki bu potansiyel değerlendirilememiş, çar çur olmuştur.

73 ve 77 seçimlerinde CHP düzene karşı bir görünümdeydi. Propagandası düzen değişikliği üzerine inşa edilmişti. Bunun yanı sıra faşistlerden hesap soracağız, can güvenliği sağlayacağız propogandası gene 73 ve 77 seçimlerinde CHP'nin propagandasının temellerini oluşturmaktaydı.

77 Haziran ayında yapılan erken seçimlerden sonra bir azınlık Hükümeti kurma çalışmalarına giren Ecevit MHP Genel Başkanı ile görüşmüyor ve «ben faşist bir partinin genel başkanı ile görüşmem» diyordu. Ancak mahalli seçimlerin ardından AP'den kopardığı milletvekilleri ile Hükümet kurma çalışmalarına başladığında, yani çok değil aradan 6 ay geçmeden aynı Ecevit Türkeş'le buluşuyor ve kendisine Hükümetin çalışmaları hakkında sürekli bilgi vermeyi vaad ederek Hükümet çalışmalarında, anarşinin durdurulmasında yardımcı olmasını diliyordu. Faşist terörün baş kaynağından yardım istemekle Ecevit 22 ay işbaşında kalan Hükümetinin çizgisini de açıklamış oluyordu.

Hükümette kaldığı süre içinde düzen değişikliği bir yana kitlelerin en temel talepleri bile karşılanamadı. Zamlar, kuyruklar ve ard arda gelen devalüasyonlar işçi- emekçi yığınlar için hayatı dayanılmaz hale getirirken Ecevit radyo ve televizyondan yaptığı konuşmalarda halkı «özveriye» çağırıyordu. İşçi ve emekçiler dişlerini biraz daha sıkmalı, bu arada sanayinin durumu düzeltilmeliydi Ecevit'e göre. Bu çağırıları ile de Ecevit ve partisi artık «halktan yana olma» espirisini dahi korumayı gereksiz gördüğünü gösteriyor ve halkın egemen sınıflar için özveride bulunmasını talep ediyordu.

Faşizme karşı aldığı uzlaşıcı tavır da CHP hükümetinin sonunda ektiğini biçmesine neden oldu. Faşist ka-

tillerden hesap soracağını, faşist yuvaları, kontrgerillayı dağıtacağını meydanlarda bar bar bağıran Ecevit ve CHP, Hükümet olmasının hemen ardından bu sözlerinden tam bir dönüş yaptı. Artık onların ağzından faşist, faşizm sözlerini duymak mümkün değildi. Bu terimlerin yerini ne idüğü belirsiz bir «terör» kelimesi almıştı. Terör sağdanda, soldanda gelmekteydi CHP'ye göre ve sağ ve sol teröristlerin başı ezilmeliydi. Bu tutumun en tipik örnekleri Kahraman Maraş katliamının ardından ve Milliyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü Abdi İpekçi'nin katilinin yakalanmasından sonra açıkça görüldü.

Aylar boyu bütün uyarılara rağmen sinsice hazırlanan Kahraman Maraş katliamının ardından CHP'li İçişleri Bakanı radyo ve televizyona çıkarak solcuların tahriki ile başlayan bir katliam anlatıyordu. Aynı saatlerde Ecevit sağa ve sola barış çağrısında bulunuyor, Maraş'ta ise CHP'li, AP'li, MSP'li ve MHP'li milletvekilleri ortak imzaladıkları bir bildiri ile kardeşlikten bahsediyorlar ve ateş keş çağırısı yapıyorlardı.

Kahraman Maraş katliamının ardından alınan bu tutumla CHP faşist MHP'yi yasallık sınırlarına çekiyordu kendisince. Aslında yaptığı tam anlamı ile MHP'yi aklamaktı. Katliamın başlıca sorumlusu MHP bu demeçlerle aklanıyor, katliamla olan ilişkisi (birinci dereceden ve doğrudan olmasına rağmen) bir sis perdesinin arkasına sokuluyor ve böylelikle Maraş olayı sağ ve solun çatışması, birbirini yemesi olarak gösteriliyordu. Ortak bildirilerle ise bu kanı pekiştirilmeye çalışılıyordu.

Gerek sıkıyönetim öncesinde, gerekse daha yoğun olarak sıkıyönetim boyunca bir çok MHP'li ve onun yan örgütlerinin üyesi faşistin yakalanması, bunların suçlarını ve MHP ve yandaşı örgütlerle olan ilişkilerini itiraf etmeleri ise bir gerçek. Ancak, bu faşist katillerin yakalanması ile CHP bir yandan demokrat kamu oyuna iş yapar gözükürken diğer yandan bu faşist katillerin MHP ile olan ilişkilerinin üzerine gitmeyerek MHP'yi aklama çabalarını sürdürdü. Abdi İpekçi'nin katilinin televizyonda ve radyoda konuşturulması bu tutumun en güzel örneklerinden birisidir. MHP ile olan ilişkileri bu denli açık olmasına rağmen televizyona çıkarılan M. Ali Ağca

adlı katil ne sağcı, ne solcu olduğunu ,terörist olduğunu, düzene karşı olduğunu söylüyor ve böylelikle faşist terör kavramı karşısında ne idüğü belirsiz terör kavramını biraz daha meşrulaştırıyordu. Giderek radyo ve televizyonda ve CHP'lilerin demeçlerinde bu tutum tam anlamıyla ortaya çıkmaya başladı.

Bu davranışları ile CHP faşizmin kitleleri pasifize etme, yıldırma kampanyasına katılıyor, yardımcı oluyordu. Şüphesiz yakalanan her faşist katil faşist harekete şu veya bu ölçüde maddi bir darbe indiriyordu ama asıl önemlisi MHP aklanıyordu. Çılgın boyutlara ulaşan faşist terör karşısında ise (CHP'nin de yardımları ile artık kitleler gözünde faşist terör olmaktan çıkıp teröre dönüştü) kitleler hergün biraz daha yılgınlığa kapılmaktaydı.

Enflasyon, devalüasyonlar, her gün inanılmaz boyutlarda yükselen fiatlar, en temel ihtiyaç maddelerinin yok olması ve kuyruklar, kısacası hayatın dayanılmaz boyutlara ulaşması ile faşist terör karşısındaki bu tutumun birleşmesi, reformizmin çöküşünün de nedeni oldu. 1 milyon CHP'li 14 Ekim'de CHP'ye oy vermedi.

Denebilir ki gerek sıkıyönetim öncesi, gerekse sonrası yakalanan faşist militanlar MHP için etkili olmamış mıdır? Fiziksel anlamda bu sorunun cevabı evettir. Ama çok cılız bir evet. Bu fiziksel darbelerle bir çok faşist militan yakalanmış, fakat aynı ölçüde ve hatta daha fazla devrimci de aynı akibete uğradığından bu darbe etkisiz hale gelmiştir. Ama önemli olan bu değil, MHP'nin örgüt olarak darbe yiyip yemediğidir ki bunun sonucu açıktır: MHP 14 Ekim seçimlerinde çok az oranda dahi olsa oylarını arttırabilmiştir.

CHP'den daha sağdaki partiler içinde oylarını arttıran partiler AP (260 bin) ve MHP (12 bin) dir. MHP seçimlere katıldığı 28 ilden 15'inde oy kaybederken 13 ilde oy kazanmıştır. Önemli ölçüde sadece 4 ilde oy kaybına uğramıştır: Konya (ki bu oylar AP'ye ödünç verilmiş oylar olarak nitelenebilir), Antalya, Ağrı ve Erzincan. MHP bu illerde 10, 3, 5 ve 4 bin oy kaybına (toplam 22 bin) uğramıştır. Geri kalan illerden Hatay, Rize, Kars ve Van'da 2'şer bin oy kaybına uğrayan MHP'nin

diğer illerdeki oy kaybı önemsizdir. Buna karşılık MHP Tokat'ta ve Yozgat'ta 10'ar bin oy kazanmış, Yozgat'ta birinci parti durumuna gelmiştir. Ayrıca İstanbul'da 6, Isparta'da 4, Burdur, Balıkesir ve Samsun'da ise 3'er bin oy kazanmıştır. Bir bütün olarak bakıldığında MHP oyları ne artmış ne de gerilemiştir. Ancak bütün karşı propagandaya rağmen MHP'nin oylarının aynı yerde kalabilmesi dahi devrimciler için son derece düşündürücü olmalıdır. Özellikle Yozgat, Tokat ve Istanbul sonuçları MHP açısından büyük bir ilerlemedir.

AP oylarındaki 260 binlik artışın bir kısmının DP' den kendisine geldiği iddia edilebilir ve bu büyük ölçüde makûldur. DP'nin 1977 seçimlerinde aldığı 122 bin oy un tamamı dahi AP'den çıkarılırsa AP'nin kazancı gene de 138 bindir. Bunun yarıya yakını İstanbul'da aldığı kazançtır. AP'nin kazandığı yeni oylardan tüm DP oyları çıkarılsa dahi görülmektedir ki AP 18 ilde oylarını arttırmıştır. Geri kalan 11 ilde ise oy kaybına uğramıştır. Gerici partilerden MSP ise 7 ilde oylarını arttırırken 22 ilde bazan çok büyük ölçülerde oy kaybına uğramıştır. Buna mukabil Ağrı ve İstanbul'da MSP oyları 12 bin 700 artmıştır. Hemen hemen Türkiye'nin bütün illerinde oy kaybına uğrayan CGP ise Bitlis'de 10 bin, İstanbul'da ise 25 bin oy kazanmıştır.

Özetle 14 Ekim 1979 seçimlerinde CHP'nin sağındaki partiler önemli bir oy artışı gösteremediler ama durumlarını korumuş olmaları dahi bu partiler açısından önemli bir gelişme olarak mütalâa edilmelidir.

Seçimlere katılan sosyalist partilere gelince, çoğunun iddiaları 14 Ekim seçimlerinde gerçekleşmedi. TBP, TİP, TSİP ve TİP'in aldığı oylar ancak 200 bin.

Seçim sonuçları bu dört parti üzerine ilginç sonuçlar veriyor. Öyle ki bu dört partinin illerden aldıkları oylar (TSİP'in «Devrimci Demokrat» larla ittifakının olduğu 7 il ve bir iki il dışında) büyük bir eşitlik göstermektedir. Denebilir ki dört parti bir-iki il dışında neredeyse mutlak olarak eşit oy aldı.

Bu dört partinin 29 ilin 14'ünde aldıkları oylar arasındaki fark ancak binde 2 ile gösterilebilmekte. Bunların 7'si ise TSİP-Devrimci Demokratlar ittifakının ol-

duğu iller (ki bu iller için ayrı bir değerlendirme yapmak gerekiyor). Eğer bu 7 ilde TSIP'in almış olduğu oyları çıkarırsak dört partinin oyları sadece 9 ilde binde ikiden daha büyük bir farka sahip. Eğer bu dört parti arasındaki farkı yüzde yarım ile açıklamak istersek sadece dört ilde aralarında yüzde yarımdan daha büyük bir fark var, birde 7 Kürdistan ilinde TSİP diğerlerinden yüzde yarımdan daha büyük bir farka sahip. Bu dört ilin ikisinde (Tokat ve Amasya) TBP diğerlerinden yüzde yarım veya daha fazla bir oy farkına sahıp. Diğerleri bu iki ilde de aynı oylara sahip. Üçüncü (% 0.5'den daha fazla fark olan il) İstanbul. Burada SDP, TBP ve TİP TSİP'den yüzde 1.0 ilâ 0.5 arasında daha fazla oy almışlar. Dördüncü il ise Hatay. Burada da TSİP diğerlerinden % 1'den daha fazla oy almış.

TİP ile TSİP arasındaki farka bakarsak bu takdirde görürüz ki bu iki partinin aldığı oylar (yukarıda bahsettiğimiz 7 Kürdistan ili ve Hatay ve İstanbul dışında) hemen hemen aynıdır. Aralarındaki farkı çok zaman binde 1 veya iki ile dahi ifade etmek mümkün değil.

Dört «Sol» partinin aldığı bu oyların açıklaması bizce tamamiyle dördünün temelde hiç bir farklılık göstermemelerinden doğmaktadır. Seçim propagandalarını hatırlayanlar bu dört parti arasında temelde bir fark olmadığını hemen hatırlayacaklardır. Öte yandan oyların bu denli denk bir şekilde bu dört parti arasında dağılmış olması da gene aralarında temel farklılıklar olmadığını göstermektedir ve hatta o kadar ki bazı illerde bu dört partinin aldığı oylar tastamam aynıdır.

TİP, TSİP, SDP ve TBP'ın bu eşit oy alışlarının nedenlerinden birisi de temel bir farklılıklarının olmamasının yanı sıra eşit olanaklardan yararlanmalarıdır. Burjuva basının, radyo ve televizyonun olanaklarından eşitçe yararlanan dört parti sonuç olarak da eşitçe oy almışlardır. Sadece Hatay'da TSİP'in belli bir örgütlenmesinin olduğu, geri kalan illerde dört partinin örgütlenme düzeylerinin hemen hemen aynı olduğu aşikârdır.

İlerlemenin İstanbul'dan küçümsenmeyecek bir oy alması da 14 Ekim seçimlerinin bir başka önemli sonucudur. Her ne kadar seçimlerden önce Beria Onger'i par-

lamentoya göndereceğiz iddialarında bulunmuşlarsada İlerlemeciler İstanbul'da küçümsenmeyecek bir güce sahiptirler. Öte yandan İlerlemenin diğer illerde varlığının olmadığı da ortaya çıktı. Bazı illerde CHP, TİP veya TSİP desteklendi ve bu illerde kim desteklendiyse ona hiç bir katkı hemen hemen sağlanamadı.

TSİP'in oldukça büyük oylar aldığı 7 il ise gene 14 Ekim seçimlerinin ortaya çıkardığı önemli bir sonuç. Bu illerde «Devrimci Demokrat» ların desteğini alan, onları liste başı yapan TSİP oyları kendisine devşirirken TİP ve TKP'ye karşı «birlikçi politika» sında önemli bir mevzi elde etti. TSİP özellikle Siirt ve Mardin'de % 14.02 ve 13.62 oranında oy topladı. Ayrıca Hakkari'de 5.60, Van'da % 2.71, Kars'da 2.70, Bitlis'de 1.20 ve Muş'da 0.97 oranında oy topladı.

TSİP-Devrimci Demokratlar ittifakının olduğu bölgeler dışında «sol» partilerin Kürdistan'da daha da az oy almaları ise bölgede anti-sömürgeci bilincin göstergelerinden birisidir.

Proleter sosyalist adayların aldıkları oylar ise seçimlerden önce beklenen kadardır. Antalya ve Samsun'da «sol» partilerin ellerindeki tüm olanaklara rağmen alabildikleri oy büyük ölçüde aşıldı. Bu iki ilde proleter sosyalistleri örgütlülüklerinin ürününü gördüler. Ancak, her iki ilde de proleter sosyalist adayların aldıkları oylar Hareketin bu bölgelerde önderliğini yaptığı antifaşist, anti-emperyalist ve anti-şovenist hareketin boyutlarına ulaşmadı. Bunun en temel nedeni Hareketin bu bölgelerde henüz kitleler gözünde bir iktidar alternatifi olarak gözükmemesidir. Ancak seçim çalışmaları ve sonucunda ortaya çıkan sonuç, Hareketin bu iki bölgede kitlelerin gözünde daha farklı bir konuma ulaşmasını kuşkusuz sağladı. Bugün her iki bölgede de Kurtuluş çok daha güçlü, kitlelere çok daha büyük bir güven vermiş olarak çalışmalarını sürdürmektedir. İstanbul'da elde edilen sonuç ise bu kentte proletarya sosyalistlerinin önünde aşılması gereken daha çok uzun bir yolun olduğunu göstermektedir.

Seçim çalışmaları proletarya sosyalistlerinin kitlelerle çok daha zengin ilişkiler kurmasını sağladı. Bugü-

ne kadarki faaliyetlerimizde karşılaştığımızın çok üstünde bir propaganda-ajitasyon olanağı elde edildi ve bu, olanaklar ölçüsünde değerlendirildi. Bir aylık kısa bir dönemde Hareket seçimlere katılınılan bölgelerde bir yılda yaptığından daha geniş ve güçlü bir çalışma sürdürdü. İşçi sınıfının devrimci siyaseti işçi ve emekçilere en iyi bir biçimde bir kez daha iletildi ve seçimlerden örgütlülük düzeyi biraz daha yükselmiş olarak çıkıldı.

Sonuç olarak 14 Ekim seçimleri Türkiye toplumu için ve sosyalist hareket için oldukça önemli sonuçlarla dolu.

1. Seçimler bir genel seçim havası içinde geçti. Katılım yüksek oldu. Bu, kitlenin bugün henüz parlamentodan umutlarını kesmediklerinin bir göstergesidir.

2. CHP'nin sağı genel olarak oylarını ufak bir artışla korudu. Sağın oyları AP ve MHP'de (ama daha yoğun olarak AP'de) toplanıyor. İçine girdiğimiz süreçte bu iki parti arasında «sağın liderliği» sorunu doğacaktır.

3. 1973-77 seçimlerinin «keskin» CHP'si Hükümet olduğu süre içinde tam anlamı ile gerçek yüzünü gösterdi. «Düzen değişikliği», «anti-faşist mücadele, faşistlerden hesap sorulması» ve «anti-emperyalizm» gibi «umud» un yükselişini sağlayan tavırlarının birer palavra olduğu birer, birer ortaya çıktı, çıkmaya devam edecek.

4. Seçim sonuçları ile CHP hem hükümetten düştü, hem de kendi içinde çatışmaya başladı. Seçimler öncesi bağımsız Bakanlar ileri sürülerek «ancak bu kadar yapabiliyoruz» yaygarası koparan Ecevit Kurultay'da Bağımsız Bakanların kendisine yardımcı olduğunu ama CHP'nin kendi hiziplerinin kendisini çelmelediğini ve bağımsız Bakanların parti'den güven görmemeleri nedeni ile CHP'ye geçmediklerini anlatıyordu. Kurultay Ecevit ve takımının artık «düzen

değişikliği» sloganından tamamen vazgeçtiğinin de bir çok örnekleriyle doluydu.

5. Bütün karşı propagandaya rağmen MHP'nin oylarını koruması, bazı illerde büyük, önemli artışlar göstermesi 14 Ekim'in önemli sonuçlarından biridir ve bu sonuç devrimci hareketin gündemindeki en önemli maddeleri de belirlemektedir.
6. Önümüzde ki dönemde faşist terör devam edecektir. Devrimci harekete ve önder kadrolara karşı artan bir şiddetle.
7. CHP giderayak AP Hükümeti için uygun ve meşru bir baskı zemini bırakmaktadır. Birçok demokratik örgüt kapatıldı. TÖB-DER yönetimine azgınca saldırıldı. Her gün bir yeni aşırı solcu gizli örgüt «bulunuyor» ve sıkıyönetim harıl harıl işliyor.

Bütün bunlar önümüzdeki dönemin yeni ve zorlu koşullarının temelleridir.

8. 14 Ekim seçimlerinin yarattığı bir yeni sonuç ise sosyal reformistlerin birleşme eğilimlerinin gelişmesidir. TİP, TSİP, TKP ve «Devrimci Demokratlar» arasında bu eğilim giderek güç kazanıyor. Bu dört revizyonist grubun birleşmesi Türkiye Sosyalist hareketi açısından son derece önemlidir. Revizyonist tehlike, sağ sapma önümüzdeki dönemde ideolojik mücadelemizin yönlerinden birisini göstermektedir.
9. Gerek gelişen faşist harekete karşı, gerek yeni hükümetin şimdiden ilân ettiği saldırılara karşı ve gerekse revizyonizmin birliği karşısında devrimci hareketin eylem birliği gündemde. Anti emperyalist, anti-faşist ve anti-şovenist ilkeler çevresinde devrimcilerin eylem birliği acil bir gereksinmesidir.
10. Faşist teröre, sıkıyönetime karşı mücadele için demokratik haklarımızın savunulması, geliştirilmesi için proletarya sosyalistlerine önemli gö-

revler düşüyor. Eylem birliğinin sağlanması ve aktif kitle mücadelesinin yükseltilmesi bunların başlıcaları.

11. Bütün bunlardan sonra proletaryanın devrimci partisinin inşasının önemi, devrimci hareketin işçi-emekçi yığınlar gözünde bir alternatif, somut bir alternatif haline gelmesinin önemi 14 Ekim seçimleri ile bir kez daha kanıtlandı. Ve gene görüldü ki tüm çalışmalar, tüm kararlar ve tüm örgütlenme bugün için tek bir *temel* hedefe; proletaryanın devrimci partisinin inşasına yönelmelidir.

KURTULUŞ

Boykot mu, Seçimlere Katılma mı?

Kısmi senato seçimleri karşısında Komünistler seçimlere katılmayı hem mümkün hem de gerekli gördüklerini açıklarlarken, başka iki devrimci eğilim seçimleri boykot çağrısı yaptılar.

Hangisine uymalı? Sınıf bilinçli işçiler kuşku yok ki bu soru karşısında son derece açık ve belirgin bir cevabı istemektedir. Biz bu soruyu içeren, başka soruları da, birlikte karşılamaya çalışmak istiyoruz.

Hiç kuşkusuz Komünistler, durumun objektif bir değerlendirilmesi üzerine belirledikleri tutumu değiştirecek, yada kendi tutumlarının doğru olup olmadığını bir kere daha kendi kendileriyle tartışacak değillerdir; ama her iki eğilimin de seçimlere ilişkin olarak benimsedikleri tutumun sınıf karakterini, bu tutumun neden ötürü yanlış olduğunu, komünist yazında «boykot» olarak bilinen özgül mücadele biçiminin hangi koşullar altında ve nasıl mümkün olduğunu nasıl ve ne şekilde kullanılması gerektiğine bir kere daha işaret etmek böylelikle de sosyalist işçilerin, sınıf bilinçli proletaryanın seçimlerin ve «boykot»un proleter ve küçük burjuva kavranışları arasında daha dakik bir ayırım yapmalarına yardımcı olmak, «boykotçu»ların zihinlerde bulanıklık yaratmayı amaçlayan hucumları karşısında gerekli görünmektedir.

Son olarak da her iki eğilimin, *Kurtuluş'a* kendi Leninist olmayan konumlarından hareketle yöneltmeye çalıştıkları itiraz ve suçlamaları geri püskürtmek, *Kurtuluş*'un parlamento, seçimler, mücadele biçimlerinin kullanılışı konusundaki değerlendirmelerinin altını bir kere daha çizmek ve bu her iki devrimci eğilimle *Kurtuluş*'u birbirinden ayıran yönleri daha da açık hale getirmek gerekmektedir.

I

HALKIN KURTULUŞU

Birinci olarak *Halkın Kurtuluşu*'nu ele almak daha yerinde olacaktır; çünkü *Halkın Kurtuluşu*, öteki boykotçu yol arkadaşı *Devrimci Yol*'dan farklı olarak kendi tutumunu belirlemede Bolşeviklerin «zengin deneylerine» başvurduğunu, halihazır boykot çağrısını yaparken, Leninist normlara uygun olarak hareket ettiğini, çağrısının güvenilirliği açısından ileriye sürüyor:

> «Eğer subjektif ve objektif somut koşullar, proletarya partisinin seçimleri boykot ederek kitlelerin devrimci mücadelesini geliştireceğini ve gericiliği tecrit edeceğini birlikte getiriyorsa parti seçimlere boykot çağrısı yapabilir...
>
> «*Devrim öncesinde SBKP (B)'nin* ve günümüzde birçok Marksist - Leninist Partilerin seçim taktikleri bu açıdan zengin deneylerle doludur.» (*H.K.* No. 172, s. 6; abç)

Bizi şu mahut «Marksist - Leninist» partilerin zengin deneyleri zerre kadar olsun ilgilendirmiyor; ama Bolşeviklerin taktikleri söz konusu olduğunda kılı kırk yarmakla ve Bolşeviklerin olmayan akılsızlıkları onlara malederek, kendi «taktik»lerine meşruiyet kazandırma yolundaki her çabanın bayağılığını ve çirkinliğini açığa çıkartmakla yükümlüyüz; çünkü biz Bolşeviklerin meşru mirasçıları olma hakkını elde edebilmek için Bolşevizmi, Leninizmi, her türden oportünist ve «ultra Sol»cu deformasyona karşı savunmanın ve korumanın olmazsa olmaz bir ön koşul olduğu görüşündeyiz.

Lenin Bolşeviklerin taktikleri hakkında şunları söylüyor :

> «Bolşeviklerin taktikleri doğruydu... Bu taktikler biricik enternasyonalist taktiklerdi, çünkü bu taktikler, *bütün ülkelerdeki* devrimin gelişmesi, desteklenmesi ve uyarılması *için* bir ülkede yapılması mümkün olanın azamisini yerine getirdiler. Bu

taktikler muazzam başarıları ile doğrulanmışlardır, çünkü Bolşevizm (hiç de Rus Bolşeviklerinin erdemleri nedeniyle değil, heryerdeki *halkın* pratikte devrimci olan taktiklere beslediği derin sempati nedeniyle) *dünya* Bolşevizmi haline gelmiş, sosyal şovenizm ve sosyal-pasifizminkilerden somut olarak ve pratikte ayrılan bir düşünce, bir teori, bir program ve taktikler doğurmuştur... Bolşevizm hem sükûnet çağının kazançlarını hem de *başlamış olan devrimler çağının* tecrübesini gözönüne alıp inceleyecek olan bir Üçüncü Enternasyonal'in gerçekten proleter ve Komünist bir Enternasyonal'in ideolojik ve taktik temellerini *yaratmıştır.*

«... bütün ülkelerdeki işçilerin kitlesi her geçen gün daha berrak olarak, Bolşevizmin, savaşın ve emperyalizmin dehşetinden kurtulmanın doğru yolunu gösterdiğini ve Bolşevizmin *heryer ve herkes (all) için bir taktikler modeli olarak hizmet edebileceğini* görmektedirler.» («Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky», Lenin, *Revizyonizme Karşı,* (Der.); ing. baskı, s. 435 - 36 Progress Publishers, Moscow.)

Bu nedenle, artık sadece Rus Bolşeviklerinin değil, bütün ülkelerin işçilerinin olan bu taktikler üzerine sarfedilen bütün sözlerin çok daha büyük bir dikkatle eleştiri süzgecinden geçirilmesi bir zorunluluktur.

Bütün ülkelerdeki işçilerin gördüklerini Türkiye proletaryasının en ileri unsurları da görmeye başlamışlardır. Bugün Leninizm ileri işçiler arasında olduğu kadar bilimsel aydın çevreler arasında da, Türkiye'nin modern tarihi içinde daha önce hiçbir zaman olmadığı ölçüde ve genişlikte itibara sahiptir. Devrimci işçiler ve sosyalist aydınlar siyasal taktiklerin doğruluğunu yada yanlışlığını, bütün siyasi akımların kendi iç tutarlılıklarını, bunların Leninizme uygunluğu açısından değerlendirmektedirler. Bu nedenle, işçiler, sınıf bilinçli proleterler arasında nüfuz sahibi olmak isteyen bütün herkes, kendi taktiklerini, lafzen bile olsa, Lenin ve Bol-

şeviklere doğrulatmaya kendini mecbur hissetmektedir. *Halkın Kurtuluşu*'da bu yola sık sık başvuranlardan biridir. Ne var ki, bu, Lenin dayanak yapılarak ilan edilen, siyasetler ve taktikler her zaman trajik yemin törenleri, vaadler, geri dönmeme teminatları vs. ile başlasa da, şimdiye kadar hep traji-komik özeleştirilerle sonuçlanmıştır. Bu kez de öyle olacağına şüphe yoktur, çünkü *Halkın Kurtuluşu*'nun sonuncu, «boykot», siyasetinin de *Leninizmin teori ve taktiğinde hiçbir dayanağı* bulunmamaktadır.

HALKIN KURTULUŞU «BOYKOT»TAN NE ANLIYOR?

Halkın Kurtuluşu, seçimleri boykot çağrısını yaptığı 172. sayısında «Devrimci Boykot Taktiği ve Uygulaması» başlığı altında, genel olarak boykottan ne anladığını «açıklayan» (!) bir makaleye de yer verdi. *Halkın Kurtuluşu* burada boykotunun teorik dayanaklarını ortaya koyuyor. Bu «teorik» (!) gerekçeler üzerinde dikkatle duranlar *Halkın Kurtuluşu*'nun ve komünistlerin bir ve aynı «boykot»tan söz etmediklerini göreceklerdir; zaten *Halkın Kurtuluşu* da, daha ileriki, 175. sayısında kendi boykotunun Komünist yazında tek bir anlamı olan boykotla bir ilişkisi olmadığını daha açık hale getirmeye çalışıyor. Ama bununla birlikte daha açık hale gelen bir başka şey de *Halkın Kurtuluşu*'nun ne, «boykot olarak bilinen özgül mücadele metodu», nede, bunun Bolşeviklerin tecrübesi içerisinde, hangi koşullar altında ve ne şekilde kullanılmış olduğu konusunda en küçük bir bilgiye sahip bulunmadığıdır. *Halkın Kurtuluşu*'nun «teorik» (!) gerekçeleri arasında Leninizme benzeyen bir tek şey var: Stalin'in fotoğrafı; gerisi ise imbikten geçirilmiş cehaletten ibarettir! Görelim.

Halkın Kurtuluşu'nun görüşünce :

> «Kitlelerin parlamento dışı eyleminin büyüdüğü, siyasi mücadelenin yoğunlaştığı, seçime alternatif olarak ayaklanmanın ortaya çıktığı, halkın silahlı savaşının fiilen başladığı ve yaygınlaştığı

devrim dönemlerinde proletaryanın partisi elbetteki parlamento seçimlerini boykot eder.
«Düzene karşı devrimin fiilen alternatif olduğu böyle dönemlerde proletaryanın taktiği doğal olarak boykottur.
«Fakat bu tip dönemler dışında seçimleri boykot çağrısı yapmak yanlıştır diye de bir formülasyona gidilemez. 1977 seçimleri sırasında 'sol' anlayışı eleştirirken boykot taktiğini sadece ayaklanma koşullarına bağlamış olmamız elbetteki doğru değildi. Ayaklanma koşullarının, devrimci durumların olgunlaşmadığı dönemlerde de seçimleri boykot etmek gerekebilir... Eğer objektif ve subjektif somut koşullar proletarya partisinin seçimleri boykot ederek kitlelerin devrimci mücadelesini geliştireceğini ve gericiliği tecrit edeceğini birlikte getiriyorsa parti seçimlere boykot çağrısı yapabilir... aksi takdirde seçimlere katılabilir...» (*H.K.* No. 172, s. 8)

Bu teorik mülahazalarını kaleme alırken devirdiği çamları ya kendi başına yada birilerinin kulağına fısıldaması üzerine *Halkın Kurtuluşu* da sezinlemiş olmalı ki, 175. sayısında, entellektüel ahlâkın bütün sınırlarını aşarak *Kurtuluş*'a verip veriştirdiği yazısında teorik konumunu yeniden düzenlemek ihtiyacını duyuyor ve boykot konusunda eşi az bulunur bir tez daha ileri sürüyor :

«*Halkın Kurtuluşu,* bugünkü seçimleri boykot sorunu ve burjuva parlamentosunu boykot meselesini aynı kefeye koymadı. Hangi biçimde olursa olsun burjuva parlamentosunu boykot amacıyla 14 Ekim seçimlerine boykot çağrısı yapmadı.» (*H.K.* No. 175. s. 6)

Demek ki, Halkın Kurtuluşu'na göre, boykot ayrıca, bir de, parlamentoyu boykot ve seçimleri boykot olarak ikiye ayrılırmış. Onlar, şu an ikincisinden, yani, sadece seçimleri boykottan yanalarmış.

Elbette, eğer insan, bir mücadele metodu olarak boykotu onun özgül proleter anlamından sıyırıp ele alır-

sa, onu yemek boykotundan, ders boykotundan ayırdetmesine de imkan kalmaz.

Halkın Kurtuluşu'nun yazarları siyasal yaşamlarına 1968'lerdeki kafetarya boykotları, ders boykotları ile başlamışlardı; aradan ondan fazla yıl geçti ama onlar hala boykot dendiği zaman bundan başka birşeyi *özü* itibariyle anlıyor değiller. O zamanlar bütün nahifliği içerisinde bu boykotların devrimci bir havası saf ve içten bir yanı vardı; ve boykotçular da bütün ilerici insanlar arasında derin bir sempati uyandırırlardı. Üstelik bu boykotlara girişenlerin hiç de kendilerini mazur göstermek için teorik gerekçeler ve dayanaklar arayıp bulmaları gerekmezdi. Bu yüzden o genç boykotçuların akıllarına ne başkalarını boykotlarının gereğine inandırmak için bin dereden su taşımak gelirdi, ne de buna ihtiyaç kalırdı. Herşey pratik yaşamdan çıkar, denenip sınanarak geçerlilik kazanırdı. Onun için de kaynağını yığından, gerçek yaşamdan alan boykotçuların karşısında kimse dikilemez, buna kalkışanlar da hareketin burgacı içinde silinip giderlerdi.

Ne var ki, on yıl önce öğrenciler arasında olanlar bugün doğrudan sınıf mücadelesi içinde bir türlü tekrarlanamıyor. O günlerin herkeste sempati uyandıran boykotçuları şimdi yalnızca alaylı bir gülümseme doğuruyorlar; geçmişte öğrenci yığınlarının dolaysız, doğal önderleri olan boykotçuların çağrıları derhal uygulama alanı bulurken, şimdi bu kart boykotçuların çağrılarına sınıf bilinçli işçiler, bunlar sadece yerinde olmadığı için değil, bu çağrıların sahipleri kendilerinin hiç birşeyi olmadığı için de dudak büküp geçiyorlar; on yıl öncesinin genç boykotçularının kendi başına buyruk eylemciliğinin uyandırdığı heyecan havasına karşılık, şu saçları ağarmış, romatizmalı boykotçuların kıvrılıp bükülerek, dokuz takla atarak yaptıkları teorik cambazlıklar insanda ne yazık ki, acıma ve üzüntü ile karışan bir mide bulantısı yaratıyor.

Gerçekten, geçim sıkıntısı insanları nelere katlanmaya zorlamıyor!

LENİN, BOLŞEVİKLER VE III. ENTERNASYONAL BOYKOTTAN NE ANLIYOR?

Yukarıda gördük, Halkın Kurtuluşu'na göre, 1) «devrim dönemlerinde proletarya seçimleri boykot eder»; 2) «fakat bu tip dönemler dışında» boykot çağrısı yapmak yanlıştır diye de bir formülasyona gidilemez. Pekala devrimci durumların olgunlaşmadığı dönemlerde de seçimleri boykot etmek gerekebilir; 3) parlamentoyu boykot birşey, seçimleri boykot başka bir şeydir; seçimlerin boykot edilmesi parlamentonun da boykot edildiği anlamına gelmez.

«Boykot olarak bilinen özgül mücadele biçimi», modern proletaryanın mücadele usulleri spektrumu içine ilk kez 1905 Birinci Rus Devrimi ile girdi; boykotun tarihsel - politik teorik çözümlemesini bizlere ilk sunan da Lenin oldu. Bu nedenle boykot, onun içinde gerçekleşebileceği özgül tarihsel koşullar ve bu koşulları doğuran toplumun çeşitli sınıfları arasındaki karşılıklı ilişkinin doğası hakkındaki bilgileri en dolaysız ve parlak sunuluşları içinde Lenin'den edinebiliriz; bakalım Lenin ve Bolşevikler ile Halkın Kurtuluşu arasında boykotun ele alınışı ve kavranışı bakımından herhangi bir paralellik var mıymış?

Lenin 1907 Temmuzunda yazdığı «Boykota Karşı» başlıklı makalesinde boykotu şöyle tanımlıyor :

> «Boykotun tümü, *verili bir kurumun çerçevesi içinde bir mücadele değil, onun ortaya çıkışına karşı, yada daha genişliğine koyacak olursak, onun işler hale gelmesine karşı bir mücadeledir...* Kuşku yok ki, bir Marksistin temsili kurumlardan yararlanması gerekir. Bundan bir Marksistin belirli koşullar altında verili bir kurum içindeki bir mücadeleden değil, bu kurumun ortaya çıkarılmasına karşı bir mücadeleden yana çıkamayacağı sonucu çıkartılabilir mi? Hayır, çünkü bu genel mülahaza, sadece böylesi bir kurumun ortaya çıkmasını önlemek için bir mücadeleye yer olmadığı durumlarda geçerlidir. Boykot, böylesi kurumların ortaya çıkışlarını önlemek için mücadeleye

yer olup olmadığı sorunu olmasından ötürü kesinlikle tartışmalı bir sorundur.» (Lenin, «Boykota Karşı», *Toplu Eserler,* c. 13, s. 19 İng baskı, Progress Publishers, Moscow. a.b.ç.).

«Boykot belirtmiş olduğumuz gibi, verili bir kurumun içindeki bir mücadele değil, onun ortaya çıkışına karşı bir mücadeledir. Her verili kurum halihazırda varolan yani, eski, rejimden türetilebilir. Dolayısıyla *boykot doğrudan doğruya eski rejimin yıkılmasına yönelik yada en kötüsünden, yani taarruz yıkmak için yeterince güçlü değilse, onu, bu kurumu kuramayacak, onu işletemeyecek dereceye kadar güçsüz düşürmeye yönelik bir mücadeledir* (*). [(*). (Lenin'in dipnotu): metinde heryerde kendisine atıfta *bulunulan şey aktif boykottur, yani sadece eski rejimin kurumlarında yer almayı reddetme değil, bu rejime karşı bir saldırıdır.* Bulygin Dumasını boykot döneminin Sosyal-Demokratik yazını ile tanışıklığı olmayan okuyuculara hatırlatılması gerekir ki, Sosyal-De mokratlar o sıra, aktif boykotu, onu, pasif boykotla kesinlikle karşı karşıya getirerek ve hatta bir silahlı ayaklanmaya bağlayarak, açıklıkla dile getirdiler.]... *Boykot eski rejimi tanımanın reddedilmesidir,* elbette sözde değil eylemde bir red, yani ifadesini yalnızca örgütlerin çığlıklarında yada sloganlarında değil, eski rejimin yasalarını sistematik olarak bir yana iten, yasadışı olmasına karşın, gerçek hayatta varolan yeni kurumları sistematik olarak kuran ve ilh. halk kitlesinin belirli bir eyleminde bulan birşeydir... *Boykot sadece verili kurumun örgütlenme biçimini değil, onun bizzat kendisini reddeden en tayin edici mücadele aracıdır. Boykot eski rejime karşı açık bir savaş ilanı, onun üzerine, dolaysız bir saldırıdır.» (age.* s. 25) (abç)

Lenin'in söyledikleri, üzerinde yeni bir izahatı gerektirmeyecek kadar açık: «Boykot verili bir kurumun içindeki bir mücadele değildir... Boykot eski rejimi ta-

nımanın reddedilmesidir... Boykot verili kurumun bizzat kendisini reddeden en tayin edici mücadele aracıdır... Boykot eski rejime karşı açık bir savaş ilanı, onun üzerine dolaysız bir saldırıdır... kendisine atıfta bulunulan şey aktif boykottur, yani sadece eski rejimin kurumlarında yer almayı reddetme değil, bu rejime karşı bir saldırıdır... Sosyal demokratlar... *aktif boykotu pasif boykotla kesinlikle karşı karşıya getirerek ve hatta silahlı ayaklanmaya başlayarak* açıkça dile getirdiler...»

Bütün bunlardan çok iyi anlaşılacağı gibi Lenin ve Bolşevikler için aktif boykotun eski rejime karşı *açık bir savaş ilanı* olmaktan başka hiç bir anlamı yoktur, onların anladıkları boykot, seçimlerde oy kullanmama değil, *aktif boykot*tur :

> «Daha önce belirttiğimiz gibi *'aktif bir boykot' ajitasyonu yapmak*, devrimci güçleri daha geniş bir çapta, iki kat çoğalmış bir enerjiyle toparlamak ve örgütlemek, ve iki kat çoğalmış bir baskı unsuru haline getirmek anlamına gelmektedir. Bununla birlikte *açık, belirli, ve acil bir slogan olmadan böyle bir çalışma düşünülemez.* Hükümetin 'halk' temsilinin kötü bir taklidi olan bir organı toplantıya çağırması, gerçekten halk temsilini yansıtan bir organ için ajitasyon yapılması için, en geniş halk yığınlarının bugün (çarın üçkağıtlarından ve halkla alay etmesinden sonra) gerçek bir temsili organı yalnızca geçici devrimci hükümetin toplayabileceğini ve böyle bir hükümeti kurmak için ayaklanmanın zafere ulaşması ve çarlık yönetiminin gerçekten yıkılması gerektiğini anlatmak için çok mükemmel fırsatlar sağlamaktadır. *Bir ayaklanma için geniş bir ajitasyon yürütmek ve bu ajitasyonu geçici devrimci hükumetin programı* açısından tam bir açıklıkla yönetmek için bundan daha iyi bir zaman tasarlamak güçtür.» (Lenin, «Bulygin Dumasını Boykot ve Ayaklanma», *Proletary*, no. 12, 1905; Türkçesi,

1905 Devrimi Üzerine Yazılar, Yöntem Yayınları, s. 166.)
«Sınıf bilincine ulaşmış proletaryanın partisinin taktikleri böyle olmalıdır.» (Lenin, *age* s. 167)

Yukarıdaki parçanın çok güzel bir biçimde açıkladığı gibi, aktif boykot bir ayaklanmadan başka hiçbirşeyle bağlı olarak anlaşılamaz. RSDIP'nin Üçüncü Konferansında kabul edilen Lenin'in karar taslağıysa, bu konudaki en yalın ve berrak tanımı sağlamaktadır:

«(1) Rus devriminin tecrübesinin göstermiş olduğu gibi, Sosyal Demokratlar için *aktif boykot, ancak devrimin alıp götüren, evrensel ve hızlı yükselişi, bir silahlı ayaklanmaya dönüşmesi koşulları altında ve ancak eski rejim tarafından* birinci temsili meclisin çağrılmasından doğan anayasal hayallere karşı mücadelenin ideolojik amaçlarına bağlı olursa doğru taktiktir.
«(2) *Bu koşulların yokluğu halinde* devrimci Sosyal - Demokratlar için *doğru taktik*, devrimci bir dönemin bütün koşulları varolsa bile, İkinci Duma'da olduğu gibi, *seçimlere katılmayı gerektirir.*» (Lenin, *«RSDİP'nin Üçüncü Konferansı»*, *Toplu Eserler*, c. 13, s. 60; İng. Baskı)

Öte yandan, Bolşevizmin *dünya Bolşevizmi*, haline gelmesi ile birlikte *Üçüncü Enternasyonalin* de «teorik ve taktik temelleri»ni yaratmış olduğunu biliyoruz, bunun yukarıda Lenin tarafından nasıl sunulmuş olduğunu hatırımızdan çıkartmamamız gerekir. Şu an bizi ilgilendirmekte olan «Boykot» sorunu, parlamentonun komünistler tarafından kullanımıyla bağlantılı olarak, Enternasyonal partilerini de yakından ilgilendirmiş ve Enternasyonal tamamen Bolşeviklerin tecrübelerine dayanarak, komünistlerin boykot konusundaki görüşlerini genel ve evrensel olacak şekilde bütün partiler için uyulması zorunlu «Tezler» olarak formüle etmiştir. Lenin'in de katıldığı ve hazırlanmasına asıl katkıları yaptığı bu görüş ve kavrayış Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresince benimsenen «Komünist Partiler ve

Parlamento Üzerine Tezler»in, Komünizm, Proletaryanın Diktatörlüğü Uğruna Savaş ve Burjuva Parlamentolarının Kullanımı, başlıklı 2. bölümünde şöyle dile getirilmiştir :

«17. Öte yandan, parlamenter faaliyetin teorik olarak kabulünden, hiç de mevcut seçimlere ve mevcut parlamento oturumlarına katılmanın *her şart altında* mutlaka gerekli olduğu sonucu çıkmaz. Bu, bütün bir dizi özgül koşullara bağlıdır. Bazı koşullarda parlamentodan çıkmak gerekli olabilir. Bolşevikler onu yıkmak üzere ön - parlamentoyu terkettiklerinde yaptıkları buydu... Bazı koşullarda *seçimleri boykot etmek* ve zor yoluyla hem burjuva devlet aygıtını hem de burjuva parlamenterkliği yerinden söküp atmak gerekebilir, yada parlamentonun kendisini boykot ederken seçimlere katılmak gerekebilir, vs.

«18. ...Parlamentodan yürüyüp çıkmak kadar, *seçimleri yada parlamentoyu boykot da aslında iktidar için silahlı mücadeleye derhal geçişin koşulları elde bulunduğu zaman caizdir.*» *(Protokoll,* ii, s. 466, «Komünist Partileri ve Parlamento Üzerine Tezler» Zikreden, Jane Degras, «The Communist International», Documents c. ı; s. 154, İng. baskı) (abç).

Lenin ve Bolşeviklerin boykot dendiği zaman bundan neyi anladıklarını yukarıdan beri yaptığımız aktarmaların yeterince aydınlattığını sanıyoruz. Gene Komünist Enternasyonal'in Tezleri de, öyle umuyoruz ki, bir genelleme olarak sorunun basit ve anlaşılabilir bir çözümlemesini sağlamaya yetecektir.

Halkın Kurtuluşu'nun «boykot»un bu proleter kavranışı karşısındaki tuhaflıklarını sergilemeye geçmezden evvel bir de boykotun çözümlenmesi sırasında, onun tarihsel - politik bir sunuluşunun Lenin tarafından nasıl dile getirildiğine bakmamızda yarar vardır :

«Marksist bir tutum takınan bir sosyal Demokrat, boykot hakkındaki yargılarını şu yada bu kurumun gericilik derecesinden değil, Rus Devriminin

tecrübesinin şimdi gösterdiği gibi, boykot olarak bilinen özgül mücadele metodunu uygulamayı mümkün kılan şu özel mücadele koşullarının varlığından çıkartır.

«Onun için, ilk görevimiz Bulygin Dumasını boykotun onun altında yer aldığı tarihsel koşulları incelemek olmalıdır.

«Bu sorunu incelerken, iki koşul derhal öne çıkar. Birinci olarak Bulygin Dumasını boykot, devrimimizin (geçici bile olsa) monarşist bir anayasa yoluna girmesini engelleme savaşı idi. İkincisi, bu boykot, devrimin alıp götüren, evrensel, güçlü ve hızlı bir yükselişi koşulları altında yer aldı.» (Lenin, «Boykota Karşı», *Toplu Eserler,* c. 13, s. 18-19; İng. baskı.)

«... şu halde Bulygin Dumasını boykot, herşey bir yana, monarşist anayasal tipten bütün bir kurumlar sisteminin ortaya çıkmasını engellemek için bir mücadeleydi. 1905 yılı genel grevler, (Dokuz Ocak'tan sonraki grev dalgası) ve isyanlar *(Potemkin)* biçiminde dolaysız kitle mücadelesinin mümkünlüğünü açıkça gösterdi. Bunun için, dolaysız kitle mücadelesi bir vakıa idi. Öte yandan hareketi, (kelimenin en dolaysız ve dar anlamında) devrimci yoldan bir monarşist anayasa yoluna kaydırmaya teşebbüs eden 6 Ağustos yasası da daha az bir vakıa değildi. Bu yolların birbiriyle çatışma içine girmesi objektif olarak kaçınılmazdı, Devrimin hemen sonraki gelişimi için, eğer denebilirse, *bir yol seçimi* olacaktı, kuşkusuz şu yada bu gurubun iradesiyle değil, devrimci ve karşıdevrimci sınıfların görece kuvvetleriyle belirlenebilecek olan bir seçim. Ve bu kuvvet ancak mücadele içinde ölçülebilir, sınanabilirdi. Onun için, Bulygin Dumasını boykot sloganı doğrudan devrimci mücadele yolu uğruna ve anayasal - monarşist yola karşı mücadelenin bir sloganıydı... Yakın gelecekte, *mücadele için bir yol seçimi uğruna,* yaklaşmakta olan bir mücadele tarihsel olarak kaçınılmazdı. Alternatifler şunlardı: Rusya'nın ilk

temsili kurumunu eski otorite toplayacak ve böylelikle bir zaman için (belki çok kısa belki de hayli uzun bir zaman için) devrimi monarşist - anayasal yola mı sokacaktı, yoksa halk eski rejimi savurup atmak —en kötüsünden onu sarsmak— için dolaysız bir taarruzla onu devrimi monarşist-anayasal yola sokmaktan alakoyacak ve (gene az yada çok uzun bir dönem için) kitlelerin doğrudan devrimci mücadele yolunu garanti altına mı alacaktı?... Sosyal - Demokratların aktif boykotu savunmalarının bizzat kendisi, sorunu ortaya atmanın bir yolu, onun proletaryanın partisi tarafından ortaya bilinçli olarak atılmasının bir yolu, *mücadele yolunun seçimi için* mücadelenin bir sloganı idi.» (age. s. 20)

«Demek ki, Rus Devriminin Bulygin Dumasını boykot ediş tecrübesinin bir çözümlenmesinden çıkartılacak ilk sonuç, tarihin objektif boykot kılığı içinde gündeme, hemen sonraki gelişme yolunun biçimi için bir mücadeleyi, Rusya'nın ilk temsili meclisini toplamayı, eski otoritenin mi yoksa yeni kurulmuş olan halk iktidarının mı üstlenecek olduğu üzerine bir mücadeleyi, doğrudan doğruya devrimci bir yol veya (bir zaman için) bir monarşist anayasa yolu için bir mücadeleyi getirip koyduğudur.» (age. s. 21)

«Buna bağlı olarak, yazında, çoğu zaman kendini açığa vuran ve bu konu tartışıldığında kendini durmaksızın gösteren bir sorun ortaya çıkmaktadır, yani boykot sloganının basitliği, açıklığı, ve «doğrudan»lığı; tıpkı düz yada zigzaglı gelişme yolu sorunu gibi. Eski rejimin doğrudan devrilmesi, yada en kötüsünden zayıflatılması ve sarsılması, yani egemenlik unsurlarının halk tarafından doğrudan doğruya kurulması - bütün bunlar, en *doğrudan,* halk gözönüne alındığında en avantajlı olan, ama azami kuvvet gerektiren yoldur. Bundan yoksun olduğunda insanın, dolaşık yollara, zaman kazanmaya, zigzaglara, geri çekilmelere, vs. vs. başvurması gerekebilir. Elbette,

«bir monarşist anayasa yolu hiçbir şekilde, devrimi dıştalamaz bunun unsurları, bu yoldan da *pekala,* dolaylı bir tarzda hazırlanır ve geliştirilir, ama bu yol daha uzun ve zigzaglı bir yoldur.» (age. s. 22)

«Kitlelere çekici gelen bir slogan olarak boykotun basitliğini, doğrudanlığını ve açıklığını ancak bu açıdan değerlendirebiliriz. *Sloganın bütün bu erdemleri kendi içlerinde değil, ancak, sloganın içinde kullanıldığı objektif durumda, doğrudan yada zigzaglı bir gelişme yolunun seçimi için mücadelenin koşulllları varolduklarında iyidir.* Bulygin Duması döneminde bu slogan en basit, en kestirme ve en açık slogan olduğundan ötürü değil, o zamanki tarihsel koşullar işçilerin partisine, monarşist anayasanın zigzaglı yoluna karşı basit ve doğrudan devrimci yol uğruna mücadelede yer alma görevini yüklediğinden ötürü, işçilerin partisi için doğru ve tek devrimci slogandı. (age., s. 24)

«Bu özel koşulların o sıra varolduklarına, hangi objektif ölçütlerle hüküm vereceğimiz sorusu ortaya çıkmaktadır. Basit, kestirme ve açık bir sloganı sadece bir laf olmaktan çıkartıp aktüel mücadeleye denk düşen tek slogan haline getiren, olayların konumundaki ayırdedici özellik nedir? Şimdi bu soruyu ele alacağız.» (age. s. 24;) (abç).

«... Demek ki, *boykotun başarılı olması için eski rejime karşı doğrudan bir mücadele, ona karşı bir ayaklanma ve pek çok durumda ona karşı kitlesel bir itaatsizlik gerekir* (böylesi kitlesel itaatsizlik, bir ayaklanmayı hazırlamanın koşullarından biridir.) ... Şu halde, *boykot ve geniş devrimci yükseliş arasındaki bağlantı aşikardır... Geniş bir devrimci yükseliş olmadıkça basbayağı eski legalitenin sınırlarını aşan kitlesel bir kaynaşma olmadıkça boykotun başarıya ulaşması diye birşey de olamaz.* 9 Ocak ve onu izleyen kitlesel grevler ve *Potemkin,* bunların tümü devrimcilerin doğrudan çağrılarından önce olan olaylardı. *1905*'te, onların, kitlelerin edilgenlikle, suskunlukla yada mü-

cadeleyi terkederek karşılayabilecekleri *hiçbir çağrıları yoktu*. Böylesi koşullar altında boykot, elektrik yüklü atmosferin doğal bir *bütünleyicisi* idi.

«*Bu slogan o zaman hiçbir şeyi icadetmiyordu, o sadece doğrudan taarruza doğru durmaksızın ilerleyen bir yükselişi kesinlik ve doğrulukla formüle ediyordu:* (abç)

«Sosyal - Demokratların 1905 sonbaharı ve 1906 ilkbaharındaki boykot kampanyalarının siyasal içeriği neydi? Bunun muhtevası elbette, boykot kelimesini tekrarlamaktan yada halka seçimlere katılmaması için çağrıda bulunmaktan ibaret değildi. Onun içeriği otokrasi tarafından öne sürülen dolaşık ve zigzaglı yolları bir yana bırakan doğrudan bir taarruz ile de sınırlı değildi. Buna ek olarak, hatta bunun yanısıra bile değil, aslında bütün boykot kampanyasının merkezinde *anayasal hayallere karşı mücadele* bulunuyordu. Bu kavga aslında boykotun canıydı.» (age., s. 27.)

«... Bugün ne halkı anayasal hayallere karşı uyarabiliriz, ne de devrimin anayasal - monarşist çıkmaz sokağa sokulmasını önlemek için mücadele edebiliriz. Boykot önceki, canlandırıcı kıvılcımına sahip olamaz.

«... Anayasal dönüşün başlangıç döneminde bütün ulusun dikkati kaçınılmaz olarak Duma üzerinde odaklaşmıştı. Boykot vasıtasıyla biz, dikkatlerin çıkmaz sokağa doğru akışı üzerinde toplanmasına karşı, cehaletten, bilgisizlikten, zayıflıktan yada bencil karşı - devrimci faaliyetten ileri gelen bir tutkunluğa karşı savaştık ve savaşmak da zorundaydık... *Bugünse genel olarak Duma yada özgül olarak Üçüncü Duma için, değil ulus çapında sadece genişçe denebilecek kadar olsun bir coşkunluk kesinlikle söz konusu değildir. Burada boykotun gereği yoktur.*

«*Eğer herhangi bir kimse Sosyal Demokrat proletaryayı boykot sloganının doğruluğuna inandırmak istiyorsa, zamanında büyük ve görkemli bir rol oynamış bulunan sözlerin gürültüsüne kendi-*

ni kaptırmamalıdır. O böylesi bir sloganın uygulanması için objektif koşulları tartmalı ve görmelidir ki, bu sloganı ortaya atmak dolaylı olarak, alıp götüren, evrensel, güçlü ve hızlı bir yükselişi yaratan koşulların varolduğunu farzetmek demektir... Yoksa insan onların gerçek anlamını kavramaksızın kocaman kocaman laflar eden, yada açıkça konuşmaya ve aka ak karaya kara demeye çekinen birinin durumuna düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalır.» (age s. 36)

«Boykotun uygulanmasının koşullarını incelememiz gerekir; kitlelerin kafasına, devrimin yükseldiği anlarda boykotun tamamen meşru ve kimi zaman da asli metod olduğu fikrini (Marks'ın adını kullanan bilgiçler boşyere ne söylerlerse söylesinler) sokmamız gerekir; fakat devrimin gerçekten yükselip yükselmediği —ki bu, bir boykot ilanı için temel koşuldur— insanın bağımsız olarak ortaya atması ve gerçeklerin ciddi bir çözümlenmesi temelinde kararlaştırması gereken bir sorundur, bu, bizim iktidarımızda olduğu sürece, böylesine bir yükselişin yolunu hazırlamak ve uygun anda boykotu reddetmemek görevimizdir; ama *boykot sloganının her kötü, yada çok kötü temsili kuruma genel olarak uygulanabilir olduğunu sanmak mutlak bir hata olacaktır.*» (age s. 40.)

«Boykotun sosyal - demokrat savunucularının, işçilerin değişen havaları, sınai canlanış ve işçilerin Temmuz grevleri hakkında söylediklerinin gerçeklerle tamamen uyuştuğunu kabul edelim.

«Bütün bunlardan ne çıkar? Devrimci çıkışın kısmi bir yükselişinin başlangıcı ile karşı karşıya olduğumuz. Onu desteklemek ve geliştirmek ve onu genel bir devrimci yükselişe dönüştürmek ve sonra da saldırıcı tipten bir harekete çevirmek için elden gelen tüm çabayı göstermemiz gerekir mi? Kuşkusuz evet. Bunun hakkında sosyal Demokratlar arasında iki (ayrı-ç.) görüş bulunamaz... Ama hareket *tam da şu anda,* bu kısmi yükselişin başlangıcında iken, kesinlikle genel bir yükselişe

geçmezden önce boykot sloganına ihtiyacımız var mıdır? Bu slogan hareketi bugün ileri götürmeye muktedir midir? Bu, bizim görüşümüzce olumsuz olarak cevaplanması gereken başka bir sorudur?

«Genel bir yükseliş Üçüncü Duma ile herhangi bir ilişkisi olmayan, dolaysız ve acil fikir ve sloganlarla, kısmi bir yükselişten (hareketle-ç.) geliştirilebilir ve geliştirilmelidir... Biz, yurttaşlar diyeceğiz, eğer Rusya'da demokrasi davasının Kadet efendilerin 1905 Aralığı sonrasındaki hegemonyası sırasında olduğu gibi giderek artan bir hızla başaşağı gitmesini istemiyorsanız, o zaman başlangıç halindeki işçi hareketini destekleyin, doğrudan kitle mücadelesini destekleyin. O olmaksızın Rusya'da özgürlüğün herhangi bir garantisi olamaz.

«Bu türden bir ajitasyon kuşkusuz mükemmelen tutarlı bir devrimci Sosyal Demokrat ajitasyonu olacaktır. Buna şunu da eklememiz mi gerekir? Üçüncü Duma'ya inanmayın yurttaşlar ve onu protestomuzun bir kanıtı olarak boykot eden biz Sosyal-Demokratlardan örnek alın!

«Böylesine bir ekleme, halihazır koşullarda yalnızca gereksiz olmakla kalmaz, aynı zamanda hayli de garip olur. Hemen hemen düzenbazlık gibi birşey olur. Hiçbir halde hiçkimse Üçüncü Duma'ya inanmamaktadır, yani, nüfusun demokratik hareketi ayakta tutmaya muktedir katmanları arasında, *Birinci* Duma için, Rusya'da anayasal olduktan sonra her türden kurumların kurulması için halk arasında genişliğine var olduğundan kuşku duyulamayacak olan heyecan Üçüncü Duma'nın anayasal kuruluşu için bulunmamaktadır ve bulunamaz da.

«Bu koşullar altında hareketi, boykot sloganının zamanı gelmeden ileri sürerek güçlendiriyor olmayacağız, hareketin önündeki gerçek engelleri felce uğratıyor da olmayacağız. Üstelik böyle yapmakla ajitasyonumuzun gücünü zayıflatıyor olma tehlikesine de düşeceğiz, çünkü boykot belirgin bir biçim almış olan bir yükselişe bağlı bir slogandır,

ama şimdiki sorun nüfusun geniş kesimlerinin yükselişe inanmıyor olmaları, onun gücünü görmemeleridir.» (age, s. 46 - 49)

Lenin'den böylesine uzun bir alıntı yapmamızın nedeni herhalde kolayca anlaşılacaktır. Halkın Kurtuluşu'na kaçması için bir tek deliğin olsun bırakılmaması gerekiyor, onların, kulaklarından tutulup Lenin'in önüne getirilmeleri gerekiyor; Lenin ve Bolşeviklerin boykot denildiği zaman bundan neyi anladıkları ve kendi boykot tecrübelerinden çıkarttıkları teorik sonuçların hiçbir yanlış anlamaya meydan vermeyecek kadar iyi bilinmelidir ki, kendi tuhaflıklarını güya Lenin'e başvurarak «devrimci taktik» olarak sokuşturmaya kalkışanların ne oldukları da hiçbir yanlış anlamaya yer vermeyecek kadar açıkça ortaya çıksın. Lenin'den yaptığımız aktarmalar aslında kendi içlerinde, dikkatli okuyucular için Halkın Kurtuluşu'nun gevezelik ve tuhaflıklarına verilmiş cevaplar olarak yeterlidir ama biz gene de tartışmayı sonuçlarına vardırmak için her ikisini karşı karşıya getirelim.

Halkın Kurtuluşu'nun halihazırdaki boykot çağrısını ileri sürerken ortaya attığı teorik dayanak (!) hatırlayacak olursak şöyleydi :

«Düzene karşı devrimin fiilen alternatif olduğu... dönemlerde devrimci proletaryanın taktiği doğal olarak boykottur.»

«Fakat bu tip dönemler dışında seçimleri boykot çağrısı yapmak yanlıştır diye de bir formülasyona gidilemez. 1977 seçimleri sırasında 'sol' anlayışı eleştirirken boykot taktiğini sadece ayaklanma koşullarına bağlamış olmamız elbetteki doğru değildi...

«Devrim öncesinde SBKP(B)nin ve günümüzde birçok Marksist - Leninist partilerin seçim taktikleri bu açıdan zengin deneylerle doludur.»

Eğer Halkın Kurtuluşu, gerçekten SBKP (B) nin zengin deneylerini incelemiş olsaydı, eğer gerçekten Halkın Kurtuluşu kendi sınır tanımayan utanmazlığı ile dediği gibi boykotunun dayanaklarını Rus Bolşevik-

lerinin deneylerinden çıkartmış olsaydı şu yukarıda yazdıklarının bir tek kelimesini olsun yazamaması gerekirdi. Çünkü Bolşevikler «bir siyasî düşünce akımı ve bir siyasi parti olarak» varoldukları 1903'ten Ekim Devrimine kadar sadece iki boykot tecrübesi yaşamışlardır. 1905 sonbaharında ve 1906 baharında. Bolşeviklerin boykot tecrübelerinin toplamı bundan ibarettir. Üstelik Lenin'e göre «Bolşeviklerin 1906 daki Dumayı boykotları bir hataydı». (Lenin, «Sol - Kanat» Komünizmi..., *Seçme Eserler*, s. 523, İng. Baskı, Progress Publishers, Moscow.) Dolayısı ile Bolşeviklerin boykot açısından hiç de «zengin» deneylere sahip oldukları söylenemez. İkincisi ve daha da önemlisi, Bolşevikler'in 1905 Devrim dalgasının doruğunda olduğu Bulygin Dumasını boykot dönemi dışında herhangi bir boykot tecrübeleri de yoktur, yani Bolşevikler Birinci Rus Devrimi dönemi dışında hiçbir boykota girişmiş de değillerdir, dolayısıyla «bu tip dönemler dışında» boykot uygulaması bakımından Bolşeviklerin zenginlikleri konusunda edilen sözler ancak cehaletin verdiği cesaretten, ve herkesin de kendileri kadar cahil olduğuna duyulan akılsızca güvenden kaynaklanabilir, «zengin deneyler» in değerlendirilmesinden değil. Bolşeviklerin zenginliği hakkındaki mübalağalı ifadelerle, Halkın Kurtuluşu olsa olsa kendi düşünce çizgisinin ve bilgi dağarcığının yoksulluğunun sergilenmesine hizmet etmektedir, başka birşeye değil.

Ama Halkın Kurtuluşu böyle yapmakla sadece öküze benzemek için şişinen kurbağa gibi gülünç ve acınası bir duruma düşmekle kalmamış, öte yandan teorik olarak da —söylediklerinin tümünü geri almadıkça— içinden çıkılması olanaksız bir burgaca sürüklenmiştir.

Okuyucu yukarıda Lenin'den, Bolşevik Partisi kararlarından ve Üçüncü Enternasyonal'in tezlerinden yaptığımız aktarmaları hatırına getirecek olursa neyi kastettiğimizi derhal anlamakta güçlük çekmeyecektir. Ama biz sık sık tekrarlamanın yaratacağı sıkıntıyı da göze alarak bir kere daha özetleyip aktaralım :

«(1) ...Sosyal Demokratlar için *aktif boykot, ancak devrimin alıp götüren, evrensel ve hızlı yükselişi, bir silahlı ayaklanmaya dönüşmesi koşulları altında ve* ancak... anayasal hayallere karşı mücadelenin ideolojik amaçlarına bağlı olursa doğru taktiktir.

«(2) *bu koşulların yokluğu halinde devrimci Sosyal - Demokratlar için doğru taktik, devrimci bir dönemin bütün koşulları var olsa bile... seçimlere katılmayı gerektirir.*» (Lenin, age. [abç])

Lenin'in ve Bolşevik partisinin boykot denildiği zaman bundan yalnızca aktif boykotu anladıklarını, silahlı ayaklanma için ajitasyon faaliyetini ve ayaklanma örgütlerinin yaratılmasını anladıklarını da daha önce görmüştük. Burada da aktif boykotun yalnızca devrim yükselişinin bir silahlı ayaklanmaya dönüşmesi koşulları altında doğru bir taktik olabileceği hiçbir tereddüde yer vermeyecek açıklıkla formüle edilmiş bulunuyor; bu koşulların yokluğu halinde, devrimci bir dönemin bütün koşulları var olsa bile doğru taktik seçimlere katılmayı gerektirir, denilerek boykotun hangi koşullar altında olmayacağından hareketle boykotun bir de olumsuz tanımı veriliyor. Şu halde neresinden bakarsak bakalım, boykot ve silahlı ayaklanma ya bir arada ele alınabilir yada boykotun yeri bir mücadele metodu olarak yoktur.

Bu durumda Halkın Kurtuluşuna kendi «tez» (!) inin kanıtlanması için tutulacak bir tek yol kalmaktadır. Lenin'in Bolşevik Partisinin ve Üçüncü Enternasyonal'in tezlerini çürütmek ve bunlarla hesaplaşmaya girişmek. Onun için tutulması mümkün tek namuslu yol budur. Çünkü Halkın Kurtuluşu, geçen yılki yaklaşımını «yanlıştır» diye kaldırıp çöpe atarken bu yanlışlığı «boykotu ayaklanma koşullarına bağlamak»ta buluyor. Onu boykot yapmaktan alakoyan, elini kolunu bağlayan, boykotçuların yanına koşarken ayaklarına dolaşan şey budur. Hem Lenin'e bağlılıktan söz etmek hem de Leninist formülasyonların üzerinden onların geçersizliği hakkında tek bir kanıt ileriye sürmek-

sizin atlayıp geçmeye kalkışmak olamaz. Kimin tezi doğrudur? Lenin ve Bolşevikler ile Üçüncü Enternasyonal'inkiler mi ,Halkın Kurtuluşununki mi? Halkın Kurtuluşu bu soruya açık bir karşılık vermeksizin, elimizden kurtulamaz.

Bu sorun —yani boykot— sadece Rus devrimine özgü olarak değil, devrim ve karşı devrim güçlerinin, bütün burjuva iktisadi ve siyasi temele sahip, proletarya devrimlerinin sözkonusu olduğu, toplumlardaki karşılıklı dizilişinin belirli koşullara bağlı bir sorunu olarak ele alınmış ve Üçüncü Enternasyonal'e üye partilerin hepsinin benimsemesi zorunlu olan bir biçimde özgül olarak değil genel olarak, ulusal olarak değil enternasyonal olarak çözümlenmiştir. Gene hafızamızı yoklayacak olursak orada da şöyle denmekteydi :

> «18...*seçimleri yada parlamentoyu boykot da aslında iktidar için silahlı mücadeleye derhal geçişin koşulları elde bulunduğu zaman geçerlidir.*» (age) [abç.]

İşte Halkın Kurtuluşu'nun tezi: «Boykotu ayaklanma koşullarına bağlamak yanlıştır»; işte Enternasyonal'in tezi: «boykot... iktidar için silahlı mücadeleye derhal geçişin koşulları elde bulunduğu zaman caizdir.»

Hangisi doğru? Bize göre Komintern'in tezi doğrudur! Tutumumuza yön veren klavuz ilke de budur. Şüphesiz biz Lenin'in ve Komintern'in tezlerini bunlar Lenin ve Komintern tarafından ileri sürülmüş oldukları için değil —sadece bundan ötürü değil— bu tezler modern toplumun sınıfları arasındaki karşılıklı ilişkileri ve buradan kaynaklanan mücadele metodlarını doğru olarak kavrayıp açıkladığı, bunlar proletaryanın *demokrasi ve sosyalizm* uğruna yürüyüşünü *kolaylaştırıp* çabuklaştırdığı için, asıl bu nedenle, onları geçerli kılan objektif maddi koşullar bugün de var oldukları için kabul ediyoruz.

Bizim için «Marksizm bir doğma değil bir eylem klavuzudur!» Biz Lenin'in bu önermesini hiç bir zaman hatırımızdan çıkartmıyoruz, Lenin'in 1899'larda söyle-

diği şu sözlerin bütün zamanlar için geçerli olacağına kesinlikle inanıyoruz :

> «Biz Marks'ın teorisini tamamlanmış ve ihlal edilemez birşey olarak görmüyoruz; tersine biz onun, yalnızca, eğer hayata ayak uydurmak istiyorlarsa, sosyalistlerin her yönde geliştirmeleri *gereken* bilimin temel taşını atmış olduğunu inancındayız. Biz Marks'ın teorisinin *bağımsızca* işlenmesinin... özellikle esas olduğu düşüncesiydeyiz.» (Lenin, «Programımız» *Toplu Eserler,* c. 4, s. 210. İng. baskı)

Dolayısıyla biz Lenin'in ve Komintern'in bütün tezlerinin tartışılabilir olduklarını peşinen kabul ediyoruz. Ama birinci olarak, Halkın Kurtuluşu bunları ya hiç bilmiyor; yada, ikincisi ve daha da kötüsü, bizzat kendine ait olan saçmalıklara Lenin'i de ortak etmeye uğraşıyor. Ve Lenin'in ve Komintern'in tezlerinin geçersizliklerini, yada onların farklı bir kullanımını vazederken, onları geçersiz kılanın ne olduğunu, toplumsal yaşamda sınıfların karşılıklı ilişkilerinin doğası değişmiş olmadığı halde, proletarya için dün evrensel olarak geçerli olanın bugün neden ötürü artık geçerli olmadığını açıklamaksızın bilgiçlik taslıyor. Bunun ne bilimsel ne de ahlaki bakımdan kabul edilebilir bir yanının bulunduğu düşünülebilir mi?...

Öte yandan ortaya çıkan bir başka gerçek te şudur: Halkın Kurtuluşu bir önceki seçim döneminde, seçimleri boykotun yanlış olduğunu vazederken de, aslında boykotun hangi tarihsel koşulların ürünü olarak kendini dayattığı konusunda açık bir çözümlemeye, bir bilgiye sahip olmaksızın lafzen «doğru» denebilecek bir tavır takınmıştır. Onun doğruluğuna teorik olarak kanaat getirmeden, işine öylesi geldiği için öyle davranmıştır. Çünkü, tutumunu dün eğer, Leninizmin teorik temelleri üzerinde yükseltmiş olsaydı, bugün bundan vazgeçer, bunu yanlış olarak ilan ederken, Halkın Kurtuluşu'na değil, doğrudan doğruya Lenin'e ait olan bu ilkenin artık geçersiz olduğunu, zamanını doldurmuş bulunduğunu, ona hayat veren koşulların artık günü-

müzde bulunmadığını ileri sürmesi gerekirdi. Buradan da anlaşılıyor ki, Halkın Kurtuluşu geçen seçimlerde sadece raslantısal olarak, keyfi olarak belirli bir tutum takınmış ve bu da, —tabii bize göre— raslantısal olarak doğru olmuştur. Raslantısal olduğu için de bir sonraki seçimde o tutumunu pekala yanlış olarak ilan edebilmiştir.

Ne varki, «boykotu ayaklanma koşullarına bağlamak» Halkın Kurtuluşuna değil Lenin'e ait olan bir ilkedir. Bu yüzden Halkın Kurtuluşu, eğer kendisi bunu isterse, Leninizmin teori ve taktiğine aykırı davranmakta özgürdür, ama Lenin'in ilkelerini kendine mal etmede ve bunu canının istediği zaman doğru, istemediği zaman yanlış bulmakta, Lenin'in yerine «özeleştiri» yapmakta hiç de özgür değildir.

Biz burjuva parlamentosunun kullanımı, parlamento seçimleri, ve boykot konusunda Lenin ve Komintern'in çözümlemelerinin ve tezlerinin, burjuva parlamentolarının, parlamento seçimlerinin temel ve genel karakterleri aynı kaldığı sürece geçerliliklerini korudukları düşüncesindeyiz. Bunlarda esasa ilişkin hiçbir «düzeltme»ye yer olmadığını savunuyoruz.

Bundan dolayı «bir mücadele metodu olarak boykot»un hangi tarihsel koşullar altında uygulanma kabiliyetinin olduğunu da Lenin'in öğrettiği gibi kavrıyor, içinde bulunduğumuz koşullarda boykot sloganının, proletarya hareketinin amaçları bakımından hiçbir pratik değeri bulunmayan, üstelik zararlı bir slogan, bunun yalnızca gevezelik değil süper - gevezelik olduğu kanaatini taşıyoruz. Bunun sadece gevezelik değil süper gevezelik olduğunu söylememiz hiç de Halkın Kurtuluşuna yönelttiğimiz eleştiriyi katmerlendirmek ihtiyacından kaynaklanmıyor. Tersine onların boykot konusunda işlenebilinecek yanlışların en ağırını iki kere üst üste işlemelerinden ileri geliyor.

Halkın Kurtuluşu gerekçeleri üzerinde ayrıca duracağımız boykotunun «ilkesel» (!), «teorik» (!) izahını yapmaya yeltendiği 172. sayısındaki makalenin boykotunu kabul edilebilir kılmaya yetmediğini ve bizim yukarıda açığa vurduğumuz saçmalıklarını kendi de iç-

ten içe hissetmiş olmalı ki, 174 ve 175. sayılarında *Kurtuluş*'a yönelttiği saldırıları arasında boykot sloganını şöyle bir açıklamayla anlaşılabilir hale getirmeye kalkıştı :

> «Halkın Kurtuluşu, bugünkü seçimleri boykot sorunu ve burjuva parlamentosunu boykot meselesini aynı kefeye koymadı. Hangi biçimde olursa olsun burjuva parlamentosunu boykot amacıyla 14 Ekim seçimlerine boykot çağrısı yapmadı... *Kurtuluş*... burjuva parlamentosunu boykotla bugünkü seçimleri boykot taktiğini aynı kefeye koyarak, 'solculuk' suçlamasıyla saldırıya geçiyor... Kurtuluş'un 14 Ekim seçimlerini boykot edenlerin parlamentoyu da boykot ettiklerini ispat etmesi ve artık parlamenter mücadele biçiminden yararlanmanın yanlış olduğunu söyleyenlerin bulunduğunu kanıtlaması gerekir.» (H.K. no. 175, s. 8.)

Ne kadar ilginç ve harikulade değil mi? «Halkın Kurtuluşu bugünkü seçimleri ve burjuva parlamentosunu boykot meselesini aynı kefeye koymamış»!

Eğer bu onun elinde olsaydı koymayabilirdi, ama değildir. Burjuva parlamentosunu boykot ile seçimleri boykot bir ve aynı şeyin iki görünümüdür. İkincisi birincisinin ifade edilmesinin ilk ve başlıca belirtisidir. Boykot'un devrimci işçı sınıfı için «aktif boykot»tan başka hiçbir anlamı, böyle olmadıkça da pratik hiçbir değeri yoktur. Aktif boykot ise yukarıdaki alıntılardan hatırlayacağımız gibi, yalnızca devrimin güçlü bir yükselişi koşullarında ve bir silahlı ayaklanmaya bağlı olarak gerçekleşebilir bir slogandır. Kaldıki Komintern tezlerinden anımsayacağımız gibi seçimleri yada parlamentoyu boykot bir ve aynı şeydir, ve ancak iktidar için silahlı ayaklanmaya geçişin koşulları elde bulunduğu zaman caizdir. İkincisi ve daha da önemlisi, boykot verili bir kurumun içinde kalınarak değil, kurumun bizzat kendisine karşı, onun yerle bir edilmesi için, ona karşı dolaysız bir taarruz olarak kullanılabilecek bir mücadele biçimidir. Boykotun tarihsel çözümlenişinden

Lenin'in çıkarttığı ve bütün Komintern partilerinin benimsedikleri sonuç budur. O zaman, «biz seçimleri boykot ile parlamentoyu boykotu birbirinden ayırdık, aynı kefeye koymadık» gibisinden savunmaların yanlış bir boykot çağrısının mazereti olabilmesinin olanağı var mıdır? «Ben at ile atın gölgesini birbirinden ayırıyorum,» demek, ata değil de gölgesine binmeye kalkmayı savunulabilir kılar mı;. Parlamento seçimleri bu burjuva siyasal kurumunun —parlamentonun— varoluş tarzıdır; ben bunun bizzat kendi varlığını, değil varoluş tarzını boykot ediyorum demenin toplumun siyasal yaşamı bakımından ne gibi bir pratik değeri olabilir? Eğer öldürmeyeceksen kılıcını da kınından çıkartmayacaksın, eğer kılıcını kınından sıyırmışsan, öldüremesen bile hamle yapmak zorundasın. Değilse hiç kimsenin aldırmadığı naralar atarak gülünç bir savaş oyununa girişmiş olursun. Layık olduğun tek şey de blöf yaptığını hissettiren acemi bir silahşörün, başına gelmesi kaçınılmaz olandır; yenilgi, başarısızlık.

Kimbilir belki de koşulların yanlış bir değerlendirilmesinden, yada boykot çağrısının hangi koşullar altında gerçeklik kazanabileceğinden habersizce boykota kalkışılması bir hata olarak belirli bir anlama sahip olabilirdi; boykotun, bu, geçmişte dünya proletaryasının öncüsüne zafer getiren, son derece değerli mücadele biçimine duyulan hayranlığın yol açtığı, onun uygulanmasının her koşul altında zafer getireceği gibisinden, ama gene de safiyane bir anlayışla, bir silahlı ayaklanmanın başlangıcı olarak; *ex tempore* bir devrimci çıkış hazırlığı olarak; akılla değil tutkularla, ama erdemli tutkularla, işgörmeye kalkışmak olarak mazur görülmese bile anlaşılabilir bir yanı olabilirdi... Ama Halkın Kurtuluşu'nun boykot çağrısının dolaylı olarak tazammun ettiği bir ayaklanma fikrinden kurtulmak, çağrısının mantıki sonuçlarına kadar ulaşmamak için ortaya attığı yapay ve gülünç ve ancak kendi kafasında olabilecek ayırımlar, işin doğrusu ortaya attığı çağrıya kendisinin de zerre kadar inanmadığını fakat hatasından geri dönecek yerde hokkabazlıklarla durumu

kurtarmaya çalıştığını hiç kuşkuya yer bırakmayacak kadar açıklıkla gösteriyor...

Eğer proletaryanın boykot diye bir mücadele usulü varsa, bu, oy vermekten kaçınmak gibi pasif bir yol değil, verili kurumun, yani parlamentonun tahribi, onun yerle bir edilmesi, temellerine kadar yıkılması için, kendi içinde bir ayaklanmayı öngören aktif bir mücadele biçimidir. Ya bu mücadele biçimi, doğru yada yanlış seçilir ve bütün mantıki sonuçlarına varana kadar takip edilir, yada bu mücadele biçimini kullanmayı gerektiren koşulların olmadığı tesbit edilerek ona başvurulmaz. Ama hem boykotun her koşul altında başvurulabilinecek bir mücadele biçimi olduğunu Lenin'in tezlerini bir yana iterek ortaya atmak, hem de «parlamentoyu boykot ile seçimi boykot arasına» hiçbir pratik değeri ve teorik anlamı olmayan ayırım çizgileri çizmeye kalkmak, proletaryanın «silah başına!» çağrısından başka birşey olarak anlaşılması olanağı bulunmayan boykotu, çıtkırıldım bir küskünlük ifadesine denk düşürmeye çabalamak, yalnızca yersiz bir çağrıya kalkışmanın gerektirdiği «gevezelik» sıfatının kullanılmasını yerinde kılmakla kalmaz aynı zamanda halkın Kurtuluşçularının iki kere geveze, «süper - geveze» olduklarının sergilenmesini de hem mümkün hem gerekli kılar.

Halkın Kurtuluşu'nun parlamentoyu boykot ettiğini ispat etmeliymişiz! Bizim gerçekten de Halkın Kurtuluşu'nun parlamentoyu boykot ettiğini ispat etmemiz imkân dahilinde değildir. Çünkü Halkın Kurtuluşu hiçbirşeyi sözcüğün *proleter* anlamında boykot etmiyor, yalnızca gevezeliğin karesini alıyor. «Devrim cebiri»ni öğrenmeye çalışacak yerde, lafebeliğinin cebiri üzerinde ihtisas yapıyor.

Ama Halkın Kurtuluşu için o kadar önemliyse, böyle bir ayrımı, baştan, kendisinin yapmadığını, dara düşünceye kadar böyle bir ayırımın sözünü ağzına almış olmadığını göstermek de, içinde hiçbir kuşkunun kalmaması, durumundaki garabetin kendi gözüne sokulması bakımından işe yarayabilir. Halkın Kurtuluşu süs-

lenip püslenip «nasılım? »diye soracağına bir boy aynasına göz atsın yeter.

172. sayısında şunları yazıyor :
«devrim dönemlerinde proletaryanın partisi elbetteki *parlamento seçimlerini* boykot eder...
«Fakat bu tip dönemler dışında *seçimleri boykot* çağrısı yapmak yanlıştır diye de bir formülasyona gidilemez...»

Halkın Kurtuluşu bize soracağına kendine sorsun bakalım, o daha en baştan proletaryaya ister «devrim dönemlerinde olsun», ister «bu tip dönemler dışında» seçimleri boykot —yani kendisine göre parlamentoyu boykottan nitelikçe farklı birşey— tan başka bir yol tanıyor mu?

Kendisinin gözetmediği bir ayırımı bizden niye bekliyor ki, ama kendi anlamsız seçim boykotuna öğretide bir yer bulmaya sıra geldi mi «biz seçimleri boykot ettik parlamentoyu boykot etmedik ki» diyerek işin içinden sıyrılmaya çalışıyor.

Halkın Kurtuluşu, baştan böyle bir ayırımı yapmamış, kendisi buna ihtiyaç duymamıştır. Onun için kimseye sataşmaya hakkı yoktur. Üstelik böyle bir ayırım hayali bir ayırım olur, Halkın Kurtuluşu da açmazlarından ,olsa olsa, kendi hayalinde kurtulur. O, bu hayali ayırımlarla vakit kaybedecek yerde, bir an önce hayal ile gerçek arasındaki ayırım üzerine dikkatini teksif etse, hem kendisi hem de başkaları için en doğrusunu yapmış olacaktır.

Buraya kadar yazdıklarımızdan Halkın Kurtuluşu'nun boykot çağrısının Leninizm açısından hiçbir teorik dayanağının bulunmadığını, tersine çağrısının yersizliğinin ve anlamsızlığının açık olduğunu okuyucu görmüş olmalıdır. Acaba Halkın Kurtuluşu'nun boykot için ileriye sürdüğü aktüel gerekçelerin bu sloganı haklı kılmak bakımından bir geçerliliği var mıdır, önce ona bakalım, bundan sonra da Halkın Kurtuluşunun *Kurtuluş'a* yöneltti̇ği «reformist seçim taktiği» iftiralarının teşhirine geçelim.

HALKIN KURTULUŞUNUN BOYKOT GEREKÇELERİ NELERDİR?

Halkın Kurtuluşu'nun seçimi boykotunun birinci gerekçesi şu :

> «a) Kitleler önemli ölçüde mevcut burjuva partilerine güven duymamaktadırlar. Bugün parlamentonun prestiji önemli ölçüde sarsılmıştır... Ve bu duruma bağlı olarak kitlelerin seçime katılma-oranları düşecektir. Bilinçlenmenin göstergesi olan bu tavır desteklenmelidir». (H.K. no. 172. s. 6)

Lenin'den yaptığımız aktarmaları aklına getiren herkes hemen kavrayacaktır ki, şu yukarıdaki sözümona boykot gerekçeleri, aslında *sosyalist* proletaryanın bakış açısından, olsa olsa boykot sloganının geçersizliğinin gerekçeleri olabilirdi :

> «Anayasal dönüşün başlangıç dönemlerinde, bütün ulusun dikkati kaçınılmaz olarak Duma üzerinde odaklaşmıştı. Boykot vasıtasıyla biz dikkatlerin çıkmaz sokağa doğru akış üzerine toplanmasına karşı, cehaletten bilgisizlikten, zayıflıktan yada bencil karşı - devrimci faaliyetten ileri gelen bir tutkunluğa karşı savaştık ve savaşmak da zorundaydık... Bugünse genel olarak Duma yada özgül olarak Üçüncü Duma için, değil ulus çapında sadece genişçe denebilecek kadar olsun bir coşkunluk kesinlikle söz konusu değildir. Burada boykotun gereği yoktur.» (age)
>
> «Daha önce hiçbir parlamento görmemiş tecrübesiz bir kalabalığın heyecanını gerçekten uyandırabilecek olan ve önem taşıyan bir şeyi aşmak için, aşılacak şeyi *boykot etmek* gerekli olabilir. Ama bugünün demokratik yada yarı - demokratik kalabalığının heyecanını uyandırma yeteneğinden mutlak olarak yoksun bulunan bir kurumu aşmak için bir boykot ilan etmeye gerek yoktur.» (age. s. 48)

Halkın Kurtuluşçularının yapay itirazlarını duyar gibi oluyoruz, «fakat biz parlamentoyu değil seçimleri

boykot ediyoruz», ama boşuna. Böyle bir ayırımın anlamsızlığını yeteri kadar sergiledik sanırız. Zaten onun bu gerekçesinde sözkonusu edilen bizzat parlamentonun kendisidir. İşte Halkın Kurtuluşu, boykotun gereksizliğinin kanıtı olabilecek bir olgudan yola çıkarak boykot çağrısında bulunuyor. Kimbilir belki de geçen seçimlerde halkın dikkatleri bütünü ile parlamentoya ve «umut»a yöneldiğinde boykot çağrısında bulunmanın, sadece bununla sınırlı bir anlamı olabilirdi ama eğer parlamento kendi iddia ettikleri gibi «prestij kaybına» hem de «önemli ölçüde» uğramışsa halkın pek de ilgilenmediği bu kurumu Lenin'e göre ,boykot etmenin «bir anlamı yoktur.»

Ve ikinci gerekçe :

> «b) Kitle mücadelesinin yükseldiği bu dönemde... İşçi köylü iktidarının kurulması ile sorunların çözülebileceğini kitlelere kavratmanın daha uygun bir ortamı vardır. Bu faaliyet bugünkü durumda parlamentoya ve seçimlere katılarak değil seçimleri boykot ederek, daha etkin bir şekilde sürdürülebilir.» (age)

İkinci atış da karavana! Boykot sloganının gerekliliği için değil gereksizliği için bir başka gerekçe... Bugün genel bir yükselişten mi söz edilebilir, kısmi, cılız bir yükseliş ve kıpırdanmadan mı? Genel bir yükselişten, bir devrim durumundan söz edilemeyeceğini Halkın Kurtuluşu bu dönemin «o tip dönemlerden» olmadığını anlatırken kendi de kabul ediyor; demek ki olsa olsa bütün ihtiyat kayıtlarıyla birlikte kısmi bir yükselişin varlığı kabul edilebilir ancak. Bu durumda Boykot sloganı yerinde olabilir mi, Lenin buna şöyle karşılık veriyor :

> «Bu kısmi yükselişin başlangıcında, kesinlikle genel bir yükselişe geçmeden önce boykot sloganına ihtiyacımız var mıdır? Bu, bizim görüşümüzce olumsuz olarak cevap verilmesi gereken ayrı bir sorudur...
>
> «Biz, yurttaşlar diyeceğiz, eğer Rusya'da demokrasi davasının Kadet efendilerinin *(mutatis mu-*

tandis «CHP efendilerinin» diyemez miyiz? - K.) 1905 Aralığı sonrasındaki demokratik hareket üzerindeki hegemonyası sırasında olduğu gibi giderek artan bir hızla başaşağı gitmesini istemiyorsanız, o zaman, başlangıç halindeki işçi hareketini destekleyin, doğrudan kitle mücadelesini destekleyin. O olmaksızın Rusya'da özgürlüğün herhangi bir garantisi olamaz.

«... Buna şunu da eklememiz mi gerekir? Üçüncü dumaya inanmayın yurttaşlar ve onu protestomuzun bir kanıtı olarak boykot eden biz Sosyal Demokratlardan örnek alın!..

«Böylesine bir ekleme halihazır koşullarda yalnızca gereksiz olmakla kalmaz, aynı zamanda hayli de garip olur. Hemen hemen düzenbazlık gibi birşey olur...

«... Üstelik böyle yapmakla ajitasyonun gücünü zayıflatıyor olma tehlikesine de düşeceğiz, çünkü boykot belirgin bir biçim almış olan bir yükselişe bağlı bir slogandır, ama şimdiki sorun nüfusun geniş kesimlerinin yükselişe inanmamaları, onun gücünü görmemeleridir?» (age. s. 48).

«Bütün bu bakımlardan şu anki durum,.. böyle bir sloganı gerektirmemekte ve *mazur* göstermemektedir.» (age., s. 49.)

Halkın Kurtuluşuna göre ise göstermekte ve gerektirmektedir. «Bu faaliyet bugünkü durumda parlamentoya ve seçimlere katılarak değil seçimleri boykot ederek daha etkin bir şekilde sürdürülebilir»miş. Neden? hangi objektif ölçütler bunun böyle olacağını göstermektedir? Neden ötürü böyle yapmak «düzenbazlık gibi birşey olmaz»mış? Halkın Kurtuluşu böyle bir açıklamaya gerek duymamaktadır bile, çünkü ileri sürdüğü gerekçeye kendi de inanmamaktadır. Boykot belirli bir biçim almış olan bir yükselişe bağlı olan bir slogandır. İşçilere herhangi birşeyi kavratmanın yolu, bir propaganda aracı değil, bizzat kendileri rejimin yasallık sınırlarını sistematik olarak ihlal eden, Sovyetler kurmaya girişen işçilerin eylemine denk düşen mücadele me-

todudur. Yalnızca bir genel yükselişten kaynaklanan hareketin kendisinin formülasyonudur, bu hareketi doğurmanın aracı değil; eğer ortada bir genel yükseliş yoksa, kitlelerin kendileri bu genel yükselişe inanmıyorlarsa boykot çağrısında bulunmak, Halkın Kurtuluşunun yaptığı gibi «hemen hemen düzenbazlık gibi birşey» olur!

Üçüncü gerekçe :

> «c) Sıkıyönetim altında seçimlerin yapılması seçim güldürüsünün kitleler tarafından daha açık olarak görülmesine yol açmaktadır. Bu koşullarda yapılacak bir seçime katılmak gericiliğin demokrasi maskesini korumasına, «demokratik sıkıyönetim» yaygarasının yapılmasına ve yaygınlaştırılmasına hizmet edecektir.»

Halkın Kurtuluşu'nun seçimleri boykotunun en öne çıkartmaya uğraştığı, en savunulabilir gördüğü gerekçesi de bu; bir bildirisini yayınladığı «TDKP-İO»nün boykot ilanında da en çok yer bu gerekçeye ayrılmış. Bu «inşa» işiyle uğraşanların fikrince de :

> «Sıkıyönetim altında seçimler... sıkıyönetimin meşrulaştırılması anlamına «gelecek»miş. «Onun terör ve zulmünün aklanması demek olacak»mış. «Seçime katılan... bağımsızın desteklenmesini öneren bütün partiler bu suça ortak olmaktalar»mış... «Sıkıyönetimli seçimlere katılmak, baskıyı zulmü, katliamları meşrulaştırmak»mış...
>
> «Ülkemizde zaten faşist diktatörlüğün yüzünü gizleyen bir paravana olan parlamento ve onun seçimleri, sıkıyönetim şartlarında tam bir sahtekarlık olacak»mış.

Demek ki, Halkın Kurtuluşu'na göre seçim tam değil de yarım sahtekarlık olursa katılınacak ama ne yazık ki tam sahtekarlık, onun için katılınmıyor.

Halkın Kurtuluşu boykotuna gerekçe bulmaya uğraşırken, burjuva demokrasisini fetiş haline getirmekten başka bir iş yapmıyor. «Ülkemizde parlamento za-

ten faşist diktatörlüğün yüzünü gizleyen bir maskeden paravana'dan başka birşeydeğilmiş.» Şu halde Halkın Kurtuluşu'na göre örneğin burjuva demokrasisinin var olduğunu iddia ettiği, Ingiltere Fransa vb. ülkelerde sıkıyönetim de olmadığı, faşist diktatörlük te olmadığına göre komünistler buralarda seçime katılırlarsa günah etmiş olmazlar ama, Türkiye'de katılırlarsa bu günah olurmuş. Parlamento karşısında böyle bir tutum, faşizme proleter demokrasisi açısından değil olsa olsa burjuva demokrasisi açısından bir karşı çıkış olabilir.

Burjuva parlamentoları için yapılan seçimler heryerde ve her koşul altında burjuvazinin sahtekârlığından başka birşey değildir.

> «Bugünkü gemi azıya almış emperyalizm koşullarında parlamento, yanıltmanın aldatmanın ve şiddetin bir aracı, nefes tüketen bir laf fabrikasıdır,..
>
> «Komünistler için parlamento bugün hiçbir şart altında, bir önceki dönemde bazı durumlarda olduğu gibi reformlar için mücadelenin, işçi sınıfının payını artırmak için mücadelenin bir merkezi olamaz.»
>
> («Komünist Partileri ve Parlamento üzerine Tezler», *age.* s. 150)
>
> «Seçim mücadelesine katılmak ve parlamentonun içinden yapılan devrimci propaganda tarım emekçileri gibi, şimdiye dek siyasal yaşamdan uzak olan işçi sınıfı kesimlerine yaklaşma bakımından önem taşır.» (age s. 153)

Parlamento seçimlerine katılıp katılmama bakımından parlamentonun bir sahtekarlık olup olmaması değil, bu katılışda izlenilen politika hattıdır önemli olan. Eğer seçimlerin sahtekarlık olmasından hareket edilinecek olunsaydı, proletarya için seçim faaliyetinden ve parlamenter faaliyetten topyekun çekilmek en doğru yol olurdu, ama böyle değildir.

İkinci olarak seçimlerin sıkıyönetim altında yapılıyor olup olmaması da seçimlere katılmanın bir ölçütü olamaz, boykot çağrısının bir gerekçesi olamaz. Bur-

juvazinin sıkıyönetimi meşrulaştırmak için proletaryanın onayına ihtiyacı da bulunmamaktadır.

«Ne kadar demokratik olursa olsun, bir tek devlet yoktur ki, anayasasında burjuvaziye 'kamu düzeninin ihlal edilmesi' halinde, ve aslında sömürülen sınıfın kendi kölelik konumunu 'ihlal' etmesi ve kölece olmayan bir tarzda davranmaya çaba göstermesi halinde işçilere karşı birlikler gönderme, sıkıyönetim ilan etme ve ilh. imkânını garanti etmesin». (Lenin, «Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky», *Revizyonizme Karşı* (derleme) İng. baskı s. 385)

«Bir burjuva demokrasisindeki egemen parti, azınlığın korunmasını ancak bir başka *burjuva* partisine kadar genişletir, oysa, bütün *ciddi, derin ve temel* konularda proletaryanın eline geçen «azınlığın korunması» yerine sıkıyönetim yada pogromlardır. ***Bir demokrasi ne kadar çok gelişmişse, burjuvazi için tehlikeli olan herhangi bir derin siyasal ayrışmayla bağlantılı olarak, pogromlar yada iç savaş o kadar yakın bir tehdit haline gelir.***» (age. s. 386)

Sıkıyönetim ile burjuva demokrasisi arasındaki ilişki bundan ibarettir. Sıkıyönetim burjuva demokrasisinin varlık şartıdır.

«Paristeki sıkıyönetim Kurucu Meclisin Cumhuriyeti yaratma işindeki ebesiydi. Eğer anayasanın varlığına daha sonra süngüler tarafından son verildiyse unutulmamalıdır ki, onun ana rahmindeyken süngülerle, halka karşı çevrilmiş süngülerle korunması gerekmiş ve onlar tarafından dünyaya getirilmişti» (Karl Marks, «Louis Bonaparte'ın 18 Brumaire'i», Pelican Marx Library, *Writings From Exile,* s. 163. Ing. baskı, London).

Marks'ın da çok parlak bir biçimde anlattığı gibi, sıkıyönetimle demokrasi arasındaki ilişki, sadece, emperyalizm çağında değil, tekel öncesi, ilerici kapitalizm çağında da böyledir. Şu halde seçimlere katılıp katılmamak bakımından, şu yada bu kurumun ne dereceye

kadar gericileştiği, burjuvazinin işçi sınıfına karşı sıkıyönetim uygulayıp uygulamadığı bir ölçüt olamaz. Bütün mesele, bu gerici kurumu yıkacak kadar güce proletaryanın sahip bulunup bulunmadığındadır. Eğer yıkacak güce sahip değilse, proletarya parlamenter faaliyeti onu burjuvaziye karşı bir silah olarak, bir tali silah olarak kullanmaya devam edecektir.

Proletaryanın burjuvazinin siyasal egemenliğini henüz yıkamadığı koşullarda onun objektif varlığını kabul etmesi hiç de onun kendisi için de meşru olduğunu kabul etmesi anlamına gelmez. Proletarya için burjuvazinin herhangi bir türden siyasal egemenliği altında yaşamak en demokratik burjuva cumhuriyetlerinde dahi, kendisine karşı sıkı yönetim ilanının bir kural olduğunu, «bütün *ciddi derin ve temel* konularda... eline sıkıyönetim»den başka birşey geçmeyeceğini bilerek yaşamak demektir.

Şu halde burjuvazinin her türden —en demokratik olanı dahil— devlet egemenliğinin işçiler karşısında bir baskı vasıtasından başka birşey olmayan sıkıyönetim altında seçimlere katılmak eğer sıkıyönetimi meşrulaştırmak olursa; eğer bu akıl yürütme yolu doğruysa, o zaman aynı mantığın varması kaçınılmaz olan genel sonuç, sıkıyönetim olmadığı hallerde seçime katılmanın burjuva parlamentosunun kendisini meşrulaştırmak anlamına geleceği olmaz mı? Bu mantık çizgisine göre bu sorunun cevabı evet olmalıdır. Bu da proletaryanın devrimci parlamenter faaliyetten kendi gönül rızasıyla uzaklaşması, bu alanı burjuva partileri arasındaki bir kapalı av alanı halinde onlara kendi rızası ile teslim etmesinden başka hiçbir sonuç vermez ki, burjuvalar buna dünden razıdırlar, «şu parazitlerin», «şu komünistlerin» cızırtısından kurtulmak kendileri için ne kadar ferahlatıcı birşey olacaktır...

Kapitalist toplumda proletaryanın varoluş tarzı, burjuvaziye karşı sınıf mücadelesini her iki görünümü —ekonomik ve siyasal— içinde *kesintisiz* olarak sürdürmektir.

Sıkıyönetim vardır, yada yoktur; seçimler vardır, yada yoktur. Proletarya için temel amaçları ve görev-

leri bakımından değişen birşey yoktur. Onun tarihsel görevi ve işlevi burjuvazinin sınıf egemenliğine son vermekten, bütün maddi üretim araçlarını toplumsallaştırmak, proletaryanın sınıf egemenliği sistemini ve sosyalist bir toplum düzenini kurmaktan ibarettir.

Sıkıyönetimin varlığı proletarya için «burjuva demokratik haklar»dan yararlanmanın kendisi için daha da kısıtlanmış olması, bu hakların bizzat kendilerinin kırpılması, oligarşinin egemenliğinin daha da çıplak ve açık hale gelmesi, onun militarist karakterinin daha da belirginleşmesi, bu nedenle de oligarşinin bir zümre egemenliği olarak varlığına son vermek için her imkan ve fırsattan yararlanarak yüz kat, bin kat artan bir enerjiyle mücadeleye girişme gerekliliği demektir. Bu koşullar altındaki bir seçim ise, proletaryanın siyasi sözcülerinin seçim kampanyaları yürütmesinin önüne henüz legal bir engel konulmadığı hallerde, sıkıyönetime karşın, legal hakların varolan en son kertesine kadar kullanılarak mücadelenin sürdürülmesi demektir o kadar.

> «Sosyal - Demokratlar için seçimler özel bir siyasal işlem değildir, binbir türlü vaatte bulunarak, sandalye kazanmaya çalışmak değildir, ama sınıf bilinci olan proletaryanın siyasal dünya görüşünün ilkelerini ve temel isteklerini savunmak için özel bir fırsattır.» *(Lenin, Tasfiyecilik Üzerine,* (derleme) s. 265. Sol yayınları)

Halkın Kurtuluşu ise bizden, sınıf bilinçli proletaryadan, dünya görüşümüzün ilkelerini ve temel isteklerimizi savunmak için bu özel fırsattan yararlanmayı, sıkıyönetim var diye reddetmemizi istiyor. Bizim için görüşlerimizi yaymaktan başka hiçbir özel anlam taşımayan seçim faaliyetini reddetmemiz neden sıkıyönetimin baskı ve zulmünü meşru kabul etmek olsun. Burjuvazinin demokratik, oligarşik, yada faşist egemenlik biçimlerinin hepsinin de içinde taşıdıkları sıkıyönetimin varlığı, proletaryanın dünya görüşünü *yasal yollar*dan yararlanarak yayması için bir fırsat olmaktan başka bir anlam taşımayan seçimleri boykotu gerekti-

riyor ise, o zaman neden dünya görüşümüzü yaymanın öteki fırsat ve araçlarını da boykot etmiyoruz, neden yayın faaliyetini boykot etmiyoruz, neden yasal kitle gösterilerini de boykot etmiyoruz.

Bizim dünya görüşümüzü yaymak için zerre kadar da olsa söz hakkına ihtiyacımız bulunuyor :

> «Gerici Duma, toprak sahiplerine yönetimi iktidarı; burjuvaziye pazarlıklarını yapabileceği bir alanı ve proletaryaya da çok az bir söz hakkı veriyor. Bu durumda küçük söz hakkı önemli bir faktör oluyor. Bu küçük söz hakkına ihtiyacımız var. Seçim kampanyasına kitle içinde devrimci çalışma yapabilmek için ihtiyaç duyuyoruz.» (Lenin, age.)

Bu ihtiyacımızı gidermek için de, önümüze kadar gelen fırsatları ayağımızla tepmek aptallığını göstermediğimiz için Halkın Kurtuluşu bizi «suça ortak olmak»la ürkütmeyi deniyor. Asıl suça ortak olan sensin Halkın Kurtuluşu! Proletaryanın bütün legal siyasal mücadele biçimlerini ortadan kaldıran, kırpan, güdükleştiren sıkıyönetimi protesto etme kılıfı içinde şimdi elimizde olan haklarımızı da sıkıyönetimcilere bağışlamamızı istiyorsun. Sıkıyönetimin bizi susturmak, mücadele için illegal yolların dışında hiçbir yol bırakmamak için artan terörüne elimizdeki mevzileri de teslim etmemizi istiyorsun. Sen bundan vazgeçmekte özgürsün, ama biz tabanları yağlayıp kaçmakta kendimizi o kadar özgür hissetmiyoruz. Bu mevzii de sonuna kadar kullanacağız. Bu mevziden ister sıkıyönetimli ister sıkıyönetimsiz olsun burjuva egemenliğinin yıkılması için işçileri savaşa çağıracağız; ilan edildiği günden beri «hayır!» dediğimiz; 1 Mayıs'ta sizler evlerinizde otururken bütün yasaklarına meydan okuyup karşısına dikildiğimiz sıkıyönetimin kaldırılması *özel* isteğimizi haykıracağız ama, bu hakkımızı kullanırken senin boykotçuluğunun burjuva mahiyetini de işçilere açıklamaktan geri durmayacağız.

Halkın Kurtuluşu bu boykot çağrısını ortaya atarken aslında hiç de yeni bir hata işlemiyor, onun ben-

zerleri SR'ler bundan yetmiş yıl önce boykot çağrısında bulunurlarken tıpa tıp benzer gerekçelerden yola çıkıyorlardı :

«(1) Üçüncü Duma'nın üzerinde toplandığı yeni seçim yasası işçi kitlelerini bugüne kadar kullanageldikleri ve kazanılması kendilerine çok pahalıya mal olmuş bulunan en mütevazi seçim haklarından yoksun bıraktığından; (2) bu yasa en göze batacak biçimde ve kabaca halkın iradesini nüfusun en gerici ve ayrıcalıklı katmanlarının çıkarı uğruna saptırdığından; (3) Üçüncü Duma seçim tarzı ve bileşimi itibariyle gerici bir darbenin ürünü olduğundan; (4) Hükümet halk kitlelerinin Duma seçimlerine katılmasından, bu katılımı *darbenin halk tarafından onaylanması olarak yorumlamakta istifade edeceğinden** ötürü — Bütün Rusya Öğretmenler ve Eğitim İşçileri birliği şu karara varmıştır: (1) Uçüncü Duma'yla yada onun kurullarıyla hiçbir ilişki kurmayacaktır; (2) bir örgüt olarak ister dolaylı ister dolaysız olsun seçimlere hiçbir şekilde katılmayacaktır: (3) bir örgüt olarak Üçüncü Duma ve seçimler hakkında işbu kararda dile getirilen görüşü yayacaktır» (Zikreden, Lenin, «Boykota Karşı», Toplu Eserler, c. 13. İng. Baskı, s. 17-18) (*abç.)

Bu kararda dile getirilen boykot anlayışının ve boykot gerekçelerinin Halkın Kurtuluşununkilerden herhangi bir kategorik farkı bulunmakta mıdır? Bunun karşılığının hayır olacağı açıktır.

Lenin'in buna karşılığını hatırlayalım :

«Olay burada öyle bir tarzda sunulmuştur ki, sanki Üçüncü Duma'nın ultra - gerici karakteri boykot gibi bir mücadele metodunu yada sloganını gerekli kılmaktadır. Böylesi bir mülahazanın uygunsuzluğu bir Sosyal - Demokrat için kesinlikle açıktır — çünkü burada boykotun uygulanabilirliğinin tarihsel koşullarını incelemek gibisinden herhangi bir girişim yoktur. *Marksist bir tutum*

takınan bir Sosyal-Demokrat boykot hakkındaki yargılarını şu yada bu kurumun gericilik derecesinden değil... boykot olarak bilinen... özgül mücadele metodunu uygulamayı mümkün kılan şu *özel mücadele koşullarının varlığın*dan* çıkartır.» (age. s. 18) (*abç).

Halkın Kurtuluşu'nun ise böyle bir derdinin olmadığını artık biliyoruz. O bir SR'in durumuna düşmüş olmayı, aka ak, karaya kara dememeyi, Lenin'in eleştirisinin sivri oklarına hedef olmayı, boykot yapmamaya tercih ediyor, fakat neden? Kimbilir belki de sunduğu gerekçelerin en anlaşılabilir olanı, bunların en sona saklananı bir fikir verebilir. Halkın Kurtuluşu son olarak şu gerekçeyi ileri sürüyor :

> «Ayrıca proleter devrimci hareketin ve devrimcilerin parlamentoya girerek orada sürdürülecek bir faaliyetle faşist parlamentoyu teşhir etme durumu yoktur?» (age)

Türkçeye çevirirsek, demek istediği, «zaten seçime girersek senatör yada milletvekili çıkaracak kadar oy alamayız»dır. Ne kadar mükemmel değil mi? «Dil ağrıyan dişi kurcalarmış» diye boşuna dememişler. Sen kalk bir sürü zehirli sözcükle seçime katılmanın faşistlerin «suçuna ortak olmak» demek olduğunu anlat; aday gösterenlerin «sıkıyönetimi meşrulaştırdıkları»nı ileri sür; Kurtuluşu burjuva parlamentosu içinde «oy çokluğuna dayanan bir alternatif aramak»la itham et; bunun için tahrifat dahil her yola başvur; ondan sonra da kalk seçimi boykot gerekçesi olarak senatör çıkaracak kadar oy vereninin olmadığını ileri sür!

Demek ki, senatör çıkartacak kadar oy vereni bir araya toplasan «Suç»a ortak olmakta bir an olsun tereddüt etmeyeceksin, demek ki yeterli oy alacağını görsen sıkıyönetimi «meşrulaştıracaksın». Demek ki seçim faaliyeti senin için oy çoğunluğunun olduğu durumda bir anlam olmadığı durumda bir başka anlam taşı-

yor. Sen ne biçim «proleter Devrimci»sin Halkın Kurtuluşu!

İşte Halkın Kurtuluşu'nun gerçek boykot nedeni, bütün o süslü püslü kocaman kocaman, ama içi kof, tutarsız, anlamsız gerekçelerin ardından tutarlı ve anlamlı bir gerekçe; Halkın Kurtuluşu seçimlere katılmayı reddediyor, çünkü herşey rakama döküldüğünde faal taraftarlarının toplam sayısının kaç kişi olduğunun açığa çıkmasından çekiniyor. Proleterlerin ve ezilen halkın karşısında çırılçıplak, neyi varsa onunla çıkacak yerde, tek dürüst ve doğrudan, modern ilişki biçimi yerine, sadece güzelim gözlerini gösteren ama cılız ve çarpık gövdesini çarşafının altına gizlemeye uğraşan taşralı bir gelin adayı gibi davranıyor. Kendisı gibi davranmayanların gözle görünür eksiklik ve sakatlıklarıyla da aklı sıra seçimlerden sonra dedikoduya girişecek.

Kurtuluş'un 33. sayısının pek güzel açıkladığı gibi seçimleri işçi sınıfının olgunluğunu ölçmeye yarayacak bir barometre gibi kullanmak; proletarya ile burjuvazi arasındaki antagonizmin hangi hadde kadar geliştiğini ölçerek, etkinlik düzeyini, yaptıkları kadar yapamadıklarını da kendisine gösterecek olan yapması gerekenler hakkında kendisine somut bir fikir verecek olan seçim sonuçlarını elde etmek yerine, o, geçen seçimlerde reformistlere oy veren ama bu seçimlerde yalnız burjuva politikasına değil proleter politikasına da, politikanın kendisine de sırtını dönen ve «oy kullanmayı» kendi dediği gibi «bir külfet olarak» gören ve otuz yıldan beri de böyle yapan politik bakımdan en geri kitleleri kendi boykot çağrısının ve siyasal faaliyetinin bütününün etkinliği altındaki nüfus olarak görmeye ve göstermeye çalışıyor. Buradan türettiği ham hayallerle de kendinin güçlülüğüne bakıp seviniyor, böbürlene böbürlene halkımızın hislerine tercüman olduğunu ilan ediyor. Yazık!

Ve daha bir sürü irili ufaklı gerekçe: «kötülüklerin kaynağını gerici partilerde gören ama düzende görmeyen» kitleleri hazırlamak için boykot!... «zaten senato seçiminin niteliği gereği hükümet kurulması ve düşü-

rülmesi ile doğrudan ilgisi yok, onun için, seçime katılma düşük olacak» onun için boykot!... «Kitleleri bilinçlendirmek için» boykot!... ve daha neler neler...

> Hani kitleler «süratle düzenden kopuyor», «doğrudan doğruya siyasete büyük bir hızla katılıyorlar»dı? Hangi dediğine inanalım? Genel olarak boykotu kabul ettirmek için oldu mu «kitleler düzenden kopuyor, doğrudan siyasete atılıyor», onun için boykot!.. «Parlamentoyu boykot değil, ama seçimi boykot» oldu mu da «kitleler düzeni görmüyor,» şu halde göstermek için boykot!...

Kitleler hükümet kurulması ile bir ilgisi olmadığı için seçime katılmıyormuş, kocaman bir yanlış! Bu seçimlerin hükümet kurulması ile de var olan hükümetin devrilmesi ile de ilgisi bulunuyor... Ama daha da önemlisi gerekçenin kendisi; demek ki, hükümet kurulması ile ilgisi bulunsa seçime çok adam katılacak, o zaman da Halkın Kurtuluşu, ne yapsın kitleler neredeyse orada olması gerektiğinden seçimleri boykot etmeyecek, seçimlere katılacak. Bütün bu birbirini tutmaz, anlamsız, akılsızlığın ürünü laflarla daha çok vakit kaybetmeye gerek olmadığını söylemek bile fazla olacaktır!

Halkın Kurtuluşu sağına soluna bakmadan, yada daha doğrusu bakıp ta istediklerini göremeyince, boykot kararı almış, çaldığı minareye kılıf uydurmayı da beceremeyip yüzüne gözüne bulaştırmıştır. Onun boykotuna herhangi bir anlaşılabilir gerekçe bulmaya siyasal bakımdan olanak yoktur.

Onun boykotunun işçileri ilgilendiren hiçbir genel nedeni yoktur; ama iki özgül nedeni vardır, birini yukarıda açıkladık- *kendi durumu.* İkincisi de —bununla bağlı olarak— Devrimci Yol'un boykot yapıyor olması; bu hiçbir yerde yazılı değil, fakat bizi bu tesbite götüren ipuçlarını ileride Devrimci Yol'un tavrını çözümlerken vereceğiz.

Şimdi Halkın Kurtuluşu'nun Kurtuluşa yönelttiği haksız saldırılara karşılık vermeye geçelim.

HALKIN KURTULUŞU BOYKOTÇULUKTA, KURTULUŞ SOSYALİST SİYASİ FAALİYETTE YOL ALIYOR

Okuyucu için buraya kadar anlatılanlar, Halkın Kurtuluşu'nun seçimi boykotunun, boykotun proleter sınıf içeriği ile herhangi bir ilgisinin bulunmadığını, onun boykotunun öğrencilerin dersleri boykotundan herhangibir olumlu farkı olmadığını, bu çağrının boykotu gerektiren tarihsel koşullar bakımından Leninist ölçütlerle hiç bir şekilde uyuşmadığını, dolayısıyla Halkın Kurtuluşunun gerekçeleriyle girişilen boykotun ciddi proleter siyasetiyle, sosyalist siyasetle herhangi bir bağlantısının olamayacağını yeteri kadar açıklamıştır diye düşünüyoruz.

Kurtuluş ise Halkın Kurtuluşu'nun ve öteki boykotçuların aksine durumun nesnel bir çözümlemesi üzerine, *esas olarak* parlamenter faaliyet alanının dışında sürdürdüğü siyasal eylemini, seçimin kitle çalışması için daha uygun bir ortam yaratacağını, işçilerin ve bütün ezilenlerin seçim dönemlerinde siyasal sorunlara ilgilerinin daha da arttığını gözönüne alarak, temel görüşlerinin ve fikirlerinin açıklanması için bir fırsat olarak değerlendirmeye ve bu *yan merkez*den yararlanmaya, seçim faaliyetinin içine girmeye karar verdi.

Kurtuluş'un seçimlere katılacağını ve adaylar ileri süreceğini açıklamasının ardından Halkın Kurtuluşu 174 ve 175. sayılarında Kurtuluş'a karşı bombardımana geçti. Bu sayılarda yer alan «Kurtuluşun Reformist Seçim Taktiği» başlıklı yazı, içerdiği fikirlerin kısırlığı bakımından olduğu, gibi hasmına, söylemediği şeyleri, tahrifat, çarpıtma ve uydurmalar yoluyla söyletip ardından bunlara hücum etmeye kalkışma gibi, çirkin bir siyasi mücadele yolunu seçmiş olmanın talihsizliği bakımından da üzerinde durmayı gerektirir.

Biz hiç kuşkusuz, siyasal mücadelenin, her iki tarafın da eşit koşullara sahip olduğu, önceden belirlenmiş kurallara uygun olarak sürdürülen bir sportif karşılaşma olmadığını biliyoruz, bu bakımdan genel olarak hayale kapılıyor değiliz. Ama devrimci eğilimler ara-

sındaki siyasal mücadelenin egemen sınıfla ezilen sınıf arasındaki siyasal mücadelede, egemen sınıfın başvurduğu, ayrıca kendi çıkarı açısından başvurmasında hiçbir sakınca da olmayan usullerden hıç değilse bir bakıma arınmış olması gerektiğini düşünüyoruz. Karşımızdakilerin eğer devrimciler iseler, entellektüel ahlaka sahip bulunduklarını peşinen varsaymayı istiyoruz. Ama Halkın Kurtuluşunun sürdürdüğü tartışmalarda başvurduğu usullerle, bizi, böyle bir varsayımı devam ettirmek bakımından hiç de cesaretlendirmediği bir gerçektir.

Ne varki, Halkın Kurtuluşu bizim onda olmasını beklediğimiz niteliklere sahip olsun olmasın, ileri sürdüğü suçlamaların boşa çıkartılması ve Kurtuluş'un gerçek tutumunun Halkın Kurtuluşunun yazarları tarafından sunulduğu gibi değil, gerçekte ne ise öyle hem Halkın Kurtuluşu'nun okuyucularının hem de Kurtuluş' un yandaşlarının önüne konulması bir zorunluluktur.

Halkın Kurtuluşu'na göre, «1979 ara seçimlerinin gündeme gelmesi Kurtuluş'un izlediği siyasetin burjuva reformist içeriğinin tekrar açığa çıkarılmasına neden olmuş». Halkın Kurtuluşu'nun seçimler karşısındaki tavrını öğrenmiş olanlar için ilk bakışta böyle bir suçlama kendi içinde tutarlı imiş gibi de görünebilir. «Tek doğru devrimci taktik»in boykot olduğuna karar verdikten sonra, kişinin seçimlere katılmaya karar verenlerin esas olarak reformist olduklarını düşünmesinde pek de garipsenecek bir yan olmamalıdır. Ama Halkın Kurtuluşu'nun iki sayı süren yazısını okuyanlar görmüş olmalıdırlar ki, onun için «reformist» ile «devrimci» arasındaki ayırımın ölçüsü hiç de seçimlere katılmak ile seçimleri boykot etmek arasındaki ayrımdan kaynaklanmamaktadır. Halkın Kurtuluşu bütün bu yazısı boyunca hiçbiryerde Kurtuluş'un «reformistliği» nin denek taşı olarak onun seçimlere katılıyor olmasını ileri sürmemiştir. Oysa kendi boykotunun haklılığına ve doğruluğuna inanan birisinin yapacağı şey sonunda her iki siyaset arasındaki farklılığın bugün yansıdığı alanlardan öne çıkanının seçimler karşısında takınılan boykotçu tavrı ile seçime katılma tavrı arasındaki ayı-

rım olduğunu göstermek olmalıydı. Halkın Kurtuluşu böyle yapmamamıştır, Kurtluş'un seçimlere katılıyor olması üzerine aleyhte bir tek çözümlemeye yer vermemiş, ama onun seçimler içinde izlediği politikayı bindereden su getirerek «reformist ve oportünist» bulduğunu anlatmaya ve seçimlerde izlenmesi gereken —ona göre— doğru politikanın ne olduğunu, Kurtuluşa öğretmeye girişmiştir. Bu, Halkın Kurtuluşu'nun payına büyük bir tutarsızlığın ifadesi, kendi boykot çağrısına kendisinin bile pek aldırmadığının en güzel göstergesidir... Değilse Kurtuluşa seçimlerde hangi politikayı izlerse devrimci olacağını anlatmaya ne gerek vardı?

Şu halde Halkın Kurtuluşu, Kurtuluşun reformistliğini ve oportünistliğini nereden çıkartıyor? Şuradan: ona göre «Kurtuluş CHP reformizmini destekliyor faşizme karşı CHP reformizmini alternatif olarak sunuyor, 'MC' korkuluğuna karşı CHP reformist hükumetini destekleyen anlayışını hiç utanmadan bir de kitlelere mal ediyor»muş. Kanıt? Kanıt olarak da Kurtuluş' un 32. sayısında çıkan bir yazının Kurtuluş'un değil «TKP»nin CHP hükümeti karşısındaki tavrını sergilemeye çalışan bir cümlesinin yarısı aktarılıyor, şöyle: «... CHP'nin tek başına iktidar olduğunu sanmış ve daha fazla uzatmadan MESS ile anlaşarak grevleri bitirmiştir.» Buradan çıkan sonuç: «Kurtuluş yine el altından CHP'nin iktidar olmasıyla bugünkü hükümetin daha değişik, sözde 'halktan yana' çalışacağını söylemek istemekte»imiş. Bravo!.. Gözünüzden birşey kaçmıyor. Ama bu yargıya varmak için aslında bu kadar zahmete de gerek yoktu. Pekala *Kurtuluş* başlığına bakarak, kağıdın üzerine *Kurtuluş* yazanların «Kurtuluş kağıttadır!» demek istediklerini de kanıtlayabilirdiniz. Bu, sizi cümlelerin yarısını da okumak zahmetinden kurtarırdı. Ama aynı hakkı sizin karşınızda bize de tanır mıydınız? Pek sanmıyoruz, ozaman ne «ahlaksızlığımız» kalırdı, ne «şarlatanlığımız». Öyleyse kendinize yapılmasını istemediğiniz şeyleri başkalarına da yapmayın. Sözkonusu cümlenin tümü şöyledir:

> «77 seçimlerinde 'sosyalist hareket'in bir kısmı açıkça CHP'yi destekledi. İlerlemenin ve onların

denetimlerindeki DİSK'in tavrıydı bu. İlerleme tüm gücüyle, tüm olanakları ile CHP'nin ardındaydı. Hayaller içinde yüzüyordu. Tüm hesaplar CHP'nin tam çoğunluğu sağlayacağı ve hükümet olacağı üzerine toplanmıştı. CHP çoğunluk sağlayarak hükümet olacak, 141 - 142 yi kaldıracak ve T'K'P Türkiyeye gelecek ve yasal olarak kurulacaktı...

«Evdeki hesap çarşıya uymadı. CHP çoğunluğu sağlayamadı Ve hatta CHP azınlık hükümeti denemesinden sonra 2. MC kuruldu. İlerlemenin bu hayallerinin en büyük kurbanları ise alelacele bitirilen MESS grevinin işçileri oldu. İlerlemenin öylesine gözü dönmüştü ki, CHP'nin tek başına iktidar olduğunu sanmış ve...» (Kurtuluş, s. 32, sy 232)

Eğer bu satırları okuyan, kafasından nasıl etsem de Kurtuluş'u reformist gibi konuştursam diye düşünmüyorsa görecektir ki, Kurtuluş Halkın Kurtuluşu'nun «reformistliğin» kanıtı olarak gördüğü şeyi yapmamakta, tersine onun «devrimciliğin» kanıtı olarak gördüğü şeyi yapmakta, yani ilerlemenin CHP destekçiliğini eleştirmekte hayal peşinde koşarken işçilerin grevlerini sattığını sergilemektedir. Ama biz devrimciliğimizi Halkın Kurtuluşu'nun değil, Leninizmin ölçütlerine göre belirlediğimiz için Halkın Kurtuluşu'nun kendi ölçütlerine göre devrimci sayılacak yerde bir değerlendirme hatası ile reformist sayılmış olmaktan pek de öyle sıkıntı duymuyoruz.

Öte yandan Halkın Kurtuluşu'nun sorunu getiriş tarzından öyle anlaşılıyor ki, ona göre, proletaryanın, Komünistlerin reformistleri, liberalleri, seçimlerde desteklemeleri kategorik olarak, ilkesel olarak daha en baştan oportünizmin bir belirtisidir. Kurtuluş gerçekten de ne 1977 seçimlerinde CHP'yi desteklemiş, onun halktan yana bir hükümet kuracağını iddia etmiş, ne de bu seçimlerde CHP'yi MC'ye karşı alternatif göstermiş değildir. Ama *Kurtuluş,* belirli koşullar altında komünistlerin liberal - reformist burjuva partilerine oy verebi-

leceklerini de ilkesel olarak reddetmemiştir. Eğer Kurtuluş'un «oportünistlik»inin dayanağı böylesine bir ilkesel redde bulunmamaksa, o küçük burjuvaların «Oportünist» çığlıklarına gülüp geçmeyi, böyle bir reddiyede bulunmaya tercih eder... Çünkü bunu ilke olarak reddetmek «devrimciliğin» değil olsa olsa safça bir çocukluğun belirtisi olurdu.

Lenin bu konuda şunları söylüyor :

«Çarlığın yıkılmasından önce, Rus devrimci Sosyal - Demokratları sık sık burjuva liberallerinin yardımlarından yararlanmışlardır, yani, onlarla pek çok pratik uzlaşmalar yapmışlardı. 1901 - 02 de, daha Bolşevizmin ortaya çıkmasından önce, *Iskra*'nın yazı kurulu (Plehanof, Axelrod, Zasuliç, Martof,Potresof ve benden oluşuyordu) Struve ile, burjuva liberalizminin siyasal önderi ile (doğrusu pek de uzun sürmeyen) bir biçimsel siyasal ittifak kurmuştu, ama bununla birlikte, aynı zamanda, burjuva liberalizmine ve onun işçi sınıfı hareketi içindeki, en hafif de olsa, belirtilerine karşı usanmak bilmez ve en amansız ideolojik ve siyasal mücadeleyi de yürütebilmişti. Bolşevikler, her zaman bu siyasete bağlı kalmışlardır. (Lenin «Sol - Kanat Komünizmi - Bir Çocukluk Hastalığı», *Seçme Eserler,* İng. baskı, s. 551)

Lenin bu eserini Komintern'in İkinci Kongresinin öncesinde, «*sol - komünist*»lere içinden bir türlü çıkamadıkları meselelere yol göstermesi amacıyla, kongredeki tartışmaların yolunu aydınlatmak üzere, Bolşeviklerin tecrübelerinden çıkarttığı genel sonuçları toparlayıp özetlemek amacıyla kaleme almıştı. Bu anlayışı Lenin'in başka eserlerinde de görmemiz mümkündür :

«Bir sosyalist gerçekten bir Kara - Yüz tehlikesinin olduğuna inanıyorsa ve ona karşı samimiyetle savaşıyorsa — *hiçbir pazarlık yapmaksızın liberallere oy verir,* ve eğer kendisine üç yerine iki sandalya öneriliyorsa, görüşmeleri kesmez. Örneğin

Avrupa'da yapılacak ikinci bir oylamada diyelim ki, liberalin 6,000, Kara - Yüz temsilcisinin yada gericinin 10,000 ve sosyalistin 3,000 oy alması halinde bir Kara - Yüz tehlikesi ortaya çıkmış olabilecektir. *Eğer bir sosyalist, Kara Yüz tehlikesinin işçi sınıfı için gerçek bir tehlike olduğuna inanıyorsa liberale oy verecektir.*» (Lenin, «Petersburg Seçimleri ve Menşeviklerin Ikiyüzlülüğü», *Toplu Eserler*, c. 12, s. 40. İng. baskı) (abç)

Dolayısıyla Halkın Kurtuluşu, Kurtuluş'u günah korkusuyla boşuna ürkütmeye uğraşmamalıdır. Komünistlerin liberal reformist burjuva partileri ile yada kimi burjuva partilerinin, böylesi kanatlarıyla seçimlerde yada seçimler haricinde uzlaşamayacakları, ittifaklar yapamayacakları, bunların adaylarına oy veremeyecekleri diye bir *ilke*leri yoktur. Böyle bir şey, *genel bir ilke* olarak yanlış değildir. Yanlış olan, bunun koşulları ortada bulunmadığı zaman, burjuva reformizminin ve liberalizmin ideolojik etkisine karşı ideolojik ve siyasal mücadeleyi tatil ederek, bağımsız ajitasyona son vererek böyle bir ittifaka girişmektir.

Kaldı ki Kurtuluş bunu ilke olarak reddetmemekle birlikte 1977 seçimlerinde CHP'yi desteklememeye karar vermiş, bütün heryerde genelde ilerici, demokrat bağımsız adaylara oy verilmesini, böylesi adayların bulunmadığı yerlerde CHP listesinde yer alan ilericilere tercihli oy kullanılmasını istemiştir. Buna da devrimci-demokratik bir seçim bloku kurulmasını sağlamaya kendi çabaları yetmedikten sonra başvurmuştur. (Bkz. Kurtuluş, s. 12. «Parlamentarizm ve 5 Haziran Seçimleri»)

Ya 1979 ara seçimlerinde? Halkın Kurtuluşu istediği kadar kıvrılıp bükülsün istediği kadar hokkabazlık etsin, seçimlere katılmayan kitlelere ilişkin olarak Kurtuluş'un bakışını istediği kadar ezsin büzsün ve buradan «reformist» sonuçlar çıkartmaya çalışsın; aşağıdaki şu satırları görmemezlik edemez; ama eğer derdin ona düşünmediklerini söyletmek olursa görsen de üzerinden atlarsın, olanı değil olmayanı göstermeye çalı-

şırsın okuyucularına ve bunların hepsi de, dar kafalı boykotunun bir gerekçesini olsun çöküntüden kurtarmak içindir!

Kurtuluş, 1979 ara seçimlerinde «CHP'nin desteklenmesi(nin) şu yada bu şekilde desteklenmesi(nin) en ağır sonuçları doğuracak olan tutum» olduğunu belirlemiştir. (Bkz. s 32. sy. 238)

> «Bugün kitleler henüz parlamentodan bu gerici kurumdan umutlarını kesmiş değillerdir. Bu doğru. Henüz kitleler bir başka güçlü alternatif olmadığı için CHP'den de umudunu kesmiş değillerdir. Bu seçimlerde de ona oy vermeye devam edeceklerdir. Ama bir başka gerçek daha var. Kitleler CHP'nin ne olup ne olmadığını da görmektedirler. Umudun çöküşünü hergün her dakika görmektedirler. Reformist hayal yıkılmaktadır. *Bugün CHP'ye oy verilmesini sağlamak, açık yada dolaylı olarak bu tutumun izlenmesi çökmekte olan reformist hayale kan, can verecektir.*
>
> «... *Aynı zamanda bu seçimlerde CHP içinde «demokrat» adaylardan da söz etmek mümkün değildir. Bugün demokrat olmanın kıstası faşizme karşı alınan tavırla ölçülür. Halkın demokratik haklarını korumakla ölçülür. Bu ise CHP içinde yer almamaktır...»* (age. s. 239 abç)

İşte Kurtuluş CHP ve seçimlerde CHP karşısında alınması gerekli olan tavır konusunda böyle düşünmektedir. Halkın Kurtuluşu bütün bunlarla eğer tatmin olmamışsa pekala şunu diyebilirdi, «evet, Kurtuluş seçimlerde CHP'ye oy verilmesini, onun desteklenmesini savunmuyor, bunu yanlış bulduğunu söylüyor, ama bunu —bize göre— doğru bir perspektifle yapmıyor, dolayısıyla kimi zaman yazdıklarından CHP'ye oy verilmesini savunduğu gibi bir anlam da çıkabiliyor, bu tavrında kararlı olmalıdır. CHP reformizmini olumlama anlamı çıkarabilecek şeyler yazmasın, biz bunu beğenmiyoruz!» Bu, yanlış ve haksız da olsa hiç değilse

dürüst bir itiraz olurdu. Eğer böyle bir eleştiride bulunulsaydı Halkın Kurtuluşunun da başkalarının da denilenleri daha iyi kavramaları için, acaba neden ötürü denmek istenilenler anlatılamadı, aksayan bir şey mi var diye düşünülmeye değerdi. Ne var ki, Halkın Kurtuluşu bütün yazının devamı boyunca bir kez olsun Kurtuluş'un CHP'ye oy verilmemesi tesbitine ilişkin görüşlerine değinmiyor, ama bir dizi çarpıtma ile kendince Kurtuluş'un reformistliğini ispata yarayan «Kurtuluş CHP'yi destekliyor» tezini aklı sıra savunmaya, bununla da hem kendini hem de başkalarını kandırmaya uğraşıyor... Böyle bir tutum hiç kimsede saygı uyandırabilir mi? Böyle bir tartışma, eğer buna tartışma diyeceksek, iki ayrı eğilimden devrimciler arasındaki bir tartışma olabilirmi? Olamayacağını söylemeye gerek bileyok. Bu olsa olsa, bir kalpazan tarafından piyasaya sürülen beceriksizce basılmış bir kalp banknot olabilir ama dürüst bir siyasal polemik metni olarak kabul edilmesi bizim için imkansızdır.

Halkın Kurtuluşu'nun Kurtuluş'un «CHP destekçisi» olduğu yolundaki ilk ileri sürdüğü kanıt böylesine sahte bir kanıttır. Ötekilere bakalım, bunlarda hakikate benzer birşeyler bulunabilir mi?

Ona göre, Kurtuluş kitlelerin CHP reformizminden hiçbir gerici ve faşist partiye oy vermemek üzere seçimlerde oy kullanmamaya yönelmesini bir olumsuzluk işareti olarak gösteriyormuş. Oysa bu, gericilikten ve düzenden kopmanın işareti imiş... Ama Kurtuluş bu güzelim işareti karalıyormuş. Bir yandan da kitlelerin en uyanık kesiminin CHP reformizmini MC ye karşı tercih ettiğini söylüyormuş, ve nihayet bu tespitinin somut gerçeklere uymadığını görünce de «efendim, her ne kadar kitlelerin bir bölümü reformizmden koparak oy kullanmayacaklarsa da bu olumsuzluktur ve MC'nin işine yarayacaktır» diyerek sözde meseleye çözüm getiriyormuş. Bu mahalle kavgası ağzıyla ortaya dökülen çığırmaların arasından gerçekten söylenmiş olanla söylenmiş olmayanı birbirinden ayırarak Kurtuluş'un tesbitlerinin gerçekten Halkın Kurtuluş'unun iddia ettiği sonuçları verip vermediğine ve Halkın Kurtuluşunun

sözde «somut gerçeği»nin, gerçekle bir ilgisinin olup olmadığına bakalım.

Birincisi, bu ara seçimlerde katılım oranının düşük olacağını görmek için Halkın Kurtuluşçusu olmaya, pek öyle bir uzak görüşlülüğe, kitlelerde devrimci bir uyanış bulunmasına gerek yoktu. Bundan daha on yıl önce de bu ara seçimlerinde katılım oranının düşük olacağını belirlemek Türkiye'deki siyasal yaşam trendini bilen herkes için çok kolaydı. 1960 darbesinin ardından yapılan tüm senato seçimlerinde katılma oranları, bu seçimler ister kısmi olsun ister milletvekili genel seçimleri içinde gerçekleşiyor olsun (1961 genel senato ve milletvekili seçimleri darbenin ardından gelen ilk seçimler olmaları özelliği nedeniyle bir yana bırakılırsa) hep millet meclisi seçimlerinden daha düşük oranda seçmenin katılması ile gerçekleştirilmiştir. Senato seçimlerine katılım genellikle % 65 civarında olmuştur. (İstatistik için bkz. Kurtuluş, s. 33.) Ve bu senato seçimlerinde oy kullanacakların oranı 1977 genel seçimlerine katılanlardan daha az olacaktır, bununsa kitlelerin düzenden kopmalarıyla, gericiliğe yüz çevirmeleriyle, vb. nedenlerle hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Senato seçimlerine halk rağbet etmemektedir. Şu halde senato seçimlerine katılma oranlarının düşük olmasının birinci *mutlak nedeni,* kitlelerin reformizmden kopmaları vb. değil senato seçimlerinin ve, daha doğrusu, senatonun bizzat kendi doğasıdır.

İkincisi, Kurtuluş hiçbiryerde «efendim her ne kadar kitlelerin bir bölümü reformizden koparak oy kullanmayacaklarsa da bu olumsuzluktur ve MC'nin işine yarayacaktır», anlamına gelecek bir çözümleme yapmıyor. Bu, Halkın Kurtuluşu'nun kendi kafasından uydurduğu bir saçmalıktır.

Kurtuluş, şunu diyor : Türkiye toplumunda yaygın etkinliği olan iki temel siyaset vardır: Proletaryanın ve burjuvazininki. Bunun ötesinde Feodellerin siyaseti gözardı edilemez. Ancak buna göre yaygın etkinlik gösteren, merkezi siyasal ifadesini bulamamış olmakla birlikte proletarya ile burjuvazi arasında yalpalamakta olan çeşitli kılıklar altında zuhur eden kü-

çük burjuva siyaseti azımsanamayacak bir öneme sahiptir. Burjuvazinin ister gerici, ister reformist - liberal siyasetlerinden kopsunlar eğer insanlar, *devrimci küçük - burjuva* yada *proleter* siyasetlerinden birine yönelmiyorlarsa, ortada bunların belirtileri bulunmuyorsa, o zaman bu insanların politikleştikleri değil, apolitikleştikleri, sadece burjuva siyasetinden değil tüm olarak siyasetin kendisinden koptukları söylenebilir ki, artık kelimenin edebi anlamında birer *homos politicus* (politik insanlar) olmaktan çıkan bu yığınlar gelişip güçlenecek bir faşist hareket için en uygun zemini oluştururlar... Kurtuluş'un dikkatleri çekmek istediği nokta budur. Halkın Kurtuluşu'na göre ise hayır, bunlar devrimcidirler, «genel olarak devrimci hareketleri ve onların proleter devrimci» hareketlerini güçlendirmektedirler.

Eğer gerçekten böyle ise, Halkın Kurtuluş'u seçimlere katılma oranlarının geleneksel olarak en düşük olduğu ve özellikle bu seçimlerde düştüğü *bütün* heryerde (istisnalara sığınmak yok, genel olarak, diyen sizsiniz) kendi siyasi hareketinin, kendi gençlik örgütlerinin mensuplarının gazete dağıtımının, kitle gösterilerinin, köylü hareketlerinin, fabrika grevlerinin, bu hareketlere ve grevlere katılanların sayıca arttığını; köylü kooperatiflerinin, esnaf ve zanaatkar örgütlerinin, sendikaların devrimci ellere geçmekte olduğunu kanıtlamak zorundadır. Politik eylemliğin artışının ve bunun devrimci kanallarda aktığının niceliksel somut belirtileri bunlardır.

Biz değerlendirmemizi böyle objektif kıstaslar üzerinde yapıyoruz. Halkın Kurtuluşu ise hayal kurmayı tercih ediyor. Aradaki fark bundan ibarettir!..

Kurtuluş için olumsuzluk olan kitlelerin CHP reformizminden kopmaları değil *apolitikleşmeleridir*. Eğer Kurtuluş için bu, olumsuzluğun göstergesi olsaydı, kitleleri CHP'ye oy vermemeye çağırmaz, CHP'ye oy vermenin proleter sınıf bilincine de demokratizme de hıyanet olduğunu ilan etmezdi; eğer böyle düşünseydi,

bunu saklamaz eğer bunu doğru buluyorsa, mırın kırın etmeden herkesi CHP'yi desteklemeye çağırırdı.

Eğer kendi iddia ettiği gibi CHP reformizminden kopanlar Kurtuluş'un değerlendirmelerinin aksine, *genel olarak* devrimci hareketleri ve özel olarak da Halkın Kurtuluşu'nu güçlendiriyorsa ne iyi! *Kurtuluş* için bundan daha sevinç verici birşey olamazdı. Umalım ki *Kurtuluş* yanılmış olsun, Halkın Kurtuluşu, olayların genel akışını bizden daha doğru olarak tesbit etmiş olsun, bizim de propagandamızla CHP den kopacakların hepsi, *genel olarak* demokrasi ve sosyalizm davasını desteklemeye girişmiş olsunlar. Ama biz işlerin böylesine basit böylesine ucuz, böylesine, sudan çözümlendiklerine inanmıyoruz.

Üçüncüsü; Kurtuluş'un dikkati üzerine toplamaya çalıştığı, CHP'ye oy verilmesi değildir, onun seçimler için hazırladığı propaganda malzemesine göz atanlar ve seçim dönemine girildiğinden bu yana yayınladığı yazıları okuyanlar, bunun bayağı bir yalan olduğunu göreceklerdir. Kurtuluş'un dikkati çekmeye uğraştığı olgu, eğer reformizmden uzaklaşan küçük ve orta burjuva yığınlar —ki Türkiye'de 1977 istatistiklerine göre tarım sanayi ve hizmetlerde 5.000.000 küçük işletme bulunmaktadır— proleter politikasının *izi* üzerinde mevzilendirilmeyecek olurlarsa faşizm için eşi bulunmaz bir gübrelik teşkil edecekleridir. «Bazı haller»de değil *her zaman,* faşizmin bütün tarihinin gösterdiği gibi, derin iktisadi ve siyasi buhranların üst üste çakıştıkları konjonktürlerde reformizmin iflası bu yığınları süratle faşizmin *kitle dayanağı* haline sokabilmiştir. İtalyan, Alman, İspanyol, Bulgar, Yunan faşizminin tarihinin incelenmesi, Komintern'in sunduğu malzeme bütün bunlar hakkında çok açık bir fikir vermeye yeter. Kurtuluş'un dikkatleri bu mesele üzerinde odaklaştırması, yalnızca *sosyalizmin zaferi* için değil, *faşizmin zafer kazanamaması* için de proletaryanın sosyalist siyasetinin maddi güce dönüştürülmesinin özel ve acil bir önem taşımasındandır. Kurtuluş için meselenin çözümü kendi kendine «Devrimci Komünist» pa-

yesi vermekten değil, proletaryanın en ileri öncülerinin gerçek birliğinin onun sınıf partisi içinde gerçekleştirilmesinden geçiyor; bunun bir an önce gerçekleşmesi için de gerçekleşmemesi halinde ortaya çıkacak olan tehlikenin önemine ve aciliyetine özellikle işaret etmeyi elden bırakmıyor.

Halkın Kurtuluşu ise gerçek durumu kabul edecek yerde, karanlıkta ıslık çalmayı tercih ediyor. Ve kendi hayaline hayaldir dendiğinde anlamsız bir öfkeyle ağzından çıkanı kulağı duymadan küfüre, iftiraya başlıyor. Halkın Kurtuluşu kuru sıkı atacak yerde, biraz da bunlara kafa yorsaydı, ideolojik arınma diye «maocu» luğa sövmekle yetinmez, maoculuğunkinden en temel farkı *materyalist* ve *diyalektik* olması olan Marksist - Leninist proleter sınıf öğretisini özümlemeye önem verirdi. Bunun sağladığı sonuçları da gerçekliğin «soyut olarak yeniden üretilmesi» olarak kabul eder. Bu gerçekliğin nasıl dönüştürüleceğinin yollarını arayıp bulmaya uğraşırdı. Ama onun için Kurtuluşu «cerh etmek» herşeyden daha önemlidir. Eğer bunu *Kurtuluş*' un dediklerini kullanarak yapamazsa, demediklerini, hayalinden ona dedirterek yapabilir sanıyor. Bütün amacı da, aklı sıra, «tabandaki devrim isteyen devrimciler (!?)i» Kurtuluş'un önderliğinden koparmak. Aklı sıra okus pokus yöntemleriyle, her türlü hokkabazlık, gözbağcılığı ve elçabukluğu ile bu «devrim isteyen devrimciler»e, birincileri «reformist» olarak gösterebilir sanıyor. Kurtuluş, Halkın Kurtuluşu'nun kendisine yönelttiği iftiraları yandaşlarına özellikle okutacaktır. Her iki organın ideolojik içerikleri arasındaki farkı daha iyi görüp kavramak için Kurtuluş yandaşları Halkın Kurtuluşu'nun söz konusu sayılarını özellikle bulup okumalıdırlar. Bunların kısır küçücük hesaplarını iyice görmelidirler, ve eğer Kurtuluş'un yandaşları arasında bir kişi bile olsa, demagogluktan, yalandan, iftiradan yana olan varsa, derhal *Halkın Kurtuluşu*'nun saflarına katılsın! Geriye kalanlar demagojiye, yalana, siyasi muarızlarını gerçeklerden hareket etmek yerine, dalavere ile aldatmaya karşı olanlar, gerçeği aramaktan

başka hiçbir tutkusu olmayanlar olacaktır. O zaman Kurtuluş daha da güçlü olacaktır.

Halkın Kurtuluşu'na göre Kurtuluş şimdiye kadar bütün seçimlerde CHP reformistlerine oy vermeyi hep «alternatifsizlik»e bağlamışmış. Kurtuluşçular burjuva parlamentosu içinde alternatif arıyorlarmış.

Bu saçmalığın birinci bölümüne yukarıda yeteri kadar cevap verildi. Bakalım ikinci bölümü ile Kurtuluş'un bir ilgisi var mı?

Kurtuluş, alternatif, kavramından hep seçimlerle sınırlı olarak söz etmiştir. Söz konusu olan seçimler söz konusu olduğu zamanki «alternatif»tir. Eğer seçim varsa ve seçimlere katılınıyorsa elbetteki seçmenden oy vermesi istenecektir. Şu, şu, ve şu burjuva partileri seçmenlere oyunu şuna, şuna ve şuna ver dediklerinde proleter sosyalizminin de seçmenlere, eğer seçimlere katılıyorsa, oyunu *şuna* ver demesi gerekir. Yoksa boşuna laf ebeliği etmenin bir gereği yoktur. Ama eğer, seçimleri boykot etmek gerekli değilse, seçimlere katılmak da bundan ötürü hem mümkün hem de gerekli ise, ama buna karşın elde ileriye sürülecek bir liste, bir aday, yada aday ileriye sürecek kadar siyasal anlamda güce sahip hale gelmiş bir proletarya hareketi yoksa seçimlere katılacak seçmenler karşısında proleter sosyalizmi bir «alternatif» değildir. Ve eğer seçim platformunda proletarya sosyalizmi bir alternatif değilse, bu onun esasen, komünistlerin asli faaliyet alanı olan parlamento dışı hayatta da güçlü, etkin bir «siyasal alternatif» olamadığının bir göstergesidir. Burada Komünizm henüz, ete kemiğe bürünmüş eyleme dönüşmüş bir maddi güç değil, bir fikirdir, onun için de *alternatif değildir.* Eğer durum buysa yapılacak olan şey, hayır ben alternatifim, diye, oyuncağı elinden alınmış çocuklar gibi bağırıp çağırmak, değil; bu hale gelebilmek için yapılması gerekenleri araştırmaktır.

Bütün, şu «objektif alternatif, subjektif alternatif» vb. zırvaların üzerinde durmaya gerek görmüyoruz; seçim var yada seçim yok! sınıf bilinçli proletaryanın görevi her fırsattan yararlanarak kendi dünya görüşünün temel ilkelerini, yığınlara açıklamaktır. Seçimler prole-

tarya için özel bir işlem değil, bir fırsattır, dünya görüşünü açıklamak için bir fırsattır, proletarya partisi seçimler olmasa da programını ve temel ilkelerini kitlelere açıklayacaktır zaten.

Ama burjuva partilerine karşı seçimlerde mücadele soyut birşey değil somut birşeydir. Seçmenlerin karşısına çıkıldığında Lenin gibi, şöyle denilebilmelidir :

«Kısa zaman içinde St. Petersburg kentinde Devlet Duması seçimleri yapılacaktır...

«Duma'ya kim seçilecektir?

«St. Petersburg'da seçimlere üç ana parti katılmaktadır: Kara Yüzler (Sağ Partiler), Kadetler (Sözümona halkın özgürlüğü partisi) ve Sosyal Demokratlar.

«Daha küçük partiler ve akımlar (Trudovikler, partisizler, halkçı sosyalistler, radikaller vs.) kısmen Kadet seçim listesine kısmen de Sosyal - Demokratların listesine katılabilirler. Buna henüz tam olarak karar verilmiş değildir.

«Her ne olursa olsun, St. Petersburg'da *üç* seçim listesi çıkacağına şüphe yoktur — Kara - Yüz, Kadet ve Sosyal - Demokrat.

«Bu yüzden bütün oy verenlerin Duma'ya kimi gönderdiklerini açıkça görmeleri gerekiyor.

«*Kara Yüzler,* yani, askeri mahkemeler üzerine temellenen bir hükümetten, programlardan ve şiddetten yana olan Sağ Partiler.

«*Kadetler,* yani Duma'ya yasama yapmak, yani aslında hem yasama hakkını elinde bulunduran hem de eğer Duma'yı dağıtma hakkına sahip olan Gurko'larla uzlaşmak üzere giden liberal burjuvazi.

«Yada *Sosyal Demokratlar,* yani, halkın başında tam özgürlük ve sosyalizm için bütün emekçi halkın sömürü ve baskıdan kurtulması için savaşan işçi sınıfının partisi.

«*Her oy veren bu üç parti arasında seçim yapması gerektiğini bilsin. Seçmen kime oy vereceğini bilmelidir: Kitleler aracılığıyla Gurkolarla pazarlık eden liberal kapitalistlere mi, polis zulmünün*

ve şiddetin savunucularına mı, yoksa işçi sınıfının ve bütün emekçi halkın savunucularına mı?
«Oy verenler, uyduruk bir Kara - Yüz korkusuyla değil, inançlarına ve sempatilerine göre oy kullanmalıdırlar.
«Hükümetten mi liberal burjuvaziden mi, Sosyal-Demokratlardan mı yanasınız?
«Yurttaşlar seçiminizi yapın!» (*) (Lenin, «St. Petersburg Seçimlerinde Nasıl Oy Kullanmalı?», *Toplu Eserler,* c. 12, s. 36 Ing. b. [*abç])

Eğer böyle yapılırsa, yurttaşlara seçmeleri için bir «alternatif» yada Türkçesini söylersek bir «*seçenek*» sunulursa, bu, parlamento içinde alternatif aramak demek mi olur? Bu, komünistlerin siyasi iktidarı parlamento içinde mi aradıkları anlamına gelir? Eğer bu anlama gelir deniyorsa, *Halkın Kurtuluşu* o pek sivri ve çatallaşmış dilini bizden önce Lenin'e uzatmayı bir tecrübe etmelidir!

Ama eğer böyle yapacak güce sahip değilsen, zaten siyasal anlamda hiçbirşey, dolayısıyla alternatif de değilsin demektir. *Tarihsel olarak* sosyalizm ve proletarya diktatörlüğünün, kapitalizmin ve burjuvazinin her türden siyasal sisteminin alternatifi haline gelmiş olması, *sosyalizmin bir siyasal alternatif haline gelmiş olması* demek değildir. Birisi dünya çapındaki bir mesele, *çağa* ilişkin bir meseledir, öteki ise, içinde yaşanılmakta olan toplumun *özgül* meselesidir.

Biz bu özgül alanda sosyalizmin bir siyasi alternatif haline gelmediği görüşündeyiz, görevimizin de bunu yaratmak, yani, *sosyalizm ile işçi sınıfı hareketini tek bir bütün halinde kaynaştırmak* olduğu görüşünü savunuyoruz; ancak o zaman sosyalizm *Türkiye*'de bir *alternatif* olacaktır.

Halkın Kurtuluşu'na göre üstelik, Kurtuluş «Parlamenter avanaklık» içinde bulunuyormuş. Evet, ortada bir avanak var ama kim? okuduğunu anlamayacak kadar, yada orada yazılmayanları yazılmış gibi göstererek buna başkalarını da inandıracağını sanacak kadar «avanak» olan *Halkın Kurtuluşu*'mu; yoksa başkası mı?

Evet, ortada bir «parlamenter avanak» var ama kim, seçimlere katılmayış gerekçesini parlamenter çıkartamayacak olmasına bağlayan, bana yar olmayan başkasına da yar olmasın diye, terkedilmiş aşık gibi, karşılık bulamadığı «iskemle aşkı»nın acısıyla boykota çıkan *pur sang* (saf kan) «parlamenter avanak» Halkın Kurtuluşu mu; yoksa «biz seçimlere iskemle için değil, görüşlerimizi açıklamak için katılıyoruz» diyen Kurtuluş mu?

Halkın Kurtuluşu'na göre Kurtuluş'un «Proletarya sosyalistleri seçimlere katılacaklardır. İktidarı ele geçirmek için değil, seçim platformunu kullanmak, seçim platformunu kullanarak siyasi gerçekleri işçi ve emekçi yığınlarına açıklamak için.» demesi «tek kelime ile parlamenter avanaklık»mış. «Kim ki iktidarı ele geçirmekle siyasi gerçekleri açıklamayı karşı karşıya getirirse reformistten ileriye gidemez»miş, çünkü «oy çoğunluğu sağlanarak iktidar ele geçirilemezmiş».

Bravo!.. Dersini ne kadar güzel ezberlemişsin. Ama bunu öğrendiği şiirleri heryerde okuyan İlkokul öğrencileri gibi tekrarlaman ne senin «devrimciliğini» ne de Kurtuluş'un «reformistliğini» kanıtlamana yetmiyor.

Burada karşı karşıya getirilen parlamento yoluyla siyasi iktidarın elde edileceğini sanan, *reformist* bakış açısı ile; parlamentodan ve seçimlerden sadece siyasi gerçekleri açıklamak için yararlanılacağını savunan *proleter sosyalist* bakış açısıdır. Kurtuluş birincisinden değil ikincisinden yana olduğunu ilan ediyor ve reformistlerle arasındaki sınır çizgisini kalınlaştırmaya çalışıyor. Yukarıdaki cümle bunu açıkça anlatıyor. Ama sen bunu anlamayacak kadar «avanak»san Kurtuluş ne yapsın?

Üstelik seçimlere katıldığında Kurtuluş'un nasıl davranması gerektiği seni neye bu kadar ilgilendiriyor? Sen değil misin seçimlere katılmanın «suça ortak olmak» olduğunu ilan eden; Kurtuluş seçimlerde ha doğru propaganda yürütmüş ha yanlış, bunun sana göre bir farkı var mı? Kurtuluş'un «suç ortaklığını» nasıl yaptığından sana ne! Seçimlere katılmamakla yitirdiklerinin acısını, Kurtuluş'un seçimlerde izlediği çizgiyi

kötüleyerek çıkartacağını sanman boşuna! Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan oldun! Şimdi ziyanını gidermenin yolu Kurtuluş'un da ziyan etmesi için Tanrı'ya dua etmek, lanet muskaları yazmak vb. değil kendinle hesaplaşmaktır.

İşte Halkın Kurtuluşunun Kurtuluş'un reformistliği hakkındaki iddialarının dayanaklarının gerçekler karşısındaki durumu budur.

Halkın Kurtuluşu yazısının bundan sonraki bölümünde, seçimleri boykot «taktik»inin maruzatlarını yeniden sıralıyor, ancak «parlamenter avanak»lığının sonucu olarak dili dolaştığından şöyle şeyler saçmalamaya başlıyor :

> «Kurtuluş bizim parlamentoyu boykot ettiğimizi iddia ediyor, hayır biz parlamentoyu değil seçimleri boykot ediyoruz, parlamento ıskartaya çıkmış değildir. O yüzden parlamentoyu boykot etmiyoruz. Asıl Kurtuluş kitlelerin parlamentodan umutlarını kestiklerini iddia ediyor vs. vs...»

Bunun dayanağı olarak da Kurtuluştan şöyle bir *pasaj aktarıyor.*

> «... seçimlere katılmayan kitlelere gelince bunlar parlamentodan umutlarını kesmiş olabilirler...»

Ve ondan sonra da kitlelerin parlamentodan umutlarını kesmiş olmadıklarına dair bir sürü izahat!..

Ancak Halkın Kurtuluşu bütün yazı boyunca o kadar tahrifat yapmış bulunuyor ki, herşeyi birbirine karıştırdığından, aslında çürütmeye kalkıştığının kendi iddiası olduğunun farkında değil bile!

Hatırlarsak Halkın Kurtuluşu'nun boykot gerekçeleri arasında şunlar vardı: «Bugün parlamentonun prestiji *önemli ölçüde* sarsılmıştır... *parlamentarizmin etkisi* giderek *daha büyük oranda kırılmaktadır*, bu duruma *bağlı olarak seçime katılma oranı düşecektir*». Keza, Halkın Kurtuluşunun boykotunu üzerine inşa ettiği «İnşa Örgütü»nün çağrısında da «*Parlamentonun* yozlaştırıcı *etkisinden kurtulan* ve *doğrudan doğruya siyaset* yapmaya ve *düzene karşı mücadele*ye girişenler

kitlelerin önemli bir bölümünü oluşturuyor.» (H.K. s. 172 s. 8 - 6) deniyordu.

Kurtuluş'un bütün yaptığı, Halkın Kurtuluşunun seçimleri boykot için dayanak haline getirdiği, «kitlelerin parlamentonun etkisinden kurtulup ona karşı mücadeleye giriştikleri» tezinin doğru olup olmadığını araştırmaktır, Kurtuluş Halkın Kurtuluşu'nun mübalağalı bir biçimde «kitlelerin önemli bir bölümünün parlamentodan umutlarını kesip doğrudan devrimci faaliyete katıldıkları» biçiminde ileri sürdüğü şeyi, bir kanaat olarak değil, bir *ihtimal* olarak tartışıyor ve, onların bir bakıma parlamentodan umut kesmiş olabileceklerini ama asıl umut kestikleri şeyin politikanın kendisi olduğunu belirliyor ve *bunun* bir *olumsuzluk olduğunu* tartışıyor. Bu pasajın da tümü aslında şöyle:

> «Burada tam da bu noktada akla gelebilecek bir başka sorun ise kitlelerin parlamentodan umutlarını kesip kesmedikleridir? Bu soruya verilecek cevap çok kısadır? *Hayır kitleler parlamentodan umutlarını kesmemişlerdir.* ... Seçimlerde oy vermeyen kitlelere gelince bunlar da umutlarını parlamentodan kesmiş olabilirler, ama onların düştükleri nokta daha da kötüdür. Onlar sadece umutlarını parlamentodan kesmekle kalmıyor aynı zamanda politikadan da umutlarını kesiyorlar.» (Kurtuluş, s. 32, s. 230) [abç.]

Burada tartışmanın merkezi bu kitlelerin politikadan umutlarını kesip apolitikleşip apolitikleşmedikleridir. Kurtuluş apolitikleştikleri kanaatindedir. Ama Halkın Kurtuluşunun bütün derdi boykotuna kabul edilebilir bir gerekçe bulmak olduğundan, her hafta fikir değiştiriyor, Boykot çağrısında bulunduğu 172. sayısında kitlelerin *önemli bir bölümünün «parlamentonun etkisinden kurtulup* doğrudan doğruya... *düzene karşı mücadeleye»* giriştiklerini iddia ediyor; 174. sayısında, bu kitlelerin genel olarak devrimci hareketlere ve özel olarak da Halkın Kurtuluşu'na güç verdiklerini öne sürüyor; ama 175. sayısında geriye çark ediyor, «parlamentoyu değil seçimleri boykot ettikleri »masalına ge-

rekçe uydurmaya kalkınca başlıyor saçmalamaya: «hayır kitleler parlamentoya değil partilere karşılar biz parlamentoyu boykot etmiyoruz, kitleler parlamentonun yüzünü görmüş değillerdir,»; «çünkü *bugün seçimlere oy vermeme eğilimini taşıyan kitlelerin çoğunluğu ne parlamentonun niteliğini kavramıştır ne de parlamentodan umut kesmiştir.*» (H.K. no. 175. s. 8) diyor. İki hafta önce boykot çağrısının dayanağı yaptığı, kendisinin bir *ihtimal* değil, kesin bir *kanaat,* hem de boykot gibi kocaman bir çağrının dayanağı, olarak ileri sürdüğü görüşü, bir *ihtimal* olarak ele alıp tartışan Kurtuluş'a da saldırıyor: «nereden çıkardın bizim kitlelerin parlamentodan umut kestiklerini, devrimcileştiklerini iddia ettiğimizi, haydi ispat et bakalım», diyerek.

Bütün bunları ciddiye alıp tartışmanın bir gereği olamayacağı çok açık! Halkın Kurtuluşu'nun bütün derdi, saçma —parlamento boykotu olmayan— seçim boykotu masalına inandırıcı bir yön bulmak onun için dün kendi öne sürdüğü iddiaya bugün kendi saldırıyor. Ama gene de bu öfkede iyi bir yan var, Halkın Kurtuluşu, bunun kendine ait olduğunun farkında olmasa bile, saçmalıklar karşısında tepki gösterebiliyor. Ama bir de, iki hafta önce dediklerini unutmasa daha iyi olacak; o zaman öfkesinin yöneleceği asıl hedefin neresi olduğunu da görecek. Bundan da herkesten çok kendisi kazançlı çıkacak.

İşte, Halkın Kurtuluşu'nun bütün cephelerdeki taarruzunun hali bundan ibarettir. Topyekün yenilgi!.. Bozgun.

Kurtuluş ise bilindiği gibi seçimlere katıldı. Bu seçimlerde özellikle sıkıyönetim ilan edilmiş olan bölgelerde, seçim yasalarından sağladığı yasal olanakları da kullanarak sıkıyönetimi protesto etmeyi; bir bütün olarak mevcut siyasal sistemin kendisini, onun sınıf dayanaklarını ifşa etmeyi; siyasal ve ekonomik istismara dayalı burjuva partilerinin program ve politikalarını çürütüp proletaryanın devrimci programını sunmayı; reformizmin burjuva tabiatını sergilemeyi özellikle oportünistlerin ve revizyonistlerin dalkavuklukları ne-

deniyle kitlelerin kafasında yerleşmiş olan CHP ile sosyalistlerin özdeş oldukları kanaatini bertaraf etmeyi; reformizm ile devrimci sosyalizm arasındaki temel farklılıkları açıklayıp kurtuluş yolunun işçi sınıfı ile bütün ezilenlerin kendi bağımsız devrimci siyasal faaliyetlerinden geçtiğini; faşizmin egemenliği kayıtsız şartsız ele geçirmek için başlattığı taarruza karşı direnmeyi ve ilh. propaganda etmeyi amaçlıyor. İçi boş, kuru sıkı laflarla, blöflerle laf ebeliği etmeyi Halkın Kurtuluşuna bırakıp, somut gerçeğin hem tutarlı bir çözümlemesini hem de bu gerçekliğin dönüştürülmesinin yollarını sunmayı amaçladı...

Halkın Kurtuluşu ise bu seçimlere katılmadı, onu boykot etti. Kuru sıkı palavralarla güçsüzlüğünün üzerini örtmeye, yersiz ve zamansız kendisinin de anlamına ve yararına inanmadığı boykot çağrılarıyla proletaryanın aktif boykot yöntemini yozlaştırıp gülünç düşürmeye, genel olarak boykot fikrinin kendisinin itibar yitirmesine hizmet etti. Boykot hakkında yanlış fikirler yayarak işçilerin kafalarını karıştırmaktan başka bir iş yapmadı.

Kurtuluş bu seçim kampanyasından, kuşku yok ki nitelikçe dahada gelişmiş olarak çıktı. Militanları mücadele yöntemlerinden ve alanlarından birini daha pratik hayat içinde deneyip sınayarak öğrendiler... Burjuva parlamentosunun, oligarşik devlet aygıtının tabiatını, burjuva partilerinin karakterini daha yakından tanıdılar... parlamenter faaliyetle doğrudan devrimci faaliyeti, legal ve illegal mücadele formlarını birbirine *kaynaştırmaya* biraz daha alıştılar... Anın gereğince uygun tutumları ile işçiler, yoksul kır ve kent emekçilerin gözünde inanılırlıkları ve sözlerinin kuvveti daha da artacak... Oportünistler ve «ultra - sol»cu laf ebelerinin tutumları ile kendi doğru tutumları arasındaki farkı doğrudan doğruya karşılaştırma imkânı bulacak, bu akımlara karşı *ideolojik mücadele*nin önemini kitle çalışması içinde daha da net olarak görecek ve bu mücadeleye şimdikinden daha çok asılmanın gereğini kavrayacaklar... Bu faaliyet içinde güçleri kadar güçsüzlüklerini de erdemleri kadar zaaflarını da görüp açığa

çıkartabilecekler... Özetle bu siyasal faaliyet çizgisi hem Kurtuluş'un hem proleterlerin ve devrimci sosyalistlerin yararına sonuçlar yaratacak...

Halkın Kurtuluşu ve öteki boykotçular ise hem teorik hem de pratik yanlış üzerine inşa ettikleri seçim boykotu tecrübelerinden yalnızca kafaları biraz daha karışmış, yandaşlarının gözünde inandırıcılıklarını biraz daha yitirmiş, kendilerine olan güvenleri biraz daha azalmış olarak çıkacaklar. Ama bunun en çok zararını da Halkın Kurtuluşu'nun kendi militanları çekecek! Ne yapalım akılsız başın cezasını ayaklar çekermiş.

İşte bunun için Halkın Kurtuluşu'nun kendi çağrısını bir yana iten devrimci Marksistleri, Leninistleri doğru bildiği yoldan çevirmek için yaptığı hokkabazlıklar, büyücüler gibi okuyup üflemeler, günah korkusuyla olduğu yerde tutmak için «Kutsal Kitap»taki bölümleri tarif etmeleri boşunadır. Kurtuluş abdestinden emindir!..

Halkın Kurtuluşu ile daha çok uğraşmanın gereği yok. Proletaryanın devrimci partisini meydana getirmek; bütün öncü işçileri, sınıf bilinçli proleterleri, tek bir komünist partisi içinde birleştirmek; proletaryayı *demokrasi* ve *sosyalizm* uğruna mücadelede bütün ezilen emekçilerin, kent ve kır yoksullarının başına geçirmek; önce demokrasi ve ardından sosyalizm savaşını kazanmak için daha yapmamız gereken ve iyi komünistler olmak için öğrenmemiz gereken pek çok şey var!

II

DEVRİMCİ YOL

Kurtuluş'un 33. sayısında yayınlanan «Seçimler ve Devrimci Tavrımız» başlıklı yazıda Devrimci Yol'un «boykot» çağrısı üzerinde özellikle duran bir çözümleme bulunuyordu; yeniden bu konuya dönmek bir tekrar olarak anlaşılabilirse de üzerinde durmak istediğimiz esas olarak bu yazıda ortaya konulanlar değildir; kaldı ki, 1. Bölümde Halkın Kurtuluşunun boykot «teori»si ve gerekçeleri üzerinde dururken belirtilenler *ay-*

nen Devrimci Yol için de geçerlidir. Ama burada sorunun bir başka yanını öne çıkartmayı ve bunun üzerinde durmayı istiyoruz. Bu arada Halkın Kurtuluşu'nun yazılmamış ikinci boykot gerekçesinin de üzerinde duracağız.

Devrimci Yol'un 30. sayısında «Namluların Gölgesinde Seçim Aldatmacasına Hayır» başlıklı makalenin, onu, Halkın Kurtuluşu'nun aynı konudaki yazılarından ayırdeden bir belli başlı farkı vardır; Devrimci Yol hiçbir şekilde boykot gerekçelerine Leninizmin teorik cephaneliğinden mühimmat sağlamaya kalkışmamaktadır. Böylelikle teorik olarak bütünüyle çürük ve sakat bir temel üzerinde inşa edilmiş de olsa bu tutum en azından tahrifat gibi bir kusuru içinde barındırmadığından öteki ile kıyaslandığında entellektüel ahlak açısından daha saygıdeğerdir. Ama bu *nisbi* «olumluluk» teorik sakatlığı hoşgörmeyi şüphesiz gerektirmediği gibi; kırpılıp kuşa çevrilmiş alıntılara yaslanarak, alıntıların sahiplerini belirtmeksizin, onlarla açık bir kapışmaya girişmeksizin dolaşık yollardan, «deynekçilik», «revizyonistlik», «teslimiyetçilik» gibi ifadelerle teorik savaş yapmayı da kabul edilebilir hale getirmemektedir.

Ancak, bu, sadece çok kötü bir örnek ile kıyaslandığında ve sadece ahlaki ölçülerle elde edilebilecek olumluluk, aslında teorik olarak çok ciddi bir olumsuzluğu ifade etmedeki, usul açısından bir olumluluktur; yoksa Devrimci Yol teorik olarak en az Halkın Kurtuluşu kadar eleştiriyi gerektiren, önemli, büyük ve ciddi bir hata ile maluldur. Bu hata, bu sakatlık başka her konuda olduğu gibi boykot konusunda da kendisini hemen açığa vurmaktadır. Bu hata, *proletaryanın teori ve taktiğinin bütün temel sorunlarında Leninizmden kopma, ayrılmadır.* Bu teorik kopuş Devrimci Yolu ister istemez, proletaryayı burjuva - demokratizminin ideolojik ve siyasal köleliğine teslim etmeye götürmektedir.

Yukarıda Halkın Kurtuluşu'nu eleştirirken de belirttik ki, biz, «Marksizm'in birdogma değil bir eylem klavuzu olduğuna» kesinlikle inanıyoruz. «Biz Marks' ın teorisinin *bağımsızca* işlenmesinin... özellikle esas

olduğu düşüncesindeyiz; çünkü bu teori özgül olarak İngiltere'de Fransa'dan farklı, Fransa'da Almanya'dan farklı ve Almanya'da Rusya'dan farklı uygulanan genel klavuz ilkelerden başka birşey sağlamamaktadır». (Lenin, «Programımız», *Toplu Eserler,* c. 4. s. 212; İng. baskı)

Onun için Devrimci Yol'a yönelttiğimiz eleştirinin nedeni, bu özgül farklılıklardan kaynaklanan formülasyonlara başvurması değil, o genel klavuz ilkeleri, kibirle bir yana itmesi, bunlara karşı belirsiz, bulanık bir tutum takınması, kimi zaman da bunlardan bütünüyle habersiz bulunmasıdır; ki, zaten bu kopuş *özgül olan* ile *evrensel olan* arasındaki bir ayırımı yapabilmeyi onun için imkansız hale getirmektedir. Sonuçta olan da, her zaman, özgül olan adına evrensel olanın katledilmesidir.

Biz, «Bolşevizmin hem sükunet çağının kazançlarını, hem de *başlamış olan devrimler çağının* tecrübesini gözönüne alıp inceleyecek olan bir üçüncü Enternasyonal'in, gerçek bir proleter ve Komünist Enternasyonal'in ideolojik ve taktik temellerini yarattığı» ve «Bolşevizmin *heryer ve herkes için bir taktikler modeli* olarak hizmet edebileceği» görüşündeyiz. Çağımızın temel özellikleri aynı kaldığı sürece, yani çağımız devrimler çağı, proletarya devrimleri çağı olarak kaldığı sürece, Leninizmin teori ve taktiğinin bütün temel konularda geçerliliğini koruduğu görüşündeyiz.

Biz Lenin'in bu genel görüşlerinin *objektif teori temeli*nin şu aşağıdaki önermede en yoğun ve en derin ifadesini bulduğu ve geçerliliğini bugün de korumakta olduğu kanısındayız :

«Proletarya'nın Rusya'da siyasi iktidarı kazanmasının [25 Ekim (7 Kasım) 1917] ardından gelen ilk aylarda, geri Rusya ile Batı Avrupa'nın ileri ülkeleri arasındaki muazzam farklılık bu ülkelerdeki proleter devrimlerinin bizimki ile pek az bir benzerlik taşımasına yol açacakmış gibi görünebilirdi. *Şimdiyse bizim devrimimizin belirli temel özelliklerinin, yerel yada özgül olarak ulusal, yada başlıbaşına Rus olmayıp uluslarara-*

sı bir önem taşıdığını kesinlikle gösteren uluslararası tecrübeye sahibiz. Burada uluslar arası önemden kelimenin geniş anlamı içinde söz ediyor değilim: devrimimizin birkaç değil, bütün başlıca özellikleri ve ikincil özelliklerinin de pek çoğu, bütün ülkeler üzerindeki tatbik mevkii anlamında uluslararası önemdedir. Bundan kelimenin en dar anlamında, uluslararası önemi, ülkemizde olmuş olanın uluslararası bir ölçek üzerinde uluslararası bir geçerliliği, yada bir tekrarının tarihsel olarak kaçınılmazlığı anlamında alıyorum(*). Kabul edilmek gerekir ki devrimimizin belirli temel özellikleri bu öneme sahiptir.

«Elbette ki, bu gerçeği abartmak ve bunu devrimimizin bazı belirli temel özelliklerinin ötesine götürmek kuşkusuz çok hatalı olur. İleri ülkelerin en az birindeki proleter devriminin zaferinin hemen ardından, derin bir değişikliğin muhtemelen meydana geleceğini gözden kaçırmak da hatalı olur: Rusya (o zaman-ç.) model olmaktan çıkacak ve yeniden («Sovyet» ve sosyalist manada) bir geri ülke olacaktır.

«Bununla birlikte, tarihin şu içinde bulunduğumuz anında *bütün* ülkelere yakın ve kaçınılmaz geleceklerinden birşeyi —ve çok önemli birşeyi— ifşa eden Rus modelidir. Bütün ülkelerdeki işçiler çoktandır bunun farkına varmışlardır; çoğu zaman onlar bunu idrak etmiş olmaktan çok devrimci sınıf güdüleriyle kavramışlardır. İşte Sovyet iktidarının (kelimenin dar anlamında) Uluslararası «önemi» ve Bolşevik teori ve taktiklerinin temelleri burada yatmaktadır». (Lenin, «Sol - Kanat Komünizmi - Bir Çocukluk Hastalığı», *Seçme Eserler*. İng. Baskı, s. 512; Progress Publishers Moscow.) (*abç.)

«... Tecrübe göstermiştir ki, proleter devriminin belirli çok önemli sorunları üzerinde, bütün ülkeler kaçınılmaz olarak Rusya'nın yapmış olduğunu yapmak zorunda kalacaklardır.» (Lenin, *age*, s. 519)

Bizim bildiğimiz, Devrimci Yol'un bu yaklaşımı kategorik olarak reddetmiş olduğudur.

Devrimci Yol bu yaklaşımı reddedemez diye, bir imkansızlığı peşinen öne sürmüyoruz. Bu mümkündür,

bu teorik olarak mümkündür. Ama bunun için Lenin'in bu yaklaşımını geçersiz kılan objektif temeldeki değişikliklerin neler olduğunun da açıklıkla ortaya konması gerekmektedir. Bu yapılmaksızın Lenin'in yaklaşımından farklı bir yaklaşımı ileri sürmeye kendisine «Marksist» sıfatını layık gören hiç kimsenin hakkı olamayacaktır.

Lenin'in, bu görüşünü geçersiz kılabilecek olan tek ihtimal olarak ileriye sürdüğü şey şudur: *ileri ülkelerin en az birinde olsun bir proleter devriminin gerçekleştirilmesi...* Eğer Devrimci Yol bu yaklaşımı Lenin tarafından ileri sürüldüğü zaman için, sadece o zamanla sınırlı olarak, doğru kabul ediyorsa, o zaman yapması gereken şey, Lenin'in olsa olsa belirli bir zaman aralığı için geçerli olacak olan bir önermeyi, «ileri ülkelerin en az birinde» bir proleter devriminin olacağı zamana kadar uzatmakla *hata* ettiğini, açıkça ifade etmektir. Yok eğer Lenin'in bu önermesi doğrudur diyorsa o zaman bunun bugün için geçerli olamayacağının kanıtı olarak «en ileri ülkelerden birinde bir proleter devrimi» nin gerçekleştiğini ve dolayısıyla da bu önermenin artık geçerliliğini yitirdiğini ileri sürmek zorunda kalır ki, bu da saçmalığın doruğu olacaktır!

Nihayet şu itiraz da teorik olarak kendi içinde makbul olabilir: Lenin'in bu önermesi, onun bu perspektifi daha en başından, konuş tarzı itibariyle hatalıdır. Bu takdirde bunun neden ötürü hata olduğunu ve doğrusunun nasıl olması gerektiğini ortaya koymak Devrimci Yol'un yükümlülüğüdür.

Ama bunların hiçbirini yerine getirmeksizin, Lenin'in bu satırları yazdığı 1920 yılından bu yana çağımızın temel karakterinde hiç bir değişiklik olmadığı, çağımız *proleter devrimleri çağı* olarak sürmekte olduğu, «ileri ülkelerin en az birinde» bir proleter devrimi gerçekleşmediği ve dolayısıyla hem Bolşevizmin dünya bolşevizmi olarak, *çağın teorisi, ideolojisi* olduğu yargısının; hem de Sovyet devriminin tekrarının tarihsel kaçınılmazlığı yargısının teorik dayanakları ortadan kalkmadığı halde, bu teorik önermelerin geçersizliğinin

ilanı, bunlara karşı eleştirel bir tutum takınmadan bunları bir yana itme — hem gerçekte, hem metodda Leninizmden kopuş; bunları Devrimci Yol için ileri sürmek, abartılmış bir yargı değil, gerçeğin ta kendisidir.

Bilindiği gibi Devrimci Yol sorunun şu yukarıda işaret ettiğimiz *özüne* yaklaşmaksızın bazı yerlerde, bu Leninist kavrayışın «emperyalizmin I. Bunalım Döneminde, bir kapitalist - emperyalist ülke için geçerli» olduğunu, yada «ülkemiz bir yarı - sömürge» olduğu için geçersiz olduğunu ileri sürerek bu görüşün «*ülkemizde*» revizyonizm olduğunu iddia etmektedir .

Devrimci Yol'da sık sık «Sovyetik ayaklanma»nın «oportünizm» olduğunu okuruz. O kendi anlayışını sürekli olarak şu yukarıdaki öncülleri ileri sürerek geçerli kılmak ister; ama kendisinin «sovyetik ayaklanma» diyerek burun kıvırdığı bu «sovyetiklik»in gerçek mahiyeti hakkında herhangi bir bilgiye sahip bulunmadığı da saklanması pek kolay olmayan bir özürdür.

Çünkü, *birinci olarak* «Sovyet» fikri «emperyalizmin birinci bunalım dönemi»ne has olmadığı gibi, *ikinci olarak* bu, sadece ileri ülkelere has bir fikir de değildir.

Bunun için gene Lenin'e bakalım :

«Sınıf güdülerinin kendilerine yol gösterdiği işçiler devrimci zamanlarda yalnızca alelade (alışılageldik - K.) örgütlere değil fakat tamamen farklı örgütlere ihtiyaçları olduğunu idrak ettiler. Onlar haklı olarak 1905 devrimimizin ve 1871 Paris komününün göstermiş olduğu yolu tuttular; onlar bunu asker temsilcileri, ve tabii kırsal ücretli işçiler ve bunun ardından da (şu yada bu biçimde) bütün yoksul köylülükten temsilciler alarak geliştirmeye güçlendirmeye ve genişletmeye başladılar.

«Şu sorulabilir: İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin işlevi ne olmalıdır? Bunların ayaklanma organları olarak, 'devrimci iktidar' organları olarak görülmeleri gerekir diye (daha önce - K.) yazmıştık.

«1871 Paris Komününün ve 1905 Rus devriminin tecrübesinden çıkartılan bu teorik önerme Rus-

ya'daki bugünkü devrimin kesinlikle bugünkü aşamasının pratik tecrübesinin temeli üzerinde açıklanmalı ve doğru bir biçimde geliştirilmelidir.» (Lenin, «Uzaktan Mektuplar», *Toplu Eserler,* c. 23, s. 402; İng. baskı.)

Görüldüğü gibi sorunun Lenin'e göre kapitalizmin içinde bulunduğu gelişme aşaması ile herhangi bir ilgisi yoktur; proletaryanın mücadele ilkeleri söz konusu olduğunda, tekel - öncesi, «ilerici» kapitalizm çağında da, emperyalizm çağında da değişen bir şey olmamaktadır; bu önerme 1871 Paris Komünün ve 1905 Rus devriminin tecrübesinden çıkartılmaktadır. Tekel - öncesi kapitalizm dönemi ile tekelci emperyalizm dönemi arasındaki temelli nitelik farkının ortadan kaldırmadığı bir önermeyi; emperyalizmin genel bunalımının evreleri arasındaki niceliksel farklılıkların kaldırabileceğini ileri sürmenin herhangi bir değerinin olamayacağı açıktır.

İkinci olarak, Lenin'e göre sorunun konuluşunda geri, bağımlı ve sömürge ülkeler bakımından da değişen birşey yoktur :

> «... Komisyon'daki sömürge ülkelerden çeşitli temsilcilerin katıldıkları tartışma inandırıcı bir biçimde göstermiştir ki, Komünist Enternasyonal Tezleri'nin, Köylü Sovyetlerinin, Sömürülenlerin Sovyetlerinin yalnızca kapitalist ülkelerde değil, pre - kapitalist ilişkiler içindeki ülkelerde de kullanılabilinecek bir silah olduğuna, Komünist Partilerinin ve Komünist Partileri kurmaya hazırlanan unsurların heryerde, geri ve sömürge ülkeler de dahil, köylü Sovyetleri yada emekçi halk Sovyetleri lehinde propaganda yürütmelerinin onların mutlak görevleri olduğuna işaret etmesi gerekmektedir.» (Lenin, «Komünist Enternasyonal'in Ikinci Kongresi», *Seçme Eserler,* s. 598; İng. baskı.)

Lenin'in bütün yaşamı boyunca savunmuş olduğu bu ilkeler, *proleter devriminin ve proleter diktatörlüğü-*

nün teorisi hakkındaki Bolşevizmin temel ilkeleridir. Üçüncü Enternasyonal'e üye partilerin eylemine klavuzluk eden ilkelerdir.

Bildiğimiz kadarıyla bu anlayışa getirilen itirazın tek sahibi, Lenin'in teorik öncüllerinin hangi kayıtlamalarla geçerliliğini yitirdiğine en ufak bir imada olsun bulunmaksızın; ama bunları da tümüyle bir yana iterek, yani sorunu Lenin ile tartışma masasına getirmeksizin, Lenin'inkinden tamamen ayrı bir görüşü ileri süren Mao Zedung'un önderliğindeki ÇKP idi.

Devrimci Yol'un durumu da farksızdır. O da arasındaki farklılığı açıkça ortaya koymaksızın Lenin'in önermelerinin geçersizliği konusunda herhangi bir söz söylemeye, bunların zamanını doldurmuş olduğunu iddia etmeye hakkı yoktur. Kendi itirazının objektif maddi temelini sergilemeksizin, ve bunun objektif teori temelini inandırıcı bir biçimde açıklamaksızın Leninist teorik önermeleri bir yana ittiğinde, ilk elde Leninist teorik tutumdan kopmuş, ayrılmış olduğu yargılarını bertaraf edemez, tersine bunları ikrar etmiş olur.

Durum bugün budur!

Devrimci Yol bütün bu bakımlardan bugün öylesine kritik bir noktaya gelmiş bulunmaktadır ki, geçen zaman içinde kendisinin «devrimcilik»inin başkalarının da «oportünistlik»inin temel ayırdedici ölçüt olarak «sovyetik»liği savunup savunmamayı ileri sürmüş olduğu halde, yaşanan pratik süreç onu tekrar tekrar yığının örgütlenmesi meselesi ile karşı karşıya getirmekte; fakat o, yandaşlarının kafasına, bizzat kendisinin, onlar bunu işittikleri an tiksintiyle yüzlerini buruşturmalarına neden olacak şekilde ısrarla ve tekrar tekrar «Sovyet»ler aleyhine fikirler sokuşturmuş olmasından ötürü kendine yol göstermesi mümkün tek genel klavuz ilkeye başvurmaya bir türlü cesaret edememektedir. Bunun sonucunda da elinde, Leninist normlarla ölçüldüğünde maksadı, hedefi, işlevi, özgül sınıf karakteri belirsiz, muz gibi, ne niyetine yenilirse o tadı veren ve aslında kendilerinin de özeleştiri makamında ikrar ettikleri gibi, fiiliyatta zaten varolmayan «alternatif ik-

tidar örgütleri» olarak «Direniş Komiteleri» gibi bir «fikir» ve bir «örgüt»! kalmaktadır(*)

Bu konu daha sonra mutlaka ele alınmayı gerektiren ve tarafımızdan alınacak da olan önemli bir konudur; ama bu yazının amacı özgül olarak bu konuyu aydınlatmak değil, Devrimci Yol'un «boykot» konusundaki hatalarının teorik kaynaklarına işaret etmek, hangi temel konularda Leninizmin genel klavuzluğundan kopmuş olduğunu belirlemektir; konudan daha fazla uzaklaşmış olmamak için bıraktığımız yere dönelim.

Yukarıda Lenin'den yaptığımız alıntıların bize daha ilk bakışta çok açık olarak göstereceği gibi, Lenin daha ileri bir kapitalizmden yükselen bir proleter devrimi olmadıkça Sovyet devriminin bütün belli başlı temel özelliklerinin, ve artı, ikincil özelliklerinin de pek çoğunun uluslararası tekrarının tarihsel bir kaçınılmazlık olduğu kanısındadır. Ve bu, Lenin için komünizmin *temel* ilkesidir, *aynı çağın* çeşitli dönemlerinden ve çeşitli ülkeler arasındaki ulusal farklılıklardan etkilenmeyen bir ilke. Leninden bu konuya ilişkin bir iki paragraf daha aktarmakta yarar olacaktır:

> «İki yıldan da az bir zaman içinde, Sovyetlerin uluslararası karakteri, bu mücadele ve örgütlenme biçiminin dünya işçi sınıfı hareketine yayılması ve Sovyetlerin burjuva parlamentarizminin ve genel olarak burjuva demokrasisinin mezar kazıcısı olarak (sahipolduğu - K.) tarihsel misyon, tamamen açığa çıktı.» (Lenin, «Sol - K. Komünizmi,» *age*, s. 566)
>
> «İkinci Enternasyonal'den hoşnutsuzluk heryerde duyulmakta ve hem oportünizminden ötürü ve hem de devrimci proletaryanın *bir dünya Sovyet cumhuriyeti* uğruna mücadelesini yönetmeye muktedir, gerçekten merkezi ve gerçekten önder olan bir merkez yaratmadaki yeteneksizlik yada

---

* Belirtmek gerekir ki, **Devrimci Yol**'un şimdi öne sürmeye başlamış olduğu bu «alternatif iktidar örgütleri» teorisinin ilk sahibi kendisi değildir, **Devrimci Yol** tarafından sunuluşu içinde bu; «tavşanın suyunun, suyunun suyu» haline gelmektedir.

kapasitesizliğinden ötürü yayılmakta ve genişlemektedir. Şunun açıkça görülmesi gerekir ki böylesine bir önder merkez asla, basmakalıp, mekanik olarak eşitleştirilmiş, ve özdeş taktik mücadele kuralları üzerine inşa edilemez. Halklar ve ülkeler arasında ulusal ve devlet ayırımları varolduğu sürece -ki bunlar oldukça uzun bir süre ve hatta *proletarya diktatörlüğü dünya-ölçeğinde kurulduktan* sonra bile varolmaya devam edeceklerdir —bütün ülkelerdeki komünist işçi sınıfı hareketinin uluslararası taktiklerinin birliği, ulusal ayrılıkların çeşitliliklerinin ortadan kaldırılmasını yada bastırılmasını (ki şu an bu, bir boş hayaldir) değil, komünizmin *temel* ilkelerinin (*Sovyet iktidarı ve proletaryanın diktatörlüğü*) (*) bir uygulanışını gerektirir, ki bu, bu ilkeleri belirli *özgüllüklere* göre *doğru olarak uyduracak,* bunları ulusal ve ulusal - devlet ayrılıklarına doğru olarak uyarlayacak ve uygulayacaktır. Her ülkenin *tek* bir uluslararası görevi: işçi sınıfı hareketi içindeki oportünizm ve Sol doktrinerlik üzerinde zafer kazanılması; burjuvazinin devrilmesi; bir Sovyet cumhuriyetinin ve bir proleter diktatörlüğünün kurulmasını başarabilmesi için, ulusal olarak özgül ve ulusal olarak ayırdedici olanı *somut bir tarzda,* arayıp bulmak, soruşturmak, öngörmek ve kavramak— işte bütün ileri ülkelerin (*ve sadece onların da değil*) (**) içinden geçtikleri tarihsel dönemdeki temel görev budur.» (*age.*, s. 567.) [(*) abç ... (**) abç.]

Sovyetlerin uluslararası karakteri bir dünya Sovyet Cumhuriyeti, *komünizmin temel ilkeleri olarak Sovyet iktidarı ve proletaryanın diktatörlüğü,* 1871 Paris Komününün tecrübesinden kaynaklanan bir örgütlenme olarak Sovyetler — bütün bunlar Lenin için komünizmin genel ve *temel* ilkeleridir. Devrimci Yol bu temel ilke karşısındaki tutumunu, Lenin'in özellikle, *ulusal değil enternasyonal* olduklarını ileri sürdüğü bu ilkeler karşısındaki tutumunu açık olarak ortaya koy-

madıkça onun Leninizm karşısında bulanık bir tutum takındığı ve hatta ondan koptuğu konusundaki yargılarımız sürmeye devam edecektir.

Lenin'in şu yukarıda üzerinde durduğumuz önermelerinden kendiliğinden doğal olarak çıkan ikinci genel klavuz ilke de: «Bolşevizmin *dünya* Bolşevizmi haline gel(diği) ve sosyal - şovenizm ile sosyal pasifizminkilerden pratikte ve somut olarak ayrılan *bir düşünce, bir teori, bir program* ve taktikler *yarattığı*», «Bolşevizmin *heryer ve herkes için bir taktikler modeli olarak hizmet edeceği*», ilkesidir.

Bu ilke, daha yukardaki ön kabul olmaksızın, yani, buna denk düşen bir objektif maddi temel olmaksızın boşluktan türetilemeyecek olan bir ilkedir, ikincinin kabulü birinciyi şart koşar, birincinin kabulü kaçınılmaz olarak ikinciye vardırır.

Bolşevizm *«bir düşünce, bir teori, bir program ve taktikler yarat»mıştır; «gerçekten proleter ve komünist bir Enternasyonal*'in *ideolojik ve taktik temellerini yaratmıştır.»*

İşte bu nedenle Bolşevizm, bütün burjuva ve küçük - burjuva ön yargıların kaçınılmaz olarak vardıkları sonuçta olduğu gibi, zamanında, Rusya'daki Lenin taraftarlarına takılmış olan bir özel isim değidir. O bir düşünce, bir teori, bir program ve taktik, Komünist Enternasyonal'in ideolojik ve taktik temelidir.

Lenin Bolşevizmi şu biçimde tahlil ediyor:

> «Bir siyasal düşünce akımı ve bir siyasal parti olarak Bolşevizm 1903'ten bu yana varolmuştur.
>
> «Bolşevizm 1903'te Marksist teorinin çok sağlam temeli üzerinde ortaya çıkmıştır. Bu devrimci teorinin doğruluğu, ve doğru olanın yalnızca o olduğu, sadece bütün ondokuzuncu yüzyıl boyuncaki dünya tecrübesi tarafından değil, özellikle de Rusya'daki devrimci düşünüşün, arayışların, yalpalamaların, hatalarının ve hayal kırıklıklarının tecrübesi ile de kanıtlanmıştır. Yaklaşık yarım yüzyıl boyunca —takriben geçen yüzyılın kırklarından doksanlarına kadar— en gaddar ve gerici Çar-

lık tarafından baskı altında tutulan Rusya'daki ilerici düşünüş canla başla doğru bir devrimci teorinin peşinde koştu ve bu alanda Avrupa ve Amerika'da (söylenmiş olan - ç.) her 'sonsöz'ün hepsini de gayret ve dikkatin azamisi ile izledi. Rusya Marksizme —tek doğru devrimci teoriye— yarım yüzyıl süren, eşi görülmedik bir azap ve fedakarlıktan, eşi görülmedik bir devrimci kahramanlıktan, paha biçilmesi imkansız bir gayretten ve Avrupa tecrübesinin adanmış bir araştırılma, incelenme, pratikte sınanma, yanılma, doğrulanma ve karşılaştırılmasından geçerek yaşadığı *ıstırap* yoluyla erişti. Çarlığın yol açtığı siyasal muhaceret sayesinde devrimci Rusya, ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında dünya devrimci hareketinin biçimleri ve teorileri üzerine başka hiçbir ülkede olmayan bir uluslararası bağlar ve mükemmel bilgi zenginliğine sahip oldu.

«Öte yandan bu granitten teori temelinin üzerinde yükselen Bolşevizm tecrübe zenginliği bakımından dünyanın hiçbiryerinde eşi olmayan onbeş yıllık (1903 - 14) bir pratik tarih geçirdi. Bu onbeş yıl süresince başka hiçbir ülke, bu devrimci tecrübenin, hareketin bu farklı farklı biçimlerinin bu hızlı ve peşpeşe dizilişinin kıyısına olsun yaklaşan bir şeyi bilmiyordu legal ve illegal, sakin ve fırtınalı, yeraltında ve açıkta yerel çevreler ve kitle hareketleri, ve parlamenter ve terörist biçimler. Başka hiçbir ülkede, böylesine kısa bir dönemde modern toplumun *bütün* sınıflarının mücadele biçimleri, tonları ve yöntemleri böylesine bir zenginlik içinde toparlanmış değildir; hem de ülkenin geriliği, ve çarlık boyunduruğunun acımasızlığı yüzünden istisnai bir hızla olgunlaşmış ve Amerika ve Avrupa'nın siyasi tecrübesine özgü sonsöz'ü en büyük bir hırs ve başarıyla özümlemiş olan bir mücadelenin (biçimleri - ç.).» (Lenin. «'Sol - Kanat' Komünizmi...», *age.*, s. 515 - 16 - 17)

Bolşevizmin teorik temeli Marksizm, Marksizmin sınıf temeli ise proletaryadır. Leninizmin Bolşevizmin

bütün öteki, sosyalist, *pseudo* - sosyalist *quasi* - sosyalist, teorilerle savaşırken; insanlığı, toplumun bütün üyelerinin her bakımdan, maddi ve manevi olarak özgürce gelişebilecekleri eşit ve özgür emekçilerin komünist toplumuna götüren yolu gösteren öğreti olarak Marksizmin bu özgül proleter sınıf temeline dikkati çekmesi boşuna değildir. Çünkü komünizmi bir düş, bir tasarı olmaktan çıkartıp bir nesnel gerçeklik haline dönüştürmeye muktedir, buna doğası gereği zorunlu olan tek sınıf *proletarya*dır. Lenin bu konuda şunları yazıyor :

«Proletaryanın *yalnızca* eziyet çeken bir sınıf *olmadığını;* onu karşı konulmaz bir güçle ileriye itenin ve nihai kurtuluş için savaşmaya mecbur edenin, aslında, proletaryanın utanç verici ekonomik durumu olduğunu *ilk* söyleyen Engels oldu. Ve savaşan proletarya *kendi işini kendi görecektir.* İşçi sınıfının siyasi hareketi kaçınılmaz olarak işçilerin, kendilerinin tek kurtuluşunun sosyalizmde olduğunun farkına varmalarına yol açacaktır. *Öte yandan sosyalizm ancak, işçi sınıfının siyasal mücadelesinin amacı olduğunda bir güç haline gelecektir(*).*» (Lenin, «Frederick Engels»; *Toplu Eserler,* c. 2, s. 18-19 İng. baskı).

«*Marks'ın öğretisindeki başlıca şey,* onun, sosyalist toplumun kurucusu olarak *proletaryanın tarihsel rolünü öne sürüyor olmasıdır(*).*» (Lenin, «Karl Marks'ın Öğretisinin Tarihsel Kaderi», *Toplu Eserler,* c. 18, s. 582; İng. baskı).

«1848 devrimi, Marks - öncesi sosyalizmin bütün bu çığırtkan, alacalı - bulacalı, ve gösterişli biçimlerine öldürücü bir darbe indirdi. Bütün ülkelerde toplumun çeşitli sınıflarını *eylem içinde* açığa çıkarttı. 1848'in Temmuz günlerinde Paris'te, işçilerin cumhuriyetçi burjuvazi tarafından kurşunlanması, *yalnız başına* proletaryanın, *doğası gereği sosyalist olduğunu,(*)* sonunda açığa çıkarttı. Namert liberaller gericiliğin önünde iki büklüm oldular. Köylülük feodalizmin kalıntılarının ortadan

kaldırılmasından hoşnut, ama kimi zaman da *işçilerin demokrasi ile burjuva liberalizmi arasında* yalpalayarak, düzenin destekleyicilerinin yanına geçti». *(age.* s. 582 - 83.)

«Marksizmin ortaya çıkışından bu yana, dünya tarihinin üç büyük dönemi Marksizmin doğruluğuna yeni kanıtlar ve yeni zaferler getirdiler. Ama, *proletaryanın öğretisi olarak Marksizmi, (*)* tarihin bundan sonraki döneminde daha da büyük bir zafer beklemektedir». *(age.* s. 585.)

«*Marksizm,* Marks'ın görüşlerinin ve öğretilerinin sistemidir. ...Bütünü modern materyalizmi ve modern bilimsel sosyalizmi meydana getiren *Marks'ın görüşleri, dünyanın bütün uygar ülkelerinde işçi sınıfı hareketinin teori ve programıdır.(*)*» (Lenin, «Karl Marks», *Toplu Eserler,* c. 21, s. 50)

Bu nedenledir ki, bilimsel komünizmin kurucuları Karl Marks ve Frederick Engels daha ortaya attıkları andan itibaren kendi teorilerinin özgül proleter karakterine durmaksızın işaret etmişler, kendi teorilerinin proletarya ile olan bağını onun *özü ve iliği* olarak ileri sürmüşlerdir :

«(18) Bu «yabancılaşma» (filozofların kavrayabilecekleri bir terimi kullanacak olursak), elbette ki, ancak iki *pratik* öncül verili olduğu takdirde ortadan kaldırılabilir. Onun «tahammuledilemez» bir güç, yani ,insanların kendisine karşı bir devrim yaptıkları bir güç haline gelebilmesi için, onun insanlığın büyük kitlesini «mülksüz» kılmış olması, ve üstelik bunu varolan bir zenginlik ve kültür dünyasının zıddına yapmış olması gerekir; bu her iki öncül de üretici güçte büyük bir artışı, onun gelişmesinde yüksek bir kademeyi şart koşar.. Ampirik olarak komünizm ancak, başat halkların «hepsinin birden» ve aynı zamandaki eylemi olarak mümkündür ki, bu da üretici güçlerin evrensel gelişmesini ve bunlarla çevrili dünya münasebetini şart koşar.

«(19) Bunun da ötesinde *işçilerden başka hiçbir-*

şey olmayan işçilerin kitlesi —kitle ölçeğinde sermayeden yada hatta (ihtiyaçlarının) sınırlı bir tatmininden bile kopmuş iş - gücü, ve dolayısıyla rekabetin sonucu olarak istikrarsız durumları, artık işlerini geçici bile olsa yitirmelerinin emin bir hayat kaynağını yitirmek olması— *dünya - pazarını* şart koşar. *Demek ki, proletarya, tıpkı kendi faaliyetinin, komünizmin,(*)* ancak bir «dünya - tarihsel» varlığa sahip olabilmesi gibi, ancak *dünya - tarihsel* olarak varolabilir. Bireylerin dünya - tarihsel varlığı, yani, doğrudan doğruya dünya tarihine bağlı olan bireylerin varlığı.

«(18) *Komünizm biçim için meydana getirilmesi gereken bir hal, gerçekliğin kendisini ona uydurması gereken bir ülkü değildir. Biz eşyanın şimdiki halini ortadan kaldıran gerçek hareket komünizm diyoruz.(**)*» (Karl Marks, Frederick Engels, «Alman İdeolojisi», *Toplu Eserler,* c. 5 s. 48 - 49. İng. baskı; Progress Publishers, Moscow.) [(*)abç][(**)abç.]

İşte daha kendi teorilerinin ilk öncüllerini ortaya attıkları ilk günlerde Karl Marks ve Frederick Engels'in komünizmi kavrayışları böyledir. «Komünizm proletaryanın kendi faaliyetidir». Bu öncülden hareketle *Komünist Manifesto*'da onlar Komünistler ile proleterlerin ilişkisini şu şekilde ortaya koymuşlardır :

«Komünistler...

«1. ayrı ayrı ülkelerin proleterlerinin ulusal mücadelelerinde tüm proletaryanın ortak çıkarlarını, bütünüyle milliyetten bağımsız olarak gösterir ve öne çıkartırlar.

«2. İşçi sınıfının burjuvaziye karşı mücadelesinde, içinden geçmek zorunda olduğu çeşitli gelişme aşamalarında, heryerde ve her zaman hareketin bir bütün olarak çıkarlarını temsil ederler.

«Onun için komünistler bir yandan pratikte, her ülkenin işçi sınıfı partilerinin en ileri ve kararlı kesimini, ötekilerin hepsini ileri doğru iten kesimini oluştururlar; öte yandan da, teorik olarak,

onlar proletaryanın büyük kitlesinin karşısında proletarya hareketinin ilerleyiş çizgisini, koşullarını ve nihai genel sonuçlarını açıkça anlamanın avantajlarına sahiptirler.

«Komünistlerin acil amaçları bütün öteki proleter partileri ile aynıdır; proletaryanın bir sınıf haline sokulması, burjuva egemenliğinin yıkılması, siyasal iktidarın proletarya tarafından fethi.» (Karl Marks, Frederick Engels, «Komünist Manifesto», *Toplu Eserler*, c. 6, s. 496 - 97; Ing. baskı.)

«... işçi sınıfının devrimdeki ilk adımı proletaryayı egemen sınıf durumuna getirmek, demokrasi savaşını kazanmaktır.» (*age.* s. 504.)

«Komünistler işçi sınıfının acil amaçlarına erişilmesi anlık çıkarlarının fazlalaştırılması için savaşırlar; ama bugünün hareketi içinde onlar bu hareketin geleceğini de temsil eder ve gözetirler» (*age.* 518.)

Yukarıda aktardığımız ve bizim hiçbirşey eklememizi gerektirmeyen bu her bakımdan son derece parlak ve aydınlık çözümlemeler Bolşevizm ile Marksizm arasındaki teorik, Marksizm ile proletarya arasındaki nesnel dolaysız bağları, ve bu bağların çözülmesinin imkansız olduğunu açıkça göstermeye yeter sanıyoruz. Entegral bir öğreti olan Marksizmin bu sınıf bağları çözülmeye kalkışıldığında, yada özellikle *proleter* olan, proletaryanın sınıf çıkarlarının sistematik ifadesi olan Marksizm, bir an için olsun bu şekilde kavranmaktan uzaklaşıldığında Marksizm adına en saçma sonuçlara varmak kaçınılmaz olur.

Ne var ki, Devrimci Yol'un yaptığı tam da bundan başka birşey değildir. O hem Bolşevizmin, dünya Bolşevizmi haline geldiğini, «sosyal şovenizm ve sosyal pasifizminkilerden pratikte ve somut olarak ayrılan *bir düşünce, bir teori, bir program ve taktikler yarattığını*» onun «*Heryer ve herkes için bir taktikler modeli olarak hizmet edebileceğini*» teoride reddetmekte, hem de Bolşevizmin, Leninizmin özgül proleter karakterini, onun proletaryanın çıkarlarının sistematik ifadesi ol-

duğunu özellikle bulanıklaştırmaktadır. Dolayısıyla, bütün her konuda olduğu gibi, «boykot» konusunda da sorunu proletaryanın sınıf çıkarları açısından ve Leninizmin terminolojisindeki anlamı içinde ele almamaktadır; Devrimci Yol sorunu, «halk» açısından, «anti-faşist halk güçleri» açısından, «halkın kendisi» açısından, «devrimci halk kesimleri» açısından ortaya koymakta, Leninist normların yerine tamamen keyfi bir kullanımı ifade eden «devrimcilerin» tavrını ikame etmektedir. Onun içindir ki, «boykot» Devrimci Yol'un ağzından ifade edildiğinde «aktif boykot» olarak, proletaryanın sözlüğündeki anlamına derhal yabancılaşmakta, bir proleter mücadele yöntemi olarak taşıdığı özel işlevden sıyrılarak öğrencilerin ders boykotuna dönüşüvermektedir. Devrimci Yol'un 30. sayısındaki «Seçimler Hakim Sınıflara ve Halka Ne Sağlıyor» başlıklı yazısına göz atanlar onun, boykotunun dayanakları açısından, sadece iki toplum kesiminin durumunu tahlil ettiğini göreceklerdir.. *Öğrenciler* ve *öğretmenler*. İşte, devrimci yolun Leninizmle bağı, öğrencilerin ve öğretmenlerin Leninizmin sınıf temelini oluşturdukları kerteye kadardır. Yani hiç!

Bütün bunlara karşı, Türkiye'de demokratik burjuva - devriminin tamamlanmadığı, demokrasinin sadece proletaryanın meselesi olmadığı, bütün öteki ezilen sınıfların da demokrasi uğruna savaşta, faşizme karşı mücadelede çıkarları bulunduğu vs. vs. söylenerek karşı çıkılabilir, ama bütün bunlar sorun bir *taktik* sorunu değil bir *ilke* sorunu olduğu için makbul itirazlar değildir; üstelik hal böyle de olsa Leninizmin bu sorunu çözümleyiş tarzı bu itirazları haklı göstermek bir yana iyice teşhir etmektedir; dünya proletaryasının, Bolşeviklerin tecrübesi içinde, teorik olarak da pratik, programatik olarak da çözmüş olduğu bu sorunun Lenin tarafından konuşuna bir göz atmak bu itirazların anlamsızlığını ve gülünçlüğünü göstermek bakımından gerekli olacaktır :

«Rus Komünistleri, Marksizm taraftarları, kendilerini ötekilerden çok daha fazla Sosyal - Demok-

ratlar olarak adlandırmak ve *demokrasi*nin muazzam önemini asla hatırdan çıkarmamak zorundadırlar.

«İşçilerin bilmeleri gerekir ki, gericiliğin dayanakları yıkılmadıkça, onların burjuvaziye karşı başarılı bir mücadele yürütmeleri çok büyük ölçüde olanaksız olacaktır, çünkü bunlar varoldukları sürece Rus kır proletaryası, ki onun desteği işçi sınıfının zaferi için asli bir koşuldur, sürünmekten ve yılgınlıktan kurtulamayacak, ancak umutsuz bir somurtkanlıkla yetinecek ve akıllı, ısrarlı bir protesto yeteneği gösteremeyecektir. İşte işçi sınıfının radikal demokrasi ile yanyana... Savaşmasının onun dolaysız görevi olmasının nedeni budur... Bütün bu kurumlara karşı mücadelenin sadece, burjuvaziye karşı mücadeleyi kolaylaştırmak için bir araç olduğunu, işçinin genel demokratik taleplerin elde edilmesini sadece, emekçi halkın başdüşmanı olan, doğası gereği katıksız demokratik olan bir kurum, *sermaye,* üzerindeki zafere giden yolu açmak için gereksindiğini işçilerin kafasına sokmaktan bir an olsun vazgeçmeden onlara anlatmaları gereken görev budur...» (Lenin, «'Halkın Dostları' Kimlerdir...», *Toplu Eserler,* c. 1, s. 290-91, İng. baskı).

Komünistler bu görevlerini nasıl yerine getirirler, Proletaryayı «halkın» içinde özümleyerek mi, yoksa proleterleri amaçları ve konumu itibariyle genel demokratik kamptan ayırarak —kopararak değil— mı? Lenin buna *Komünist Manifesto*'nun ruhunda daha 1897'lerde en tam ve kesin karşılığı vermişti:

«Sosyal Demokratlar, ilerici toplumsal sınıfları gerici sınıflara karşı desteklerler... Bu destek Sosyal Demokrat olmayan program ve istekleri desteklemeyi şart koşmadığı gibi bunu gerektirmez de- bu *özgül* bir düşmana karşı bir müttefike verilmiş olan bir destektir.

«Siyasi muhalefetin bütün unsurlarına verilen destek Sosyal-Demokratların propagandasına otokra-

sinin, işçilerin davasına düşman olmasının gösterilmesi sırasında onun öteki toplumsal kümelere de düşman olduğuna işaret ediliyor olması gerçeği ile dile getirilecektir... Nihai olarak, pratikte, bu destek Rus Sosyal Demokratlarının öteki eğilimlerden devrimcilerle belirli özgül amaçların elde edilmesi için ittifaklara girmeye hazır olmaları ile dile getirilmiş ve bu hazır oluş pratikte birden fazla kere gösterilmiş bulunmaktadır. (Lenin, «Rus Sosyal Demokratlarının görevleri», *Toplu Eserler,* c. 2, s. 334 İng. Baskı).

«...şu yada bu çeşitli muhalefet guruplarının işçilerle dayanışmasına işaret etmekle birlikte, *Sosyal Demokratlar her zaman işçileri ötekilerden ayıracaklar* (abç.), her zaman bu dayanışmanın geçici ve şarta bağlı olduğuna işaret edecekler, ve her zaman, kendisini yarın, bugünkü müttefiklerinin karşısında bulabilecek olan proletaryanın bağımsız sınıf kimliğinin altını çizeceklerdir. Bize, «böylesi bir eylem, şu içinde bulunduğumuz anda siyasi özgürlük savaşçılarının *hepsini zayıflatacaktır*», denecektir. Biz buna, böylesi bir eylemin bütün siyasal özgürlük savaşçılarını *güçlendireceğini* söyleyerek karşılık vereceğiz. Ancak belirli *sınıfların* bilinçli olarak *idrak edilen* gerçek çıkarlarına dayanan savaşçılar güçlüdür, çağdaş toplumda halihazırda başat bir rol oynayan bu sınıf çıkarlarını bulanıklaştırmak için yapılan her girişim savaşçıları yalnızca zayıflatacaktır». (age. s. 336).

«*Birtek,* proletarya, siyasal özgürlük ve demokratik kurumlar uğruna mücadelenin *öncü savaşçısı* olabilir. Bu, birinci olarak siyasal istibdadın, en ağır bir biçimde, konumu kendisine bu istibdadın biraz olsun değiştirilmesi olanağını vermeyen proletaryanın üzerine çökmüş olmasındandır. ...Birtek, proletarya, siyasal ve toplumsal sistemin tam demokratikleştirilmesine muktedirdir, çünkü, ikinci olarak, bu, sistemi işçilerin avuçlarının içine sokacaktır. İşçi sınıfının demokratik faaliyetlerini öte-

ki sınıf ve gurupların demokratik özlemleri ile *kaynaştırmanın* demokratik hareketi zayıflatacak olmasının, onu daha az kararlı, daha az tutarlı, daha uzlaşabilir hale sokacak olmasının nedeni budur. Öte yandan eğer işçi sınıfı demokratik kurumlar uğruna mücadelenin öncü savaşçısı olarak *öne çıkarsa,* bu demokratik hareketi *güçlendirecek,* siyasal özgürlük uğruna mücadeleyi *güçlendirecektir...»* (age. s. 336).

«... Ekonomik ve siyasal konular ve sosyalist ve demokratik faaliyetler, tek bir bütün halinde, *proletaryanın* tek bir *sınıf mücadelesi* içinde birleştirilğinde bu demokratik hareketi ve siyasal mücadeleyi zayıflatmaz tersine güçlendirir...» (age. s. 338). «...Sosyal Demokratların bütün dikkatlerini ve bütün faaliyetlerini üzerinde toplamaları gereken (sınıf-ç.) işçi sınıfıdır. İşçi sınıfının ileri temsilcileri bilimsel sosyalizm fikirlerini iyice sindirdiklerinde Rus işçisinin tarihsel rolünü öğrendiklerinde bu fikirler yaygınlaştığında, işçiler arasında, onların bugünkü tohum halindeki ekonomik savaşını bilinçli sınıf mücadelesine dönüştürecek kalıcı örgütler kurulduğunda- işte o zaman Rus işçisi bütün demokratik unsurların başına geçerek... *Rus proletaryasını (bütün ülkelerin proletaryası ile yan yana) açık siyasal mücadelenin düz yolundan muzaffer komünist devrim yoluna çıkartacaktır.»* (Lenin, «'Halkın Dostları' kimlerdir...» *Toplu Eserler,* c. 1, s. 327; İng. Baskı).

Devrimci Yol bu «Demirden Mantık»ın karşısında şunları söylemek zorunda hissetmiştir kendini, her zaman; «işçi sınıfını da ihmal etmiyoruz», «Şehir ile kırın 'diyalektik' birliğini gözetiyoruz»... vb... vb... Ama sorun işçi sınıfının *da* arasında çalışıp çalışmamak değildir, bu işçi sınıfının tarihsel rolünü kavrayıp kavramamak sorunudur; Lenin işçi sınıfına proleter sosyalist yaklaşım ile radikal-demokrat yaklaşımı arasındaki far-

kın kategorik olarak ne olduğunu en mükemmel biçimde çözümlüyor:

> «İşçilerin mutlakiyetçiliğe karşı ayağa kaldırılması gerektiği yargısına varmanın iki yolu vardır: *ya* işçiyi sosyalist sistemin biricik savaşçısı olarak kabul etmek ve dolayısıyle siyasal özgürlüğü bu mücadeleyi kolaylaştıran koşullardan biri olarak kabul etmek; Sosyal Demokratların görüşü budur; *yada* ona basitçe, varolan sistemden en çok sıkıntı çeken, kaybedecek birşeyi olmayan ve mutlakiyet çiliğe karşı savaşta en büyük kararlılığı gösterecek birisi olarak seslenmek. Ama bu, işçiyi, bütün «halk» ın mutlakiyetçiliğe karşı dayanışmasının gerisindeki burjuvazi ile proletarya arasındaki antagonizmi görmeyi reddeden burjuva radikallerinin kuyruğuna takılmaya mecbur etmek anlamına gelecektir». (Lenin, «'Halkın Dostları'»... *age,* s. 294)

Devrimci Yol'un proletarya karşısındaki konumu da tastamam bu radikal demokrat konumudur. Devrimci Yol'a göre, proletarya «halkımız» içindeki sınıflardan birisidir. Öğrenciler de halktır, öğretmenler de halktır, işçiler de halktır, köylüler de halktır; ha biri ha öteki farketmez. Devrimci Yol «sosyalist ideolojiye karşı tepeden bakan bir tutumu benimseyerek», onun en genel klavuz ilkelerini «modası geçmiş» fikirler olarak bir yana iterek, bunları eylemine klavuz haline getirmeye tenezzül etmeyerek ve bunun sonucu olarak da «Aydınlara, proletaryaya ve köylülere aynı anda ve eşit derecede yaslanmaya kalkışarak, (bunu istesin ya da istemesin) proletaryanın burjuva demokrasisine ideolojik ve siyasal köleliğine yol açmaktadır. Sosyalist teoriye karşı tepeden bakan bir tavır, kaçamaklılık, sosyalist ideoloji karşısında ne yapacağını bilemeyiş, kaçınılmaz olarak burjuva ideolojisine hizmet eder». (Lenin, «Sosyal-Demokratlar Sosyalist-Devrimcilere Karşı Neden Kararlı ve Usanmaz Bir Savaş Açmalıdırlar», *Toplu Eserler, c.* 6. s. 171. İng. Baskı). Olan da budur.

Biz Devrimci Yol'un saflarında, eşi görülmedik kahramanlıklar göstermeye aday yada bunları şimdiye ka-

dar göstermiş, devrimciler toplamadığını ve bugün devrimci-demokrasi için savaşta olumlu olabilecek roller oynamakta olmadığını iddia ediyor değiliz. Devrimci Yolcular yaşamlarını içtenlikle «halkın çıkarları ve özgürlüğü için feda etmeye de hazır» olabilirler. Ve onlar esas olarak Devrimci-Demokrasi cephesinin unsurlarıdır. Ama sorun insanların kendi inançlarına bağlı olup olmadıkları sorunu değildir. Bu inançların, devrimci inançlar olmaları da konumuzla ilgili değildir. Uluslararası sosyalizmin bütün temel sorunlarında tam bir ilkeden yoksunluk, proletarya hareketi karşısındaki gayri ciddilik; egemen sınıf karşısındaki savaşçı tutumla, misli görülmedik kahramanlıklarda bulunmakla mazur gösterilemez. Çünkü birincisi *ahlâki* bir kategoridir, öteki ise *sosyo-politik* bir kategori!

İşte Devrimci Yol'un boykot çağrısının keyfiliğinin ve yersizliğinin gerisinde yatan şey, onun bu «sosyalist ideoloji karşısında ne yapacağını bilemeyişi», Bolşevizme, Leninizme karşı tepeden bakan kibirli tutumu ve onun proleter sınıf içeriğini gözden yitirmiş olması yada belki de hiçbir zaman gözönüne almamış olmasıdır. Bu nedenledir ki, o, devrimci Marksizmin, bütünüyle pratik tecrübeden kaynaklanan teorik mirasını özümleme ihtiyacını bir an olsun hissetmemiş, bir zamanlar biryerlerden duyduğu komünistlerin kimi hallerde boykot da yapabilecekleri fikrinden hareketle, bu seferlik boykot yapmaya karar vermiştir! Bu böyledir, çünkü devrimci yol'un 30. sayısındaki yazının hiçbiryerinde boykotun neden gerektiğine dair bir tek inandırıcı izahat yoktur. «Halkın durumu çok kötüdür, sıkıyönetim vardır vs. vs. bunlara karşı en iyi boykot yaparak savaşılabilir» deniyor fakat «Neden?» sorusu karşısında, Devrimci Yol ne bir tek açıklama getiriyor: ne de kendisi bu soruyu ortaya atmaya teşebbüs ediyor.

Yukarıda Halkın Kurtuluşu'nun tutumunu eleştirirken boykot gerekçesi olarak ileri sürülebilecek bütün haller karşısında proletaryanın «aktif boykot» yönteminin yerinin ne olduğunu uzun uzadıya tartıştığımız için Devrimci Yol'u özellikle ele almayacağız. Ancak Devrim-

ci Yol Halkın Kurtuluşundan farklı olarak sadece bir tek gerekçe ileri sürüyor: Sıkıyönetimin varlığı. Bu konuda Halkın Kurtuluşu için söylenenler Devrimci Yol için de *aynen* geçerlidir, demekle yetiniyoruz.

Ancak Devrimci Yol'un ilan ettiği boykot gerekçesindeki şu ifadenin boykot çağrısının kendisi için ne anlam ifade ettiğinin anlaşılması bakımından üzerinde durulmasında yarar vardır:

> «Seçimlerin boykotu ve halkın kendi iktidar alternatifinin ortaya konulması şiarı elbette bugünden gerçekleşecek bir şiar değildir... Bu yüzden kitlelerin önemli bir kesiminin henüz bu çağrıya katılmayacak olması boykot çağrısının doğruluğu bakımından bir anlam taşımamaktadır». *(Devrimci Yol,* s. 30, s. 3).

Birinci olarak burada gerçek bir *totoloji* ile karşı karşıya olduğumuzu belirlemek gerekiyor. Elbette hiçbir çağrı, başlıbaşına, sırf söz olarak aldığımızda ne doğru nede yanlıştır. Eğer cümlenin kuruluşunda dilbilgisi bakımından bir yanlışlık yoksa, üstelik her çağrı kendi içinde doğrudur da. «Ey müslümanlar namaza gelin!» çağrısının kendi içinde neresi yanlıştır? Ya da «İşçiler silah başına!» çağrısının kendi içinde ne yanlışlığı olabilir... En aşırı uca taşıyalım: birisi eğer böyle bir çağrıda bulunmanın kendisine yarar sağlıyacağı kanısındaysa pekalâ, «herkes, yemekten sonra bir şişe kezzap içsin!» diye de çağrıda bulunabilir; bu da onun maksatlarına hizmet ettiği ölçüde doğru bir çağrıdır.

Ama politika söz konusu olduğunda her çağrı, bir *eylem çağrısı*dır, kısa yada uzun bir zaman içinde gerçekleştirilmesi sözkonusu olan bir eylemin anının geldiğini, buna uyması beklenenlerin buna uyacak şekilde hazırlandığını, bu yolla amaçlarını elde edebileceklerini peşinen var sayar! Politika söz konusu olduğunda çağrının doğruluğunun yada yanlışlığının *tek ölçütü* kitlelerin bu çağrıya hazır hale gelip gelmedikleri, bu çağrıyı benimseyip benimsemeyecekleridir. Boykot yukarıda Lenin'den yaptığımız aktarmaları hatırlayacak

olursak üstelik tam da böyle bir çağrıdır. Onu ortaya atmayı anlamlı kılabilecek tek şey çağrıyı izleyen kısa bir süre içinde gerçekleştirilebilir olmasıdır. Ama bu Devrimci Yol için hiçbir anlam taşımamaktaymış. Çok ilginç. Devrimci Yol sadece Marksizmi değil siyaseti de ciddiye almıyor!..

Özetle Devrimci Yol'un kendisi de boykot çağrısının ciddiye alınabilirliğine zerre kadar olsun inanmıyor, Şu halde onu boykota ne sürüklüyor?

Devrimci Yol'un boykotu ders boykotu gibi anladığını yukarıda söylemiştik. Bu tıpa tıp onun anlayışına uygundur. Ama bu sefer üstelik, sadece öğrenciler gibi değil, tembel öğrenciler gibi bir boykot yapıyor. O bir siyasi akım olarak seçim platformunda yer alıp, burjuvazinin politik partileri ile kılıçlarını çarpazlayacak kadar olgunluğa erişmediğini görünce; sınavlara yeteri kadar hazırlanmamış öğrencilerin yaptıklarını yapmış, bu özgül sınav alanından tabanları yağlamıştır. Devrimci Yol'un boykotunun temel gerekçesi budur. «Halk iktidar alternatifleri vs.» bütün bunlar ise birer sos olarak 30. sayıdaki şu eklektik dilenci çorbasını yenebilir hale getirmeye yetmemektedir.

Her iki eğilimin de «boykot» sorununun Leninist kavranışı ile uzaktan yada yakından bir ilgilerinin bulunmadığını açıkça gördük. Ancak her iki akım da bu Lenininst olmayan konumlarından hareketle Kurtuluşa aynı «oportünizm» suçlamasını da yöneltmektedirler. Onlar, devrimciler açısından ciddiye alınabilir tek eleştiri merkezinin *Kurtuluş* olduğunu bilmektedirler ve Kurtuluş'un kendilerinin bu meselede tamamen karşısında yer almış olması her iki akımı da olağanüstü rahatsız etmiş, tereddüde düşürmüştür. Bütün bu çılgınca haykırışmaların gerisinde yatan şey işte bu kendine güvensizlik, kendi eyleminden şüphe ediştir. Devrimci Yol ve Halkın Kurtuluşu'na göre kendileri «devrimci» Kurtuluş «oportünisttir». Ama insanlar gibi siyasi hareketler de kendi haklarında besledikleri fikirlere göre değil gerçekte ne oldukları ve ne yaptıklarına göre yargılanırlar; bu nedenle bütün siyasal akımların

ne olduklarını ve ne yaptıklarını gösteren şey kendileriyle böbürlenmeleri, bire bin katarak anlattıkları kendi haklarındaki efsaneleri değil -sosyalizm sözkonusu olduğunda- genel olarak Marksizm ve bir bütün olarak proletarya hareketi karşısındaki nesnel konumlarıdır.

Devrimci Yol ve Halkın Kurtuluşu, Leninizmin teorisi karşısındaki bulanık konumlarıyla, proletaryanın bugün karşı karşıya bulunduğu pratik görev ve yükümlülüklerinin Leninist tespitlerinden kaçınmaları ile, proletaryanın komünist ideolojisine gayri ciddi yaklaşımları ile «hem proletaryaya hem aydınlara hem köylülere aynı zamanda ve eşit ölçüde dayanmaya kalkışmaları ile», (Lenin, «Sosyal Demokratlar Sosyalist Devrimcilere karşı neden Kararlı ve Usanmaz bir Savaş Açmalıdırlar», *Toplu Eserler*, c. 6, s. 171. İng. Baskı) Marksizmin sınıf temeli olarak proletaryanın tarihsel rolünü ve proletaryanın komünist ideolojisini hiçbir şekilde özümlemediklerini göstermektedirler.

Her iki akımı birbirlerine yaklaştıran da budur. Halkın Kurtuluşu'nun Devrimci Yol'un boykot çağrısının ardından sürüklenmesine yol açan şey budur. Halkın Kurtuluşu *eylem içinde* Devrimci Yol'u kendi bakış açısına daha da çok yaklaştırabileceği umuduyla, kendi de inanmadığı halde Devrimci Yol'un peşinden sürüklenivermiştir. Ama istediklerine geçmişte kısmen de olsa erişmeye, Devrimci Yol'u «'nüfuz alanı' mücadelesi» teorisine itelemeye muvaffak da olmuşlardır. Bakalım bu boykot tecrübesinin ardından Devrimci Yol'dan neler işiteceğiz, yeni olarak!

Her iki akım da henüz Devrimci-Demokratizm ile devrimci sosyalizm arasındaki sınırı aşamamışlardır. Üzerine yaslandıkları proleter-olmayan yığının devrimci tepkilerinden hareket etmekle birlikte; proletarya açısından teorik ve pratik olarak tamamen sakat sonuçlara varan birer protesto hareketi, birer *tepkici* hareket olmaktan öteye geçememişlerdir. Biz onlardan esasında bu protestolarını sona erdirmelerini istemiyoruz,

«Biz dünyaya demiyoruz ki: Mücadeleyi bırakın sizin bütün mücadeleniz anlamsızdır. Bizim bütün

yaptığımız ona doğru bir mücadele sloganı sağlamaktır». (Karl Marks, Arnold Ruge'a Mektup 1843. Zikreden: Lenin «'Halkın Dostları'», *Toplu Eserler*, c. 1, s. 327; İng. Baskı).

Bizim de onlardan istediğimiz, eğer sadece küçükburjuvazinin devrimci tepkilerinin siyasi ifadesi olarak kalmakla yetinmek niyetinde değillerse, komünizme daha az övgü düzmeleri, ama onun teorik temellerini daha iyi öğrenmeye çalışmalarıdır. Çünkü:

> «Marks teorisinin bütün değerinin onun özünde eleştirel ve devrimci olması vakıasında yattığı görüşündeydi. Ve bu sonuncu nitelik gerçekten *Marksizmde* tamamen ve kayıtsız şartsız, fıtri olarak bulunmaktadır. Çünkü bu teori karşısında, modern toplumdaki bütün antagonizm ve sömürü biçimlerini *açığa çıkarma,* onların evrimlerini izleme, onların geçişken karakterini sergileme, onların başka bir biçime dönüşmesinin kaçınılmazlığını gösterme ve böylelikle *proletaryaya bütün sömürüyü mümkün olduğu kadar çabuk ve mümkün olduğu kadar kolay sona erdirmede bir araç olarak hizmet etme* görevini dolaysız olarak koymuştur. Bu teorinin bütün ülkelerin sosyalistlerini kendisine çeken karşı konulmaz cazibesi, kesinlikle onun tam anlamıyla ve herşeyden daha çok bilimsel olma (toplumsal bilimde son söz olma) niteliğiyle, devrimci olma niteliğini birleştirmesinde yatmaktadır. O bunların tesadüfen yada öğretinin kurucusunun kendi kişiliğinde bir bilim adamıyla bir devrimcinin niteliklerini birleştirmiş olmasından dolayı değil hakikaten ve birbirinden ayrılamaz bir biçimde birleştirmektedir Teorinin görevinin, bilimin amacının, şurada (yukarıdaki alıntı kastedildiliyor K.) ezilen sınıf için aktüel ekonomik mücadelesinde yardımcılık olarak tanımlandığı bir vakıa değil midir?
>
> «Demek ki, *Marks'a göre bilimin dolaysız görevi, doğru bir mücadele sloganı sağlamak,* yani bu mü-

cadeleyi objektif olarak belirli bir üretim ilişkileri sisteminin ürünü olarak sunabilmek, bu mücadelenin gerekliliğini, onun içeriğini gidişatını ve gelişim koşullarını *anlayabilmektir. Mücadelenin her ayrı biçimini dakik olarak incelemedikçe, mücadelenin her aşamasını, verili her anda durumu tanımlayabilecek şekilde, bir biçimden ötekine geçişi boyunca, mücadelenin genel karakterini ve onun genel amacını yani, bütün sömürü ve bütün baskının topyekün ve nihai ortadan kaldırılışını gözden kaçırmaksızın izlemedikçe «Bir mücadele sloganı» sağlamak olanaksızdır» (*)*. (Lenin, «'Halkın Dostları'», *Toplu Eserler*, c. 1, s. 327-28. İng. Baskı). (*abç).

İşte bu yüzden Halkın Kurtuluşu ve Devrimci Yol, bu seçimlerde Doğru bir «mücadele sloganı» nı bir türlü sağlayamamışlardır.

Bu yazı tamamlandığı sırada Devrimci Yol'un 31. sayısı yetişti.

Bu sayıdaki «Seçimlerde Devrimci Tavır ve Boykot» başlıklı yazı daha önce üzerinde durduğumuz Devrimci Yol'un Leninizmin teorisi karşısındaki gayri ciddi tutumunu «Boykot» a ilişkin olarak daha iyi sergilediği için üzerinde hemen durmakta yarar olacak.

Bu yazıdaki, «burjuva uşaklığı (!?) nı Meslek edinen birkaç revizyonist gurup ve onların KSD gibi yeni yetme yamakları»* gibisinden aptalca küfürleri Devrim-

* Devrimci Yol'un bu sözlerin de içinde yar aldığı cümlesinde şu söz ler var ayrıca; «Ecevit ve onun Cumhuriyetteki çömezi Uğur Mumcu...» Devrimci Yol'a göre bundan çok değil birkaç ay önce Uğur Mumcu ve İlhan Selçuk, «içtenlikle devrim isteyen» devrimcilerdi. Acaba şimdi onları burjuva uşaklığı ile suçlamak için Uğur Mumcu ve benzerleri savundukları dünya görüşünü, genel ilkelerini mi değiştirdiler; yoksa Devrimci Yol'un devrim anlayışı mı değişti. Aslında her ikisi de değişmemişlerdir. Şu an araları açılmıştır. Çünkü iktidarda olan Uğur Mumcu'lar, muhalefette iken Devrimci Yol'a verdikleri sözleri yerine getirmemişlerdir. Yakında muhalefete geçtiklerinde Devrimci Yol'un onların gözündeki itibarı artacak, Devrimci Yol için de onlar yeniden «Devrimci» olacaklardır. Kurtuluş için ise,

ci Yol'un proleterliğinin ispatına yaramadıkları için bir yana bırakarak onun Leninizm karşısındaki gerçek durumuna bir göz atalım.

Devrimci Yol'a göre bizim boykot metodunun uygulanması konusunda kendimizi bağlı saydığımız ilkeler, «bindokuz yüz yıl bilmem kaçta İngiltere'de veya Rusya'da» Lenin'in boykot için aradığı gerekçelermiş. Boykot mu uygulanacağı yoksa seçimlere mi katılınacağı bütünüyle «Devrimci Mücadele'nin (biz bu majisküllemeden «Devrimci Yol» un anlamını çıkartıyoruz, sanırız yanılmış da sayılmayız) genel gelişimi içinde belirlenen *somut* siyasal görevlere bağlı» imiş. «Seçimlerin, sıkıyönetimin faşist baskı politikalarına karşı direnişin yaygınlaştırılması ve halkın kendi iktidar alternatifinin ortaya konulması noktasından ele alınması» gerekiyormuş, ve «bu siyasal görevlere en uygun seçim taktiği bugünkü koşullarda boykot tavrı» imiş. (Bkz. *Devrimci Yol* sayı 31, s. 8).

Bizim bütün bunlara karşı başından beri sorduğumuz bir tek soru vardır. Neden? Neden bu görevler tesbit edilmektedir, neden bunlara denk düşen tavır boykotçuluktur? Devrimci Yol bu yazısında da bunlara bir tek karşılık vermiyor. Eğer birisi «benim kafamı korumak için giymem gereken başlığın 'huni' olması gerekir», derse ona «neden?» Diye sorarız, çok istisnai bir hal yoksa, buna verilebilecek hiçbir makûl karşılık da yoktur; Çünkü bütün «normal» insanlar başlarını koru-

---

bu neo-Kemalistler hiçbir zaman devrimci olmadıkları için, bir devrimci gibi değil de birer burjuva liberali gibi davrandıklarında bunda şaşacak birşey yoktur. Burjuva liberalleri burjuva liberalleri gibi davranırlar. Ama eğer siyasal çizgileri sınıf muhtevasına göre değil de anlık yakınlık ve uzaklıklara göre değerlendirilecek olurlarsa Devrimci Yol gibi pusulayı şaşırmak, dün ak dediğine bugün kara demek kaçınılmazdır. Devrimci Yol'un sözkonusu yazısındaki ilgili pasaj şöyledir:

«Teslim etmek gerekir *ki İlhan Selçuk* ve *U. Mumcu* gibi ilerici yazarlar, üstelik CHP döneminde altı kalın çizgilerle çizilmiş bulunan bu gerçekleri, bizim anlı şanlı «proletarya sosyalistlerimiz» ve de «işçi sınıfı partilerimiz»den daha iyi görmektedir.» (Devrimci Yol, s. 31, sf. 3).

mak için şapka giyerler. Bu soruya «Sana ne 'soytarı'» diye karşılık veren birinin ise pek de aklı başındadır denemez.

Devrimci Yol'un bu yazısında yeni olan bir başka şey de, kendi tavrının *Leninizmle çelişmediğini kanıtlamak* için, Lenin'e başvurmak zorunda kalmış olmasıdır. Bu başvurma zorunda kalma sevindirici bir gelişmedir. Hiç değilse Devrimci Yol için Lenin'in fikirleri halâ bir anlam ifade etmektedir. Ama Devrimci Yol Lenin'le karşı karşıya geldiğinde öyle zor bir durumda kalmıştır ki, bütün yapabildiği, Lenin'in bu konuda *genel, enternasyonal* bir ilke ortaya koymuş olmadığını kanıtlamaya kalkışmak olmuş, Lenin için evrensel olanı özgülmüş gibi, göstermek için, herhalde kendisine de sıkıntı veren beyhude çabalara girişmiştir. Bu da Devrimci Yol'u tahrifatçılıkta Halkın Kurtuluşu'na biraz daha yaklaştırmıştır. «Üzüm üzüme baka baka kararırmış». Anlaşılan Devrimci Yol'un Halkın Kurtuluşu'ndan etkilenmesi devamı ediyor.

Devrimci Yol'un bizim kendimizi bağlı saydığımız ve doğruluğunu bütün zamanlar için geçerli kabul ettiğimiz Leninizmin parlamentarizme ilişkin ilkesi Devrimci Yol'a göre özgül durumlara ilişkin bir belirlemedir. Bu, Devrimci Yol'un *birinci yanlışıdır*. Onun, *ikinci yanlışı* da «Lenin'in İngiliz ve Alman solları ile olan tartışmalarında bir genel ayaklanma koşulları bulunmadığından parlamenter mücadele yollarının reddedilmemesi gerektiği» yolundaki bir önermesinin bulunduğudur. Bunların her ikisi de okuduğunu anlamamaktan, yada Leninizmi Devrimci Yol'un «prokratüs yatağı» na yatırma gereksinmesinden kaynaklanmaktadır. Ama her iki halde de durum değişmez! İster Leninizmden kop, ister Leninizmi kopart, parçalara ayır. Proletaryanın karşısındaki durumun aynıdır.

Devrimci Yol'un birinci yanlışına ilişkin olarak, ilk söylenmesi gereken, Lenin'in boykot konusundaki çözümlemesinin, 1920'de yazdığı «Sol Komünizm» de değil, 1907 yılında yazdığı «Boykota Karşı» başlıklı makalesinde yer aldığıdır. Daha yukarıda bu makâlenin bizi ilgilendiren bölümlerini aktardık. İster bundan olsun is-

ter, makâlenin tümünün incelenmesinden olsun çıkartılacak sonuç, ve Lenin'in de çıkarttığı sonuç, varılan bütün yargıların *genellemeler* olduğudur, özgül, anlık çözümlemeler değil.

Bu aktarmalardan görmüş olmamız gerektiği gibi, «boykot» seçimlerde ne yapmak gerektiği sorusuna cevap arandığı sırada ortaya çıkan ihtimallerden biri değildir. Seçimlere katılmama boykotun ifade edilme biçimidir; Lenin'e göre boykot kılığında kendini açığa vuran şey, tarihsel koşulların ve devrimci ve karşı devrimci sınıfların karşılıklı mevzilenişlerinin ortaya çıkartmış olduğu, hiç kimsenin isteğine ve iradesine bağlı olmayan, *iki yol seçimi arasındaki bir mücadeledir*. Devrim hangi yoldan ilerleyecektir, anayasal yoldan mı- yani dolambaçlı yoldan mı; yoksa doğrudan devrimci mücadele yolundan mı- düz yoldan mı? Boykotun tarihsel olarak sınıfların belirli bir karşılıklı dizilişine denk düşen tarihsel önemi ve anlamı buradadır. Mücadele için bir yol seçimi için mücadele olarak bu mücadelenin ancak sınıfların karşılıklı kuvvetlerine bağlı olarak çözümlenebileceği açıktır. Seçimleri boykot eden proletarya düz yolu, görecelikle uzlaşmayı savunan liberal burjuvazi dolambaçlı yolu yeğlemektedir. Şu halde isyan, başkaldırma, kuvvetlerin denenmesi gündemdedir. Proletarya için bu durumda boykot sloganı hiçbirşey icadetmemekte, «elektrik yüklü atmosferin bütünleyicisi» olmaktadır. Ve proletarya için boykot seçimlerde oy kullanmama ile sınırlı pasif bir faaliyet değil, ayaklanmayı içinde saklı tutan aktif bir faaliyet «aktif boykottur».

Devrimci Yol'a göre her ne kadar «dogmatikse» (!) de bu her iki tutum arasındaki farkı Stalin şöyle anlatıyor :

> «1912 seçimleri 1907 seçimlerinden farklı olarak, işçiler arasında devrimci bir canlanmayla aynı zamana rasladı. O zamanlar devrim dalgası düşerken ve karşı devrim zafer kutlarken, 1912 yılında yeni bir devrimin ilk dalgası başladı. İşte bu nedenle işçiler, o *zaman* (1907 seçimlerinde) düşük bir se-

çime katılma oranı gösteriyordu. Ve hatta yer yer seçimleri boykot ediyorlardı, tabii ki *pasif* boykot, Bununla pasif boykotun kesin bir yorgunluk ve pörsümüşlük belirtisi olduğunu gösteriyorlardı. Bu nedenle şimdi (1912 de) işçiler yükselen devrim atmosferi içinde seçimlere büyük bir ilgi ile gittiler ve düşük politik ilgisizliği bir yana bıraktılar.» (J. W. Stalin, «Petersburg'da Seçimler» *Bütün Eserler,* c. 2, s. 262. Devrim Yayınları).

Stalin'in de çok yerinde olarak açıkladığı gibi komünistler *pasif* boykotu, seçimlerde oy kullanmamayı politik konulara ilgisizliği asla devrimciliğin bir belirtisi olarak değil, tersine *pörsümüşlüğün içi göçmüşlüğün* bir belirtisi olarak görmektedirler. Bu nedenle komünistler için, bir silahlı ayaklanmaya dönüşmediği takdirde boykotun hiçbir değeri yoktur. Pasif boykot sınıfın bilinçli öncülerinin kendilerini edilgenlikle uyarladıkları bir «mücadele biçimi» değil, ona karşı mücadele etmek zorunda oldukları bir politik kayıtsızlık tavrıdır. Ama her ne hikmetse Devrimci Yol için, şu koşullarda *pasif bir boykot* tan daha değerli hiçbirşey yoktur. Pörsümüş olan herşey Devrimci Yol için özel bir ilgiye değer oluyor!

Lenin'in «Boykot'a Karşı» makâlesinde pek güzel belirttiği gibi, Bulygin Dumasını boykot çağrısı döneminde Bolşeviklerin kampanyalarının asıl siyasi içeriği devrilmek üzere olan çarlığa son darbeyi indirmek için ayağa kalkan proletaryanın ve bütün ezilenlerin, dikkatlerinin, anayasal yola çevrilme teşebbüsleridir. Boykot çağrısı dikkatleri birinci yola çevirmeyi amaçlıyor; işçiler ve askerler ayaklanarak, Sovyetler kurarak legaliteyi sürekli ve sistemli bir biçimde ihlal ederek düzenin sınırlarını aşmışlar ve doğrudan devrimci müdahale yoluna girmişlerdir; liberal burjuvazi ise sonunda kendi mezarını da kazacak olan bu yolun karşısına anayasal gelişme yolunu koymaktadır. Kim kazanacak?.. Bu, ancak kuvvet yoluyla çözümlenecek bir sorundur. Öyleyse boykot, öyleyse ayaklanma...

Devrimci. Yol ise meseleyi başaşağı getirmektedir, o, sorunu sanki işçi sınıfı her şeçimde, seçimleri boykot

etmek, yada seçimlere katılmak gibi bir ikilemle karşı karşıyaymış gibi ele almaktadır; buradan da bunun için somut bir reçete bulunamayacağı, bu sorunun «*diyalektik bir tarzda, yaratıcı bir biçimde çözülmesi*» gerektiği sonucunu çıkartmakta, kendi çözümünün ne kadar «diyalektik» olduğuna bakarak sevinmektedir.

Lenin, ikinci olarak sorunu, «Sol-Komünizm» de İngiliz ve Alman «Sol» Komünistleri ile tartışırken «genel bir ayaklanma koşulları olmadığından parlamenter mücadele yollarının reddedilmemesi» açısından değil parlamentonun tarihsel olarak ömrünü doldurmuş olmasına karşın *politik olarak* doldurmamış olması açısından ele almaktadır; bütün yazı boyunca ele alıp tartıştığı şey, bu «Sol» doktrinerlerin parlamenter faaliyeti *tarihsel ve politik olarak* ömrünü doldurduğu gerekçesiyle *kategorik* olarak reddediyor olmalarıdır. Ve o, parlamentonun ömrünü siyasal olarak nasıl dolduracağı konusunda bir *genel* ilkenin belirlenmesi ile bu tartışmayı bağlamaktadır:

> «...Kanıtlanmış bulunmaktadır ki, devrimci proletaryaya zarar vermek bir yana bir burjuva demokratik parlamentoya bir Sovyet Cumhuriyetinin zaferinden birkaç hafta bile önce, ve hatta böyle bir zaferin *ardından* katılmak, aslında proletaryanın geri kitlelere bu parlamentoların neden dolayı ortadan kaldırılmaları gerektiğini *kanıtlama*ya yardım eder; onların başarılı bir biçimde lağvedilmelerini *kolaylaştırır* ve burjuva parlamentarizmini «siyasal olarak ömrünü doldurmuş» hale getirmeye *yardım eder*. Bu tecrübeyi *(dar ve özellikle ulusal taktikler olarak değil, uluslararası taktikler olarak)* halletmesi gereken Komünist *Enternasyonal*'e üyelik iddia etmek, kocaman bir hata işlemek ve aslında onu sözde tanırken eylemde enternasyonalizmi terketmek anlamına gelir.» (Lenin, «Sol-Kanat Komünizmi...», *Seçme Eserler*, s. 542; İng. Baskı).

Bütün bunların özgül olarak «ayaklanma koşulları bulunmaması» tartışması ile ne gibi bir ilgisi bulun-

maktadır? Lenin sorunu bu «sol» doktrinerler ile ayaklanma açısından değil, parlamentonun nasıl «siyasal olarak ömrünü doldurmuş» hale getirilebileceği açısından tartışmaktadır. Bu konuda vardığı yargı da Devrimci Yol'un iddia ettiği gibi, «o tarihte Rusya'ya İngiltere'ye, Almanya'ya özgü» bir yargı değil, Komünist Enternasyonal'e üye olan bütün partilerin benimsemelerini istediği *özellikle ulusal olmayıp bütünüyle Enternasyonal* bir yargıdır.

Boykot hakkındaki çözümleme de bu birinci tespitten çıkar, eğer parlamento siyasal olarak ömrünü doldurmuşsa, kitleler onun yerine yeni bir kurumu hazırlayıp pratik hayatta reel bir iktidar merkezi olarak ortaya çıkartılmışlarsa, o zaman birinci kurumu boykot etmek, onu devirmek için bir silahlı ayaklanmanın hazırlığı olarak doğru taktiktir. Ve bu nedenle Komünist Enternasyonal Lenin'in de katılıp, oluşturulmasına bizzat nezaret ettiği ikinci Kongresindeki «Komünist Partileri ve Parlamento üzerine Tezler» inde boykotu, Bolşeviklerin tecrübesinden hareketle «aktif boykot» ruhunda ele almış ve, komünist Enternasyonal'in Tüzüğü gereğince bütün üyeleri tarafından uyulması zorunlu olan bu tezlerine dahil etmiştir:

> «18...Seçimleri yada parlamentoyu boykot da aslında iktidar için silâhlı mücadeleye derhal geçişin koşulları elde bulunduğu zaman caizdir». *(age)*

Şimdi bütün bunlar *özgül* durumlara ilişkin, «bin dokuz yüz bilmem kaçlara» ait tezler midir? *Bazı ülkelerdeki* durumu mu tayin etmektedir? Yoksa genel tezler midir?

Proletarya için boykot denildiğinde söz konusu olan şey «aktif boykot»tur; basit bir küskünlüğün, kendi içine kapanıklığın, pörsümüşlüğün ifadesi olan pasif boykota; bu kendiliğinden gelen, siyasete karşı kayıtsızlığa devrimcilik atfetmek ise, açık sınıf mücadelesi alanında boy göstermekten kaçınan Devrimci Yol için bir bahane olsa bile; Leninizmin teori ve taktiği açısından kof bir lafazanlığa denk düşer.

Bunun karşısında Devrimci Yol'a şimdi düşen tek dürüstçe tutulması gerekli yol olarak, kendi çağrısının

uygunsuzluğunu görmek, seçim sonuçlarının gösterdiği, kendi yargısının anlamsızlığını kabul etmek ve Leninizmi kendi çıkarlarına göre kesip biçmeye bir son vermektir. Bu kesip biçmeler boşunadır, çünkü Leninizm proletaryanın sınıf çıkarlarının ifadesidir, «kendi ilkeden yoksunluklarını 'genişlik' olarak göstermeye uğraşan entellektüeller» e ise proleter bir yana sınıf bile demek, boşyere uğraşmak olur.

Devrimci Yol'un bir başka tuhaflığı da bugün boykotu geçerli kılabilecek koşulların mevcut bulunmadığı tesbitinden hareketle seçim faaliyetine katılmayı gerekli bulan Devrimci Marksistlerin, ayaklanmayı gerektiren koşulların oluşmasına kadar barışçı-parlamentarist mücadele biçimlerini temel alan bir anlayışa dayandıkları cinsinden çocukça kandırmacalara başvuruyor olmasıdır.

Biz şu içinde bulunduğumuz koşullarda seçimlere katılmayı devrimciliğin bir kanıtı olarak görmediğimiz gibi; seçimleri boykot etmeyenlerin revizyonist olmadıklarını da ileri sürmüyoruz. Dolayısıyla Kurtuluş'u seçimlere katıldığı için «tescilli revizyonistlerle» özdeşleştirme girişimleri her ikisi de seçimlere katıldıkları için Bolşeviklerle Menşevikleri özdeşleştirmeye, kendileri boykottan yana oldukları için kendilerini «süper-devrimci» ilan etmeye kalkışan SR'lerin bakış açılarını benimsemekten başka birşey olamaz.

Devrimci Yol'a göre örneğin Kurtuluş'un TSIP'ten tek farkı, kendisinin parlamenter ve barışçıl yolları ayaklanma koşulları meydana geldiğinde reddetmeyecek olduğunu iddia etmesiymiş.

Kurtuluş'un bu iddialara karşı yapacağı tek şey Devrimci Yol'un bihaber olduğu Komintern ilkelerini onun gözüne sokmaktır:

> «8 ...Siyasal mücadele meselesi, hiçbir şekilde parlamentoya karşı tavır meselesiyle özdeş değildir. Birincisi proleter sınıf mücadelesinin bir genel sorunudur ki burada küçük ve kısmi mücadeleler

kapitalist düzenin bir bütün olarak yıkılması için genel mücadeleye doğru tırmanırlar.

«10. ...Kitle mücadelesi biçim olarak gittikçe daha keskinleşen ve mantıklı olarak kapitalist devlete karşı ayaklanmaya götüren gelişen eylemlerin bütünlüklü bir sistemidir. Bu, bir iç savaşa doğru gelişen kitle mücadelesi içinde proletaryanın yol gösterici partisi, bir kural olarak bütün legal mevzileri korumalı onları devrimci faaliyetinin yan merkezleri olarak kullanmalı ve onları kampanyasının, kitle mücadelesi kampanyasının genel planı içine dahil etmelidir.

«12. ...Parlamento içindeki faaliyet... bütünüyle ve topyekün parlamento dışındaki kitle mücadelesinin hedef ve görevlerine tabi olmalıdır.

«19. ...Devlet iktidarı uğruna mücadelenin ağırlık merkezi parlamento dışında bulunduğundan ötürü, proleter diktatörlüğü ve bu diktatörlük için kitle mücadelesi meselesinin parlamentonun kullanımı meselesi ile aynı temel üzerine yerleştirilemeyeceği açıktır». (age.).

İşte Komintern tarafından, Komünistlerin parlamenter faaliyet karşısındaki tutumunun belirlenmesi böyle olmaktadır. «Siyasal mücadele meselesi hiçbir şekilde parlamentoya karşı tavır meselesiyle özdeş değildir». Bu yüzden bu ikisini özdeşleştirme girişimleri, böylelikle de «revizyonistler» le Kurtuluş arasında bir paralellik yaratma gayretlerinin dayanağı olamaz; Kurtuluş ile revizyonistler arasındaki temel farklılık parlamento seçimlerine katılmak yada katılmamak gibi bir yan sorun üzerinde değil, mücadelenin ağırlık merkezinin parlamento dışı kitle mücadelesi içinde olup olmadığıdır. Birinciler devlet iktidarının parlamentoda üstünlük sağlanarak elde edileceğini, yasal yolların esas olduğunu ilkeleştirmişlerdir; Kurtuluş ise parlamento dışı kitle faaliyetini faaliyetinin asıl merkezi haline getirmiştir. Bu kitle mücadelesinin, bir başkaldırmadan önce hangi biçimlere bürüneceği (Legal-illegal; barışçı-şiddete dayalı) ise bütünüyle mücadelenin genişliğine,

derinliğine, şiddetine, tempo ve ritmine; karşı devrimin şiddete hangi biçimlerde ve hangi kerteye kadar başvurduğuna bağlıdır. Bu, taktiğe ilişkin bir sorundur. Komünistler ilke olarak kitle mücadelesinin henüz kısmi ve dar olduğu gelişme aşamalarında illegal ve silahlı biçimlere başvurmayı reddetmezler; ama bunu hareketin düzene karşı bir genel taarruza yöneldiği gelişme evresindeki mücadele formları ile de birbirine karıştırmazlar.

Revizyonizm ise, Devrimci Yol'un sandığı ve iddia etmeye uğraştığı gibi bir *«ülke»* sorunu değil, bir *ilke* sorunudur. Revizyonizm, her gelişme aşamasındaki ülke için ayrı ayrı tarif edilen bir mahiyete değil Marksizmin genel teorisi, proletaryanın egemenlik uğruna mücadelesi karşısındaki tavra özgü bir mahiyete sahiptir. Devrimci Yol ise, Türkiye için revizyonistlik olarak gördüğü şeyi, Fransa için pekala «devrimcilik» olarak da görebilmektedir. Bu, genel bir ilkeden yoksunluğun en bariz belirtisi değilse nedir?

Devrimci Yol ile revizyonistler biri seçimi boykot etse öteki seçime katılsa da gerçekte, aynı kalp paranın iki yüzünü oluşturmaktadırlar. Birisi ilkeyi sağdan revize eder, Marksizmi burjuvazi için kabul edilebilir hale sokarken; öteki ilkeyi «sol» dan küçük-burjuvazi için kabul edilebilir hale sokmak için revize etmektedir. Her ikisinin birleştiği nokta ise proletaryanın sınıf mücadelesine değil proleter-olmayan toplum kesimlerine dayanmaya çabalamalarıdır. Biri liberal burjuvaziyi, öteki, radikal küçük burjuvaziyi proletaryanın önüne geçirmeye çabalamaktadır. Devrimci Yol'un teoriyi bu soldan revize etme işleminin bitimine pek az kalmıştır. Ama bize düşen bu olgu karşısında ellerimizi oğuşturmak değil, onu şimdi bulunduğu yerden Leninizmin genel alanına çekmektir. Buna da ısrarla devam edeceğiz.

Devrimci Yol'la hemfikir olduğumuz tek bir nokta var :

> «Her önemli siyasal olay karşısında belirli guruplar tarafından ortaya konan siyasal tavırlar bu gu-

rupların sınıf muhtevasını bütün ideolojik dayanaklarıyla birlikte zorunlu olarak açığa çıkarır. «Bu olayda gerçekleşen şey de bundan ibarettir». (D. Yol, s. 31, s. 8) demişler.

Elhak, öyledir. Bu «olay» *Devrimci Yol*'un «sınıfsal muhteva»sının *küçük-burjuva* olduğunu, ideolojik dayanağının ise *Devrimci-Demokratizm*den bir adım öteye geçmediğini çok güzel açığa çıkartmıştır.

KURTULUŞ

«KD» ve Kürdistan Devrimi

1 — «APOCULAR» YAYGARASIYLA KÜRT ULUSAL HAREKETİ HEDEF ALINMIŞTIR.

Son dönemlerde değişik burjuva gazetelerinde «Apoculuk» adıyla tanıtılan bir siyasi hareket sık sık manşetlere çıktı. Sömürgeci partilerin sözcüleri, Başbakandan, muhalefet lideri Demirel'e varıncaya kadar «Apoculuk» üzerinde ve bunlara karşı alınacak önlemler konusunda görüşler ileri sürdüler. Hatta bu sözcüler, «Apoculuk» konusunda farklı düşünmeleri (!) nedeniyle birbirlerini suçlama yarışına bile girdiler. Sömürgeci AP'ye mensup Urfa milletvekili C. Bucak'a yapılan saldırı günlerce kamuoyu önünde tartışma konusu oldu ve bu saldırı nedeniyle ilgili olarak tekrar «Apoculuk» tartışmaların ana noktası haline geldi.

«Apoculuk»la ilgili yayınlar ve bu sorun üzerinde koparılan yaygaralar eskisi gibi çarpıcı olmasa da henüz durmuş değil. Daha bir müddet, «Apoculuğun», siyasi tartışmalarda ve «Doğu'daki Tehlikelere» parmak basılırken gündemi işgal etmeye devam edeceği anlaşılıyor.

Nedir bu «Apoculuk»? Sömürgecilerin ve tüm gericilerin bu sorunla ilgili estirdikleri fırtınanın amacı nedir? Kürdistan'daki anti-sömürgeci guruplar ve genel olarak sol hareketler, «Apoculuğu» nasıl değerlendirmektedirler? «Apoculuk» nasıl bir harekettir ve örgütlenme anlayışları, mücadelede başvurdukları yöntemler konusunda, Kürdistan'daki ulusal hareketi hangi noktalardan etkilemektedirler? Bunlar ve benzeri sorulara bu yazımızda kısaca değinerek «Apoculuk» la ilgili görüşlerimizi açıklamaya çalışacağız. Yeri gelmişken belirtelim; «Apoculuk» konusunda değişik neden-

lerden hareketle görüşler ileri süren birçok siyasi gurup «Apoculuğu» bir bütün olarak değerlendirmek yerine, belirli olayları hareket noktası olarak ele almaktadırlar. Bu tür bir yaklaşım onları ister istemez «Apoculuğu» şiddetle suçlamaya götürmüş ve «Apoculuk» bu guruplar için bazen «MİT hareketi», bazen «Anarşist» bir hareket, bazen de «ruh hastalarının hareketi», vb. olmuştur. Ancak bu yaklaşımların ve yapılan tesbitlerin sağlıklı olduğu kuşku götürmektedir. Bu sorun üzerinde ilerde tekrar duracağız.

Sömürgecilerin «Apoculuğu» dillerine dolamaları, bunu büyük bir tehlike (!) olarak ileri sürmeleri, içinde yaşadığımız bugünkü koşullar gözönüne alınınca daha iyi kavranılmaktadır. Ve *bu yaygaranın Kürt ulusal hareketini hedef aldığı açık açık görülebilmektedir.*

İlan edilen ve daha sonra yaygınlaştırılan sıkıyönetimin gerekçeleri içinde «bölücülük» önemli bir yer tutmaktadır. Bu arada İran'da emekçi halkların mücadeleleri sonucu Şah'lığın devrilmesi ve İran Kürdistanı'nda birtakım gelişmelerin de olması, sömürgecileri *bir hayli tedirgin etmiştir.*

Türkiye'de ekonomik, siyasi, vb. yönlerden süregelen istikrarsızlık, sınıf mücadelesinin gelişmeye devam etmesi ve Türkiye Devrimci Hareketinin güçlenmesi; ayrıca Kürdistan'daki ulusal ve demokratik mücadelenin yükselmesi gibi önemli faktörler, sömürgecileri önce 13 şehirde, sonra da 19 şehirde sıkıyönetim ilânına götürmüştür. Böylelikle emekçi halkların kurtuluş mücadelelerinin engellenebilmesi amaçlanmış ve bu doğrultuda alınan tedbirlere gün geçtikçe yeni tedbirler eklenmiştir.

Sömürgeciler, Kürdistan halkının bilinçlenmesinden çok korkmaktadırlar. İran Kürdistanı'ndaki direnişin onları endişelendirmesi, bu direnişten Türkiye Kürdistanı'nın etkilenmesi nedeniyledir. Sıkıyönetimin ilân edildiği 19 şehrin 16'sının Kürdistan şehirleri olması bile, başlı başına sömürgecileri en çok rahatsız

eden olgunun Kürt Ulusal Hareketi olduğunu ortaya koymaktadır.

Sıkıyönetime rağmen Kürdistan'da ulusal ve sınıfsal bilinçlenme ve tepkilerin devam etmesi ve bu arada Kürdistan'ın diğer parçalarında yeni olayların gündeme gelmesi, sömürgecileri sürekli duyarlı kılmış ve «bölücülük» sorunu hep işlenmiştir. Şovenizmin daha çok kamçılanabilmesi için Cumhurbaşkanı ve Genel Kurmay Başkanı da devreye girerek «bazılarının başının ezileceği», «hainlerin cezasız kalmıyacağı» vurgulanmıştır. Yani bir yandan Türkiye Devrimci Hareketine gözdağı verilirken; diğer yandan da Kürdistan'lı yurtseverleri hedef alan tehditler savrulmuştur. İşte «Apoculuk» üzerine koparılan fırtına da tam bu döneme rastgetirilmiştir. Böylelikle «Apoculuk» bahane edilerek Kürdistan'da girişilen ve girişilecek zorla bastırma eylemlerine kamuoyunda haklı bir zemin oluşturulması amaçlanmıştır.

Sömürgeciler ne zaman ekonomik, sosyal, siyasal, vb. yönlerden sıkışsalar, kendi varlıklarını tehdit eden gelişmelerle yüzyüze kalsalar, hemen yoğun bir propagandaya girişerek aldıkları baskı tedbirleri için emekçi kitlelerin tepkilerini kendilerinden uzaklaştırmaya çalışmaktadırlar. Bu yoğun propagandanın malzemesi de, genellikle «bölücülük» hayaleti olmaktadır. Türkiye'nin «resmi devlet sınırları» içindeki Kürdistan gerçeği ve Kürt ulusal hareketi, «vatanın bütünlüğü» için hep tehlike olarak kullanılmış ve bu olgu sömürgeciler tarafından, Türkiye işçi sınıfının ve diğer ezilen kitlelerin bilinçlenmesi ve sınıfsal çıkarları doğrultusunda mücadele sürdürmelerinin önüne engel olarak dikilmiştir. Eğer «Apoculuk» diye bir olguyu olduğundan çok daha fazla abartıyorlarsa ve bunların «bölünmez bir Türkiye» için ne kadar tehlikeli oldukları anlatılıyorsa; gerçekte, «Apoculuk» böyle bir konumda olduğu için değil, Kürdistan'da ulusal kurtuluş için her geçen gün yeni bir şeyler geliştiği ve sömürgecilerin de bunun bilincinde olarak, ayaklarının altından kaymalara engel olmak üzere harekete geçtiği anlaşılmalıdır. Sömürgecilerin «bölücülük» kampanyasını yükselttikleri her

dönem, Kürdistan halkı için daha çok baskı ve zulüm demektir. Bu dönemler sadece Kürdistan halkı için değil, Türkiye halkı için de baskının ve sömürünün yoğunlaşması anlamını taşır.

Devrimcilere, demokratlara düşen görev; sömürgecilerin bu oyununu bozmak ve «bölücülük» suçlamalarıyla, «Apocu» tehlike (!) teraneleriyle Türkiye'de azgınlaştırılan şovenizme ve Kürdistan'da geliştirilen sömürgeci zulme karşı koymak üzere yürüttükleri mücadeleyi daha bir etkili kılabilmek için çaba göstermektir.

2 — «KD» NİN KÜRDİSTAN DEVRİMİ ÜZERİNE SÖYLEDİKLERİ :

«Apoculuk»la ilgili tartışmaların yoğunlaştığı günlerde, burjuva gazetelerine de yansıyan bir habere göre bu gurup tarafından «PARTİYA KARKERE KÜRDİSTAN» (Kürdistan İşçi Partisi) adlı bir örgütlenmeye gidilmişti. Ve yine o günlerde PKK imzasıyla dağıtılan bildirilerden alıntılar yapılarak «Apoculuk» olayı üzerinde koparılan şamatalar daha bir büyütülmüştü.

Geçtiğimiz günlerde elimize elli sayfalık bir broşür geçti. Broşür, «Kürdistan Devrimcileri» olarak kendilerini tanıtan bir grup tarafından kaleme alınmıştı. Ve broşür «KD» nin hem genel, hem de Kürdistan Devrimine ilişkin görüşlerini kaba hatlarıyla ortaya koyuyordu.

Sömürgeciler ve onların basını tarafından «Apoculuk» diye tanıtılan gurup, bugüne kadarki faaliyetlerinde genellikle «Kürdistan Devrimcileri» adını kullanıyordu. Elimizdeki broşürde ise; «belli bir program, strateji ve taktiğe dayanan» yeni bir örgüt oluşturulduğu açıklanmaktaydı. Bazı sol guruplar tarafından da kullanılan «Apoculuk» nitelendirmesine karşıyız ve bu gurubun kendisini tanıttığı adla bilinmesinden yanayız. Broşürde bu gurup, kendi örgütlenmesininde adını koymuş. Ancak broşürle ilgili görüşlerimizi kısaca

açıklayacağımız bu bölümde «KD» adını kullanacağız. Bunu devrimci sorumluluğun bir gereği olarak zorunlu görüyoruz. Kaldı ki «KD» adı, belirttiğimiz gibi bizzat bu gurup tarafından da sahip çıkılan bir olgu olduğu için, bu konuda bizim açımızdan söylediklerimizle çelişen bir sorun ortada kalmamaktadır.

Broşür, bazı genel doğruların yanında katılmadığımız görüşleri de içeriyor. Ayrıca muğlak bir biçimde geçiştirilen önemli sorunlara da değinmiş broşür.

Broşür, Kürdistan'ın tarihi gelişim süreci içinde ortaya çıkan özellikleri üzerinde dururken şöyle bir tesbitte bulunuyor: «Özellikle proletarya ve aydın gençliğin modern bir güç olarak doğuşu, Kürdistan tarihini temelden değiştirecek tarihi önemde bir olaydır.» Yine bu tesbit doğrultusunda, «proletarya ve aydın gençlik gibi iki modern güce kavuşan Kürdistan halkı»nın mücadelesinde yeni bir dönemin açıldığı öne sürülmektedir.

Kürdistan'da, sömürgeciler tarafından geliştirilen kapitalist üretim ilişkileri sonucunda, toplumun çözülmesine bağlı bir biçimde, işçi sınıfının doğup geliştiği doğrudur. Ayrıca Kürdistan'ın özgül konumu nedeniyle küçümsenemiyecek oranda bir «aydın gençlik» kesiminin de ortaya çıktığı görülebilen bir olgudur. Bu gerçeklerden şu sonuç çıkar :

Kürdistan'da toplumun sınıf ayrışmalarına uğraması ve toplumun içinde işçi sınıfının nicelik olarak çoğalması, Kürdistan devrimi açısından olumlu bir durumdur. İşçi sınıfının varlığı sayesinde, Kürdistan devriminin daha sağlıklı temellere oturtulabilmesi sözkonusu olmuştur. Yeterki bu olgu doğru olarak kavranabilsin ve bu sınıfa dayalı, onun dünya görüşüyle donatılmış bir devrimci önderliğin inşasında adımlar atılabilsin. Eğer Kürdistan toplumunda işçi sınıfı bir olgu olarak daha çok yer alıyorsa, bu, işçi sınıfı içinde örgütlenmeyen ve onun gücünü arkasına almayan bir hareketin Kürdistan'da devrim yapma şansının ve Kürdistan'ı gerçek anlamda özgürlüğe kavuşturmasının mümkün olmadığını ortaya koyar. Broşürün, Kürdis-

tan işçi sınıfının doğuşunu tarihi önemde bir olay olarak nitelendirmesi yerinde bir vurgulamadır.

Kürdistan'da «aydın gençlik» mücadele içinde önemli bir yer tutacaktır. Bu da doğru. Zaten şu anda Kürdistan'da halk kitlesinin ulusal bilinçlenmesinde ve tepkilerinde her dönemden çok daha fazla artışlar söz konusuysa, bunda «aydın gençliğin» hiç küçümsenmiyecek bir katkısı vardır. Ve bu kesimin içinde işçi sınıfının görüşü egemen oldukça, onlar bilinç taşıyıcı rollerini çok daha fazla yerine getirecekler ve Kürdistan'da sadece ulusal kurtuluş mücadelesini değil, sınıfsal kurtuluş mücadelesi'ni de geliştireceklerdir.

Broşür, eğer bunları açık açık anlatsaydı, ortada eleştirecek bir sorun olmazdı. Ancak broşürde yazılanlardan bu sonuç çıkmıyor. Broşür, Kürdistan Devriminin ittifaklar politikasını temel olarak bu «iki modern güce» dayandırıyor. Yani Kürdistan proletaryası ve aydın gençliğinin «Bağımsız ve Birleşik bir Kürdistan'da Demokratik bir Halk Diktatörlüğü» kuracağını iddia ediyor.

Kürdistan'da kapitalizm gelişmiş olmasına rağmen, *yarı-feodal ilişkiler* de önemli bir yer tutuyor. Kürdistan'da nüfusun çoğunluğunu köylülerin oluşturduğu apaçık bir gerçektir. Ve yine Kürdistan'da feodal gericiliğe karşı mücadele verilmeden ve geniş köylü yığınları mücadeleye kazanılmadan Kürdistan'da ciddi bir ulusal ve demokratik mücadele yükseltilemez. Yani Kürdistan devrimi bir yanıyla işçi sınıfına dayanacaksa, diğer yanıyla da köylülüğe dayanmak zorundadır. Kürdistan devriminin temel güçleri, Kürdistan'ın işçi ve köylüleridir. Kürdistan gerçeğini böyle kavramadan, «aydın gençliğin» rolünü abartarak onu devrimin temel bir gücü haline getiren bir görüş, Kürdistan'da ayaklarını hiç bir zaman yere basamayacak ve Kürdistan halkının geniş kesimlerinin desteğini kazanamayacaktır.

Broşürün, «aydın gençliği» olağanüstü bir güç olarak göstermesi ve küçük-burjuva kesimlerin Kürdistan devrimindeki yerlerini doğru değerlendirememesi, Kürdistan köylülüğünün konumunu ise küçümsemesi;

onun Kürdistan'da tutarsız bir ittifaklar politikasını savunduğunun göstergesidir.

Broşürde üzerinde açık konuşulmayıp, geçiştirilen önemli bir konu var : *Örgütlenme sorunu...*

Bilindiği gibi «KD» nin Kürdistan'daki örgütlenme anlayışı, *ayrı örgütlenme* temeline dayanıyor. Ayrı örgütlenmenin gerekçeleri konusunda bugüne kadar yazılı bir görüşleri olmadığı için ne söylediklerini sağlıklı olarak bilmek olanağına sahip değildik. Ancak, Kürdistan'ın sömürge olduğu, çelişkilerin farklı olduğu, vb. nedenlerin hareket noktası olarak ele alındığı söylenmekteydi. (Aynı durum, ayrı örgütlenmeyi savunan diğer gurupların çoğunluğu için de geçerlidir) Biz, Türkiye ve Kürdistan'ın somut koşullarında, doğru örgütlenme anlayışının, *birlikte örgütlenmede* olduğunu savunuyoruz. Ve bu sorunla ilgili olarak görüşlerimizi defalarca, açık açık ortaya koyduk. Bir ülkenin sömürge koşullarını yaşaması, ayrı örgütlenmeye temel bir neden olarak ileri sürülemeyeceği üzerinde de durmuş ve Kürdistan'da çelişkilerin farklı olması ve dolayısıyla bu farklı çelişkileri çözümlemek için farklı yöntemler kullanılması gerçeğinin de birlikte örgütlenmeyi dıştalamadığını; tam tersine bir proletarya partisi içersinde (özerk örgütlenme gerçeğinden hareketle) hem Türkiye'de, hem Kürdistan'da farklı olan ittifaklar politikasını, farklı olan diğer davranış biçimlerini bütünleştirebilmenin olanaklı olduğunu defalarca tekrarlamıştık. Ve bu görüşlerimize yönelik bugüne kadarda herhangi bir eleştiriye muhatap olmadık. Sadece Kürdistan'da birlikte örgütlenmeyi savunuyoruz diye hakkımızda «Türk Solu» olduğumuz iddiaları öne sürüldü. («Türk Solu» suçlamasının nasıl geliştirildiği üzerinde ilerde duracağız.)

Kürdistan'ın dört parçaya bölünmüş olmasını da ayrı örgütlenmenin nedeni olarak ileri sürenler oldu. Ancak bu konuda da birçok gurup ve bu arada «KD» tarafından açık görüşler getirilmedi. Halen bunların ayrı örgütlenmeyi haklı kılan somut gerçekler diye hangi objektif kıstasları kendilerine dayanak olarak ele aldıklarını bilmiyoruz. Bildiğimiz tek birşey var; o da ço-

gunun, Kürdistan'da örgütlenmek konusunda kafalarının karışık olduğudur.

Eğer, Kürdistan'da ayrı örgütlenmek somut koşullara uygun en tutarlı yol ise, bu somut koşulları neden açıklamıyorlar? Kürdistan'ın tümünde mi (Türkiye, Irak, İran ve Suriye'nin Kürdistan bölgelerinde) örgütlenilecektir; yoksa Türkiye Kürdistan'ında mı? Bunların kafası net değil, sorunu geçiştiriyorlar derken; kimseye çamur atmıyoruz. Ortada olan bir gerçekten bahsediyoruz.

«KD» nin yayınladığı broşürde de, ayrı bir örgütlenmenin niçin zorunlu olduğu ve Kürdistan'ın her bölgesinde mi veya Türkiye Kürdistanı'nda mı bir örgütlenmeyi savundukları belli değildir. Ancak bugün gördüğümüz bir gerçekle yüzyüzeyiz: «KD» Türkiye Kürdistanı'nda örgütlenmiştir ve bu bölgede faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu olgudan hareketle, «KD» nin Türkiye Kürdistan'ı için bir örgütlenme anlayışına sahip olduğunu söyleyebilirmiyiz? Broşürlerinde bu sorunu geçiştirdiklerine ve şu hedefi önlerine koyduklarına göre, anlaşılan gönüllerinde başka bir şey yatmaktadır.

«*Bağımsız, Birleşmiş ve Demokratik bir Kürdistan.* (abç)»

«Bağımsız, Birleşmiş ve Demokratik bir Kürdistan» ideali, ne ölçülerde doğrudur? Marksist - Leninistler duygusal hesaplar üzerine değil, gerçekler üzerine otururlar hedeflerini. Eğer Kürdistan'ın parçalanmışlığı bir olguysa ve bu parçaları birleştirebilmenin objektif koşulları varsa önümüzde, elbette hedefimiz, «Birleşmiş bir Kürdistan» olacaktır. Yok eğer bu parçalanmışlığı ortadan kaldırabilmenin yolu, parçalardan birini kurtarmaktan geçiyorsa, o zaman hedefimiz de buna uygun bir biçim alacaktır.

«Birleşmiş bir Kürdistan» uzak vadede gözönünde bulundurabileceğimiz bir hedefimiz olabilir, olmalıdır. Yakın hedef olarak ise Türkiye Kürdistanı'nın kurtuluşunu hedef olarak önümüze koymak zorundayız. Çünkü mevcut koşullarda en doğru yol budur. Aksini iddia edenlerin, Kürdistan'ın tümünde bir örgütlenme ve mücadeleyi nasıl omuzlayacaklarını ve bugünden bu

işi nasıl omuzladıklarını somut pratik içinde göstermelidirler. Açıktır ki ayrı örgütlenmeyi savunan gurupların çoğunluğu sadece Türkiye Kürdistanı'nda örgütlenmekte ve mücadele vermeye çalışmaktadırlar. Bir - ikisinin Kürdistan'ın diğer bölgelerinde ilişkileri varsa da (hatta örgütsel ilişkisi bile olanları vardır.) bu guruplar bile açıktan açığa «bütünde bir örgütlenmeyi» savunamamaktadırlar. Bugün İran Kürdistanı'nda ve Irak Kürdistanı'nda mücadele veren ve ayrıca silahlı güçlere sahip olan hareketler bile, ancak kendi bölgelerinde bir ulusal hareket yürüttüklerini ve programlarının temelini de, o bölgenin özerkliğinin amaç edilmesi oluşturduğunu belirtmektedirler.

Kürdistan'ın ekonomik, sosyal, siyasi, tarihi, coğrafi, vb. özellikleri gözönünde bulundurulmadan sağlıklı bir örgütlenme anlayışına ulaşılamaz ve Kürdistan devrimi zafere götürülemez. Bu konuda *Cabral*'ın söyledikleri bir hayli öğreticidir.

«Mücadelemizi ülkemizin somut gerçeklerine dayandırmaktayız. Başka halkların deneylerini ve başarılarını takdir ediyoruz ve onları inceliyoruz. Fakat devrim ya da ulusal kurtuluş savaşı, tıpkı kişinin vücuduna tam uyması gereken elbise gibidir. Tabiatıyla her bir durum için genel ya da evrensel kanunlar, hatta bilimsel kanunlar vardır, fakat kurtuluş savaşı her bir ülkenin özgül şartlarına göre değiştirilmelidir. Bu esastır.»

«Gözönüne alınması gereken özgül şartlar ekonomik, kültürel, toplumsal, siyasal ve hatta coğrafi alanları kapsar» (A. Cabral, Son Konuşmalar, s. 98)

Sömürge Kürdistanı, ulusal kurtuluş savaşını başarıyla sonuçlandırmış diğer sömürgelerle (Vietnam, Mozambik, Angola, Gine - Bissau) karşılaştırdığımızda ortaya kabaca şu farklı özellikler çıkmaktadır :

Birincisi, bu sömürgeler, sömürgecilerin mal sürüm alanı ve hammadde ihtiyacının karşılandığı ülkeler olarak elde tutulurken, onun da ötesinde bu sömürgeler genellikle belirli bir ekonomik yapıya zorlanmıştır. Yani ekonomileri çoğunlukla tek tip üretime da-

yandırılmış ve amaçlananın dışındaki ekonomik gelişme ve oluşumlara müsaade edilmemiştir.

Kürdistan da sömürgecilerin hammadde ihtiyacını karşılamaktadır. Kürdistan petrolünün sömürgeciler için önemi bilinmektedir. Kürdistan ayrıca sömürgecilerin malları için de bir pazardır. Ancak bu gerçeklere rağmen, Kürdistan'daki ekonomik yapı, diğer sömürgelerdeki yapılardan çok farklıdır. Yani Kürdistan'ın ekonomisi tek tip üretime zorlanmak yerine, sömürgeci ülke ekonomisinin bir uzantısı, haline sokulmuştur.

Kürdistan'daki ekonomik yapının bu özelliği, sömürgecilerin izledikleri politikayla birlikte, mevcut durumun da bu politikanın egemen olmasında elverişli koşullar taşıyor olmasındandır. Kürdistan'ın *coğrafi konumu* açısından sömürgeci ülkelerle bir kopukluk halinde bulunmaması; *iç sömürge* koşullarını yaşaması (tarihi gelişimin süreci içindeki diğer faktörlerle birlikte), ekonomisinin bu biçimde şekillenmesinde önemli neden olmuştur.

İkincisi, diğer sömürgelerde toplumsal açıdan izlenen politika ile Kürdistan'daki gerçekler arasında da önemli farklılıklar göze çarpmaktadır.

Diğer sömürgelerin çoğunda (özellikle Afrika'daki sömürgelerde) beyazların yerleşmesi için topraklar boşaltılmış ve bu beyaz azınlık aracılığıyla sömürgeci egemenlik sürekli kılınmak (sömürge ülkelerin gericileri de dayanak yapılarak) istenmiştir. Yine bu sömürgelerde katı bir ırkçılık politikası izlenmiştir. Vietnam'da ise, çok sayıda işgalci askeri güçler aracılığıyla ve sömürgeci subayların denetiminde, Afrika'daki sömürgelere benzer mekanizmalar oluşturulmuştur.

Diğer sömürgelerde *zorla çalıştırma* gündemdedir. Sömürge ülke halkının bu konuda yasal hiçbir hakkı yoktur. Sömürge ülke işçileri ile sömürgeci ülke işçilerinin —hatta sömürgenin kendisinde bile, yerli işçi ile yabancı işçinin— ücretleri arasında çok fark vardır. Sömürge ülke işçilerinin sendika kurmaları söz konusu değildir.

Bu sömürgelerde toplu köyler kurulmuş ve insan-

lar buralarda yaşamaya zorlanmıştır. (Bu politika özellikle ulusal hareketi önlemeye yönelik olmuştur.)

Bu sömürgelerde okuma-yazma oranı çok düşüktür. (Örneğin; Mozambik halkının % 98'i okuma yazma bilmemekteydi. Vietnamda ise okuma-yazma bilmeyenlerin oranı % 85'ti) Yüksek okul sayısı bir-ikidir veya yoktur. Liselere veya yüksek okullara gidebilenlerin sayısı parmakla sayılabilecek kadar azdır. Sağlık ocağı, hastahane sayısı çok sınırlıdır. Sömürge ülke halkı cahil bırakılmakta, sağlık yönünden ölüme terkedilmekteydi.

Açıktır ki; yukarıda belirttiğimiz olgularla, sömürge Kürdistan'da eğitim alanında, sağlık alanında, işçi ücretleri ve yasalar karşısındaki durum konularında, küçümsenemeyecek farklılıklar vardır.

Üçüncüsü, diğer sömürgelerdeki idari mekanizmayla, Kürdistan'daki idari mekanizma arasında da çok farklılıklar vardır.

Diğer sömürgeler genel valilikle (daha çok askeri valilerle) yönetilmiş ve sömürge ülke halkına seçme - seçilme hakkı *genellikle* tanınmamıştır. Ancak belirli dönemlerde, özellikle de ulusal hareketin geliştiği dönemlerde, izlenen politikalarda değişiklikler görülmüştür. Ama her seferinde sömürgeci ülkenin yönetimi ile sömürge ülkenin yönetimi farklı yapılarla yürütülmüştür. Ve bu farklılık, diğer alanlarda da eğemen olan politikalarla birlikte şu biçimlerde sürmüştür: Sömürge ülke halkına sömürgeleştirildiği adeta sık sık hatırlatılmış ve sömürgeci ülke halkından ve dünya kamuoyundan bu gerçekler saklanamaz düzeyde açıklık taşımıştır.

Oysa Kürdistan'daki durum bu konuda çok ilginçlik arzetmektedir.

Türkiye'deki idari yapı olduğu gibi Kürdistan'da da uygulanmakta ve yasalarda Türk halkına ne tür haklar tanınmışsa ,onlar Kürt halkına da (Kürt olduğunu söylememesi koşuluyla) tanınmaktadır. Sömürgeci devlet mekanizması içinde, değişik kurumlarda

(ordu, polis, jandarma, çeşitli devlet daireleri, vb.) görev almış Kürdistan'lıların sayısı bir hayli kabarıktır. Parlamentoda, bölgeden seçilmiş çok sayıda milletvekili ve senatör yer almaktadır. (Elbette Türk ulusu adına ve onu temsilen... Ancak, herşeye rağmen olguları düz bir mantıkla değil de, bütün yönleriyle değerlendirirsek ulaşacağımız sonuçlar da değişik olabilecektir). Sömürgecilerin partilerinde çalışan ve bu partileri Kürdistan'da yayan Kürdistanlılar sayesinde, sömürgeci egemenlik hem Kürdistan'da varlığını gizleyebilmekte, hemde çok güçlü dayanaklar elde edebilmektedir.

Belirttiğimiz gibi Kürdistan özgülü açısından, diğer sömürgelerden farklı olarak ekonomik, sosyal, siyasal, vb. yönlerden izlenen sömürgeci politika sonucunda ortaya karmaşık bir durum çıkmıştır. Diğer sömürgelerde, halka hergün sömürgeleştirildiğini hatırlatan açık uygulamalar gündemde iken, Kürdistan'da bizzat Kürt halkından bile sömürgeci egemenlik gizlenebilmiştir. Vietnam'da önce Fransız ordusunun, daha sonra da Amerikan ordusunun işgalci olduğunu halk kitlelerine kavratabilmek için çok çabaya gerek yoktu. Halk kitleleri bu işgalcileri görüyor, tanıyordu. Angola' da Mozambik'te, Gine - Bissau'da Portekiz askerlerinin ne olduğu biliniyordu. Ama aynı olguyu, yani Türk ordusunun işgalci olduğunu Kürdistan halkına kavratabilmek için yoğun bir mücadele sürecinden geçmemiz gerecektir.

Bugün Kürdistan'daki yerleşme birimleri sömürgeci partilerin (AP, CHP, MSP, MHP, vb.) oy deposudur. Kürdistan halkı büyük oranda seçimlerde bu partilere oy vermektedir. Benzeri bir duruma diğer sömürgelerde raslanamaz. Sömürgeciler ile Kürdistan'daki yerli işbirlikçileri arasında oluşmuş, binbir bağla birbirine bağlanmış ilişkilerin benzerine de diğer sömürgelerde rastlamak mümkün değildir.

Dördüncüsü, Kürdistan dörde bölünmüştür. İlk bölünme 1639'lardan beri süregelmektedir. İkinci bölünme 1923'lerde olmuştur. Kürdistan'ı sömürgeleştirenler, emperyalizm adına, Türkiye, İran, Irak ve Suriye'nin

(bu dört ülke de emperyalist sistem içerisindedir. Emperyalizme bağımlılıkları nicelik olarak farklılıklar taşımaktadır.) hakim sınıflarıdır. Ve bu sömürgeci ülkelerde izlenen ekonomik, sosyal, siyasi, vb. politikaya ve değişikliklere bağlı bir biçimde, Kürdistan'ın bunların egemenliği altındaki parçalarında da birbirinden farklı süreçler yaşanmıştır. Kürdistan parçaları, içinde bulundukları «bütün»ün özelliklerine göre şekillenmelere uğramıştır.

Yukarıda en genel hatlarıyla açıkladığımız bu gerçekler gözönüne alınmadan, «Kürdistan sömürgedir», «Kürdistan'da çelişkiler farklıdır», «Kürdistan dört parçalıdır», vb. olgulardan hareketle ayrı örgütlenme sonucuna varılabilirmi? Tam tersine; bu gerçekler, sömürge Kürdistan'daki örgütlenme ve mücadele anlayışının diğer sömürgelerden farklı olması gerektiğini ortaya koyar. Bu gerçeklerden hareketle sorun şöyle değerlendirilmelidir :

Türkiye'nin önündeki devrimci adım, demokratik halk devrimidir. Kürdistan devrimi de demokratik bir devrimdir. Ancak Türkiye'deki mücadelenin sınıfsal yanı, somut koşullar nedeniyle (Türkiye emperyalizme bağımlı yarı-sömürge bir ülkedir.) ağır basmaktadır. Kürdistan'daki mücadelenin ise ulusal yanı öne çıkmaktadır. Bu anlamda Kürdistan devrimi ulusal-demokratik bir devrimdir.

Türkiye ve Kürdistan genelinde Anti-Oligarşik Demokratik Halk Devrimi'ni savunuyoruz. Bunun anlamı şudur : Türkiye ve Kürdistan'daki mücadeleye önderlik edecek olan örgütlenme; Kürdistan özgülünde devrimci mücadeleyi geliştirirken, burada ek bir programa, kendi içinde merkezi bir özerk örgütlenmeye sahip olacak ve ulusal kurtuluş hareketini yürütürken (bölgenin somut yapısı ve devrimci hareketin önündeki hedefler nedeniyle) ayrı bir ittifaklar politikası izleyecektir. Böylece Kürdistan'daki devrim dalgası; birleşik, merkezi bir siyasi örgütlenme aracılığıyla Türkiye'deki devrimci mücadeleyle bütünleşecek ve her iki hareket (Türkiye devrimci hareketi ile Kürt ulusal hareketi), tek bir devrimci dalga haline dönüşerek oligar-

şik diktatörlüğü esas hedef alıp siyasi iktidarı ele geçirmeye çalışacaktır.

Kısacası, Türkiye'deki mücadelenin sınıfsal yanının ağır basması ile Kürdistan'daki mücadelenin ulusal yanının ağır basması (yani bölge özgülünde sömürgeciliği ve yerli gericiliği hedef alan bir ulusal hareketin gündemde olması) birlikte örgütlenme önünde engel değildir. Tam tersine Türkiye ve Kürdistan özgüllerinde çelişkiler ne kadar farklı olursa olsun; birleşik, merkezi bir proletarya partisinin bünyesi içerisinde bu birbirinden farklı olan mücadeleleri birleştirebilmek mümkündür.

Broşürü kaleme alanlar, Kürdistan'a Marksizm - Leninizmin girişini kendileriyle başlatmakta ve bugünkü koşullarda güçlerinin sömürgecilerin ve onların uzantılarının tüm manevralarını bozacak düzeyde olduğunu iddia etmektedirler. Yine broşürde yazılanlara göre;

«Gerek egemen ulus burjuvazisine dayanan şoven ve sosyal-şoven akımlar, gerekse yerli burjuva kesimlere dayanan reformist milliyetçi akımlar, geleneksel burjuva ideolojilerinin savunulacak ve pratiğe konulacak ciddi bir yanlarının kalmaması sonucu komünist bir maske takınmaya zorlanmakta, her türlü oportünizm ve revizyonizmi kendilerine bayrak edinerek, özellikle aydın-gençlik kesiminde taban tutturmaya çalışmaktadırlar. Bu iki akımın diğer bir ortak özelliği de, sömürgeci devlet sınırlarını meşru kabul etme ve ulusal sorunu bu sınırlar içinde çözmeyi temel ilke haline getirmeleridir. Bu yanlarıyla hakim ulus burjuvazisinin uşağı olduklarını açıkca göstermektedirler.» Broşür bu tesbitten hareketle de; «hakim ulus burjuvazisini temsil eden şoven ve sosyal-şoven akımlarla» (yani hem faşist, gerici, vb. çizgilerle; hemde Türkiye'deki sol guruplarla) ve «sosyal temelini egemen ulus burjuvazisinin Kürdistan'daki dayanakları feodal-kompradorların oluşturduğu her türlü reformist, milliyetçi akımlar»la (yani Kürdistan'ın sömürge olduğunu ileri süren ve çoğunluğunu ayrı örgütlenmeyi savunanla-

rın teşkil ettiği guruplarla), mücadele edeceğini açıklamaktadır.

«KD»nin iddiaları kendi subjektif değerlendirmeleridir. Kendi *siyasi önderlikleri* altında Kürdistan'da oynanan her türlü oyunu bozabilecek güçte oldukları iddiasının gerçeği ne ölçülerde yansıttığını görmemek mümkün değildir. Ancak «KD», her türlü iddiada bulunma hakkına sahiptir. Bizim için ölçü sosyal pratiktir; hayatta cereyan eden gerçeklerdir. Onun ötesinde söylenenler tartışma götürür birer iddia olmaktan çıkamazlar.

Kürdistan'da ulusal ve demokratik bilinçlenme ve tepkiler yaygınlaşmasına rağmen, sosyalizmin büyük ölçülerde aydınlar içinde (ve özellikle gençlik kesiminde) kendisine temel bulduğunu görüyoruz. Kürdistan işçilerine ve yoksul köylülerine sosyalist bilincin taşınması doğrultusunda henüz ciddi adımlar atılamamıştır. Kürdistan'da geniş halk kitlelerine dayanan ve onlardan destek gören bir Marksist - Leninist hareket oluşturulamamıştır. Objektif gerçek budur. Bu objektif gerçeğin yerine, subjektif niyetleri geçirmek, sorunu çözmez. Asıl yapılması gereken; bu olgulardan hareketle, Kürdistan'da işçi sınıfına ve yoksul köylülüğe ulaşabilmek, Marksizm - Leninizmi geliştirerek ulusal harekete önderlik konumunu yükseltmektir. Bunun için de, Kürdistan özgülünde, somut koşullara uygun bir örgütlenme ve mücadele anlayışını egemen kılmak zorunluluğu söz konusudur. Bu doğrultuda bir çizgi izleyen ve objektif hayata uygun bir pratiğin içinde olanlar ancak Kürdistan devriminin öncülüğüne soyunabilir. Ve «KD», tüm iddialarına rağmen örgütlenme anlayışıyla ve sahip olduğu mücadele anlayışıyla bu nitelikten oldukça uzak bir harekettir.

«KD» kendi dışındaki tüm guruplara karşı izlediği politikayla, *birlik* diye bir sorunun olmadığını ortaya koymaktadır. Kürdistan'da sömürgeciliğe ve yerli gericiliğe karşı mücadelede kendileriyle ittifak oluşturabilecek anti-sömürgeci gurupların varlığı ve güçleri, Kürdistan'daki sömürgeci baskı ve uygulamalara karşı bunlarla ortak davranışlar içine girilmesinin ciddi

bir görev olması gibi gerçekler, «KD»nin hiç umurunda değildir. Umurunda olmadığı gibi, ayrıca bu konuda çok sakat görüşlere ve pratiğe de sahiptir. Broşürde de yazılanlardan anlaşıldığı kadarıyla, bu «güç mihraklarını dağıtmak», «KD» için, ulusal kurtuluş sürecine girmek için bir ön koşuldur. Zaten sosyal-şoven ideoloji ve güç mihraklarını dağıtmanın yönteminin bir şiddet sorunu olduğunu ve bu güçlerle mücadelede ikna yönteminin söz konusu olmadığını, «KD» açık açık ilân etmektedir.

Broşür üzerine kısaca ifade ettiğimiz bu görüşlerimizi, «KD» nin Kürdistan'daki faaliyetlerinde baş vurduğu mücadele araçlarını bir bütünlük içinde değerlendirmeye çalışarak, sürdürmek istiyoruz. Ancak geçerken şunu belirtelim; «KD»nin görüşlerini yazılı hale getirmesi olumlu olmuştur. Böylelikle bu gurup hakkında söyleyeceklerimizi bizzat belgelerine dayandırmamızın olanağı çıkmıştır. Oysa daha önce, «KD»ni bağlayıcılığının ne ölçülerde olduğunu kestiremediğimiz sağda solda söylenmiş sözler üzerine yorum yapmak zorunda kalıyorduk. Ya da pratik davranışlarından hareket ediyorduk. Her iki durumda da bu gurupla ilgili eksik değerlendirme yapılabiliyordu.

3 — «KD» NİN MÜCADELE YÖNTEMLERİ ÜZERİNE:

Broşür, «KD»nin, «dayanışmalarının temeline eskinin gevşek gurup ilişkileri yerine, resmi ve profesyonel ilişkileri esas alan, belli bir program, strateji ve taktiğe dayanan» yeni bir örgütlenmeye gittiklerini belirtmektedir.

Bugüne kadar Kürdistan'daki sosyal pratik içinde bu gurubun dışa yönelik mücadelelerinde yansıyan bazı olgular üzerinde durmak istiyoruz. Kendilerinin bu konuda geçmiş mücadelelerinden ne tür dersler çıkardığını bilmiyoruz. «Eskinin gevşek ilişkilerini» aştıklarını yazmaktadırlar. Kürdistan'daki mücadele süreci içinde bunun geçmiş deneylerinden farklı olup olmadığı görülecektir. Ancak hayata geçirdikleri mücadele yöntemlerini tartışmak gerekiyor. «KD»nin yaşadığı de-

ney, sadece onları ilgilendirmiyor. Kürdistan'daki ulusal ve demokratik mücadelenin geleceği açısından, onların faaliyetleri de dahil, Kürdistan'ı sömürgecilikten ve yerli gericilerin egemenliğinden kurtarmak için mücadele ettiğini ileri süren her anlayışın ve örgütlenmenin Kürdistan'daki faaliyetleri Kürdistan halkını yakından ilgilendirmektedir. Ve halkı ilgilendiren her konuda da söz söyleme hakkına sahiptir devrimciler...

Bilindiği gibi Kürdistan'da, feodal çözülmeye rağmen varolan aşiretçi yapı halen devam etmektedir. Aşiretçilik, kan bağına dayanan ve ilkel toplumda ortaya çıkmış bir yapıdır. Aşiretçiliğin günümüze kadar devam etmesi değişik nedenlere bağlanabilir. Kürdistan özgülü açısından aşiretçiliğin halen bir olgu olarak karşımıza çıkmasının temel nedeni, Kürdistan'ı işgal eden ve onun gelişim sürecini belirleyen yabancı güçlerdir. Kürdistan'ı sömürgeleştiren devletler, aynı zamanda Kürdistan'daki yapıları da ayakta tutmuşlar ve bunların varlığı çıkarlarına uygun geldiği için destekçisi olmuşlardır. Aşiretçi yapı Kürdistan'ın tarihi gelişmesine ve sömürgecilerin politikalarına bağlı bir biçimde ve her dönemin değişen özelliklerine kendini uydurarak günümüzde de yaşayabilen bir olgu olabilmiştir.

Kürdistan'daki aşiretlerin bugünü ile geçmişi elbetteki birbirinden farklı oluşumlara tekabül eder. Kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmeye başladığı bir toplumda aşiretçiliğin yaşam alanının daralmaya başlayacağı apaçıktır. Ancak Kürdistan'daki aşiretçi yapının bazı yörelerde halen canlılığını koruduğu da bir gerçektir.

Kürdistan'da aşiretler arasında genellikle değişik nedenlerden dolayı (kan davası, kız kaçırma, toprak anlaşmazlıkları, ekonomik çıkarlar siyasi rekabet, vb.)' sürtüşmelerin, çatışmaların olduğu bilinmektedir. Sömürgeciler bu durumdan sürekli yararlanarak egemenliklerini sürdürmek için, aşiretleri birbirlerine karşı kullanmışlardır. Kürdistan tarihinde ve Kürt ulusal hareketlerinde bu konuda yeterince örneklere rastlamak mümkündür. (O kadar ki bu çelişkiler nedeniyle bugün çatışma halinde olan aşiretlerden biri sömürge-

cilerin bir partisine —örneğin AP'ye— destek oluyorsa; diğeri de mutlaka sömürgecilerin başka bir partisine —örneğin CHP'ye— destek olmaktadır.)

Devrimciler, Kürdistan'daki propaganda, ajitasyon ve örgütlenme faaliyetlerinde bu durumu duyarlı bir biçimde gözönünde bulundurmak zorundadırlar. Ve özellikle aşiretlerin tabanında sağlıkla bir çalışma biçimi uygulayarak onları ulusal harekete kazanmak, birbirlerine duydukları düşmanlığı ortadan kaldırmak ve güçlerini sömürgecilere ve işbirlikçilerine yöneltmek zorundadırlar. Kaldı ki bu aşiretlerin çoğunun liderleri toprak ağasıdır, şeyhtir veya değişik karakterde işbirlikçilerdir. Kürdistan'da tutarlı bir hareket, toplumdaki emekçi kitlelerin sınıfsal kurtuluşu için aşiretlerin tabanındaki geniş kesimleri kazanmak bilinciyle davranmalıdır. Ve bu aşiretlerin tabanını kendi beylerine, ağalarına karşı harekete geçirebildiğimiz gün, Kürdistan'da çok şeyler değiştirebilmişiz demektir.

«KD»nin bu konudaki pratiği çarpıcıdır. «KD», yukarıda özetle belirttiğimiz doğrultuda değil, tam tersi bir çizgiyi takip etmektedir. Yani aşiretler arasındaki çalışmada, onların arasındaki çatışmalardan yararlanarak kendine göre «gerici» olanına karşı eyleme geçmektedir. Böylece ortaya şöyle bir durum çıkıyor: Aşiretlerin birbirine karşı düşmanlığı olduğu için, «KD» bunlardan biri içinde ilişkilere ve sempatiye sahip olabilmekte, ancak diğer aşireti de bir bütün olarak karşısına almaktadır. Çünkü o aşirete mensup olanların arasındaki kan bağı, kendilerine yönelik bir saldırı karşısında (bu saldırı aşiretin liderlerine yapıldığı zaman eğer aşiretin tabanı bu liderlerinin işbirlikçi olduğu, kendisini sömürdüğü bilincinde değilse) hemen güçlerini birleştirmelerine ve kendilerini korumak veya saldırıya geçmek için toparlanmalarına neden olmaktadır.

«KD»nin eylem anlayışına karşı çıkarken, burada bizim işbirlikçi hedeflere, sömürgeci mevzilere vurulmasına karşı olduğumuz anlaşılmamalıdır. Kürdistan'da eğer devrimci mücadeleyi yükselteceksek, sömürgecileri ve onların bölgedeki dayanaklarını hedef almak zorundayız. Ancak bölgenin özgül koşullarını unutma-

dan, halkın ulusal ve sınıfsal bilinçlenmesi ve örgütlenmesi için yürüttüğümüz siyasi faaliyetlerimizde, bu hedeflere nasıl ve ne zaman vuracağımızı doğru saptamak durumundayız.

Bizi kitlelerden uzaklaştıracak ve sömürgecilerin etkinliklerini geliştirecek eylemlerden kaçınmamız gerekir. Herhangi bir eylemimiz halk kitlelerinin ulusal ve demokratik bir mücadele doğrultusunda bilinçlenmesine yol açmıyorsa, biz bunu sağlıyabilecek araçları bulmalıyız ve onları kullanmalıyız. Bir aşiretin işbirlikçi mensuplarına karşı harekete geçerken, o aşiretin diğer ilişkilerini görmemezlikten gelemeyiz. Bu konuda «KD», anti-feodal bir mücadele verdiğini iddia ediyorsa da, ortaya çıkan sonuç değerlendirildiğinde, bu mücadelenin tutarlılığı kuşku götürmektedir. Belki bir toprak ağasının —üstelik sömürgecilerle sıkı sıkıya ilişkilere girmiş— hedeflenmesi, anti-feodal yan taşıyabilir. Ama bu hedefe saldırırken neyi kazanacağımızı da doğru hesaplamak zorundayız. Eğer bu saldırı o toprak ağasının mensubu olduğu aşiretin emekçi kesimlerini safımıza itiyor ve desteklerini alabiliyorsak, ortada sorun yok demektir. Ancak «KD»nin eylemlerinde ortaya çıkan gerçek bu değildir.

«KD», sadece aşiretler arasındaki çalışmalarda görüldüğü gibi değil; genel olarak faaliyetlerinde başvurdukları yöntemlerde, devrimci bir hareketin kitle çizgisi anlayışından bir hayli uzaktırlar. Eylemleri, tutarlı bir örgütlenme ve mücadele anlayışına tabi ve kitlelerin siyasi mücadelesini yaygınlaştıracak doğrultuda değildir. Ortaya çıkan siyasi sonucu itibariyle amaca (yani devrimci bir önderlik altındaki ulusal hareketin amacına) hizmet etmeyen dağınık ve örgütsüz bir mücadele anlayışına sahiptirler.

Yukarıda «KD»nin diğer guruplara nasıl baktığını kısaca anlatmış ve bu konuda birlik diye bir sorun tanımadığını belirtmiştik. Gerçekten de «KD», bu sorundaki anlayışıyla sürekli Kürdistan'da anti-sömürgeci guruplar arasındaki birliğin önüne çıkmış ve engelleyici davranışlarda bulunmuştur. Ayrıca çatışmadığı hiçbir siyasi gurup yok gibidir. Hatta bu nedenden do-

layı anti-sömürgeci birçok gurup, «KD»nin MİT, vb. karanlık güçler tarafından yönlendirildiğini ileri sürmüştür. Zaten «KD» de bu guruplara ve özellikle de sosyal-şoven çizgi diye nitelendirdiği guruplara şiddetle çatmakta ve çoğunu MİT, vb. örgütlerin yönettiğini iddia etmektedir.

Kürdistan devrimini omuzlama iddiasında olan bir hareket eğer ideolojik-siyasi çizgisinin doğruluğuna güveniyor ve Kürdistan'da ulusal bir mücadele için, birleştirebilecek tüm güçlerin birleştirilmesi gerektiğine inanıyorsa; bugünden bu doğrultuda davranışların içine girme zorundadır. Söyledikleriyle yaptıkları bir olan bir siyasi hareket en tutarlı harekettir.

Kürdistan'da ulusal ve sınıfsal kurtuluş süreci içinde bugün toplumu oluşturan tüm sınıf ve tabakalar açık sınıfsal davranışların içine girememiştir. Kürdistan'da, işçi sınıfı adına yola çıktığını iddia eden birçok gurup ve örgütlenme mevcuttur. Bunların en güçlüleri anti-sömürgeci bir anlayışı savunan guruplardır. Kürdistan'ın somut koşullarında ilk olarak birleşebilecek (ortak hedeflere sahip) guruplar, sömürgeciliğe ve yerli uşaklarına karşı mücadeleyi ileri süren bu guruplardır. Öyleyse bu guruplara tek tek düşen görev birlik için çabaların içine girmektir. Burada birlikten anlaşılması gereken bir proletarya partisi içinde birlik olmak değil, anti-sömürgeci ve anti-feodal bir temelde, ulusal kurtuluş mücadelesi için birlik olmaktır. Ve böyle bir birlik, guruplar arasında sürdürülecek olan ideolojik platformdaki bir müadeleye de hiç engel değildir, olmamalıdır. Ve yine bugün Kürdistan'da böylesi bir birlik için kim mücadele etmiyorsa, o ideolojik ve siyasi çizgisine güvenmiyor demektir. Çünkü «güvenilmez kimselerle bile olsa geçici ittifaklara girmekten korkanlar, ancak kendisine güvenemeyenlerdir» (LENİN)

«KD», Kürdistan'daki somut koşullar nedeniyle anti-sömürgeci bir birlikten yana davranmak zorundadır; bu birlik içinde yer alabilecek gurupla çatışma içinde değil... Eğer çatışmayı tercih ediyorsa, bunu «bu grupların feodal-kompradorlara dayandığını» gerekçe göstererek inandırıcı olamaz. Bu grupların «feodal -

kompradorlara» dayanıp dayanmadıklarını halka gösterebilmenin yolu, onlarla ittifak kurup, onları «feodal-kompradorlara» karşı hareket etmeye zorlamak ve böylelikle de gerçek yüzlerini açığa çıkarmaktır. Eğer «KD» bunu yapmıyorsa, Lenin'inde belirttiği gibi, «kendisine güvenmiyor» demektir.

«KD»nin sosyal-şoven diye nitelendirdiği guruplara karşı izlediği politika da ilginçtir. Onlara karşı, kendi önüne «şiddetle güç mihraklarını dağıtma» görevi koymuştur. Ve bu doğrultuda «KD» bir hayli deney sahibi olmuştur! Ancak aklı başında hiç kimse, «KD» nin kullandığı yöntemlerde haklı olduğunu söyleyemez.

Sosyal-şoven gurupların, yani Kürdistan'da anti-sömürgeci bir mücadeleyi inkar eden gurupların Kürdistan'da örgütlenmeleri, Kürdistan devrimi önünde bir engeldir. Ve bu engeli mutlaka aşmak gerekir. Ancak bunun yolu onlara karşı, silahlı mücadele mi vermektir?

«KD»nin, bu guruplara karşı halk içinde propaganda yaparken kullandığı malzeme, bunların «Türk Solu» olduğudur. Burada dikkat edilmesi gereken noktalar var; «Türk Solu» propagandası iki açıdan tehlike taşımaktadır ve bu gerçekleri «Türk Solu» propagandası kullanan bütün guruplar göz önüne almalıdırlar:

Birincisi, Kürt halkı saflarında Türklere karşı düşmanlığın körüklenmesi tehlikesi vardır.

İkincisi, «Türk Solu» propagandası adı altında, Kürt ulusal hareketinin dolaysız müttefiki olan Türkiye Devrimci Hareketi suçlanabilir.

Marksizm - Leninizm adına yola çıkan herkes, Kürt halkının saflarında Türk halkına karşı sevgi ve güven duygularını geliştirmek ve Türk işçilerinin, emekçilerinin kendisi gibi baskı ve sömürü altında olduğunu anlatmak zorundadır. Türkiye'deki devrimci mücadelenin desteği olmadan Kürdistan halkının kurtuluşunun zor olacağını Kürt halkına anlatmayanların Marksizm - Leninizmle hiç bir ilişkisi olamaz.

«KD», sosyal-şoven guruplarla şiddet temeli üzerinde çatışmaya girerken ortaya çıkan sonuç şu olmak-

tadır: «KD», bu çatışma nedeniyle sömürgeciliğe karşı görevlerini yapamaz duruma gelmekte, güçlerini, çatıştığı gurubu yok etmeye harcamaktadır. Ayrıca Kürdistan halkı, henüz bu gurupların gerçek niteliğini de kavramadığı için çatışmayı «sol guruplar arasında bir mücadele» olarak görmekte ve sola karşı güvensizliği gelişmektedir.

Kürdistan'da örgütlenen sosyal-şoven çizgilere karşı izlenecek tavır, onların gerçek yüzlerini halk kitlelerine sabırla anlatmak ve mücadele süreci içinde onları deşifre etmektir. Sömürgecilerle ve uşaklarıyla açıktan açığa ilişkilere girip ulusal hareket önüne dikilmedikçe de onlara karşı yöntemimiz, şiddet yöntemi olmamalıdır. Şiddet yöntemini sömürgeciliğe ve yerli gericiliğe karşı kullanmalıyız. Bu anlayış içinde olduğumuz için de guruplar arasında çatışmalara karşı çıktık ve çıkmaya devam edeceğiz.

«KD» üzerine söyleyebileceğimiz çok şey var. Kürdistan'daki pratikleri üzerine yazabileceğimiz herşeyi anlatmadık. Ancak belirteceğimiz bir çok olguya, «KD» nin, merkezi görüşünü yansıtmadığı gerekçesiyle karşı çıkacağını ve değişik yörelerde tabanlarındaki kişilerce başvurulan yöntemleri benimsemediğini açıklayacağını biliyoruz. Bu nedenle sorunu daha fazla uzatmanın gereği yok. Ama, «eskinin gevşek ilişkileri» devam ederse bu siyasi hareketin etrafında oluşan kuşkular da sürer gider ve bundan sadece kendileri zararlı çıkmaz; Kürdistan halkının kurtuluş mücadelesi de ciddi zararlar görür.

4 — «KD»NİN KÜRT ULUSAL HAREKETİ İÇİNDEKİ YERİ

Son dönemlerde «KD» ile ilgili gelişmeler, birçok gurubu, bu siyasi hareketi her yönüyle olumsuz olarak nitelendirmeye götürdü. «KD»nin karanlık güçlerin kontrolünde olduğu iddiaları ortaya atıldı. Hatta bazıları «KD» üzerine özel bildiriler, broşürler kaleme aldı. Bu siyasi hareketten ayrılanların söyledikleri temel alı-

narak, «KD»nin nasıl «sömürgecilerin ajanları tarafından yönetildiği» vurgulandı.

«KD» ise, tüm bu görüşlere ve kendisine yönelik suçlamalara şiddetle karşı çıktı. Bu suçlamaların sahiplerini sömürgecilerin, MİT'in, vb. ağzıyla konuşmakla itham etti. Hatta bazı guruplar için «MİT, Kontrgerilla hareketi» tesbitinde bulundu.

Bugün Kürdistan'da, birçok gurubun tabanında «KD» hareketi konusunda kesin yargılayıcı düşünceler egemendir. Bu tür düşüncelerin yaygınlaşmasına, «KD», başvurduğu mücadele yöntemleriyle adeta yardımcı olmuştur.

«KD», hep olumsuzlukları mı taşıyor? Bu hareket, diğer guruplarla ilişkilerinde, sömürgeciliğe karşı mücadele anlayışında, halk içindeki çalışma yöntemlerinde, yurtseverliğine, demokratlığa, hele «devrimciliğine» büyük ölçülerde gölge düşürmüştür. Anti-sömürgeci gurupların birliğine yönelik adımlar, hep bu gurubun dışında gündeme gelmektedir. Zaten bu gurubun kendisi de, çok özel durumlar olmadıkça (Örneğin; bazı yörelerde «Türk Solu» olarak suçladığı *KURTULUŞ*'ta dahil olmak üzere diğer anti-sömürgeci guruplarla oluşturulan birliklerin içinde yer almışlardır.) anti-sömürgeci bir birliği hiç dert edinmemektedir. Ancak bu gerçeklerin yanında başka gerçekler de vardır: O da, «KD» nin Kürdistan'da sömürgecileri ve uzantılarını hedef alan eylemleri nedeniyle bu güçlerin hışmını kendi üzerine çektiği ve varlığına yönelik operasyonlarla karşı karşıya olduğudur.

Sorunu eğer bir bütünlük içinde değerlendireceksek varacağımız sonuçlar, «KD»nin MİT'le vb. örgütlerle içli-dışlı olduğu suçlamalarının inandırıcı olmadığını ortaya koyar. Ve bu tür iddia sahipleri de söylediklerini kanıtlamadıkça, subjektif değerlendirmeleriyle yalnız kalacaklardır. Bizim açımızdan, bu iddialara destek olmak diye bir yaklaşım söz konusu değildir. Ama buradan «KD»ni koruduğumuz, onlara destek olduğumuz sonucu da çıkmaz. Biz sömürgeciliğe, yerli gericiliğe karşı olan her eylemin ve eylem sahiplerinin

yanındayız. Biz anti-sömürgeci gurupların ittifakını amaçlayan her davranışın yanında ve destekçisiyiz. Bunların ötesindeki davranışları teşhir etmek ve tecrit etmek görevini de ihmal etmeden kendi bağımsız siyasi çizgimiz doğrultusunda hareket tarzımızı yine kendimiz saptarız.

Bizden «KD»ni adlandırmamız isteniyorsa; başından beri anlatmaya çalıştığımız gerçekler, cevap olacaktır.

KURTULUŞ

«Halkın Kurtuluşu» Halkların Kurtuluşuna Önderlik Edemez

Halkın Kurtuluşu bir siyasi hareket olarak ortaya çıktığı 1975'lerden bugüne, birçok temel konuda görüşlerini değiştirerek gelen ve bu açıdan ilginç bir konuma ulaşan bir siyasi harekettir. Öyle ki bugünkü ideolojik siyasi çizgisi artık 1975'lerden çok az şeyi barındırmaktadır. 1975'lerde bir siyasi hareket oluşturup, 1976 başında Halkın Kurtuluşu gazetesini yayınlamaya başlayan bu arkadaşlar çok iddialı görüşler ileri sürüyorlardı. Bugün mahkûm ettikleri görüş ve düşüncelerini o zamanlar nasıl büyük iddialarla savundukları kolaylıkla hatırlanabilir. Ama Halkın Kurtuluşu'nun bugün geldiği noktada, başlangıçta savunulan görüşlerin bir çoğu «karşı-devrimci, revizyonist, sınıf uzlaşmacı» gibi nitelendirmelerle reddedmesine ve bambaşka görüşler savunulur duruma gelinmesine rağmen halâ bu arkadaşlar burunlarından kıl aldırmamaktadırlar! Başından beri ve halâ «proleter devrimciliğini» kimseye bırakmamaktalar! Başından beri ve bugün halâ binlerce kişiyi peşlerinde sürüklemektedirler! İdeolojik ve siyasi olarak bu kadar çok yalpalayan, tutarsızlıklar gösteren, dünden bugüne birçok konuda görüşlerini tamamen değiştiren bir siyasi hareket nasıl oluyor da hâlâ varlığını koruyabiliyor ve üstelik çok sayıda insanı peşinde götürebiliyor?

Aslında bu durum, bugün Türkiye'de teorinin yerini ve sosyalist hareket içinde fonksiyonunu ortaya koymaktadır, yani bir başka deyişle teoriye ne kadar önem verilmediğini göstermektedir. Hem de «devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz» diye diye... Bu sö-

zü illegal yayın organlarının alt başlığı yapmaları bu arkadaşlar için -en hafif deyimiyle- bir talihsizlik olarak nitelendirmek gerekir. Ve yine belirtmek gerekir ki; bu durum sadece Halkın Kurtuluşu için değil daha birçokları için de geçerlidir. Halkın Kurtuluşu sadece en çarpıcı örneklerden birini oluşturmaktadır. Teorinin yol göstericiliği, teorinin bir eylem klavuzu olarak kavranması geliştikçe, teori gereken yere ve öneme sahip olduğu ölçüde bu durum da aşılacaktır elbette. Hergeçen gün bu eğilim de devrimci kadrolarda ve kitlelerde güçlenmektedir.

Halkın Kurtuluşu'nun birazdan sergileyeceğimiz ideolojik-siyasi gelişimi şabloncu akımların durumuna da iyi bir örnek oluşturmaktadır. Proleter enternasyonalizmi adına çeşitli ülkelerin partilerinin peşine takılmak kişileri ve siyasi hareketleri ne hale getirmektedir? Bütün olan-bitenlere rağmen ne bu arkadaşlar ne de daha bir çokları teorik çözümlemelerin «kendi malları» olması gerektiğini kavrayabilmiş değiller. Yani işçi sınıfının ideolojisinin uluslararası olması ve proletarya enternasyonalizmi, bir takım partilerin peşine takılmak ve onların tezlerini olduğu gibi benimsemek anlamına gelmez. Bunu böyle anlamayanlar Halkın Kurtuluşu'nun düştüğü duruma düşmekten kurtulamazlar. Dünyanın ve hele de ülkemizin somut koşullarına uymayan teoriler bugün şuradan, yarın buradan «ödünç mal» gibi alınırsa, Marksizm - Leninizmin özünün kavranarak onun ülkenin somut koşullarına yaratıcı bir şekilde uygulanması düşünülmezse ve bu anlamda «kendi malımız» olması zorunluluğu kavranmazsa gidilecek olan yer, Halkın Kurtuluşu'nun gittiği yerdir.

NEREDEN NEREYE...

Dünden bugüne HK'nun bir çok temel konuda görüşlerini tümüyle değiştirdiğini, daha doğrusu değiştirmek zorunda kaldığını örnekleriyle ortaya koyduğumuzda nereden nereye geldiği kolayca görülebilir.

Yakın geçmişin, 1971 döneminin değerlendirilmesinden başlayabiliriz. HK. bir siyasi hareket olarak or-

taya çıktığında illegal yayın organlarında 1971 direnişi üzerine şöyle yazıyordu.

«Revizyonistlerin hep birlikte anlaştıkları tek nokta vardır: 'hareketi tümden mahkum etmek'. Bunlar bilirler ki, ancak hareketi tümden mahkûm ederek kendilerini mazur gösterebilirler. Bu nedenle bu küçük burjuvalar, 12 Mart dönemini; 'küçük burjuvazinin başkaldırısı' ve örgütlenmeleri 'anti-emperyalist, yurtsever gençlerin' örgütlenmeleri olarak nitelendirdiler. (Aslında en insaflıları (!) böyle nitelendiriyordu). Söyledikleri bu kadarla kalmadı, bazıları *proleter devrimcilerine* (a.b.ç.) tam bir aydın ukalâlığıyla saldırdılar, bazıları ise ukalâlığı saygısızlığa, terbiyesizliğe kadar vardırdılar...

«Dün olduğu gibi bugün de revizyonistler, karşıdevrimle tam bir ağızbirliği içinde *12 Mart'taki proleter devrimci harekete* (a.b.ç.) saldırıyorlar. Devam edin baylar! Bu 'şarlatan ve bağışlanmaz ukâlalıklarınıza' Devam edin ki, sosyalizm adına taktığınız maskeniz daha çabuk aşağıya insin». (Yoldaş, s. 1, sf. 10).

Bilindiği gibi bir süre sonra, sosyalizm adına takılıp da aşağıya inen maskeler arasına HK'nun maskesi de girmiş ve Yoldaş dergisinin 3. sayısından itibaren şöyle demeye başlamışlardır; «THKO, THKP-C, TKP-ML kabaran *maceracılığın, troçkizmin* ve genel olarak 'sol' un etkisi altında kalan *küçük burjuva ihtilâlciliğini* temsil eden hareketlerdir». (a.b.ç,).

HK'nun faşizm üzerine görüşleri de bugün temelden değişti, HK başlangıçta ülkede faşist diktatörlüğün olmadığı ama faşizmin tırmandığını savunuyordu. Örneğin şöyle diyorlardı;

«Burjuvazinin en gerici kesiminin en kanlı, en baskıcı açık diktatörlüğüne, faşist diktatörlüğe adım adım geçişi bu demagoji ile gizlemeye çalışıyorlar...

«Faşist burjuvazi, içinde bulunduğumuz uluslararası ve ulusal şartlarda faşist diktatörlüğü bir darbe ile gerçekleştirmenin kendisini daha baştan tecrit edeceğini biliyor. Bu nedenle onlar şimdilik faşist diktatörlüğü

adım adım tezgahlamak yolu içindedirler». (HK. s. 1. sf. 2).

«Öte yandan faşist tırmanmanın işbirlikçi hakim sınıfların bir kesiminin, faşist kliğin işçi sınıfına ve bütün halka açık saldırısıdır». (HK. s. 4, sf. 6).

HK, 1976 Şubat'ından 1977 Ocak'ına kadar bir yıl faşizm konusunda bu görüşleri savundu. Bu görüşler çerçevesinde, yani faşizmin tırmandığı ve faşist diktatörlüğün hakim sınıflardan bir kesiminin diktatörlüğü olduğunu savunurken anti-faşist mücadelede CHP'ye büyük önem veriyordu. CHP için şöyle diyordu;

«Devrimcilerin bir görevi de, CHP'nin faşizme karşı mücadelesini ilerletmek, faşizmle uzlaşıcı yanlarıyla mücadele etmektır... Devrimciler CHP'nin cılız da olsa anti-faşist yanlarını yok sayan sekter eğilimlerle ve CHP'deki sınıf uzlaşmacılığı tavrını gözden kaçıran kuyrukçuluk ve teslimiyetçilikle de mücadele etmelidirler». (HK, s. 11, sf 6).

Yine 12. sayısının başyazısında CHP'nin faşizme karşı aldığı tavrın daha da ilerletilmesi gereğinden sözeden HK, «devlet mekanizması içinde demokratların sesi yükselmeye başladı» «devlet mekanizmasında faşizme karşı sesler yükselmeye başladı» diyor ve 15. sayısının başyazısında CHP'nin anti-faşist mücadelede yerine ilişkin de şu tespitleri yapıyordu;

«...Faşistler, demokratik özlemleri olan geniş emekçi kitlelerin desteklediği ve parlamentoda, çeşitli kurumlarda büyük bir gücü olan CHP'yi amaçlarına ulaşabilmek için mutlaka bertaraf edilmesi gereken bir engel olarak görmektedirler». (HK. s. 15, sf. 1).

Görüldüğü gibi bu dönemde HK, faşizmin tırmandığını, adım adım tezgahlandığını, faşizmin hakim sınıfların bir kesiminin diktatörlüğü olduğunu ve anti-faşist mücadelede CHP'nin önemli bir yeri olduğunu savunuyordu. 40. sayıdan sonra HK bu görüşlerini değiştirdi, «özeleştiri yaparak» faşizmin tırmandığı yolundaki görüşlerinin yanlış olduğunu, bunun revizyonist bir teori olduğunu ileri sürdü ve ülkede 1930'lardan bugüne faşist diktatörlük olduğunu savunmaya başladı. Fa-

şist diktatörlüğün hakim sınıfların bir kesiminin değil tümünün diktatörlüğü olduğunu da belirtirken, CHP'ye ilişkin savunduklarının açık özeleştirisini yapmıyordu. «Ve geldiğimiz bu noktada, böyle bir formülasyondan kaynaklanan bir faşizm tahlilini bütün siyasi sonuçlarıyla birlikte red etmeliyiz» (HK. s. 43, sf. 7) derken, bu siyasi sonuçlar arasında CHP'ye ilişkin değerlendirmeler de vardı herhalde, yani onlar da reddediliyordu.

HK siyasi hayatına ÇKP'nin savunduğu tezleri savunarak ve proleter devrimciliğinin ölçütünü ÇKP'den yana tavır almakta bularak başlamıştı. «İki çizgi mücadelesinde» ÇKP'nin yanında olunarak proleter enternasyonalizminin gerekleri yerine getirilebilirdi. Ve dolayısıyla ÇKP'nin en temel tezlerinden 'üç dünya teorisi' HK tarafından da savunuluyordu. Daha 1. sayısından itibaren «emperyalizme ve sosyal-emperyalizme karşı üçüncü dünya ile birlik» olmak gerektiğini söylüyor ve şöyle diyordu; «Üçüncü dünya olgusunu kavrayabilmek, bugünün devrimci görevlerini yerine getirebilmemiz için hayati önem taşımaktadır». (HK. s. 20).

2 yıla yakın bir süre üç dünya teorisini savunan ve «devrimci görevlerini» buna göre tespit eden HK. 83. sayısından itibaren bu teoriyi şu sözlerle redetti;

«'Üç dünya teorisi' devrimi redetmekte, gerçek antiemperyalist mücadelenin bastırılmasına yardımcı olmakta, dünya devrimci hareketini bölmekte, her konuda öne sürdüğü tezlerle sınıf mücadelesini bastırmaya çalışmakta, sınıf işbirliğini önermektedir. Kautsky, Troçki, Buharin ve Tito, Brejnev çizgilerinin yeni bir biçimde ortaya çıkmasından başka bir şey olmayan 'üç dünya teorisi'nin de karşı-devrimci yüzü her geçen gün açığa çıkmaktadır». (HK. s. 83. başyazı) İyi ki açığa çıktı da HK. da gördü; yoksa iki yıla yakın bir süre kendilerini devrimci zannedip, aslında yine kendi ifadelerinde belirtildiği gibi devrimi rededen HK. bu tutumunu sürdürüp gidecekti. Tanrı, Enver Hoca'dan razı olsun!

HK'nun siyasi hayatına başlarken ÇKP'den yana tavır alıp, almamayı proleter devrimciliğinin ölçütü olarak benimsediğini belirtmiştik. Peki daha sonra ne ol-

du dünya proletaryasının 'iki şanlı' partisinden biri olan ÇKP'ye (diğeri AEP idi) ve 'sosyalizmin büyük bir çoşkuyla kurulduğu' Çin Halk Cumhuriyeti'ne? Ne olacak ÇKP «revizyonist, Marksizm-Leninizm haini ve dönek» oldu, Çin Halk Cumhuriyeti ise önce «büyük devlet politikası», «büyük devlet şovenizmi» içine girdi ve daha sonra hızla «sosyal-emperyalist» oldu!

Çin'in Arnavutluk'a yaptığı ekonomik yardımı kesmesiyle birlikte HK ÇKP'ye kesin tavır aldı HK. 118. sayısında Çin'i «büyük devlet şovenizmi» içinde olmakla suçlarken, 119. sayısında ise şunları söylüyor;

«M-L'i terkedenlerin varacağı yer: Büyük devlet politikası ve emperyalistlerle ittifak».

HK.'nun 138. sayısında artık Çin Halk Cumhuriyeti ve Çin Komünist Partisi için şu tespitler yapılmaktadır;

«Kısacası bugün Çin Halk Cumhuriyetinde partinin, devletin ve hükümetin yönetimini elinde bulunduran ve sürekli birbirinin ayağını kaydırmaya çalışan burjuva kliklerinin ve Hua-Deng yönetiminin iç ve dış politikalarına yön veren ideoloji burjuva pragmatizmi ve Çin'i bir süper devlet haline getirme emelleridir. Onların dış politikalarının özü, Çin'in bir süper devlet olma isteğinden ve emperyalistler arası pazar paylaşım kavgasına daha büyük ölçüde katılma emellerinden kaynaklanmaktadır... Bugün ÇKP'nin, Çin devletinin ve hükümetinin yönetimini elinde bulunduran burjuva yönetimini ve tek tek burjuva kliklerini Marksist, Çin Halk Cumhuriyetini de izlediği iç ve dış politika ile dünya sosyalizminin kalesi olarak göstererek, dünya proletaryasını, ezilen halkları ve ulusları aldatmaya çalışmaktadırlar».

Demek ki, yine kendi ifadesiyle söyleyecek olursak, HK. Çin'i dünya sosyalizminin kalesi olarak göstererek yıllarca dünya proletaryası ve ezilen halklarını aldatmış! Bundan sonra aldatmaz inşallah! Oysa 1976 Eylül'ünde Mao Zedung'un ölümü üzerine HK. şunları yazıyordu;

«Başkan Mao'nun ölümüne sevinenlerin başında gelen modern revizyonistler, Mao Zedung'un ölümü üze-

rine boş hayallere kapıldılar. Onlar şimdi Çin'de de revizyonizmin proletarya diktatörlüğünü yıkacağını sanıyorlar.

«Modern revizyonistlerin bu sahtekâr ve ikiyüzlü siyasetleri bir kez daha teşhir oluyor...

«Modern revizyonistler sevinmesin. Modern revizyonistler umutlanmasın. Onlar da bütün gericiler ve emperyalistler gibi korksunlar. Çünkü proleter devrimlerinin ve Marksizmin zaferi bütün dünyada ergeç gerçekleşecektir». (HK. s. 23)

Şimdi bu «modern revizyonistler» arasına HK.'da katılmış mı oluyor, artık! Çin'in politikası için «Marksist literatür böyle bir politikanın adını çoktan koymuştur; savaş kışkırtıcı bir politika, emperyalist, büyük devlet politikası» (HK. s. 139) dediğine ve «Çin'li revizyonistler ile Sovyet revizyonistleri arasındaki çatışmanın karşı-devrimci güçler arasındaki bir çatışma olduğunu...» ileri sürerek, Çin'i de Sovyetler Birliği gibi karşı-devrim saflarına koyduğuna göre...

HK'nun 83. sayısından itibaren üç dünya teorisini karşı-devrimci ilan ederek redettiğini belirtmiştik. Ama görüyoruz ki, bu redetme biraz aceleye gelmiş ve HK yine kendisinin belirttiği üzere bu konuda «özeleştiri» sini pek iyi yapamamış! Çünkü üç dünya teorisini redetmesine rağmen HK «Ne Amerika, Ne Rusya» sloganını temel bir slogan olarak kullanmaya devam ediyordu. Nihayet, üç dünya teorisinin rededilmesinden yedi ay sonra, Aydınlık'la kavgaları da doruğa ulaştığında HK. yıllarca savunduğu bu sloganın da karşı-devrimci özünü kavrıyor! Artık «Ne Amerika, Ne Rusya» sloganını kullanmayacaklarını söylüyor, çünkü «Bu slogan yeni oportünistler (Aydınlık kastediliyor-K) tarafından kullanılan «temel» slogandır. Bu slogan oportünist «üç dünya teorisi» nin bir uzantısıdır». (HK. s. 113). Böylece uğruna ne kavgalar yapılan hatta kan dökülen bir slogan ve onun belirlediği bir siyaset daha tarihe karışıyor. Bu arada HK'da Aydınlık'la ortak yanlarından, ortak sloganlardan birinden daha kurtulmuş oluyor! Kâr, Kârdır! Ellerinden gelse Aydınlık'la ortak bir şeylerini bı-

rakmayacaklar ama, şu «sosyal-emperyalizm» ortalıkta durdukça bu mümkün değil, tabii!

HK'nun önce savunup, sonra terkettiği görüşlerine, siyasetlerine hep «dışarıdan» örnek verirsek haksızlık ederiz. HK sadece dünya ile değil arada bir Türkiye ile de uğraşır!Bu haksızlığı yapmayalım ve bu kez de «içeriden» Türkiye ile ilgili bir görüşlerinden örnek verelim ve nasıl iki yıla yakın bir süre «Kürt gericiliğine» hizmet ettiğini sergiliyelim.

HK ülkemizde ulusal soruna ilişkin siyasetinde 27. sayısından itibaren «Doğu'da referandum» talebini savunmaya başladı. Taraftarlarından «Doğu'da referandum» için canla-başla mücadele etmelerini isterken şöyle diyordu;

«Bugün ülkemizde tutarlı bir Türk burjuva demokratı sayılabilmenin en temel kriterlerinden birisi Doğu'da refarandum talebi için kararlı bir mücadele vermektir. Bu slogana «hayır» ya da «ne evet, ne hayır» diyenler *her zaman ve her yerde Türk şövenleri olarak damgalanmalıdırlar*». (HK. s. 27) (a.b.ç.) Bu kadar çok ve sık görüş değiştiren bu arkadaşlar bir de bu kadar iddialı konuşmasalar olmaz mı sanki? Dünya hali bu, yarın öbürgün ne olacağı belli olmaz! «Her zaman ve her yerde» diyerek geleceğe de ipotek koyarsanız, aradan iki yıla yakın bir süre geçer ve kendi kendinizi «Türk şovenleri» olarak damgalamak zorunda kalırsınız! İnsan büyük lokma yemeli; ama büyük laf etmemeli! Yoksa aşağıda belirtildiği gibi Aydınlık'a bile rezil olursunuz! İşte 27. sayıda «Doğu'da referandum için mücadele edelim» yazısı için 122. sayıda HK şunları söylüyor;

«Yazıdaki düşüncelerin sağcı özü öylesine belirgindir ki, hem genel olarak, hem de özel olarak millî meselede sağcılığın zirvesinde olan Aydınlık-TİKP revizyonizmine, Halkın Kurtuluşu'nu soldan eleştirme ve bu yolla kendi sağcı özünü gizleme imkânı vermiştir». (HK. s. 122) Ve şöyle devam ediliyor;

«Eylem sloganı olarak «Doğu'da referandum» bugün emperyalizme ve gericiliğe, özellikle Kürt gericiliğine *hizmet eder*». (aynı yer) Kurusa bakmayın ama, de-

mek ki siz iki yıla yakın bir süre «emperyalizme ve gericiliğe, özellikle Kürt gericiliğine» hizmet etmişsiniz!

Ve nihayet gelelim «büyük önder, büyük öğretmen, büyük Marksist-Leninist» Mao Zedung'un «küçük burjuva ve revizyonist» ilan edilerek terkedilmesine...

HK, Mao'nun 1976 Eylül'ünde ölümü üzerine 23. sayısında «Mao Zedung'un Marksist-Leninist çizgisi ölümsüzdür» başlığı altında şöyle yazıyordu;

«Çin halkının ve Çin Komünist Partisinin büyük önderi dünya proletaryasının büyük öğretmeni ve önderi Başkan Mao Zedung'un ölümünün etkileri, dünyanın dört bir yanında devam ediyor. Bir çok ülkede proletarya ve devrimciler anma toplantıları düzenleyerek O'nun gösterdiği Marksizm-Leninizm yolunda yürümekteki kararlılıklarını bir kez daha vurguladılar». (HK. s. 23) Tabii ki, Mao'nun gösterdiği yolda yürümekteki kararlılıklarını vurgulayanlar arasında Halkın Kurtuluşçuları da vardı. Ama bir süre sonra tereddüte düştüler ve daha sonra da bu yolda yürümekten vazgeçtiler. Çünkü aynı yolun yolcularından biri de Aydınlık'tı ve bu yolda yürümeye devam ederse Aydınlık'ın kendisini yiyip bitireceğini anlayan Halkın Kurtuluşu uygun bir kavşakta bu yoldan sola saptı!

Devam edelim. HK. şöyle yazıyordu.

«Modern revizyonistler, Çin'deki muzaffer sosyalizmi inkar edemiyorlar. Ama onlar sosyalist Çin'de partiyi ve Başkan Mao Zedung'u birbirlerinden kopartıp karşı karşıya getirmeye çalışıyorlar. Onlar şunu yaymaktadır. Çin sosyalisttir, Çin halkı ve işçi sınıfı devrimcidir, ÇKP içinde sosyalist kadrolar vardır, ama Mao Zedung Marksizmden habersiz bir küçük burjuva milliyetçisidir». (aynı yer) Bugün HK. «modern revizyonistleri» de aşmış, Mao'yu küçük burjuva ilan etmekle kalmamış, Çin'de sosyalizmin olmadığını da söylemektedir. Ama bugün bunları söylerken yıllarca Mao hakkında şunları demiştir; İşte Mao'nun 1. ölüm yıldönümünde söyledikleri;

«Bugün, 9 Eylül'de yüce önderimiz, öğretmenimiz, Marksizm-Leninizmin yılmaz savunucusu Mao Zedung'

u kaybetmemizin üzerinden bir yıl geçti. O'nun ölümü dünya proletaryası ve ezilen halkları için sonsuz bir acıdır, o ardında doldurulamayacak bir boşluk bırakmıştır.

«Büyük öğretmen, büyük önder Mao Zedung, dehası, engin Marksizm bilgisi, militan karekteri ile dünya proletaryasının ve ezilen halkların kurtuluş davasına önderlik etmiş, onun yolunu aydınlatmıştır». (HK. s. 72) Birazdan görüleceği gibi, daha sonra karartacak, tabii!

HK, bu şekilde yıllarca Mao'nun peşinde koştuktan sonra, üç dünya teorisini rededince biraz yoruldu! Ama Mao'yu savunmaya devam ediyordu, yani koşmamakla birlikte Mao'nun peşinde yürümeye devam ediyordu! Uç dünya teorisini redettikten sonra bu konu üzerinde Halkın Yolu ile bir tartışmasında şöyle diyordu;

«Marksist ustaların temel eserlerini ve bu anlamda aynı zamanda Mao Zedung'un eserlerinin *dört cildini* (a.b.ç.) ortaya koyarak, «üç dünya teorisi» nin doğruluğunu, yanlışlığını tartışma kampanyasına cesaretiniz var mı?» (HK. s. 92) Bu «dört cilt» meselesinin aslı daha sonra anlaşıldı. Meğer o sırada Mao'nun eserlerinin beşinci cildi yayınlanmamış ve yayınlanan dört cilde bakarak HK. Mao'yu Marksist-Leninist olarak değerlendiriyormuş, beşinci cilt yayınlanınca dostlarımız Mao'nun revizyonist olduğunu keşfetmişler! Evet, aynen böyle...! (Bkz. HK. s. 165, sf. 3).

Biz, devam edelim. HK. 94. sayısının da başyazısında Mao'yu revizyonist ilan edenlere çatıyor ve ölümünün ikinci yılında, 1978 Eylül'ünde şöyle demeye devam ediyordu;

«Mao Zedung, bütün ömrünü dünya halklarının kurtuluşuna ve Çin devriminin ilerlemesine adamıştır». (HK. s. 126) Ne var ki, ikinci ölüm yıldönümü nedeniyle yazılan bu yazının gazetenin iç sayfalarından birine, altıncı sayfaya sıkışması ve küçük bir yer kaplaması bazı şeylerin değişmekte olduğunu da ortaya koyuyordu. Ve nihayet 1979 Temmuz ayına HK. yıllardır yolunda yürüdüğünü haykırmaktan gurur duyduğu

Mao'yu redederek girdi. 165. sayısında şöyle yazıyor HK. Mao Zedung hakkında;

«Mao Zedung düşüncesi: Revizyonist, küçük burjuva bir teori ve pratiğin ifadesidir». (HK. s. 165).

«Mao Zedung anti-kapitalist bir perspektife sahip olmamış, proletaryayı devrimin merkezine koymamış ve onun rolünü çarpıtmıştır.

«Mao Zedung'un hiç bir yazısında genel olarak kapitalizmin eleştirisine rastlanmaz». (aynı yer)

«*Mao Zedung, sosyalizm ve komünizme hiç bir zaman inanmamıştır*». (aynı yer) (a.b.ç.) Ne işiniz vardı, yıllarca bu adamın peşinde? Şöyle diyorlar;

«... Meseleye Mao'nun yaklaşımı konusunda yetersiz ve yanıltıcı bilgilerimizden, Mao Zedung'u büyük bir Marksist-Leninist saymamızdan, yanıltıcı *Mao efsanesinin, Mao kültürünün* üzerimizdeki etkisinden ileri geliyordu». (aynı yer) (a.b.ç.) Biz, yıllardır sosyalizm bir din değil, bir bilimdir, ona iman etmek değil, öğrenmek ve kavrayarak ona inanmak gerekir derken, doğruruyu söylemiyor muyduk? Ne yazık ki, siz bunu halâ kavrayamadınız. Kendinizi bir «peygamberden» kurtarıp, onu «kafir» ilan ederken bir başka peygamberin kollarına atılıyor, ona sığınıyorsunuz! Işte haliniz ortada; Mao'nun revizyonist olduğuna nasıl karar verdiklerini anlatırken şöyle diyorlar;

«Kendi çalışmalarımızın yanında, uluslararası komünist hareketin, başta AEP olmak üzere gerçek Marksist-Leninist partilerin düşünce ve tespitlerinin bu konuda doğru bir karara varmamızda yeri son derece büyüktür...

«Enver Hoca yoldaşın «EMPERYALİZM ve DEVRİM» adlı büyük önem taşıyan eseri ise, görüşlerimizin gelişmesine yardım etti, ufkumuzu bütünüyle genişletti ve *bize cesaret verdi*». (aynı yer) (a.b.ç.) Siz ne zaman kendinize güvenecek ve cesareti kendinizde bulacaksınız? Zaten bu hallere bu yüzden düştüğünüzün farkında değilmisiniz? Bir de hiç olmazsa şu tür lâflar ederek insanı kendinize güldürmeyiniz;

«Elimizde bu konuda belge olarak Mao'nun «Seçme Eserleri» nin yayınlanmış dört cildi ve ÇKP'nin yayın-

lanmış bir takım makâleleri bulunuyordu. Özellikle Mao Zedung'un bu dört ciltde yer alan yazıları, yayınlanmadan önce gözden geçirilmiş, düzeltilmiş ve revizyonizmi örten Marksist-Leninist formülasyonlarla iyice süslenmişti...

«Bu sırada «Seçme Eserler» in beşinci cildi yayınlandı. Buradaki yazılar da açıktı ve «Düzeltmeler» bakımından ustalıktan yoksundu. Ya da Deng-Hua kliğinin karşı-devrimci amaçlarına daha iyi hizmet edebilmesi için böyle «düzeltmelere» ihtiyaç duyulmamıştı. Artık diğer yazılarıyla da karşılaştırıldığında, daha önce Mao'ya maletmekten kaçındığımız, resmi belge değil dediğimiz, anti-Marksist fikirler içeren bir çok yazının da O'nun tarafından kaleme alındığından kuşkumuz kalmadı». (aynı yer).

İyi ki, şu «Seçme Eserlerin beşinci cildi» yayınlandı, yoksa haliniz haraptı! Biraz ciddiyet beyler, biraz ciddiyet! Hem «cesareti» (!) kimden aldığınızı açık sözlülükle söyleyip, hem de bunları kime anlatıyorsunuz? Yani şimdi, AEP ve Enver Hoca bu işin başını çekmeseydi siz şu beşinci ciltle beraber uyanacakmıydınız? Dünya alem ve siz de biliyorsunuz ki AEP ve Enver Hoca size yol gösterdi, önderlik etti. Ve şimdi de Enver Hoca'nın peşinde gidiyorsunuz, nereye kadar gideceksiniz? Orasını ne siz, ne de Enver Hoca biliyor! Peki yarın, öbürgün yeni bir «özeleştiri» de örneğin şu tür sözlerle karşılaşırsak, ne yapacağız? «Enver Hoca'nın yaklaşımı konusunda yetersiz ve yanıltıcı bilgilerimizden, Enver Hoca'yı büyük bir Marksist-Leninist saymamızdan, yanıltıcı Enver Hoca efsanesinin, Enver Hoca kültürünün üzerimizdeki etkilerinden vb., vb...» Dünya hali bu, yarın bunları söylemeyeceğiniz ne malûm! Allah, uzun ömür versin Enver Hoca ölünce, haliniz ne olacak? Bunu söylerken amacımız Enver Hoca'ya saygısızlık etmek değil tabii, sadece size içine düştüğünüz ve yarın da düşebileceğiniz durumu anlatmaya çalışmak, o kadar!

Bu kadar çok görüş değişikliği en sonunda «Devrimci Proletaryanın mücadele platformu» na, yani «partinin programı» dedikleri belgeye, TDKP-İÖ'nün

programına da yansımak zorunda kalmaktadır. «Çiçeği burnunda» olan bu program da değişmek zorunda! Çünkü program kaleme alınırken Çin'in «sosyal-emperyalist» ve TİKP'nin «sosyal-faşist» olduğu henüz keşfedilmemişti, bugün bu keşifler de yapılmıştır. Dolayısıyla programın dünyada devrim ve karşı devrim güçlerini irdeleyen bölümüne -ki zaten ihtiyatlı davranarak Çin'den tek kelimeyle dahi sözedilmemiş- dünya karşıdevrim cephesine Çin de dahil edilmelidir. Çünkü HK' nun 140. sayısında artık «Çin'li revizyonistler ile Sovyet revizyonistleri arasındaki çatışmanın karşı-devrimci güçler arasındaki bir çatışma olduğunun» belirtildiğini bir daha hatırlatalım. Programdaki değişikliklerin birincisi bu. İkincisi ise programda TİKP «milli burjuvazinin aşağı kesimlerinin ve küçük burjuvazinin siyasi akımları...» (Parti Bayrağı s. 1, sf. 31) arasında sayılıyor. Dolayısıyla ittifak yapılabilecek veya en azından düşman olmayan, tarafsızlaştırılacak bir konumda ele alınıyor. Oysa TİKP HK.'nun 163. sayısından beri artık «sosyal-faşist» ilan edilmiştir ve dolayısıyla programın diğer «sosyal-faşistlerin» ele alındığı yere, TİP, TSİP, TKP'nin yanına terfi etmelidir!

Şimdi, bu kadar çok «özeleştiri» yapan HK.'na haddimiz olmayarak (!) Özeleştiri üzerine bir kaç şey söyleyelim. HK. özeleştirinin ne olduğunu ya bilmemekte, ya da doğrusu işine gelmediği için Marksist-Leninist anlamda özeleştiri yapmamaktadır. Şöyle ki:

Birincisi, HK. öyle temel sorunlarda öyle büyük hatalar yapmıştır ki, bunların düzeltilmesi ve bu hatalardan kaynaklanan çeşitli yanlış siyasi sonuçların aşılması, HK.'nun yaptığı gibi «bu yanlıştır, artık bunu savunmuyoruz» demekle olacak iş değildir. Bu kadar çok temel sorunda uzun zaman hep yanlışları savunduğunu, «karşı-devrimci, Anti-marksist, revizyonist» tezlere sahip olduğunu söyleyen HK., oturup bütünüyle kendisini, ideolojik-siyasi örgütsel yapısını gözden geçirmelidir. Marksizm-Leninizmle bu kadar ters şeyler savunduğunuzu gördüğünüze göre bir zahmet şu Marksizm-Leninizme başkalarını davet etme hakkını kendinizde görmeden

önce* onu öğrenmeye, kavramaya çalışmalısınız. Yaptığınız bunca hata, yıllarca Marksizm-Leninizme ters görüşler savunmuş olduğunuzu söylemeniz sizi böyle bir çabaya sevketmelidir.

İkincisi, HK. bir süre savunup ondan sonra yanlışlığının farkına vardığı görüşleri «özeleştiri» yaparak redederken parçayı bütünden koparmaktadır. Parça ile bütün arasında diyalektik bir ilişki olduğunu görememekte, parçayı rededince herşeyin düzeleceğini zannetmektedir. Oysa parça bütünü belirlemese de, bütün hakkında bir fikir verebilir ve bazan parça bütünün temel özelliklerini de taşıyabilir. Hele de «parçalar» bu kadar çok yanlışlıklar taşıdığına göre niye HK. bütün hakkında kuşkuya kapılmıyor? Bunun için yeteri kadar neden yokmudur, daha kaç tane parça (yani tek tek görüş, tez) rededilecektir? HK. böyle bir düşünceyle bütün hakkında kuşkuya düşüp, onun araştırmasına gireceğine tam tersi bir tutuma girmektedir. En son «üç dünya teorisi» ve Mao'ya ilişkin özeleştirilerinde «zaten bu tez bizim genel çizgimizle çelişiyordu, zaten bu karşı-revrimci düşünceyi sonuna kadar, bütün sonuçlarına kadar götürmüyorduk, onun sivri uçlarını törpülüyor, Marksizm-Leninizme uydurmaya çalışıyorduk» gibi laflar etmektedir. Böylece bütünün doğruluğuna kendilerini inandırmaya çalışacaklarına o «genel çizgi» lerini bir gözden geçirseler çok daha iyi olur. Öte yandan bu başkalarından «ödünç» aldıkları teorileri, tezleri bazan sonuna kadar, bütün siyasi sonuçlarına kadar götürmedikleri veya götüremedikleri doğrudur. Yani HK. ithal ettiği bu teorileri ya doğru-dürüst savunma beceri ve yeteneğinden yoksundur veya bütün sonuçlarına kadar götürüldüğünde başına gelecekleri bildiğinden kendi deyişiyle «sivri uçlarını» törpülemektedir. Ama bu da HK.'nu kurtaramamaktadır. Bir çok konuda bunu yapmış, ama örneğin bir «sosyal-emperyalizm teorisi» ortada

---

* HK., Parti Bayrağı'nın 6. sayısında Kurtuluş'u «dostça» Marksizm-Leninizme sarılmaya davet ediyor! Lakin, kendisini davet ettiği yerde pek göremiyoruz.

durmaktadır. Gerçekten de bugün HK. «sosyal-emperyalizm teorisini» sonuna kadar götürmemektedir. Bunu yaptığı anda Aydınlık'la aynı şeyleri savunmak zorunda kalacaktır; 'üç dünya teorisi'nden baş düşmanın yükselen, daha saldırgan güç olan «Rus emperyalizmi»ne, temel görevin «milli bağımsızlık» oluşuna kadar hepsini savunmak zorunda kalacaktır. Gerçekten de bunlar «sosyal-emperyalizm teorisi»nin doğal siyasi sonuçlarıdır. HK. bugün bu teoriyi sonuna kadar götürmemekle kurtulacağını sanıyorsa elbette aldanıyor. Gün gelecek ya doğal siyasi sonuçlarına kadar götürerek savunacak ki o zaman da Aydınlık'ın elinden kurtulamaz, ya da terketmek zorunda kalacaktır.

Üçüncü olarak, şunu belirtelim ki, bırakalım HK'nun yukarıda ikinci noktada belirttiğimiz özeleştiri yaparken parça ile bütün arasındaki diyalektik bağı kavramasını, bu bütünsellik içinde davranmasını, HK. bu tutuma redettiği parçalarda bile girememektedir. Yani parçaları bile, tek tek teorileri bile bütünsellik içinde ve bütün siyasi-pratik sonuçlarıyla aşamamaktadır. «Üç dünya teorisi» ne ilişkin tavır bu konuya örnektir. «Üç dünya teorisi» ni güya redetmiş, ama ardından aylarca bu teorinin doğal bir sonucu, bir uzantısı olan 'Ne Amerika, Ne Rusya' sloganını kullanmaya devam etmişti.Ancak yedi ay sonra «Bu slogan oportünist «üç dünya teorisi» nin bir uzantısıdır» diyerek redetme durumunda olabilmiştir!

Evet, evet, HK. kendisini bütünüyle gözden geçirmelidir. HK.'nun bindiği gemi su almakta, batmaktadır. Batmayı önlemek için HK. telaşla gemideki fazlalıkları, çok yer kaplayan ve ağır eşyaları atmakta ama batışı engelleyememektedir. HK. S.O.S istemelidir. HK. bizi davet ettiği yere, Marksizm-Leninizme gitmek için karar vermeli ve harekete geçmelidir. Batışı ancak öyle durdurabilir, kendisini ancak öyle kurtarabilir. Yoksa fazla olduğunu düşündüğü çok yer kaplayan ve ağır eşyaları atarak değil...

HALKIN KURTULUŞU - PARTİ BAYRAĞI TARTIŞTIĞI GRUBA VE KONUYA GÖRE FARKLI TAHLİLLER, TESPİTLER YAPMAKTADIR

HK.'nun oportünist politikası, ideolojik-siyasi çizgisinin eklektikliği, derme-çatma oluşu en iyi başkalarıyla tartıştığı sırada ortaya çıkmaktadır. Halkın Kurtuluşu - Parti Bayrağı, biraz önce belirttiğimiz gibi, yine bizzat kendi ifadeleriyle «doğal sonuçlarına kadar götüremedikleri» çeşitli tezlere sahip olduklarından belli bir iç tutarlılıktan da yoksundurlar. Teorileri tamamen eklektik bir yapı arz etmektedir. Bu durumu en iyi açığa çıkaran ise HK-PB'nın diğer gruplarla tartışmaları, polemikleri olmaktadır. HK-PB bir gruba karşı herhangi bir konuda savunduğu görüşleri, tartıştığı grub veya konu, ya da her ikisi de değiştiğinde, tamamen değiştirmektedir. Daha önce savunduklarının tam tersini savunarak karşısındakini mahkum etmeye, haklılığını ispatlamaya çalışmaktadır. Oysa bu sırada kendi kendisiyle çelişkiye düştüğünün ve tartıştığı grubun görüşlerini çürüteceğini zannederken, kendi kendisini çürüttüğünün herhalde farkında olmamaktadır. İşte bu söylediklerimize bir kaç tane örnek...

HK-PB, devrimci hareketin birlik sorununu tartışırken Parti Bayrağı'nın 13-14. sayısında Mart-Nisan 1979'da kitlelerin durumunu şu şekilde tespit ediyor;

«Bugün ülkemizde kitlelerin büyük ölçüde gericiliğin, revizyonizmin ve reformizmin etkisinde ve örgütsüz olduğu açıktır. Bu etkinin kırılması ve kitlelerin devrimci bir temelde örgütlenmesinin sağlanması, devrimci bir görevdir. Bunun yanısıra, kitlelerin belli bir azınlığının, onların nisbeten ileri kesimlerinin belli bir hızla devrimcileştiği, bunun derecesine göre çeşitli siyasi grupların etkisi altına girdikleri, bir kısmının da bu gruplar tarafından yön verilen, gevşek de olsa belirli bir örgütlenme düzeyine ulaştıkları da görülmektedir». (PB. s. 13-14, sf. 12).

Görüldüğü gibi PB. Mart-Nisan 1979'da kitlelerin durumunu böyle tespit ediyor ve zaten bunun ardından birlik sorununun önemini vurguluyor. 1979 Nisan'ından

1979 Ağustos'una kadar aradan dört ay geçmiş ve 14 Ekim Senato ve Milletvekili ara seçimleri yaklaşmaktadır. HK.-PB'nın seçimlere ilişkin tavrı açıklanır: Boykot! HK. boykot tavrının temellerini ortaya koyarken kitlelerin durumunu bakın nasıl tespit ediyor;

«Oysa, halkın mevcut düzene olan bağları oldukça hızlı bir şekilde kopuyor. Sahte umutlar bir bir yıkılma durumunda. Hayat, kitlelere hiçbir burjuva gerici partinin kurtuluş umudu olmayacağını gösteriyor.

«Seçim günü oy kullanmayı kendi çıkarlarını hiç ilgilendirmeyen, bir külfet olarak gören ve düzeni protesto edenlerin sayısı artıyor. Parlamentonun yozlaştırıcı etkisinden kurtulan ve doğrudan siyaset yapmaya ve düzene karşı mücadele etmeye girişenler, kitlelerin önemli bir bölümünü oluşturuyor». (HK. s. 172, TDKP-İÖ'nün çağrısı) İşte kitlelerin durumunu bu şekilde tespit eden HK.-PB'na sormak gerekir. Ne oldu dört ayda da kitleler bu hale, «boykot» yapabilecek hale geldi? 1917 Rusya'sının Şubat-Ekim arasına benzer bir dönemi mi yaşıyor Türkiye, ne oluyor? Kitlelerde dört ay gibi kısa bir sürede böylesine bir değişim herhalde 1917 Rusya'sının Nisan-Ağustos ayları arasında olmuştur! Ama HK-PB, bütün bu sorulara aldırmadan «genel grev» den, «siyasi grevlerden», «silahlı sokak çarpışmaları» ve «barikat savaşları»ndan söz edecektir. Çünkü bir kez «seçimleri boykot» politikasını benimsemiştir, bu politikanın maddi temellerini, kitlelerin durumunu dört ay öncesinden çok farklı olarak göstererek, ancak oluşturabilir. Yani HK-PB'nın tartıştığı konu, sorun değiştiği için daha önceki tespitleri de değişmiştir! Zaten bırakalım dört ay öncesini, «boykot» tavrını açıkladıktan bir hafta sonra Devrimci Yol'la «iç savaş» üzerine tartışırken, Devrimci Yol'un iç savaş olduğu yolundaki tespitine karşı çıkıyor ve görüşünü doğrulamak için kitlelerin içinde bulunduğu duruma ilişkin şunları söylüyordu;

«Peki Türkiye'de henüz kitleler basitçe haklarını talep etme ve elde ettiklerini korumaya çalışma dışında iktidar mücadelesine, silahlı mücadeleleye girişme-

mişken, *henüz kitle mücadelesinin barışçıl biçimleri esasken* nasıl iç savaşın varlığından bahsedilecek? İşçilerin silahlı gösteri ve ayaklanmaya dönüşmekten uzak olan grevleri mi, gecekondu halkının evlerini yıkmaya gelen gerici kuvvetlere direnmesi mi, mitingler mi vb. iç savaş?» (HK. s. 173) (a.b.ç.)

İşte, hem dört ay önce, hem de bırakınız dört ay öncesini, «boykot» şiarının ortaya atılmasından sonra kitleler bu durumda iken boykot politikası başarılı bir şekilde sonuçlanıyor! «Genel greve» hazırlanan kitleler, siyasi grevler silahlı sokak çatışmaları ve barikat savaşları arasında seçimleri boykot ediyorlar! İlginç toplama ve çıkarma hesapları yaparak HK ilan ediyor; 14 Ekim 1979 seçimlerinde Cumhuriyet tarihinin en düşük katılımı oldu, seçimlere katılma oranı % 55...! Boykot politikası tam bir başarı ile sonuçlanmış! Subjektivizm HK.' nun gözünü öyle karartmış, kendisini haklı çıkarmak için HK. öylesine çırpınıyor ki, kitlelere devrim yaptırsaydı şaşmamak gerekirdi!

Bir başka örneğe geçelim.

PB'nın 6. sayısında bizimle, Kurtuluş'la tartışırken HK-PB. hiç bir kaynak göstermeksizin şöyle diyor; «KSD..., faşist diktatörlüğe karşı egemen sınıfların oligarşik diktatörlüğünü savunmanın gerekliliğini iddia etti». (PB. s. 6, sf. 137) Ve bu mesnetsiz iddia ile birlikte hızını alamayan HK-PB şöyle yazıyor;

«Ve yine Halkın Kurtuluşu, faşist diktatörlüğün olmadığını savunduğu dönemde dahi hiç bir zaman «faşizm tehlikesine karşı» hakim sınıfların diğer devlet biçimlerini savunmak gerektiğini ileri sürmedi ve antifaşist mücadeleyi egemen sınıfların elindeki devletin biçim değişiklikleriyle sınırlamadı». (PB. s. 6, sf. 136-137).

Şimdi, HK-PB'nın Kurtuluş'a yüklediği «faşist diktatörlüğe karşı oligarşik diktatörlüğü savunma» iddiasını bir kenara bırakalım. HK-PB bunu uydurmuşlar. Bu iddialarına hiç bir kaynak gösteremezler. Burada yazarın şimdi Kurtuluş'la tartıştığını hatırlayalım. Ve

aynı dergide biraz geriye giderek HK-PB'nın Devrimci Yol'la tartışmasından bir paragraf aktaralım;

«Büyük burjuvazi ve büyük toprak ağalarının faşist diktatörlükleriyle ulusal burjuvazinin demokratik diktatörlüğü arasında proletarya ve emekçi halklar bakımından farklılık şunlardır: Bir kere bu her iki diktatörlük emekçiler üzerinde baskı ve zorbalık demektir. Burjuvazi bu baskı ve zorbalık örgütüne dayanarak proletarya ve emekçileri sömürmekte ve onların emeğini gaspetmektedir... Ve yine bu diktatörlükler arasındaki fark biçimseldir. Özünde veya niteliğinde bir değişiklik yoktur.

«Proletarya ve emekçi kitlelerin esas görevi, burjuva devleti zor yoluyla yıkıp yerine kendi diktatörlüklerini kurmalarıdır. Bu esas görevi yerine getirme mücadelesinin temelleri üzerinde, proletarya, bu iki diktatörlük arasındaki farklılıkları göz önüne alır, alması da zorunludur. Çünkü ulusal burjuvazinin demokratik diktatörlüğü toplumsal ilerlemeye etki eder (etkisinin derecesi önemli değildir). Bu da, halkın demokratik diktatörlüğünün ve proleterya diktatörlüğünün kurulabilmesinin şartlarını olgunlaştırır. Bu yüzden *büyük burjuvazi ve büyük toprak ağalarının faşist diktatörlüğüne karşı ulusal burjuvazinin demokratik diktatörlüğü tercih edilir*». (PB. s. 6, sf. 107) (a.b.ç.) Ne diyordu HK-PB? Kendilerinin «tırmanan faşizm» görüşünde oldukları dönem de dahil hiç bir zaman faşizm tehlikesine karşı hakim sınıfların diğer devlet biçimlerini savunmadığını söylüyordu. Faşizmin olmadığını, ama tırmandığını söyledikleri dönemi bir kenara bırakalım. Bu iddiayı yazdıkları sayfadan otuz sayfa geride, aynı dergide ise yukarıya aldığımız uzunca alıntıda görüldüğü gibi faşist diktatörlüğe karşı ulusal burjuvazinin diktatörlüğünün tercih edileceğini söylüyorlar. Evet, evet HK-PB iddialarında haklıdırlar! Onlar savunmadıklarını söylüyorlardı. Doğru, savunmuyorlar, ama tercih ediyorlar! Şaka bir yana, HK-PB'nın hali ortada. Kurtuluşla tartışırken başka, Devrimci Yol'la tartışırken baska tahliller yapıyor. Bu arkadaşlara Kurtuluş'a bu iddiayı yüklerken insafsız davrandıklarını, bu iddialarına hiç bir

kaynak gösteremediklerini ve eleştirmeden önce hiç olmazsa bizim, Kurtuluş'un yazdıklarını okumaları gerektiğini söyleyecektik. Ama bunları söylemekten vazgeçiyoruz. Bırakalım bizim yazdıklarımızı okumalarını, anlaşılan zahmet edip kendi yazdıklarını bile okumuyorlar. İşte yeni bir örneği. Yine PB'nın başka bir sayısında, bu kez otuz sayfa bile değil, yirmi sayfa arayla nasıl şu sözler söylenebilir, şu tespitler yapılabilir?

THKO Konferans belgelerinin yayınlandığı PB'nın 9. sayısında, örgütsel inşa ve çalışma tarzının düzeltilmesi tartışılırken şöyle deniyor.

«GMK'nun kurulduğu ve akabinde özeleştiri hareketinin başladığı *1975'te örgütümüz ML ideolojik-siyasi çizgiye sahip olmadığı gibi ML bir örgütsel çizgi ve yapıya da sahip değildi.* İdeolojik-siyasi alanda olduğu gibi, örgütsel alanda da yeniden inşa ve çalışma tarzımızı köklü bir değişikliğe tabi tutma sorunu ile karşı karşıyaydık». (PB. s. 9, sf. 28) (a.b.ç.)

PB'nın aynı sayısında, yirmi sayfa ilerisinde, THKO'nun isminin TDKP-İÖ olarak değiştirilmesi gereğini açıklar ve kararlaştırılırken ise şunlar söyleniyor.

«THKO, *bugünkü ML hattının temel çizgilerini ortaya koyduğu 1975 yılından itibaren ML bir örgüt haline gelmiş,* 1975'ten bugüne bu hattı geliştirip olgunlaştırmıştır». (PB. s. 9 sf. 49) (a.b.ç.) Bu hattın nasıl «geliştirilip, olgunlaştırıldığını (!)» yazımızın başında ortaya koyduk. HK kendi belirttiği gibi bir «özeleştiri hareketi» olmaktan bir adım öteye gidememiştir. Ama o bir kenara, yirmi sayfa ara ile bu kadar birbirine tamamen ters şeyler yazdıklarına göre, kendi yazdıklarını bile okumuyorlar herhalde derken haksızlık mı ediyoruz? Bu durumda, biraz ileride göstereceğimiz gibi HK-PB bizim yazdıklarımızı okumadan Kurtuluş'u incelemeden aklına gelen herşeyi uydurup, Kurtuluş'a her türlü iddiayı yükleyebilir, her türlü çamuru atabilir! HK-PB bu konuda mazur görülmelidir!

Başka bir örneğe geçelim...

Yine Kurtuluş'la tartışırken PB'nın 6. sayısında şöyle yazıyor dostlarımız;

«KSD, hakim sınıfların devrimin ve halkın müca-

delesini bastırmak için çeşitli yöntemlere başvurabileceğini ve çeşitli yöntemlerden yana olabileceğini gözardı ederek, bunların bazı kesimlerinin somut koşullarda en gerici yöntemlerden, bazılarının ise buna göre daha «ılımlı» yöntemlerden yana olabileceğini ve hangi yöntemlere başvurulacağı konusunda hakim sınıflar arasında farklı eğilimler olabileceğini inkar ediyor». (PB. s. 6, sf. 143) İşte buna tam da 'yavuz hırsız ev sahibini bastırır' derler! Oysa bu gerçeği inkar eden HK-PB' nın tam da kendisi, öyleki biz HK-PB'nın bu mantığını eleştirmek için Lenin'in burjuvazinin iki temel yöntemi olduğunu, birincisinin reformları rededen zor yöntemleri, ikincisinin ise tavizlere, reformlara dayanan «liberalizm» yöntemi olduğunu belirten sözlerini aktarıyorduk* HK-PB, yine aynı dergide, aynı sayıda Halkın Birliği ile tartışırken uzun uzun Halkın Birliği'ne tekelci burjuvazinin herhangi bir kesiminin «liberal» olamayacağını anlatıyor ve şöyle diyordu;

«'HB' yazarının kafası, tekelci burjuvazinin faşist ve «liberal» kanatları saçmalığıyla öylesine şartlanmışki..., sosyal-demokrat partinin de tekelci burzuvaziye hizmet eden küçük burjuva bir «işçi partisi» değil de, tekelci burzuvajinin «liberal» kesiminin partilerinden biri olduğunu zannediyor». (PB. s. 6, sf. 51) Burada PB ile HB arasındaki tartışmanın çeşitli boyutlarına girmemizin yeri gelmediğini ve HB'nin görüşünü yanlış temellere dayandırmaya çalıştığını belirtelim. Bizim esas göstermek istediğimiz tartıştığı gruba göre HK-PB'nın bir kez daha farklı tahlilleri savunduğudur.

Artık başka bir örneğe geçelim demiyeceğiz. HK-PB'nın tartışdığı gruba ve konuya göre değişen görüşler savunduğunu, farklı farklı tespitler yaptığını bu kadar örnek göstermiş olmalıdır. Uzun uzun alıntılar ve örneklerle durumu ortaya koyduk. Şimdi şu soruyu sorarak durumu açıklığa kavuşturmalıyız: HK-PB niçin

---

* Bkz. Faşizm ve Anti-faşist Mücadele, sf. 118-119, Kurtuluş Sosaylist Dergi Yayınları.

bu yöntemlere başvuruyor ve bu politika kimlerin politikasıdır? Bu sorunun cevabını da Lenin şöyle veriyor;

«Tavrını mevcut durumlara göre ayarlamak, güncel olayların ve küçük politik hesapların doğrultusunda bir uzlaşma yoluna gitmek, proletaryanın birincil sorununu gözönüne almamak, Kapitalist sistemi bütünüyle ele almadan ve sistemin özelliklerini doğru değerlendirmeden, kapitalizmin geçirdiği evrimlere ayak uydurmak, birincil amacı, anlık çıkarlar uğruna feda etmek, işte revizyonizmin izlediği politika yöntemi...

«Doğal olarak da izlediği bu politika sonsuz yöntem değişikliklerine, küçük ya da büyük çaptaki her 'yeni' sorun karşısında, olayların büyük ya da küçük çapta umulmadık bir yön değiştirmesinde, gelişmenin temel çizgisini, önemsiz bir dereceye ve geçici bir süreye göre değiştirmesine yol açmaktadır». (Lenin, Revizyonizm Üzerine, sf. 67).

HK-PB, Lenin'in bu sözlerini dikkatle incelemeli ve kendisine ne ölçüde uyduğunu düşünmelidir.

—HALKIN KURTULUŞU— PARTİ BAYRAĞI, KURTULUŞ'U TAHRİF EDİYOR...

HK-PB'nın ideolojik-siyasi yapısını, dünden bugüne nasıl «gelişip olgunlaştığını», tartışma yönteminin ne olduğunu ortaya koyduktan sonra PB'nın 6. sayısında Kurtuluş'u nasıl tahrif ettiğini sergilemeye çalışalım. Biraz önce HK-PB'nın kendi yazdıklarını bile herhalde okumadığını ve dolayısıyle bizim yazdıklarımızı, Kurtuluş'u okuma zahmetine girmeden «eleştiriler» düzmesinin mazur görülebileceğini söylemiştik. Evet, mazur görmekle birlikte HK-PB'nın bu tahrifat ve sahtekârlıkları teşhir edilmelidir, çünkü HK-PB siyaset sahnesinde devrimci bir siyaset olarak dolaşmakta ve ona inananlar bulunmaktadır. Şimdi, Kurtuluş'u okuyup, onun ne dediğini bilenler aşağıda belirteceğimiz iddialarda bulunabilirler mi, zannetmiyoruz!

HK-PB'nın 6. sayısında yer alan bu tahrifat ve sahtekarlıkları sergilerken alıntıları uzun tutup okuyucuyu

fazla sıkmaya hakkımız olmadığı kanısındayız. Kısaca durumu ortaya koyduğumuzda Kurtuluş hakkında bu tür iddialarda da bulunanlar varmış denecek ve iş sıkıcı olmaktan çok, herhalde eğlenceli olacaktır. PB'nın 6 sayısında önce Kurtuluş'tan hiç bir alıntı yapmadan ve hiç bir kaynak gösterilmeden yer alan iddialara değinelim;

«Bunlar (Kurtuluş kastediliyor-K) bir ara faşizmin bir devlet biçimi olduğunu dahi kabul etmiyor ve açık açık yazıyorlardı». (sf. 139) «Açık açık» nerede yazıldığı konusunda yazar hiç bir şey söylememiş, ama Kurtuluş'u okusa onun «Faşizm üzerine notlar-1» diyerek, fasizm üzerine yazı dizisinin şu cümlelerle başladığını görebilir;

«Faşizm konusunu ele alırken genelde devlet sorununa bir kez daha değinmek doğru olacaktır. Zira faşizmin yirminci yüzyılın bir olgusu, bir devlet biçimi olarak ortaya çıkışı, genel ekonomik ve özellikle siyasal gelişmelerin bütünlüğü içerisinde değerlendirilmesi gerekir». (Kurtuluş s. 15, sf. 20).

«KSD, sözde faşizmin egemen sınıflar arasındaki bir çatışmanın ürünü olarak görmüyor, ama neyin ürünü olduğunu belirtmekten de kaçınıyor». (sf. 142).

«Faşizm, kapitalizmin, genel bunalımlarını yaşadığı, proletarya diktatörlüğünü tanıdığı bir dönemde, yani, kapitalist sistemin temel direği olan tekelci burjuvazinin can çekiştiği bir dönemde kendisine karşı ortaya çıkan alternatifle yüzyüze geldiğinde, varlığını bir müddet daha devam ettirebilmek, içine düştüğü krize bir ölçüde çare bulabilmek amacıyla, kendi etrafında toparlayabileceği bütün güçleri toparlayıp en güçlü bir biçimde savunma için yapılan her alandaki genel saldırıdır». (Kurtuluş s. 16, sf. 54).

«KSD'nin oportünist yazarlarına göre ise mali sermayenin egemenliği kurulduğu için burjuva demokratik hak ve özgürlükler elde edilemez». (sf. 124).

«... «sol» oportünistler de en keskin bir biçimde demokratik hakların koparılmasını inkar ederler. Aslında

onların inkâr ettiği demokrasi için mücadeledir». (Kurtuluş, s. 8, sf. 38)

«... Onlar (Kurtuluş kastediliyor-K) aynen TİP gibi, Türkiye'nin sosyalist devrim aşamasında bulunduğu *inancındadırlar». (sf. 112) Sizi bilmeyiz, ama biz o* inançta değiliz!

«Önümüzdeki devrim adımına biz (ülkemiz için) anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk devrimi diyoruz». (Kurtuluş, s. 7, sf. 6-7)

«Yarı-sömürge ülkelerde faşizme karşı mücadeleyi demokratik devrimin temel sorunlarından biri olarak görmeyen KSD...» (sf. 140)

«Biz sisteme bağlı siyasal bir sorun olan faşizmi ve ona karşı mücadeleyi ele alırken; «anti-faşist mücadele» perspektifinden değil devrim temel perspektifinden bakar ve *faşizmin ortadan kaldırılması devrim sorunudur*, yani asli olan devrim sorunudur deriz». (Kurtuluş, s. 22, sf. 7).

Şimdi de HK-PB'nın hangi iplikten dokunduğunu görelim;

«KSD oportünistleri aynen modern revizyonistler ve «üç dünyacı» oportünistler gibi yarı-sömürge ülkedeki komprador burjuvazi ve toprak ağalarıyla emperyalizm arasındaki kopmaz bağı görmezlikten geliyor; iç ve dış gericiliğin devrime, halka ve proletaryaya karşı sımsıkı bir blok oluşturduğunu inkâr ediyorlar. Bu bize şunu gösteriyor; tüm revizyonistler ve oportünistler aynı iplikten dokunmuşlardır». (sf. 139-140)

Artık bu kadarıda çok fazla! HK-PB, Kurtuluş'u «üç dünyacı» oportünistler dediği Aydınlık'la yanyana getirmeye çalışırken gülünç duruma düştüğünün farkında değil. Çünkü ne kadar uzaklaşmaya çalışırsa çalışsın Aydınlık'la yanyana duran kendisi. Bu HK-PB için «acı ama gerçek»! Şu sözleri görünce HK-PB'nın hangi iplikten dokunduğu artık okuyucuya kalmıştır.

«Emperyalizm, bu ülkelerde (-yarı-sömürge ülkelerde-) kendisine bağımlı olarak gelişen bu kapitalizmin doğrudan doğruya içinde yer alırken..., bu ülkelerdeki dayanağını birinci dereceden kendisinin bir alt modeli

görünümünde olan tekelci burjuvaziye bırakırken, ülkedeki diğer en gerici sınıfları da kendi dayanakları içerisine almış ve bu en gerici sınıflar ittifakının çimentosu olmuştur». (Kurtuluş, s. 7, sf. 51).

Evet, HK-PB hangi iplikten dokunmuştur, tahrifat ve sahtekârlık ipliğinden...

Buraya kadar aktardığımız tahrifat ve sahtekârlıklar Kurtuluş'tan hiç bir alıntı yapılmadan, hiç bir kaynak gösterilmeden yapılanlardan bazıları idi. Zaten hepsinin aktarılması mümkün değil, bir kitap yazmak gerekir. Ama işin ilginç yanı bir de Kurtuluş'tan alıntılar yaparak, kaynak göstererek yapılanları var. Madem HK-PB'nın tartışma yöntemini örnekleriyle sergilemeye giriştik, öyleyse bunlardan da çok değil, bir kaç tane örnek verelim!

Kurtuluş Sosyalist Dergi 18. sayısında HK'nun faşizm üzerine görüşlerini eleştirirken HK'nun 41. sayısından iki paragraf alıntı yapıyor. Paragraflardan birincisi şu;

«Ama kapitalist-emperyalist ülkelerde, burjuva devletinin emperyalist aşamada da burjuva demokratik bir biçim alması mümkündür. Ama bu demokrasi mali sermayesinin demokrasisidir, bu bakımdan da serbest rekabetçi döneme göre daha da sınırlıdır ve daha gericileşmiştir». (HK. s. 41) Kurtuluş, HK'dan aktardığı bu birinci paragraftaki görüşü yorumlayarak eleştiriyor. PB, Kurtuluş'un yorum yaptığı yeri alıntı olarak almış. Kurtuluş birinci paragrafı şöyle yorumlayarak eleştiriyor.

«Birinci paragrafta *emperyalist ülkelerde rastlanabilecek olan burjuva demokrasisinin* (altını HK. çizmiş) mali sermayenin demokrasisi olduğu vurgulanarak kapitalizmin rekabetçi dönemindeki devlet biçimi olan burjuva demokrasisinden ayrılığı belirtilmek isteniyor». (Kurtuluş, s. 18, sf. 40. aktaran PB. s. 6, sf. 124) Parti Bayrağı bakın nasıl devam ediyor;

«Altını çizdiğimiz satırlardan da (—yukarıda altını çizdiği satırlardan sözediyor—K) anlaşıldığı gibi, emperyalist dönemde de burjuva demokrasisinin bulunabi-

leceğini, KSD yazarları da kimi yerde kabul etmek zorunda kalıyorlar» (aynı yer)

Gülermisiniz, ağlarmısınız! Kurtuluş'un HK'dan alıntı yaptıktan sonra, alıntıdaki görüşleri yorumlarken alıntıdaki ifadeleri kullanması HK-PB'na neler dedirtiyor? Kurtuluş zaten bu iddiayı eleştirmek için o alıntıyı yapmış, ama bunu HK-PB'na nasıl anlatacağız?!

Başka bir örneğe geçelim...

Kurtuluş yine 18. sayısında HK.'nun «sosyal-faşizm» le ilgili görüşlerini eleştirirken HK.'nun 45. sayısından şu alıntıyı yapıyor;

«Faşist diktatörlükle sosyal-faşist diktatörlük arasındaki tek fark, sadece, sosyal-faşist diktatörlük şartlarında egemen sınıflar diktatörlüğünün 'sosyalizm' maskesi takınması ve günümüzün somut şartlarında —yarı-sömürge ülkelerde— sosyal-emperyalist yardakçılığının, Sovyet işbirlikçiliğinin esas haline gelmesidir». (HK. s. 45, aktaran Kurtuluş. s. 18, sf. 52) Kurtuluş, HK'dan bu alıntıyı yaptıktan sonra eleştirmeye başlıyor ve şöyle diyor;

«Biliyoruz ki faşizm, yarı-sömürgelerde herhangibir emperyalist ülkenin yardakçılığı olarak ortaya çıkmaz. Yine emperyalizmin işbirlikçisi olmak da zorunlu olarak faşist olmayı gerektirmiyor. Demek ki sosyal-faşizm bu özelliği ile faşizmden ayrılmaktadır». (Kurtuluş s. 18, sf. 53)

Görüldüğü gibi «sosyal-faşizm» tartışılmaktadır. Ama PB. bu bölümün- yukarıya aktardığımız bölümün-sosyal-faşizmle ilgili son cümlesini almadan, diğer kısmını almış ve başına ve sonuna şu sözlerden ibaret yorumlarını da oturtuvermiş! Şöyle diyor PB;

«KSD emperyalizme karşı olunmadan, faşizme karşı olunabileceğini şu sözlerle dile getiriyor:

«Biliyoruz ki faşizm yarı-sömürgelerde herhangi bir emperyalist ülkenin *yardakçılığı olarak ortaya çıkmaz*. (altını HK. çizmiş) Yine emperyalizmin işbirlikçisi olmak da zorunlu olarak faşist olmayı gerektirmiyor». (KSD. s. 18, s. 53).

«Emperyalizmin hakimiyeti altındaki bir ülkede faşizmin emperyalizmin yardakçılığı olarak ortaya çıkma-

dığını söylemek, faşizmin kaynağının bizzat mali sermaye olduğunu en açık bir şekilde inkâr etmektir». (PB. s. 6, sf. 128) Görüldüğü gibi HK-PB kendisini çok kurnaz zannediyor! Biz diyoruz mangal tahtası, o anlıyor bayram haftası! PB. devam ediyor ve Kurtuluş'tan şu alıntıyı yapıyor;

«Oysa bugün ABD'de devletin biçiminin oligarşi olmasına karşılık yarı-sömürgelerinde değişik devlet biçimlerine rastlıyoruz. Bir kısmında faşizm varken, bir kısmında oligarşik devletler görülüyor». (PB. s. 6, sf. 140) Devam ediyor PB;

«Bu anlayışa göre, emperyalist ülkedeki devletin biçimi faşist olmadığı sürece, bu emperyalist devlet yarı-sömürgelerdeki faşist diktatörlükleri desteklemez. KSD bu görüşü paylaşmak için Aydıklık oportünistlerden daha iyi bir kafa dengi bulamaz... KSD yazarı, başını çevirip de dünyaya bir baksa, bugün dünyada nerede faşist bir diktatörlük varsa, burjuva demokrasisiyle yönetilen ABD'nin onun arkasında olduğunu görecek, ama savunduğu revizyonist faşizm teorisi buna izin vermiyor». (aynı yer) Yine PB. herşeyi birbirine karıştırmayı becerdi! Kurtuluş neyi savunuyordu, tam da PB'nın «revizyonist faşizm teorisinden» başımızı kaldırıp da göremediğimizi iddia ettiklerini savunmuyor muydu? PB' nın Kurtuluş'tan yaptığı alıntının bir önceki cümlesini aktararak PB'nın karmakarışık ettiklerini bir düzene koyalım; bakalım Kurtuluş faşist olmayan emperyalist devlet yarı-sömürgelerdeki faşist diktatörlükleri desteklemez mi diyormuş, yoksa tam tersini mi?

«Emperyalizmin işbirlikçisi olmak, faşizmi belirleyen öğe olsaydı (-ki yukarda bunu PB. savunuyordu, yani kafasını kaldırıp da dünyayı göremeyen PB'nın kendisidir -K), ona kaynak teşkil eden ülkede de faşizmden bahsetmek sözkonusu olurdu. Oysa bugün ABD'de de devletin biçiminin oligarşi olmasına karşılık, yarı-sömürgelerinde değişik devlet biçimlerine rastlıyoruz. Bir kısmında faşizm varken, bir kısmında oligarşik devletler görülüyor». (Kurtuluş, s. 18, sf. 53).

Görüldüğü gibi PB. «ne sihirdir ne keramet el çabukluğu marifet» yapıyor! Bir de kalkmış Kurtuluş'a

Aydınlık'ın kafa dengi olduğunu söylüyor! Aman, üstadım o şeref size aittir! Bilindiği gibi yalancılık, tahrifat ve sahtekârlıkta Aydınlık'ın üstüne yoktur. Ama görülüyor ki HK-PB, Aydınlık'tan epey şey öğrenmiş.

Boşuna dememişler, «körle yatan, şaşı kalkar»! Halkın Kurtuluşu bir ara Aydınlık'la epey düşüp kalkmıştı da...!

P.B.'nın yaptığı tahrifat ve sahtekârlıklar aslında bu kadar değil, daha çok örnek var. Ama HK-PB'nın yöntemlerini sergilemek, Kurtuluş'u nasıl tahrif ettiğini, çamurlar attığını göstermek için bu kadar yeter de, artar bile herhalde! HK-PB'nın sadece bir yazısında yapmak başarısını (!) gösterdiği- ki gerçekten sadece bir yazıda bu kadarını yapmak kolay değildir- saçmalıkların ve zırvaların hepsiyle ne biz, ne de okuyucu uğraşmak zorunda değil! Bu faslı kapatalım.

HALKIN KURTULUŞU— PARTİ BAYRAĞI «PRATİK İÇİNDE» TEORİ ÜRETMEĞE ÇALIŞIYOR.

Baştan beri göstermeye çalıştık ki, HK-PB için teori pek önemli bir şey değildir. Lenin'in «Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz» sözü HK-PB'na göre güzel bir sözdür, hatta yayın organlarında alt başlık olarak bile kullanılabilir*. Ama HK-PB, kesinlikle bu sözün anlamını kavrayabilmiş değildir, kavrasa baştan beri sergilediğimiz durumlara düşmez, bu yöntemlere başvurmazdı.

HK-PB, Lenin'in bu sözünü çok ilginç bir şekilde anlıyor olsa gerek (daha doğrusu bu durumda hiç anlamıyor). HK-PB, teorisiz olunamayacağını bildiği için -evet, bu kadarını biliyor!- bir yerlerden teori ithal ediyor. Eskiden bu Çin'di, şimdilerde ise Arnavutluk'tur.

---

* «Konferans» Yoldaş'ın bu alt başlığını değiştirerek, «Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşin» yapmış. Gerekçesi ise şu: Artık ideolojik inşa esas olarak tamamlanmış!

Bu ithal ettiği teoriler elbette ne dünyaya, ne de Türkiye'ye uyuyor. Bu teorilerin pratiğe yol göstermesi «eylem klavuzu» olması bir yana, pratikte bunların geçersizliği ve tutarsızlığı ortaya çıkmaya başlıyor. Bundan sonra da başlıyor HK-PB bu teorilerin sağını-solunu budamaya, kendi deyişiyle «sivri uçlarını törpülemeye». Ama olmuyor, olmuyor! Dikiş tutturamayınca, bu kez bir «özeleştiri» ile HK-PB bu teorilerden vazgeçiyor. İşte HK-PB'nın yaptığı tastamam budur. Bu tavır teori konusunda dar deneyciliğin ta kendisidir; tastamam ampirik yöntemdir.

Oysa Marksizm-Leninizm teoriyi pratikten kopuk bir şekilde ele almaz. Marksizm-Leninizm evrenseldir. Onun temelleri ortaya konulalı ve kendisi dışındaki bütün dünya görüşleriyle hesaplaşmasını yapalı epey zaman geçmiştir. Bizler için sorun onu kavramak, onun genel çizgisini ve temellerini kavrayarak özümsemek ve ülkemizin somut koşullarına indirgemeye, uygulamaya çalışmaktır. Bunu başarabildiğimiz ölçüde ve kendi ülkemizde devrimi başarıya götürebildiğimiz sürece Marksizm-Leninizmin genel «hazinesine» bizler de bir şeyler katacağız demektir. Tabi ki bu «katacaklarımız» sosyal-pratiğin deneyinden, süzgecinden geçmelidir. Yani pratiğe, sınıf mücadelesine yol göstermeli, dünyayı değiştirmede (ülkemizde devrimi başarıya götürmede) rolünü ispatlamalıdır. Ve bu çerçevede bütün bu sürecin hiç bir anı pratikten kopuk değildir, teori ile pratiğin uyumlu bir birliği sözkonusudur.

İşte HK-PB bunları kavrayamamaktadır. O ya teoriyi ithal etmektedir -Marksizm-Leninizm uluslararasıdır ya (!)- ya da sosyal-pratik içinde, hayatta cereyan eden olaylar karşısında sıkışıp kalınca, o anda ya da eskiden söylediklerini rededip yeni «teoriler» yaratmaya çalışmaktadır. Ama bu durumda da başarılı olamamaktadır, olması mükün değildir. Sosyal-pratik içinde geçersizliğini farkettiği teorilerden acele ile vazgeçmeye çalışır ve bu arada yeni teoriler yaratmaya çalışırken «kafasını gözünü yarmaktadır»! Bu anlayışı çerçevesinde hayatta cereyan eden olaylar HK-PB'nın teorik-siyasi hattını ilginç bir şekilde etkilemektedir. Örneğin

HK-PB'nın faşizm ve anti-faşist mücadeleye ilişkin görüşlerinde bu durumu izlemek mümkündür,

Yazımızın başlarında da belirttiğimiz gibi HK-PB eskiden faşizmin tırmandığını, Türkiye'de faşist diktatörlüğün olmadığını savunuyordu. HK yayın hayatına başladığında I. MC iktidarda idi. HK yayın hayatına başlar başlamaz çeşitli baskılarla karşı karşıya kaldı. Biraz gelişip güçlendikçe HK üzerindeki baskılar da giderek arttı. Nihayet 10. sayıya ulaştıklarında MC iktidarının baskıları da iyice yoğunlaştı ve HK'nun bürosu polis tarafından basılarak sahibi ve çalışanları tutuklandı. Bundan sonra HK MC iktidarından «faşist» MC iktidarı diye sözetmeye başladı. 27. sayıya gelindiğinde hayatta cereyan eden olaylar HK'na faşizm üzerine olan görüşlerinin yanlış olduğu kanısına vardırmış olacak ki faşizmle ilgili görüşlerini gözden geçireceklerini ilan ettiler. Bu arada, bu noktada, HK'nun «teori üretmek» için ilginç bir yöntem geliştirdiğini de belirtelim. HK okuyucularını da faşizm üzerine tartışmaya ve görüşlerini bildirmeye davet ediyordu. Böylece teori çok «demokratik» (!) bir şekilde üretiliyordu. HK'nun hem kendisinin, hem okuyucularının düşünüp, araştırarak tartışmaları 40. sayıya kadar sürdü. 40. sayıdan sonra HK. -herhalde okuyucularının çoğunluğunun da desteğini alarak (!)- Ülkede faşist diktatörlüğün olduğu görüşünü savunmaya başladı. Bu konuda «özeleştiri» yaparken HK nasıl «pratik içinde» teori ürettiğini de kendi ağzından anlatıyor. Şöyle diyor;

«Biz HALKIN KURTULUŞU'nun siyasi mücadeleye atıldığı dönemde, *bir yandan dönemin siyasi özelliklerine bakarak,* bir yandan da teorik ve siyasi yetersizliğin ve dar-deneyciliğin bir sonucu olarak, bir ülkede, siyasi rejimin faşist olup olmamasını, siyasi demokratik hak ve özgürlüklerin tamamıyla ortadan kaldırılıp, kaldırılmamasına bağladık». (HK. s. 43) (a.b.ç.)

«14 Ekim seçimlerinde (-1973 seçimleri kastediliyor- K), reformist burjuvazi halkın faşizme karşı muhalefetini, kendi siyaseti doğrultusunda kanalize etmeyi başardı. Böylece ağırlığını CHP'nin oluşturduğu bir

hükümet kuruldu. Halkın gelişen devrimci demokratik mücadelesinin bir ürünü olarak bir kısım siyasi ve demokratik hak ve özgürlükler fiilen kullanıldı. Legal çalışma ve örgütlenme olanakları arttı.

«İşte biz böyle bir ortama bakarak faşizm tahlili yaptığımız için...» (aynı yer) (a.b.ç.)

O zaman öyle bir ortama bakarak teorik tahliller yapan ve faşizm tırmanıyor diyen HK, CHP iktidardan uzaklaşıp MC geldiğinde ve baskılar arttığında bu kez de bu yeni ortama bakarak faşist diktatörlük olduğuna hükmetmiştir. Yani HK'nun mantığında, olayları değerlendirişinde değişen bir şey yoktur. Artık bir kez ülkede faşist diktatörlük olduğuna hükmedildikten sonra HK. için sorun basittir! Bu tespite uygun bir faşizm teorisi inşa etmek kalıyor geriye ve HK. da bunu yapmıştır. Tabii ortaya Marksizm-Leninizmin faşizm teorisi ile ilişkisi olmayan bir teoriden de öte, kendi içinde tutarlılığı bile olmayan bir «teori» çıkmıştır.

HK. faşizm teorisini kurarken herşeyden önce Marksist-Leninist devlet teorisinden habersizdir ve doğal olarak yanlışlıkları da bu noktadan başlamaktadır. Şöyle diyorlar;

«Burjuva devletin aldığı biçimler çok çeşitlidir. Fakat bunları iki ana kategoride toplayabiliriz: Burjuva demokrasisi ve faşizm». (HK. s. 40) Bu iddia Marksist-Leninist devlet teorisinin inkarı değil de, nedir? Burjuva devlet biçimlerini HK. hangi temelde, hangi ölçütlere göre bu «iki ana kategoride» toplamaktadır? Orası belli değil, o konuda herhangi bir şey söylenmiyor. Ama öte yandan şu doğru ifadelere yer veriliyor; «Köleci ve feodal toplumlarda olduğu gibi, kapitalist toplumda da devlet, her ülkenin iktisadi, sosyal ve siyasal koşullarına; sınıf mücadelesinin eriştiği boyutlara, ulusal ve uluslararası durumdaki değişikliğe bağlı olarak değişik biçimler alır». (aynı yer) Ne var ki, bu «değişik biçimler» HK'na göre burjuva demokrasisi veya faşizm kategorilerinden olacak! (Ne demekse!) Yani aslında HK kapitalist devletin «değişik biçimlerinden, çok çe-

şitliliğinden» sözetmekle birlikte bunları iki biçime indirgemekte, faşizm ve burjuva demokrasisi ile sınırlamaktadır. Böyle bir sınırlamaya girdiğinde HK her adımda açmazlara, çözümsüzlüklere düşmekten kendisini kurtaramaz.

Örneğin, HK Türkiye'de faşist diktatörlüğü 1930' lardan sonra başlatıyor. 1930'lardan önce ne vardı? Yine burjuva devlet vardı, onun biçimlerinden biri vardı? Peki neydi Türkiye'de 1930'lardan önceki burjuva devletin biçimi? Faşizm olmadığına göre, diğer «ana kategori» olan burjuva demokrasisi mi vardı? Ama başka yazılarından biliyoruz ki HK. Türkiye'de hiç bir zaman burjuva demokrasisinin olmadığını, yaşanmadığını söylüyor O zaman 1930'lardan önce burjuva demokrasisi veya onun kategorisinden bir devlet biçimi olamaz. Peki o zaman faşizm veya onun kategorisinden bir şeyler vardı. Ama o zaman da şu soruya HK. cevap vermek zorunda kalır; o zaman faşizm niye 1930'larda başlıyor da, daha önceden başlamıyor?

Başka bir örnek verelim. HK. haklı olarak faşizmi emperyalizm döneminin bir ürünü olarak ele alıyor. Esas olarak da 1917 Ekim devrimiyle birlikte dünya çapında ortaya çıkan ekonomik, sosyal ve özellikle siyasal gelişmelerin bir ürünü olduğunu belirtiyor faşizmin. Doğrudur. Ama bu tespit HK.'nu yeni açmazlara sürüklüyor? Esas olarak 1917 sonrasının ürünü olduğuna göre faşizm, 1917 öncesi burjuva devletler hep burjuva demokrasisi veya onun kategorisinden devlet biçimleri mi idiler?

Görüldüğü gibi örnekleri ve soruları çoğaltmak mümkün, ama daha fazlasının gereği yok. HK'nun Marksizm-Leninizmin devlet teorisini oturup yeni baştan incelemesi ve kavraması gerekir. Devlet sorununa bu yaklaşımı ileride göstereceğimiz gibi, HK'nu kendisinin de anti-marksist dediği, (ki gerçekten de öyledir)' «sürekli faşizm teorisine» götürmektedir.

HK.'nun devlet sorununa yaklaşımındaki yanlışlığı sadece bu noktadan ibaret değil. Örneğin bir başka

noktadan da şu şekilde kendi kendisiyle çelişiyor, şöyle ki;

HK. burjuva devlet biçimlerinin değişik biçimler almasını «şiddet metodlarındaki» değişikliklere bağlıyor. Şöyle diyor;

«Toplumsal evrimin sınıflar arasındaki ilişkinin gelişimine paralel olarak, sınıf mücadelesinin kazandığı boyutların bir sonucu olarak, ulusal ve uluslararası koşullara bağlı olarak -şiddetin özünde esasta bir değişiklik olmamasına rağmen- şiddetin metodları değişebilir ve değişmektedir. İşte şiddetin metodlarında meydana gelen bu değişiklikler devletin biçimini oluşturur. Her biçimi diğerlerinden ayıran tek özellik şiddet metodlarında, egemenlik biçiminde ortaya çıkan değişikliktir». (HK. s. 40).

Şimdi bu noktada HK.'nun 1930'lardan bugüne Türkiye'de faşist diktatörlük olduğunu savunduğunu hatırlatalım. Yarım yüzyıla yaklaşan bu süre içinde Türkiye'de bu «şiddet metodlarında» hiç mi değişiklik olmamıştır? Bu süre içinde egemen sınıflar «tek partiden» «çok parti»ye geçmişler, darbeler olmuş, darbe girişimleri başlatılmış, yeni anayasalar olmuş, anayasaların önemli bir bölümü değiştirilmiş ve «şiddet metodları» hiç değişmemiş! Elbette buna kargalar bile güler! Ve herhalde kargalardan önce HK'nun da gülmesi gerekir (her ne kadar bu kendi kendisine gülmek anlamına gelecekse de...). Çünkü geçmiş bir yana HK. bugün bu «şiddet metodlarına» ilişkin farklı eğilimler olduğunu, çeşitli siyasi güçlerin değişik şiddet metodlarından yana olduğunu söylüyor; Şöyle diyor HK.

«Faşitler reformistler ve modern revizyonistler arasındaki çatışma sadece ve sadece işçi sınıfının, yoksul köylülüğün ve diğer emekçi halk sınıflarının demokrasi mücadelesinin hangi metodlarla bastırılması ve durdurulması gerektiği noktasından kaynaklanmaktadır. Kitlelerin demokrasi mücadelesini ezerek kapitalizmin krizini ve bunun bütün ekonomik ve siyasi sonuçlarını emekçi sınıfların sırtına bindirmeye çalışan egemen sınıflar bu işi faşist açık terörcü yöntemlerle mi, yoksa reformist ve sahte demokratik görünümlü yöntemlerle

mi yapacakları konusunda tercih yapmaya çalışmaktadırlar». (HK. s. 135).

Bu durumda HK'nun kendisine göre de bu siyasi güçler arasında, yani «faşistler, reformistler ve modern revizyonistler» arasında devletin biçimi üzerine bir çatışma, bir mücadele yok mudur? Bu durumda olması gerekir. *Ama HK.*, *«hayır yoktur»* demektedir, faşist diktatörlüğün, faşist devlet biçiminin sürüp gittiğini söylemektedir, tabi kendi kendisiyle çelişerek...

HK-PB, Devrimci Yol'la tartışırken şöyle diyor;

«Faşizm meselesine tamamen ekonomik bir bakış açısından yaklaşanların, faşizmin iktidar olmasını siyasi mücadeleye göre değil, kitlelerin ekonomik mücadelesine göre yorumlamalarından daha doğal bir şey yoktur». (PB. ,s. 6, sf. 105) Halkın Birliği ile tartışırken de önce, «...tekelci burjuvazi, devrim karşısında son tahlilde, faşizmin dışında egemenliğini sürdüremez duruma gelir. Bunun için faşizm, tekelci burjuvazinin son çılgınlık rejimidir». (HK. s. 103) diyerek siyasi mücadelenin belirleyici yerini, faşizmin devrimle karşı-devrim arasındaki çatışanın bir ürünü, bir sonucu olarak iktidara geldiğini belirtiyor ve şöyle diyor;

«Faşizm meselesine emperyalistler ve gericiler arasındaki çelişkiye göre yaklaşanlar, tabi ki faşizm olgusunu, yükselen devrim karşısında azgınlaşan karşı-devrimin saldırganlığı olarak göremezler». (aynı yer)

Görüldüğü gibi HK-PB, Devrimci Yol'u faşizm meselesine ekonomik bir açıdan yaklaşmakla, Halkın Birliğini ise emperyalistler ve gericilere göre, uluslararası koşullara göre yaklaşmakla suçluyor. Peki bakalım, HK-PB, kendisi nasıl yaklaşıyor? Şöyle diyor HK-PB;

«Ulusal Kurtuluş savaşını izleyen ilk yıllarda, savaş içinde kazanılmış bir kısım demokratik hak ve mevziler hemen ortadan kaldırılmış değildi. Ancak büyük burjuvazi ve toprak ağaları bunlara sürekli olarak saldırdı, bunları iyice kısıtladı ve nihayet 1925 yılında Doğu'daki Kürt ulusal ayaklanması bahane edilerek çıkarılan Takrir-i Sükun kanunuyla azgın bir terörün hüküm sürdüğü gericilik yılları başlamış oldu. Bunu bir süreç içinde devletin faşistleştirilmesi izledi. *Yukarıdan aşağıya ve*

hakim sınıflar eliyle adım adım gerçekleştirilen bu işlem özellikle 1929 buranının patlak vermesiyle hızlandı ve devletin faşistleştirilmesi işi esas olarak buhran yıllarında gerçekleştirildi». (HK. s. 86) (a.b.ç.).

Aslında HK.-PB'nın bu kendi yaklaşımı, hem Devrimci Yol'a, hem de Halkın Birliği'ne yönelttiği eleştirilerin her ikisinin de kendisi için geçerli olduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü HK-PB, 1930'larda Türkiye'de faşist diktatörlüğün kurulmasını hem uluslararası koşullara ve ilişkilere, hem de ekonomik duruma bağlamaktadır. HK. Halkın Birliği'ne faşizmin «yükselen devrim hareketine karşı azgınlaşan karşı-devrimin saldırganlığı» olduğunu anlatıyordu. Peki, 1930'larda nerede Türkiye'de yükselen devrim hareketi? Kürt ulusal ayaklanmalarını HK «yükselen devrim hareketi» olarak gösteremez herhalde. 1925 Şeyh Sait ayaklanması ve 1927 Ağrı ayaklanması «yükselen devrim hareketi» olmadığı gibi, aynı dönemde Türkiye'de de sözü edilebilecek bir kitle hareketliliği, bir mücadele bile yoktur. Bu durumda niye 1930'larda faşist diktatörlük kurulmuştur Türkiye'de, niye HK'nun da dediği gibi «son çılgınlık rejimi»ne başvurulmuştur? Bir de bu iş «yukarıdan aşağıya adım, adım» gerçekleştirilmiş! Bunu da Dimitrov'dan okudular, Dimitrov kapitalizmin yeterince gelişmediği ve burjuva demokratik devrimin tamamlanmadığı ülkelerde genellikle böyle olur diyor ya! Kendilerini Dimitrov'a uyduracaklar! Ama Dimitrov, bu durumun özellikle faşizmin geniş bir kitle temeline sahip olamadığı ve faşist burjuva kampın çeşitli grupları arasında çatışmanın ileri boyutlarda olduğu zaman sözkonusu olacağını bildiriyor.

Dimitrov şöyle diyor;

«Faşizmin geniş bir kitle dayanağı bulamadığı ve faşist burjuva kampın çeşitli grupları arasındaki mücadelenin kesin olduğu bir takım ülkelerde bu rejim, öncelikle parlamentoyu feshetme yoluna gitmez. Sosyal demokrat partiler de dahil olmak üzere öteki burjuva partilerinin biraz meşrutiyet elde etmelerine göz yumar. Başka ülkelerde eğer yönetici burjuvazi *erken* (a.ç. Dimitrov) bir devrimin patlak vermesinden korkuyorsa,

faşizm sınırlandırılmamış olan siyasal tekelini kurar» (Faşizme Karşı Birleşik Cephe, sf. 150)

Bu durumda HK-PB Dimitrov'la uyum sağlayacağım derken iyice çıkmaza girmiştir. 1930'larda Türkiye'de burjuvazi «erken bir devrimin» patlak vermesinden mi korkuyordu? Herhalde öyle bir şey yok. Bunu HK. da zımnen kabul ediyor, çünkü o zaman faşizm kısa sürede «sınırlandırılmamış olan siyasal tekelini» kurardı. Hayır, böyle yapmıyor, «yukarıdan aşağı ve adım, adım» kuruyor, böyle diyor HK. o zaman da HK.'na şunu sormak gerekir; peki 1930'larda Türkiye'deki iktidar (Kemalist İktidar) faşizme yönelirken «geniş bir kitle dayanağından» yoksun ve «faşist burjuva kampın» çeşitli grupları arasındaki mücadele çok ileri boyutlardamıydı? Hayır, öyle bir durum da sözkonusu değildir. Tam tersine herhalde o yılların dünyasında Türkiye'deki iktidar en sağlam ve en geniş kitle dayanağına sahip burjuva iktidarlardan biri idi. O halde bir daha belirtelim ki HK-PB 1930'larda Türkiye'de faşist devletin kurulduğunu iddia ederken, soruna hem uluslararası açıdan (1929-30 kapitalizmin büyük bunalımı) ve emperyalistlerarası ilişkiler açısından, hem de ekonomik açıdan bakmaktadır.

HK-PB önüne geleni anti-faşist mücadeleyi CHP'nin kuyruğuna takmakla, anti-faşist mücadelede CHP'ye bel bağlamakla suçluyor. Peki kendisinin CHP karşısında durumu nedir ve anti-faşist mücadeleyi HK-PB nasıl ele alıyor?

HK-PB, CHP'yi şu şekilde değerlendiriyor;

«MC'yi oluşturan partilerin emperyalizmin işbirlikçisi hakim sınıfların, tekelci burjuvazi ve toprak ağalarının temsilcisi olmalarına karşılık, CHP esas olarak orta burjuvazinin partisidir». (HK. s. 19) Daha sonraları ise şöyle diyor;

«Uzlaşmacı, teslimiyetçi ve reformcu bir orta burjuva partisi olan CHP, giderek bu özelliklerini bile tamamen yitirip tam bir hakim sınıflar partisi haline gelme tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır». (HK. s. 77).

Görüldüğü gibi HK'na göre CHP hakim sınıfların, yani tekelci burjuvazi ve toprak ağalarının bir partisi

değildir, bunların dışında bir sınıfın «orta burjuvazinin» partisidir. Faşist diktatörlük bu hakim sınıfların diktatörlüğü olduğuna göre, niye bu hakim sınıflarla çıkarları çelişen bir sınıfın temsilcisi olan CHP ile bunlara karşı «anti-faşist mücadelede» ittifak yapılmasın? HK-PB bunun da cevabını bulmuş; CHP orta burjuvazinin (milli burjuvazinin) üst (sağ) kesiminin sözcülüğünü yapmakta imiş ve bu kesimin çıkarları tekelci burjuvazi ve toprak ağalarıyla uzlaşırmış. Işte bu yüzden CHP ile anti-faşist mücadelede ittifak yapılamazmış. Ama öte yandan HK-PB şu tür tahliller yapmayı sürdürüyor.

«...reformistler ve faşistler arasındaki mücadele ve çalışma komprador-feodal düzenin sürdürülüp sürdürülmemesi, emekçi halk kitlelerinin demokrasi mücadelesinin bastırılıp bastırılmaması noktasından değil, bu mücadelenin hangi metodlarla bastırılacağı noktasından kaynaklanmaktadır». (HK. s. 135) Ve yine bu noktada, yazımızın daha önceki bir bölümünde aktardıklarımızı burada yinelemekle yarar var. Şöyle diyordu HK.;

«KSD, hakim sınıfların devrimin ve halkın mücadelesini bastırmak için çeşitli yöntemlere başvurabileceğini ve çeşitli yöntemlerden yana olabileceğini gözardı ederek, bunların *bazı kesimlerinin somut koşullarda en gerici yöntemlerden bazılarının ise buna göre daha «ılımlı» yöntemlerden yana olabileceğini ve hangi yöntemlere başvurulacağı konusunda hakim sınıflar arasında farklı eğilimler olabileceğini inkâr ediyor*». (PB. s. 6, sf. 143) (a.b.ç.) Bu durumu Kurtuluş inkâr ediyormuş (!), Yani HK-PB inkâr etmiyor! İyi güzel, peki o halde anti-faşist mücadelede bu durumdan niye yararlanılmasın? Bugünkü somut koşullarda CHP hakim sınıfların bu «ılımlı» yöntemlerinden yana, yani en gerici- ki faşist anlamında kullanılıyor olsa gerek- yöntemlere karşı olması neden mümkün değildir? Ve bu durumda *şimdilik* bu yöntemlere karşı olanlarla ittifak yapılması pekalâ sözkonusu olabilir. Aktardığımız ifadelerden de görüldüğü gibi HK-PB'nın da bunu kabul etmesi gerekir. Ama HK-PB'nın huyudur, bir düşünceyi sonuna kadar, bütün siyasi sonuçlarına kadar götüremez,

onun «sivri gördüğü uçlarını törpüler»! Burada yaptığıda bundan başka bir şey değil. CHP ile anti-faşist mücadelede ittifakı savunursa devrimi de CHP ile birlikte yapacağını zannediyor dolayısıyla da bunu savunamıyor. Bu noktada sıkışınca başlıyor sosyal-demokrat partilerin kötülüklerini anlatmaya, işçi sınıfına nasıl ihanetler yaptıklarını ve sattıklarını tekrarlayıp duruyor. Kendisini haklı çıkarmak için Dimitrov ve Komünist Enternasyonal'e başvuruyor. Ama bu öyle bir «başvurma» ki herşeyi berbat ediyor; kendi kendisini ele veriyor. Çünkü Dimitrov ve Komünist Enternasyonal'den yaptığı alıntılar daha sonra «Birleşik Cephe» stratejisi olgunlaşırken terkedilen, yanlışlığı ortaya konan görüşlerdir bunlar. HK-PB Halkın Birliği ile tartışır ve «sosyal-demokrat CHP» ile niye ittifak yapılamayacağını anlatırken Dimitrov'un şu sözlerine sığınmaya çalışıyor;

«Fakat sosyal-demokrasinin Balkanlarda kitleler üzerinde hiç etkili olmaması, devrimci hareket için bir tehlike teşkil etmediği anlamına gelmez. Tersine burjuvazinin bir ajanı olarak ve memurlarla küçük burjuvazi içinde *sosyal faşizmi* (a.b.ç.) yayıcı olarak önemli oranda zararlar vermektedir. Ve buna karşı amansızca mücadele edilmelidir». (Aktaran PB. s. 2, sf. 51) (a.b. ç.) Bu yazının tarihi 1928'dir ve Komintern'in 6. kongresinde söylenmektedir ve aynı yazıda Dimitrov «sosyal-faşistler» den de sözetmektedir. Aynı türden tahlilleri HK-PB biraz araştırsa Stalin'de de bulabilirdi. Stalin şöyle diyor :

«Grev kıran, lokavt düzenleyen, işçileri kurşunlayan sosyal-demokratların iktidarda bulunması, sanayi demokrasisini gerçekleştirme ve sanayi dünyasını barışçı yöntemlerle örgütleme konularında verdikleri sözlerin işçilerin kulaklarında alaylı bir biçimde çınlayan yalanlarından başka bir şey olmadığını kanıtlamıştır.

«Acaba bugün hâlâ *sosyal-faşistlerin* (abç) yalanlarına inanan işçiler var mıdır?

«1 Ağustos 1929'da 'savaş tehlikesine' ve Mart 1930' da 'işsizlige karşı' düzenlenen gösteriler, işçi sınıfının

en yiğit unsurlarının *sosyal-faşistlere* (abç) sırtlarını döndüklerini göstermektedir.

«Ekonomik bunalım, işçiler arasında, *sosyal-faşist* (abç) düşlere yeni bir darbe indirecektir». (Stalin, 1929 Kapitalizmin Büyük Bunalımı ve Sovyet Ekonomisi, s. 20).

Yazının tarihi ise 28 Mayıs1930.

Bu yazı da, aynı tarihlerdedir. Ama bu görüşler, 1935'te Komünist Enternasyonal'in VII. Kongresinde faşizm üzerine en son ve kapsamlı tahlille birlikte terkedilmiştir. Dünya komünist hareketinin faşizm üzerine esas değerlendirmesi, bu kongrede Dimitrov, Thorez, Togliatti tarafından ayrı ayrı hazırlanan üç raporu daha sonra, Dimitrov'un birleştirerek tek rapor haline getirdiği raporunda vardır. Ve bu tarihten sonra ne Dimitrov ve Stalin'de, ne de diğer Komintern kararlarında «sosyal-faşizm» ve ona karşı mücadele gibi ifadeler yoktur. İşte HK-PB Marksizmin çöplüğünde eşinirken bu terkedilen görüşlere sığınmaya çalışmaktadır. Oysa bu sözlerini aktardığı Dimitrov'un önderlik ettiği Bulgaristan Komünist Partisi'nin sosyal-demokrat parti ile faşizme karşı ittifak yaptığı ve hatta Vatan Cephesi içinde sosyal-demokrat parti ile birlikte iktidara geldiğini HK-PB'da herhalde bilir. Bilir, ama bu gerçekleri hatırlamak işine gelmez. HK-PB için anlaşılamayan nokta faşizme karşı ittifak yapılan güçlerle demokratik halk devrimi mücadelesinde de ittifak yapılması gerekmeyeceği gerçeğidir. Hele de bu güç CHP olunca elbette CHP ile devrim ittifakı mümkün değildir, ama faşizme karşı mücadelede ittifak olabilir. Ama böyle bir durum bugünkü koşullarda mümkün olmaktan çok, işçi sınıfının örgütlü bir siyasi güç olarak partisiyle siyasal mücadelede ortaya çıktığı koşullarda mümkün olacaktır. Bugünkü koşullarda -işçi sınıfının devrimci partisinden yoksun olduğu koşullarda- sosyal-demokrasi kendiliğinden (!) İttifak yapmaya kalkışsa bile (ki böyle bir şey olamaz, sosyal-demokrat partiler genellikle uzun mücadeleler sonucunda ve faşizmin kendileri için de gerçek bir tehlike olduğunu kavradıktan sonra komünistlerle ittifaka yanaşırlar) kiminle ittifak yapacaktır? Dolayı-

sıyla bugünkü koşullarda sosyal-demokrasiyle ilkeli, örgütlü bir ittifak mümkün değildir. Ama yukarıda belirttiğimiz koşullar çerçevesinde bu olasılığı teorik olarak redetmek yanlış olur.

HK-PB'nın faşizm teorisine yönelteceğimiz eleştirilerden sonuncusu da şu olacaktır; HK-PB «sürekli faşizmi» savunmaktadır. Tabii bunu açık bir şekilde dile getirmiyor HK-PB, hatta örneğin Devrimci Yol'u eleştirirken «sürekli faşizm» teorisinin anti-marksist olduğunu söylemektedir. Gerçekten de «sürekli faşizm» anti-marksist bir teoridir, ama bakalım HK-PB bunu nasıl formüle ediyor.

HK-PB, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde faşizm sorununu incelerken şöyle diyor;

«Sonuç olarak, sömürge, yarı-sömürge ülkelerde mevcut sosyo-ekonomik yapının üzerinde şekillenen üst yapı, her zaman *anti-demokratik, gerici* (a.ç. HK) bir nitelik taşır. Yani bu ülkelerde siyasi egemenlik organının -devletin- demokratik bir biçim olması, *burjuva demokrasisinin bir devlet biçimi olması* (a.b.ç.) işbirlikçi büyük burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin ortak diktatörlüğü altında mümkün değildir.

«Sömürge, yarı-sömürge ülkelerde, bir siyasi egemenlik sistemi olan faşizm, işte bu sosyal, ekonomik ve siyasi koşulların bir sonucu olarak ortaya çıkar, ve yukarıda izah etmeye çalıştığımız siyasi plandaki gericiliğin yoğunlaşmış bir ifadesinden başka birşey değildir». (HK. s. 42)

Bu noktada HK.'nun burjuva devlet biçimlerini «iki ana kategoride» topladığını hatırlatalım; bu iki ana kategori burjuva demokrasisi ve faşizmdi. O halde bu yukarda söylenenlerin sonucunda, burjuva demokrasisi sömürge, yarı-sömürge ülkelerde bir devlet biçimi olması mümkün olmadığına göre, faşizm veya «faşizm kategorisinden» (ne demekse!) bir devlet biçimi olmak zorundadır. Zaten yukarıya aktardıklarımızda da HK. bunu anlatıyor. HK, devam ediyor ve şöyle diyor;

«Bu kısa girişten sonra (-yukarıya aktardığımız bölüm kastediliyor- K), sömürge, yarı-sömürge ülkelerde faşist diktatörlüğün hangi toplumsal şartlarda ve han-

gi dönemde bir siyasi egemenlik biçimi olarak kurulduğunu izah edebiliriz». (aynı yer). Bu sözlerin ardından da emperyalizmin siyasi gericilik olduğunu ve 1917 Ekim devrimiyle ortaya çıkan uluslararası gelişmeleri anlatıyor ve sözünü şöyle bağlıyor;

«Bu bakımdan faşizm, sömürge ve yarı-sömürgelerde 1917 Ekim Sosyalist Devrimi'nden birinci emperyalist savaş şartlarında kapitalizmin genel bunalımının başlamasından sonra işbirlikçi tekelci burjuvazinin oluşup toprak ağalarıyla birlikte ortak diktatörlüklüğünün bir biçimi olarak görülebilir». (aynı yer).

Görüldüğü gibi sürekli olarak uluslararası durum ve genel gelişmeler anlatılıyor. Zaten Türkiye'de 1930' larda faşist diktatörlüğün kurulmasına da bu temelde yaklaştıklarını daha önce göstermiştik. Bu çerçevede 1930'larda başlayan faşist diktatörlük yarım yüzyıldır «ufaktefek» (!) değişikliklerle sürüp geliyormuş. Şöyle diyorlar;

«Bu faşist-feodal diktatörlük geçirdiği ufak-tefek değişiklikler ve zaman zaman halkın mücadelesiyle çeperinde gedikler açılmasına rağmen, 1930'lardan bu yana yıkılmadan varlığını sürdüregelmiştir». (PB. s. 6, sf. 106) Hem bu görüşleri ileri sürüp bir yandan da «sürekli faşizm» teorisine karşı çıkar görünmek, anti-marksist olduğunu söylemek ne anlam ifade eder? İşte Türkiye' de yarım yüzyıldır «ufak-tefek» değişikliklerle sürüp duruyormuş! Bu ufak-tefek değişikliklerden bazıları şunlardır: Egemen sınıfların «tek parti»den «çok parti»ye geçişi, darbeler olması, darbe girişimlerinin bastırılması, «bir sınıf egemenliğini kalıcı kılan kurallar bütünü olan» (Marks) yeni bir anayasa hazırlanması, daha sonra bu anayasanın önemli bir bölümünün değiştirilmesi, birçok seçimler ve sıkıyönetimlerin gelip geçmesi, savaşlara girilip çıkılması, vb., vb... Hemen ilk anda akla gelen bu «ufak-tefek» değişikliklerle birlikte (bu arada, «ufak-tefek değişiklikler HK-PB'na göre belki daha başka şeyler olabilir, orasını bilemiyoruz) - yarım yüzyıldır süren bu faşist diktatörlük, gene «ufak-tefek» değişikliklerle bir yarım yüzyıl daha sürebilir, değil mi, niye olmasın! Her ne kadar bir yüzyıl sürse de bu «sürekli» olmaz,

sadece her halde kendi alanında ilginç bir rekor kırar!?! Hiç kesintiye uğramadan yüzyıl süren ve sürekli olmayan bir devlet biçimi olarak bu rekora bir başka ülkede bir başka devlet biçimi herhalde ulaşamaz! Şu Türkiye'nin ne kötü kaderi (!) varmış, faşizmden başka birşey görmeyecek bu gidişle...! Evet, bunu söylerken şaka etmiyoruz, çünkü HK-PB da aynısını söylüyor, Devrimci Yol'la tartışmasında şöyle diyor;

«Başka bir deyişle, proletarya diktatörlüğünün kurulmasına kadar «sürekli faşizm» diye tek bir burjuva devlet biçimi yoktur. Olması da objektif olarak imkansızdır. *Yarı-sömürge ülkelerde demokratik devrim tamamlanmadan ve ona tekabül eden demokratik bir devlet kurulmadan kapitalist ekonominin yok edilmesinin ve sosyalizmin kurulmasının şartları doğmaz*». (PB. s. 6, sf. 108) (a.b.ç.) Görüldüğü gibi demokratik devrim tamamlanıncaya kadar faşist diktatörlük sürüp gidecekmiş. Yine Devrimci Yol'u şöyle eleştirdiklerini de hatırlatalım;

«Bunlar, demokratik devrimin tamamlanmasının ve demokratik bir devlet biçiminin ortaya çıkmasının ancak büyük burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin siyasi egemenliğine son verilerek sağlanabileceğini inkâr ediyorlar». (PB. s. 6, sf. 105) Eh, bu durumda demokratik halk devrimine kadar bu faşist diktatörlüğün süreceği iyice anlaşılıyor. İşte HK-PB'nın sürekli olmayan, faşist diktatörlüğü budur! 1930'larda başlayarak, yarım yüzyıldır «ufak-tefek» değişikliklerle varlığını sürdüren, demokratik halk devrimine kadar da yine bir takım «ufak-tefek» değişikliklerle varlığını sürdürecek olan bir faşist devlet biçimi sözkonusu edilmektedir*. Ama bu sürekli

---

* HK. bu konuda derdini şöyle «daha açık» anlatıyor;

«Daha açık bir ifadeyle -örneğin- sömürge, yarı-sömürge ülkelerde faşist diktatörlük, birinci olarak proletarya önderliğindeki ulusal-sosyal bir devrimle, ikinci olarak orta burjuva önderliğinde bir ulusal devrimle, ve üçüncü olarak sosyal dönüşümü sağlayacak bir devrimle sonuçlanmasa bile anti-faşist sınıfların ortak aktif mücadelesiyle yıkılabilir.

«Faşit diktatörlük, yerini birinci durumda halk demokrasisine, ikinci durumda orta burjuvazinin (milli burjuvazinin) iktidarına bırakırken, üçüncü durumda faşist diktatörlük yerini halk cephesi iktida-

değil tabii, «dünya durdukça» (!) sürecek hali yok, gün gelip devrimle yıkılıyor. Evet, evet, ezelden beri varlığını sürdürüp ebediyete kadar devam etmediğine göre bu «sürekli» bir devlet biçimi değildir! HK-PB haklıdır!?!

Yazımızın başından beri Halkın Kurtuluşu'nun izlediği ideolojik-siyasi çizgiyi, tutarsızlıklarını ortaya koymaya çalıştık. Çeşitli konularda ve çeşitli dönemlerde «özeleştiri» adı altında kendisi için söylediği sözlere bağlı kalarak söyleyecek ve toparlayacak olursak; Halkın Kurtuluş'u öyle bir siyasi harekettir ki, 1975'lerde ortaya çıktığından günümüze kadar dört yıl gibi bir sürede bir yıl «revizyonist faşizm teorisi» ni savunmuş ve dolayısıyla faşizme hizmet etmiş; «Doğu'da referandum» sloganı ile iki yıla yakın «emperyalizme, gericiliğe ve özellikle Kürt gericiliğine» hizmet etmiş; yine iki yıla yakın bir süre «üç dünya teorisini» savunarak «devrimi reddetmiş, anti-emperyalist mücadelenin bastırılmasına yardımcı olmuş ve sınıf işbirliğinden» yana olmuş; ve nihayet bir kaç ay öncesine kadar yani siyasi yaşamının tamamına yakın döneminde ise «anti-kapitalist bir perspektife sahip olmayan, proletaryayı devrimin merkezine koymayan ve onun rolünü çarpıtan ve sosyalizm ve komünizme hiç bir zaman inanmayan» bir kişi olan Mao Zedung'un peşinden gitmiş, böyle bir kişiyi «büyük ön-

---

rı v.b. gibi istikrarsız biçimler alabilir». (HK. s. 42) HK. devamla en sağlam yolun hiç şüphesiz proletaryanın önderliğindeki devrim olduğunu, milli burjuvazinin önderliğindeki ulusal devrimle olsun, hele istikrarsız olarak adlandırdığı üçüncü durumda faşist diktatörlüğün çok kısa sürede yeniden kurulacağını ya da devrim güçlerinin ağır basarak iktidarı ele geçireceklerini de söylemeyi ihmâl etmiyor. Bunlar HK-PB'nın sürekli fasizme karşı kullandığı siperi saikalardır. Sürekli faşizm suçlaması fırtınasına tutulduğunda kendisini korusun diye yedekte bulunduruyor. Bunlar hini hacette kullanılırlar. Bu arkadaşlar yarı sömürge ülkelerden biri olan Türkiye'ye faşizmden başka devlet biçimi tanımazlar, hemde sürekli faşizme karşıdırlar! Hem «iki devlet biçimi vardır: Burjuva demokrasisi, faşizm», hem bazı ülkelerde «burjuva demokrasisi olmayan faşizm de olmayan bevlet biçimleri vardır»! Bunlar HK-PB'nın seçmeciliğinin sonuçlarıdır elbet. Teoriyi bütünsel olarak değil parça parça ele aldığından her tartıştığı sorun ve grup kendisine diğer görüşleriyle çatışan bir yığın çelişkiyi hediye etmektedir.

der, büyük öğretmen, büyük Marksist-Leninist» olarak kabul etmiştir. Ve böyle bir siyasi hareket kendisine «proleter devrimci» sıfatını layık görmekte, bu sıfatı her dönemde kullanabilmektedir!! Böyle bir siyasi hareket emekçi halkların kurtuluş mücadelesine önderlik edebilir mi? Yazımızın başından beri ortaya koyulanlarla sanırız edemeyeceği ortaya çıkmış olmalıdır. Ama Halkın Kurtuluşu bu görüşümüzü Mao'ya dayanarak çürütebilir, belki! Nasıl mı? Nasıl olacak, Halkın Kurtuluşu Mao-nun «sosyalizme ve komünizme hiç bir zaman inanmadığını» söylüyordu ya, işte böyle birisinin önderliğinde Çin'de devrim olduğuna göre, Türkiye'de de Halkın Kurtuluşu önderlik eder ve devrim de olur! Niye olmasın...!

KURTULUŞ

SANDİNİSTA

Ulusal Kurtuluş Cephesinin Siyasi-Askeri Mücadele Platformu

15 TL.

AŞAMA YAYINLARI

KOMÜNİST PARTİLERİN YAPILARI, YÖNTEMLERİ ve ÇALIŞMALARI ÜZERİNE TEZLER

3. Enternasyonal - Komintern Dizisi

çıkıyor

AŞAMA YAYINLARI